Preot IOSIF TriFA

*M**

Ediţia a IU – a

Editura «OASTEA DOMNULUI» – Sibiu 1994

urmele Mântuitorului

Părintele IOSIF 1RIFA întemeietorul OAStlEI DOMHSEOH

e Toate drepturile sunt rezervate Editurii «OASTEA DOMNULUI» – Sibiu

Cuvânt înainte

În toamna anului 1925 s-a făcut cel dintâi românesc la Locurile Sfinte. Iniţiatorul şi conducătorul acestui pelerinaj a fost I.P.S. Să *Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Era şi acest pelerinajunul din planurile ce le are înaltul Ierarh pentru clădirea şi zidirea sufletească a turmei sale cuvântătoare.*

160 de suflete am avut norocul şi fericirea să vedem Locurile Sfinte pe unde a umblat şi învăţat Mântuitorul. Între aceştia am fost şi eu, subsemnatul. Am plâns pe locul unde şi-a vărsat Scumpul Său Sânge pentru mine şi iertarea mea. Am plâns lângă Mormântul Lui de unde a ieşit învierea şi viaţa mea. Pentru mine şi viaţa mea, această călătorie a fost o răspântie de hotar. Sub braţele Crucii şi lângă lespedea Sfântului Morman t mi-am înnoit făgăduinţa şi hotărârea să-l slujesc Lui, să-mi pun toată viaţa în slujba Lui, să mă jertfesc pentru El şi lucrul Lui.

În slujba Lui am cercat să pun şi călătoria la Locurile Sfinte. Reîntors de la Ierusalim, m-am silit să spun şi altora ce am imzut şi ce am simţit pe acolo, ca prin aceasta să atrag sufleteşte şi pe alţii pe urmele Lui şi pe căile Lui, care duc spre Ierusalimul cel Ceresc. Din aceste însemnări a ieşit cartea aceasta. Ea s-a tipărit a doua oară; o mărturie că a pătruns în suflete.

ISBN 973 – 95835 – 4 – 7

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Mulţumesc § din acest loc Scumpului meu Mântuitor pentru darul cel mare de care m-a învrednicit. Cartea aceasta iese ca o rugăciune de

mulţumire pentru acest dar.

Domnul să binecuvânteze cu dar de mântuire sufletească, *pe cei ce o vor citi*.

Sibiu, *la l noiembrie 1928*

Preot IOSIF TRIFA, *redactorul foii* «*Lumina Satelor*»

Pregătirile şi plecarea

„Plecăm la Ierusalim!" – aceste dulci cuvinte mi-au înfiorat sufletul săptămâni de zile, cât au ţinut pregătirile plecării, în sfârşit, ziua mult dorită a sosit.

În ziua de 21 septembrie 1925 ne despărţim de cei re rămân acasă. E o despărţire duioasă.

Plecăm într-o călătorie lungă şi necunoscută. Însă viaţa şi inima noastră e cuprinsă şi aprinsă de dorul şi dorinţa nebiruită de a vedea Locurile Sfinte. Acest dor sfânt biruie fiorul fricii, biruie dragostea de copii, de casă –, de viaţă chiar.

În după-amiaza zilei de 21 septembrie 1925, o parte din călătorii la Locurile Sfinte plecăm cu trenul din gara Sibiu, spre Ierusalim. Avem şi un vagon special de clasa a III-a. O parte din cărturari, împreună cu oameni din popor, ne suim în acest vagon. Pe ferestrele vagonului e lipită scrisoarea: „rezervat pentru pelerinii la Ierusalim".

Toată lumea se uită lung la noi. Prin toate gările, vagonul nostru e obiect de priveliște. Toţi ne fericesc despre drumul în care am plecat. Pe drum însă am înţeles că foarte mulţi dintre cei înscrişi la pelerinaj au rămas acasă. Din 300 abia am plecat 160. Pe unii i-a ispitit frica de o cale aşa lungă, pe alţii – pe cei mai mulţi – greutăţile cu câştigarea paşapoartelor. Puţinii câţi am rămas suntem cu adevărat ca cernuţi prin sita tuturor ispitelor şi greutăţilor. Am plecat cei dintâi într-o aşa călătorie lungă şi necunoscută. Dorinţa – noastră de a

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului vedea Locurile Sfinte pe unde a umblat şi a învăţat Mântuitorul, a biruit toate piedicile şi greutăţile.

„Măicuţa" de la Răşinari

Cei strânşi în vagonul special începem să facem cunoştinţă între noi. În curând suntem – cărturari şi popor – fraţi de drum, fraţi de suferinţele şi de bucurriile ce ne vor aştepta.

Printre noi e şi o femeie din popor, de la Răşinari. E Maria Mutiu, o femeie săracă care şi-a strâns toate puterile, ca să poată face această călătorie sfântă (în vreme ce atâţia bogătani nu s-au îndurat de bani}. E o femeie bătrână, simpatică şi darnică la vorbă, începem să-i zicem: „măicuţă", „măicuţa de la Răşinari". Istoriseşte femeilor despre stăruinţele ce le-a făcut să poată pleca în calea aceasta; începe a ne istorisi şi nouă despre una-alta… „Hei, dragii mei, – începe măicuţa – în mare călătorie plecăm noi acum. Să ne rugăm bunului Dumnezeu să ne păzească de bântuielue vrăjmaşului", îşi pune ochelarii pe nas şi începe a citi din Acatist şi din cartea Sfântului Antonie cel Mare. Femeile se strâng în jurul ei, ascultă şi se roagă împreună.

De altă parte, un cantor din părţile Făgăraşului cântă din Octoih. Şi trenul fuge mereu cu noi… Ce frumos! Călătorim spre Ierusalim, rugându-ne şi cântând cântece religioase.

Când a sosit seara, măicuţa a scos din desagi o lumânare din lumânările ce le ducea la Ierusalim, a uprins-o şi a citit mai departe. Noaptea târziu/noi am început a dormita şi am adormit, dar ea a rămas priveghind şi rugându-se cu lumânarea aprinsă.

Pe la miezul nopţii ne-am trezit cu măicuţa strigându-ne: „Sculati-vă, că diavolul hurducă pe sub tren… sculati-vă şi vă rugaţi, căci diavolul cearcă să ne strice călătoria…"

Ne-am trezit speriaţi din somn. Ce se întâmplase? încă de cu seară vagonul nostru începuse să scârţâie din nu ştiu ce cauză. Pe la miezul nopţii scârţâitul era aşa de grozav, de părea vagonul o căruţă hodorogită, gata-gata a rămânea în drum. De fapt, avea ce avea vagonul, căci de trei ori îl cercetaseră mecanicii noaptea şi ciocăniseră pe la rotile lui. Cu adevărat, ne venea şi nouă a crede ca „diavolul hurduca" pe dedesubtul trenului şi umbla să ne împiedice călătoria. Măicuţa de la Păşinari a privegheat şi s-a rugat toată noaptea cu lumânarea aprinsă.

Dimineaţa, ne apropiem de Bucureşti. Dar la gara Chitila, o întâmplare slabă. Măicuţa se coboară să ia apă într-o ulcică şi… scapă trenul. Grozavă întâmplare. Toţi ne tulburăm. Săraca femeie! Cu ce dor mare a plecat în calea asta şi iacă ce păţi!… Asta moare de necaz, să piardă călătoria… Ne sfătuim ca din Bucureşti să ne întoarcem după ea cu automobilul… să facem totul să n-o lăsăm în drum. La Bucureşti ne aştepta trenul spre Constanţa, ultimul tren ce ne lega cu vaporul… Totul trebuia repede aranjat, altcum măicuţa era pierdută.

Şeful gării ne spune că prin Chitila trec întruna tot la câte 10 – 15 minute trenuri ce vin la Bucureşti şi măicuţa s-ar putea sui într-un astfel de tren, dacă ar înţelege situaţia, în mintea noastră ne rugăm cu toţii: „Dă-i, Doamne, minte măicuţei să apuce un astfel de tren!”

Preoî Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului în fierberea noastră, iată vine dinspre Chitila un alt tren. Aşteptăm cu răsuflarea oprită. Poate, cumva, măicuţa se va fi suit în trenul acesta. Spre marea noastră bucurie, iat-o, vine. O primim cu strigăte de bucurie, iar măicuţa ne strigă de acolo de sus, din uşa vagonului: „Nu vă temeţi, fraţilor… diavolul de astă-noap-te a cercat să mă oprească din sfânta călătorie, dar Dumnezeu nu m-a lăsat… îngerul cu diavolul au fost în luptă pentru mine; diavolul m-a dat jos din tren, dar îngerul mi-a ajutat să mă sui iarăşi”.

Publicul se uita mirat şi nu înţelegea deplin primirea ce i-o facem măicuţei de la Răşinari. /?

Răsuflăm uşuraţi şi plecăm spre trenul de Con-;, stanţa, întâmplarea aceasta ne face să ne gândim cu teamă: cine ştie Ace întâmplări ne vor mai aştepta în lunga călătorie? în mintea noastră ne rugăm: „Doamne al Puterilor, fii cu noi şi ne apără de bântuielile lui Veliar”.

Spre Constanţa…

Ne suim în trenul spre Constanţa şi plecăm. Peste pusta Bărăganului trenul fuge ca fulgerul. Vagonul ce-l avem acum nu mai „hurducă”. Ne-am liniştit. Pentru cei mai mulţi dintre noi locurile

acestea sunt o lume nouă. N-am mai fost pe aici. Iată bălţile Dunării. Turme întregi de vite, de porci şi de fel de fel de păsări se văd prin stufişurile şi bălţile ce nu se mai gata. Ceea ce sunt munţii pe la noi pentru vârâtul vitelor, aceea sunt pe aici bălţile Dunării. Iată şi vestitul pod de la Cernavodă peste care trecem Dunărea. E lung de 2, 5

10

kilometri. E o adevărată minune şi mândrie a ţării. A fost făcut pe vremea regelui Carol. Ingineri străini vin să-l vadă şi să-l admire.

Ne apropiem de Constanţa. Iată marea! O, ce deosebire între marea din cărţile de geografie şi între cea pe care o vezi cu ochii!

Fiorul călătoriei ne străbate şi mai mult sufletul văzând marea şi vapoarele umblând pe ea.

Plecarea din Constanţa

Suntem în Constanţa. Ne luăm bagajele şi plecăm spre port. Iată vaporul ne aşteaptă fumegând. Vălmăşag mare în port. Mulţime mare de oameni în faţa vaporului. E timpul îmbarcării. Cei mai mulţi au şi îmbarcat. Noi suntem cei din urmă care am sosit. Trecem pe la vamă. Prin bunăvoinţa stăpânirii, scăpăm de un control mai aspru. Ne suim în vapor. Ni s-a dat vaporul cel mai mare şi mai frumos pe care-l are ţara noastră: vaporul numit «împăratul Traian», adevărată mândrie a ţării noastre. Ne suim în el şi începem a ne întreba câţi suntem şi cine suntem cei care plecăm. Aflăm că au sosit pelerini din toată ţara şi din toate tagmele: preoţi, profesori, călugări şi alţi cărturari mulţi. Sunt însă şi foarte mulţi oameni din popor: bărbaţi şi femei în port deja ţară. Îndeosebi se văd mulţi ţărani din Bucovina, întâlnesc pe zeloşii cititori ai foii «Lumina Satelor» din Câmpulung, în frunte cu preotul lor, Gh. Rotariu. Întâlnesc şi pe alţi prieteni ai gazetei. Alături de î. P.S. Să Mitropolitul Nicolae, conducătorul pelerinajului, avem între noi şi pe Prea Sfin

11

Preot losjf Trifa

Pe urmele Mântuitorului ţitul Episcop din Ismail, Iustinian Teculescu. Înainte de plecare, spre amintire istorică, se fotografiază

vaporul şi grupul pelerinilor.

Plecarea din Constanţa s-a făcut la ora 6 după-amiază, cu o măreţie înduioşătoare până la lacrimi. Când s-a apropiat ceasul plecării, toţi călătorii, în frunte cu Î.P.S. Să Mitropolitul Nicolae, ne-am strâns pe bordul vaporului şi am început să cântăm cu glas înalt troparul „împărate Ceresc, Mângâietorule…", „Bine eşti cuvântat, Hristoase, Dumnezeule, Cela ce prea înţelepţi pe pescari i-ai arătat…"

Ochii tuturor erau scăldaţi în lacrimi, împreună cu noi cântă şi publicul de sute de oameni care se strânsese în port.

Î.P.S. Să Mitropolitul Nicolae, rosteşte cu glas înaltecteniile şi rugăciunea plecării în călătorie: „Pentru cei ce umblă pe ape şi călătoresc şi pentru mântuirea lor, Domnului să ne rugăm… / Ce plină de fior e aceasta rugăciune aici, în faţa valurilor mării! Abia aici simţi cu adevărat înţelesul ei. Stăm cu toţii în genunchi şi cu ochii plini de lacrimi. Fiecare ne dăm seama de lunga călătorie ce o începem şi ne gândim la scumpii noştri pe care i-am lăsat acasă; ne întăreşte însă gândul că ne-a pornit în această călătorie dorul şi dorinţa fierbinte de a vedea şi săruta locurile sfinte pe unde a umblat, a învăţat, a pătimit şi a murit pentru noiJVlântuitorul nostru Iisus Hristos.

În această vreme puntea vaporului se ridică. Ni s-a rupt legătura cu uscatul, cu ţara, cu pământul. Vaporul fluieră, şi fluierul lui sfâşie văzduhul şi inima noastră. Vaporul începe a se depărta de la ţărm încet-încet… Noi cântăm înainte: „Împărate Ceresc…7, „Bine eşti cuvântat, Hristoase Dumnezeule…" – şi vaporul se depărtează mereu de uscat…

De pe ţărm fâlfâie sute de batiste albe, şi de la noi se nădica altele, în semn de rămas bun.

În sunetul cântărilor religioase apucăm în largul mării. Personalul vaporului spune că o aşa plecare măreaţă şi înălţătoare de suflete, încă n-a mai văzut portul Constanţa.

Vaporul spintecă valurile, alunecând tot mai repede. Plutim spre Ierusalim, spre locurile sfinte. După ce ne ştergem lacrimile despărţirii de ţara şi pământul nostru, încep cunoştinţele şi conversaţiile pe

bordul vaporului. Avem un dar de vreme limpede, caldă şi liniştită. Toţi călătorii suntem în cea mai bună dispoziţie trupească şi sufletească. Cercetăm cu de-amanuntul vaporul „împăratul Traian". E o mândrie cu care putem sta în faţa străinătăţii. Are şi un fluierat special: muget de leu. (Durere, la trei ani după aceasta călătorie, vaporul s-a izbit de nişte stânci lângă Tuzla şi nu s-a mai putut reface. A fost vândut).

Peste tot, vapoarele noastre de călători sunt vestite în întreg Orientul. Sunt colorate în alb, curate şi frumoase, de parcă-s nişte porumbei ai mărilor. În ce priveşte confortul şi curăţenia, niciun vapor străin din Orient nu poate sta alături de vapoarele noastre. De ce? Pentru că vapoarele noastre de călători nu încălzesc cu cărbuni, ci cu păcură; hornurile nu fac fum şi murdărie, pe când vapoarele străine sunt încărcate şi înnegrite de cenuşa fumului din hornuri. Toţi străinii ţin să călătorească cu vapoarele noastre româneşti.

Comandantul vaporului ne spune lucruri interesante despre Marea Neagră. Adâncimile acestei mări.

12

13

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului de la 200 de metri încolo, sunt otrăvite. Nu poate trăi nicio vietate în ele. De ce? Pentru că Marea Neagră are o legătură prea mică cu mările cele mari prin strâmtoarea Dardanelelor.

Apele din adâncimi nu se pot primeni de-ajuns. Şi încă un amănunt aflăm: Marea Neagră e o mare vestit de îndărătnică. O sută de zile din cele 365, câte sunt într-un an, sunt zile de furtună. Ne pune pe gânduri această noutate.

A sosit seara. După oboseala zilei, ne pregătim de odihnă. LP. S. Să Mitropolitul Nicolae, cercetează călătorii în cabinele lor şi se interesează în special despre fiecare dintre noi.

Ne culcăm. Oboseala ne adoarme repede. Dar pe la miezul nopţii un cap se ridică în sus. Şi apoi altul şi; altul. Ne uitam miraţi unii la alţii. Parcă am fi după d noapte de chef, aşa suntem de schimonosiţi la faţă;

E

Vaporul «împăratul Traian» eliv ne-a dus la Ierusalim

Simţim că vaporul se leagănă, iar acesăt legănat îl simţim şi prin cele din lăuntru ale noastre, în cabină s-a prea încălzit. Ne ridicăm să ieşim afară. Ne clătinam pe picioare, de parcă am fi beţi. Cabina pare o casă plină cu oameni care se scoală după un chef. Ne dăm seama că acesta e aşa-numitul „rău de mare". Încă nu ne-a cuprins, dar îşi arată puterea. Ieşim la aer şi îndată ne venim în fire. Cel mai bun leac contra răului de mare e aerul proaspăt.

Iată se ivesc zorile. Intrăm în Bosfor, în marea cea frumoasă de care se leagă atâtea amintiri. Ca nişte porumbei albi se văd în depărtare bărcile pescarilor. Coasta Europei stă acum faţă în faţă cu Coasta Asiei. Câte un far luminos străluce de fiecare parte. Locuri rele şi neproductive se văd pe ambele coaste. De pe ţărmuri se ivesc din pământ guri de oţel. Sunt tunuri cu care e întărită intrarea spre Ţarigrad.

Iată se iveşte în zare Constantinopolul. Autorităţile turceşti ne ies în cale şi ne fac controlul paşapoartelor. Constantinopolul are o privelişte minunată. Aşezat sus pe două coline, plin cu turnuri de biserici turceşti şi plin de case zidite tot în etaj, el apare cu adevărat ca o panoramă. Pe aici şi casele din lemn, toate, sunt îngrămădiri înalte cu câteva etaje. Din depărtări ele apar ca nişte case-jucării, îngrămădite peste olaltă.

În port, o pădure de catarge, în toate părţile, vapoare şi bărci. Vaporul nostru îşi sloboade mugetul lui de leu. Tot portul se cutremură. Mulţime mare de turci şi alte naţiuni se strâng să vadă sosirea noastră.

În Constantinopol am rămas ziua întreagă. Am vizitat Patriarhia Ortodoxă, Biserica Sf. Sofia şi tot ce era de însemnătate mai mare. Despre acestea voi scrie

14

15

În» hl. trj» cu alt prilej. Acum voi continua cu călă-loi i «i p „apii,

pentru a ajunge cât mai curând spre ţinta c'iil. iloriei: Ierusalimul şi locurile sfinte.

J mm Constantinopol plecarăm în după-amiaza zi-Jk i de 23 septembrie. La plecare cântăm iarăşi în cor „Bine eşti cuvântat, Hristoase Dumnezeule…" şi alte cântări religioase. Mulţime mare de turci şi călătorii vapoarelor străine ne urmăresc cu privirea lor. Avem o vreme admirabilă, şi de pe vapor, o privelişte minunată, înspre marginea oraşului vedem ruinele unei fortăreţe. Aflăm ca pe acel loc a fost inclus şi decapitat Constantin Brâncoveanu şi fiii săi. Încet-încet apucăm iarăşi în largul mării. Intrăm în Marea Marinară, o mare frumoasă, cu apele ca nişte oglinzi strălucitoare.

Din ce înaintăm, vremea e tot mai caldă. Toată lumea e afară pe bord. Vremea caldă şi plăcută ne îndeamnă să dormim şi noaptea afară pe bord. Mulţi dintre cărturari călătorim la clasa a treia, alături cu oamenii din popor.

Când sosește seara, cei din clasa a treia căutăm loc de culcuş afară pe bord. Unii se aşază pe bănci, alţii pe nişte ridicături, alţii se suie în catul al doilea al bordului. Se aşază oamenii ca la ei acasă, prin podurile şurii. Noaptea târziu, vaporul parcă e o uriaşa şură ce pluteşte peste apă cu oameni ce dorm prin podurile ei. Dimineaţa unii spun că s-au visat pe acasă şi, ca o minune, unii spuneau că au auzit şi cocoşii cântând. Pe urmă s-a adeverit că „minunea" erau galiţele ce le avea vaporul într-un coteţ în catul al doilea. În noaptea aceasta am trecut prin strâmtorile Dardanelelor.

În ziua următoare intrăm în aşa-numitul arhipelag al Mării Egee, adică un şirag de insule mai mari şi mai

Pe urmele Mântuitorului mărunte printre care trece vaporul, încă de pe aici încep a se ivi locuri de însemnătate creştină. I.P.S. Să Mitropolitul Nicolae, a avut în acest loc bunul gând de a strânge pe călători în jurul său şi a le explica însemnătatea locurilor pe unde trecem.

Am trecut mai întâi pe lângă Troada – Troia – cea vestită, unde s-au luptat odinioară grecii cu troienii. Mai jos, pe lângă insula Samos,

dăm de locurile păe unde Apostolul Pavel şi-a făcut călătoriile sale. În faţa noastră, la răsărit, avem Asia Mică, cu Efesul, Colose, Miletul şi alte locuri de amintire creştină, iar la asfinţit avem Grecia cu Tesalonicul, Filipi cu Corintul şi co-rintenii din epistolele Apostolui Pavel. De două ori a străbătut Apostolul Pavel întreagă Asia Mică şi, venind prin Efes, a trecut marea prin acest loc, ducându-se la Corint, în Grecia de azi. Ne putem închipui ce călătorie uriaşă şi grea a fost aceasta. Pe aici a trecut mai întâi Evanghelia în Europa noastră şi pe aici au trecut şi epistolele Apostolului Pavel, trimise către Corinteni, Filipeni, Tesaloniceni.

Înaintând mai departe, se iveşte în zare insula I'atrhos, unde evanghelistul Ioan a scris, în exil, Apocalipsul. Plină de măreţie se vede şi din depărtare această insulă. Stâncile ei albe şi ascuţite, ce strălucesc în lumina soarelui, parcă spun şi ele că acolo a descoperit Dumnezeu taine mari şi adânci.

O uşoară adiere de vânt alunecă peste faţa limpede *a* mării. Mi se părea că în această adiere aud cuvintele Domnului, pe care Duhul Sfânt le-a pus în gura lui Ioan, pe insula Patmos: „Eu sunt Alfa şi Omega, începutul şi Sfârşitul… Iată, vin curând, şi plata Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia după faptele sale… Amin.

16

«2 – Pe urmele Mântuitorului

17

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului vino, Doamne Iisuse" (Apoc.22, 12 – 21). Vino, Iisuse Doamne, căci lumea se scufundă în păcate şi fărădelegi.

Apropiindu-ne de insula Rodos, Î.P.S. Să Mitropolitul Nicolae, arată că pe aici a trecut Apostolul Pavel în cea mai lungă călătorie, când a fost dus legat în lanţuri, din Ierusalim la Roma, pe apei. Spre mărturie, despre greutăţile acestei călătorii, Î.P.S. Să Mi\ tropolitul Nicolae, citeşte capitolul 27 şi 28 din Faptele Apostolilor, unde se află descrisă pe larg această călătorie. Poporul ascultă cu fior sufletesc istoria acestei călătorii.

Încheiem citirea biblică prin cântarea „Doamne al Puterilor, fii cu noi…”. Eu stau mereu sub fiorul călătoriilor şi ostenelilor Apostolului Pavel. În glasul cântării noastre parcă aud cuvintele lui Pavel: „Fraţilor, nu voiesc ca voi să nu ştiţi de necazul nostru care ni s-a făcut în Asia, că peste măsură, peste puteri am fost îngreuiaţi, încât nu mai nădăjduiam să mai scăpăm cu viaţă…” (2 Corinteni 1, 8). Ochii mi se umplu de lacrimi când mă gândesc prin câte „osteneli, bătăi, închisori, [primejdii de moarte”… (2 Corinteni 11, 23 – 27) a dus şi la purtat a*p*ostolul Pavel Cuvântul lui Dumnezeu, iai creştinii de azi stau nepăsători faţă de acest Cuvânt şi? l faţă de lucrul mântuirii sufleteşti. *

Vremea liniştită şi frumoasă ne-a scăpat de aşa-l! numitul „rău de mare”. Totuşi sunt câţiva care încep a avea dispoziţie spre această boală. La o zi după plecarea din Constantinopol încej) a se ivi feţe palide. Sunt cei care au aplecare spre râul de mare. Nu toţi capătă boala aceasta. Atârna de firea omului.

Din ce înaintăm spre răsărit, dăm de o lume mai caldă, parcă e o altă lume, cu un alt soare, mai cald şi mai luminos, începem să simţim că hainele noastre sunt prea groase pentru clima de aici.

O hartă a călătoriei noastre la Ierusalim

Pentru o mai bună orientare a cititorilor noştri dăm mai jos ojiartă ce arată drumul pe unde am mers la Ierusalim, începând din Constanţa, drumul e tras printr-o linie mai groasă. Din Constanţa până la Constantinopol am mers o noapte, iar din Constantinopol până la laffa (portul Ierusalimului) am mers pe apă trei zile şi trei nopţi. Pe hartă se văd clar toate locurile pe unde am trecut. Se văd şi insulele despre care am vorbit (Patmos etc.). Se vede şi pe unde a fost Efesul.

OMANIA.
stant
BULGARIA…
18
19
Preot Iosif Trifa
Pe urmele Mântuitorului

Corintul, Tesalonicul şi alte locuri de însemnătate creştină, pe lân-a care am trecut. Se vede şi Mira Lichiei unde a trăit şi Sf. Nicolae. Noi am mers cu vaporul până la laffa, de acolo înainte, cu trenul până la Ierusalim.

După vizitarea locurilor sfinte am trecut pe apă în Africa, la Egipt, unde am vizitat Alexandria, valea Nilului şi vestitul oraş Cairo. La reîntoarcere, din portul Alexandriei am călătorit cu vaporul direct la Constanţa.

A

Înainte, *spre tenisalim*…

Plecaţi din Constantinopol, suntem în a doua zi de călătorie pe Marea Mediterană. În după-amiaza acestei zile ni se face o plăcută surpriză. Î.P.S. Să Mitropolitul Nicolae, ajutat de Prea Sfinţitul Episcop Teculescu şi de arhimandritul Dr. A. Magier, slujeşte o sfeştanie afară, pe bordul vaporului. Cântă frumos corul alcătuit şi condus de sârguinciosul preot D. Secărea.

Ce măreaţă şi înălţătoare de suflet este slujba, cântarea şi rugăciunea în largul mării! Cântăm cu toţii şi ne rugăm cu toţii, căci doar nicăieri nu se simte omul mai aproape de Dumnezeu şi mai mult legat de puterea lui Dumnezeu ca afară, în largul mării. Cât vezi cu ochii, în toate părţile, numai apa şi valuri. Măreţia şi puterea lui Dumnezeu le simţi aici în toată strălucirea lor. Te simţi cu totul în mâna Domnului şi în paza Lui cea sfântă. Din adâncul inimii noastre intonăm cântarea „Doamne al Puterilor, fii cu noi, căci afară de Tine l n» altul ajutor întru necazuri nu avem”.

În decursul slujbei, departe pe ţărmul-Asiei Mici, avem faţă în faţă tocmai Mira Lichiei, adică locul unde a trăit şi a păstorit sfântul şi marele arhiereu şi păstor, Nicolae.

În cealaltă zi – şi cea din urmă până la portul laffa – se orânduiesc preoţi mărturisitori pentru cei ce vreau să se mărturisească în vederea Sfintei împărtăşiri la Ierusalim. Se mărturisesc aproape toţi pelerinii. Molitva de dezlegare ne-o-citise ieri la sfeştanie Î.P.S. Să Mitropolitul Nicolae. În toate părţile vezi oameni

ci-lind din cărţile de rugăciuni şi din Biblie. Ne pregătim sufleteşte pentru intrarea în locurile sfinte. Foarte polrivită spre acest scop a fost în această zi şi conferinţa profesorilor de teologie din Sibiu, Dr. Grigore Cristes-cu şi Nicolae Colan, despre viaţa Mântuitorului, istorisită în chip mişcător.

Am avut şi în această zi o vreme admirabilă. Marinarii spuneau că nu ţin minte să fi avut cândva o astfel de vreme, de la Constanţa până la laffa, întruna tot bună şi liniştită. Domnul ne-a învrednicit cu un mare dar şi ajutor.

Mişcătoare a fost şi întâlnirea noastră în largul Mării Mediterane cu vaporul nostru românesc „România", din Constanţa. Cele două vapoare se salută prin fluierăturile sirenelor, iar noi, prin fluturarea batistelor, trimitem salutul nostru celor ce se întorc în scumpa noastră ţară. E acesta primul prilej când se trezeşte în noi fiorul dorului de ţară şi de cei pe care i-am lăsat acasă.

21

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Iată portul laffal

A

În dimineaţa zilei de 26 septembrie, se iveşte în zare oraşul laffa, portul Ierusalimului. Toată lumea aşteaptă curioasă afară pe bord. Înainte de a ajunge în port, răsfoim Noul Testament de unde aflăm că laffa e un loc cu amintiri creştine din vremea apostolilor, în acele vremi laffa se numea îope, şi în Faptele Apostolilor cap.9, vers. 36 – 43, aflăm că Apostolul Petru aici a înviat pe Tabita şi „a rămas mai multă vreme la unul, Simon Tăbăcarul".

Locuinţa lui Simon Tăbăcarul se vede şi azi la ţărmul mării. Tot în oraşul îope i s-a arătat Apostolului Petru vedenia cu vasul ce s-a pogorât din cer (citiţi Faptele Apostolilor cap.10, vers.9 – 16). În vremea asta vaporul se apropie de port. Portul laffa, nefiind încă adâncit şi întocmit pentru intrarea vapoarelor până la

Portul laffa

22

ţărm, ancorăm în mijlocul mării, unde se constată că marea are o adâncime de 14 metri. Trecerea pe uscat rămâne să o facem cu bărcile arabilor, care se şi pornesc spre noi.

Sosesc mai întâi trimişii autorităţilor şi poliţia, apoi vinbărcile pentru noi. Cei mai mulţi pentru întâia dată vedem negri. Ne uităm miraţi la ei şi, fără să vrem, începem să râdem de ei (iar ei se miră şi râd de noi). Unii sunt atât de negri, de sclipesc parcă ar fi lustruiţi cu cremă de ghete, îndeosebi ne atrage privirile un negru cu faţa turtită. Să-l vadă oamenii de pe satele noastre, niciuna, nici alta, s-ar lua cu furcile după el ca după „bată-l crucea".

În curând se suie şi pe bord negri şi arabi şi, după ce ne mai trece mirarea, dăm în vorbă cu ei prin fel de fel de semne şi arătări. Unul dintre noi întreabă pe un arab unde este „Jud" (adică evreul) în laffa, la care arabul îşi duce repede mâinile la gât, în semn de sugrumare şi arată spre partea stângă a oraşului. Arabul adică ne spunea în chip grăitor ce fel de trecere au evreii în ţara lor. Îndată la intrarea în Palestina, am înţeles că arabii stau la cuţite cu evreii.

Într-acestea soseşte în întâmpinarea noastră Mitropolitul Vasile, venit din Ierusalim şi un arhimandrit din laffa. Sunt primiţi în salonul vaporului. Ne doresc „bun-sosit" la Locurile Sfinte. Î.P.S. Să Mitropolitul nostru Nicolae, răspunde printr-o foarte potrivită cuvântare.

Se începe coborârea în bărci. Peste câteva minute suntem în portul şi oraşul laffa.

Neuitate vor fi pentru noi, pelerinii, clipele când am intrat în laffa, portul Ierusalimului, în faţa noastră

23

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului s-a deschis dintr-odată o lume noua, o lume schimbata, o lume absolut cu totul nouă şi schimbată. Alţi oameni, alte plante, alte animale, altă climă, alt port, altă viaţă. Pentru noi, cei din Europa, Răsăritul, cu ţările şi popoarele lui, este o lume nouă şi plină de noutăţi.

Străzile sunt pline cu fel de fel de oameni şi porturi curioase. Oameni călări pe măgăruşi şi cămile grăbesc în calea lor. Aproape toată lumea poartă haina lungă. Acum începem să ne dăm seama despre porturile din vremea Mântuitorului ce se văd prin icoane.

Căldura ne înăbuşe. Toată lumea de pe străzi priveşte curioasă la noi. Înţelegând că suntem creştini, arabii ne urmăresc cu toată simpatia. La gară ne aşteaptă un tren special, un tren englezesc, curat, larg şi încăpător. La plecare, intonăm „Bine eşti cuvântat, Hristoase, Dumnezeule… /7, şi trenul porneşte spre Ierusalim.

Înaintăm peste o câmpie foarte frumoasă. Din toate părţile ne cheamă lucruri noi, să le vedem. Vedem grădini întregi de portocali şi lămâi cu a doua recoltă, e altă parte, măslini, smocnini şi fel de fel de plante orientale. Pentru prima dată vedem şi floare de piper, un arbore mic cu frunze ascuţite. Se văd urme de ogoare frumoase. Aflăm că aceasta e câmpia Saronu-lui, unde odinioară Samson a aprins grânele filistenilor cu ajutorul celor trei sute de vulpi, cărora le legase de cozi făclii aprinse (Cartea Judecătorilor, cap. 15).

24

O hartă a Palestinei, a locurilor sfinte

În mersul spre Ierusalim mă voi opri puţin aici să spun ceva despre Palestina, despre ţara locurilor sfinte. Pentru o mai bună orientare a cititorilor în legătură cu însemnările călătoriei, dăm pe pagina următoare o hartă a locurilor sfinte. În această hartă se vede Palestina, Ţara Sfântă, aşa cum era pe vremea Mântuitorului. Harta locurilor sfinte e şi azi tot aşa, numai înfăţişarea politică a ţării s-a schimbat.

Ţara locurilor sfinte nu e o ţară mare. E o ţară mică. Nu e mai mare ca trei-patru judeţe mai mari din Ar-doal. Are cam 28 de mii kilometri pătraţi. E mai mult lungăreaţă decât lată. Lungimea ei este de 270 km., iar lăţimea între 127 – 187 km. În 1912 încă n-avea un milion de locuitori. Azi însă – în urma colonizărilor – are un niilion şi jumătate de locuitori în vremile vechi nu se folosea cuvântul „Palestina” pentru locurile sfinte; în Biblie se chema „Cana –, în”, „ţara sfântă”, „ţara

făgăduinţei", „ţara Domnului".

În acest teritoriu s-a petrecut toată istoria Vechiului şi Noului Testament. Aici a fost Canaanul pe care l-au cuprins Israelitenii când au venit din rebia Egiptului şi l-au împărţit între cele douăsprezece seminţii ak lui Israel (Iosua, cap.13). Aici au fost cei 31 de împăraţi pe care spune Biblia că i-au bătut Israelitenii când râu intrat în Canaan (Iosua, cap.12). Însă un astfel de ttupârat nu putea să aibă mai mult decât o cetate şi câteva sate.

25

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Pe acest teritoriu s-au petrecut toate întâmplările istorisite în scripturile Noului şi Vechiului Testament. Toţi munţii, toate văile, toate satele şi oraşele din ţara aceasta grăiesc despre amintiri sfinte, întreagă Palestina e o ţară plină cu sfinte comori religioase.

Oare de ce şi-a ales Dumnezeu această ţară mică şa fie ea loc al descoperirilor ce le-a făcut oamenilor? întâi, pentru că Dumnezeu n-are trebuinţă de vase tari îţi puternice când e vorba de lucrurile şi planurile Sale. A doua, pentru că aşezarea geografică a Palestinei era potrivita pentru acest scop. De jur-împrejur Palestina i înconjurată cu puternice graniţe fireşti. La sud şi răsărit e înconjurată de pustietăţi mari, la nord de munţii Libanului, iar la vest, de Marea Mediterană. E ca o insulă, ca o cetate apărată de influenţele popoarelor păgâne cu idolii lor. În această cetate S-a descoperit Dumnezeu poporului celui ales; aici a ţinut şcoală cu el şi aici a pregătit omenirea pentru primirea mântuirii sufleteşti prin Jertfa cea mare a Fiului Său.

Dar, de altă parte, ţara sfântă nu era o cetate izolată, închisă cu totul de lumea mare. Dimpotrivă, era tocmai în locul unde se întâlneau trei lumi: Asia, Africa şi Europa. Multă vreme s-a susţinut credinţa că Palestina şi Ierusalimul sunt centrul, mijlocul lumii. Toate popoarele aveau treceri şi legături cu Ţara Sfântă, şi prin aceste legături s-a răspândit şi printre popoarele păgâne credinţa în Dumnezeul cel Adevărat.

Pe vremea Mântuitorului, Palestina era sub stăpânirea romană, înainte de războiul cel mare (mondial) Palestina era sub stăpânirea turcilor. De la război încoace a dat Dumnezeu de au ajuns locurile sfinte în mâinile creştinilor. Palestina se află azi sub stăpânirea englezilor.

26

27

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Pe vremea Mântuitorului, Palestina era împărţită în trei provincii: Iudeea, Samaria şi Galileea. Născut în Betleemul Iudeii, Mântuitorul a crescut mai departe în Nazaretul Galileei până la vârsta de treizeci de ani. Mântuitorul a petrecut şi a învăţat mai mult în Galileea, pentru ca în lud-eea era prigonit de iudei, care umblau să-L piardă. În Galileea e lacul Ghenezaret (Tiberiada), de unde a chemat Iisus pe cei doisprezece apostoli. Acolo e Capernaumul, Cana, muntele Tabor, Gadara, fântâna lui Iacob şi alte locuri de amintire creştină. Cele mai multe din pildele şi învăţăturile Sale le-a spus Iisus în locurile acestea. Din Galileea, Iisus a venit în trei rânduri la Ierusalim. A treia oară a fost prins şi răstignit.

Noi, pelerinii, am făcut prin locurile sfinte următorul drum: de la portul Iaffa am mers cu trenul; până la Ierusalim (54 km. În trei ore). De la Ierusalim am mers cu automobilele în Betleem, cale de câteva minute. De la Ierusalim am mers la Marea Moartă, la Iordan şi Ierihon, cale de 40 km. De la Ierusalim până în Galileea, la Nazaret şi celelalte locuri, e o cale de 200 km. pe care am făcut-o cu automobilele în câteva ore (uitati-vă pe harta de la pag. 26).

Şi acum, după aceasta mică oprire, să mergem mai departe spre Ierusalim.

Am ajuns la Lida

Cea dintâi gară în care ne oprim e oraşul Lida, în care se află ruinele bisericii Sf. Gheorghe. În acest oraş a vindecat apostolul Petru pe slăbănogul Enea, care suferea de trei ani de zile (Faptele Apost.9, 32

– 34).

Un lucru ciudat băgăm de seamă. Ceasurile noastre aduse din Europa, aici arată o întârziere de un ceas. Trebuie să le mutam înainte cu un ceas, pentru că pertici, fiind locurile mai spre răsărit, vremea umblă mai la ie cu un ceas ca pe la noi.

Trenul străbate mai departe câmpia, pământul fericepe-a fi tot mai slab. Se ivesc coaste sterpe. În zare It vede un deal de nisip călător. Sosim în a doua gară, al orăşelul Ramleh. Aici s-a aflat un cimitir cu 40 de cripte. Creştinii cinstesc acest loc ca mormintele celor 40 de mucenici.

Se spune că aici a fost şi vechiul sat Arimateea, de unde era şi Iosif cel din Arimateea.

Din ce înaintăm, locurile se fac tot mai deluroase 1 tot mai pleşuve, mai sterpe şi pietroase. Nicăieri nu le vede nicio verdeaţă. Suntem în anotimpul când pe Ulei totul e ars şi dogorit de vânturile fierbinţi din iulie. Pin ce înaintăm, amintirile religioase sporesc.

Sosim în valea Sorec. Aici trăia Samson cu Dalila hil, care l-a înşelat cu dezmierdările ei şi a trădat filistenilor taina puterii lui (Judecători, cap.16). Trefâiul prin acest loc, mă gândeam la cei multi-mulţi pe Cfireji biruie diavolul cu ajutorul dezmierdărilor.

Înaintăm prin satul Malha şi Valea Trandafirilor. Aici sunt locurile pe unde a purtat David lupte de biruinţă împotriva Filistenilor. Ne înfioară gândul că pe aici a vorbit Dumnezeu de atâtea ori cu aleşii Săi şi de aici a ridicat profeţi şi vestitori ai sosirii lui Mesia.

Aşteptăm să se gate dealurile stâncoase, dar tot mai multe şi tot mai mari se ivesc înainte. Pe coaste «unt garduri de zid înşirate unele după altele; sunt RCtstea un fel de grădini apărate din jos cu zid, ca

28

29

1T

ffţot Iosif Trtfa

Pe urmele Mântuitorului ploile să nu ducă puţinul pământ cât a mai rămas acolo. Prin aceste grădini se văd pomi şi viţă de vie.

Se iveşte locul numit Katamon, de unde a fost bătrânul Simeon, cel care a avut fericirea să nu moară înainte de a-L vedea pe Mântuitorul.

Avem între noi câţiva bătrâni trecuţi de 70 de ani şi, când ajung în acest loc, îngenunchează în semn de bucurie şi de mulţumire lui Dumnezeu că i-a învrednicit să vadă locurile sfinte înainte de a închide ochii. Uitându-mă la ei, parcă auzeam vorbele bătrânului Simeon: „Acum slobozeşte pe robul Tău…"

Suntem în apropierea Ierusalimului.

Sosind la tenisalim…

Din ce ne apropiem cu trenul de Ierusalim, sufletul nostru e cuprins tot mai mult de dorinţa să vedem locurile sfinte şi de fiorul că în curând vom-umbla pe unde a umblat Scumpul nostru Mântuitor, între pelerini aud întrebarea: „Oare cine ne aşteaptă în gară la Ierusalim?". Cum stau cu Noul Testament în mână, această întrebare mă face să mă gândesc şi să simt că eu nu sunt „străin" aici în ţara asta, departe.

Mă gândesc că la Ierusalim eu am un Prieten mare şi bun, pe Iisus Mântuitorul, cu care de atâtea ori am vorbit prin rugăciune, stăruind nopţile lângă învăţăturile Lui din Sfânta Scriptură. Inima îmi arde de bucurie că mă voi putea întâlni şi aici cu El şi îi voi putea mulţumi că m-a scăpat din atâta moarte trupească şi sufletească.

Trenul fluieră prelung şi se opreşte. Am ajuns în gfli, i Ierusalim. Pe tablă, în faţa gării e scris cuvântul: „Ji i usalem", în englezeşte, arăbeşte şi evreieşte. leru-lâlimulmcă nu se vede din gară. În faţa lui stă o mică fiolină. În gară, fel de fel de oameni şi de porturi. O

St1 nţie, cu care se făcuse înţeles din vreme, ne aşteaptă ne ducă în oraş cu automobilele. Rând pe rând, Automobilele ne iau şi pleacă cu noi. A fost un lucru CC mie nu mi-a plăcut, aceste automobile. Cu toată oboseala, cu tot praful şi căldura, aş fi preferat să intru tu Ierusalim pe jos, cu răgazul sufletesc ce-l cere un tsifel de lucru sfânt.

La prima vedere a Ierusalimului, mi-ar fi plăcut să îngenunchez, să mă rog, să mulţumesc cu lacrimi fierbinţi Celui ce m-a învrednicit de

acest dar mare şi ifânt. Vechii Evrei, de câte ori se apropiau de Ierusalim, îngenuncheau în ţărâna drumului şi se rugau, trebuia să facem şi noi.

Iată Ierusalimul!... „Cetatea cea sfântă a Domnului".

Câteva clipe zburate cu automobilul şi, iată, leru-lâlimul se iveşte în faţa noastră. Aşezat sus pe o colină, 1 strălucind în lumina soarelui, e aşa măreţ şi tainic Cum îl închipuiam şi cum îl văzusem închipuit în Icoanele despre Ierusalimul cel Ceresc.

Dăm la pagina 33 imaginea Ierusalimului, aşa cum – am văzut la prima vedere, strălucind măreţ şi tainic în lumina soarelui. Prin aşezarea şi înfăţişarea ce o are.

30

31

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Ierusalimul este unic în felul lui, în toată lumea. Chiar şi numai acest lucru grăieşte şi spune că Ierusalimul nu e un oraş ca oricare altul. Aşa cum stă, sus, pe vârful unui deal de stâncă, pare şi azi o „cetate a Domnului".

De jur-împrejurul oraşului se văd văi adânci şi dealuri înalte, stâncoase, arse de soare şi bătute de praf. Un fior te cuprinde când vezi mai întâi Ierusalimul. Se pare că toate stâncile şi dealurile din junii lui vorbesc şi predică despre marea minune şi arătare dumnezeiască ce s-a petrecut în acest loc.

O lume nouă se deschide în faţa noastră, o lume ce te umple de fior. În zare se văd munţi şi dealuri pleşuve. Oriîncotro te-ai uita, nu vezi nici păduri, nici verdeaţă. E o lume parcă de fier şi de piatră.

Ierusalimul e aşezat pe două coline la o înălţime geografică de 800 de metri. Colina din dreapta e Muntele Sionului şi e mai înaltă cu ceva ca cea din stânga. De jur-împrejur, Ierusalimul se vede înconjurat cu ziduri din piatră. Dar şi mai taxi decât acestea sunt zidurile fireşti care îl înconjoară. De jur-împrejur, Ierusalimul e înconjurat de puternice întăriturі fireşti. Spre răsărit se ridică în faţa lui Muntele

Măslinilor, spre nord e Muntele Scopus, spre sud e adâncimea văii Chedron şi Hinom, spre vest este ridicătura muntelui ce duce spre Betleem. Ierusalimul stă sus pe creasta celor două coline, fiind înconjurat dinspre răsărit, sud şi asfinţit cu adâncimea văilor Hinom şi Chedron. Numai spre nord are legătură directă cu Muntele Scopus. „Cetatea Ierusalimului" de care vorbeşte Biblia e; cu adevărat o cetate. Munţii, ridicăturile şi adâncimile din jurul ei parcă sunt anume făcute să o apere. De acer ea zicea psalmistul: „Cum este înconjurat Ierusalimul

R S
l's u e;
a's g
5
l l fi unmli Mântuitorului

Preot Iosif Trifa de munţi, aşa înconjoară Domnul pe poporul Său" (Psalm 124, 2). „Israel este fără frica în locuinţa lui" (Deuteronom 33, 28). „Ierusalimul va locui în linişte" (Ieremia 33, 16).

Pe lângă aceasta, Ierusalimul mai are încă ceva ce înalţă sufletul. Aşezat la o înălţime de 800 de metri, din toate părţile trebuie să „te sui la Ierusalim". De ori-încotro te-ai apropia de Ierusalim, dinspre răsărit, apus sau miazăzi, trebuie să urci munţi şi dealuri. De aceea se foloseşte în Biblie de atâtea ori vorba despre „suirea la Ierusalim".

Adevărat că Ierusalimul stă mai jos decât înălţimile ce-l înconjoară, dar ca să poţi ajunge în Ierusalim trebuie să urci mai întâi înălţimile. Şi apoi, chiar când te-ai apropiat de Ierusalim, trebuie să urci din nou, căci Ierusalimul e înconjurat de trei părţi cu afunzimea văilor Hinom şi Chedron. Ca să intri în Ierusalim, trebuie să urci, să te urci mereu...

Această suire a locului spre Ierusalim trezeşte în om şi o înălţare, o ridicare sufletească. Te atrage parcă ceva spre Domnul, spre înălţime, îţi vine să cânţi cu psalrnisrul: „La munţi, suflete, să ne ridicăm..."

Îmi vin în minte cuvintele de la Isaia prorocul: „Veniţi să ne suim

în Sion, în muntele cel sfânt al Domnului, ca să ne înveţe căile Lui şi să umblăm pe cărările Lui…" (Isaia 2, 3).

Oraşul Ierusalim este o icoană a vieţii noastre sufleteşti. Viaţa noastră trebuie să fie o înălţare, o urcare neîncetată spre Ierusalimul cel ceresc, spre Ierusalimul mântuirii noastre sufleteşti.

Pe urmele Mântuitorului

Ceva din istoria Ierusalimului înainte de a intra în Sfânta Cetate vom spune ceva te scurt şi despre istoria Ierusalimului.

Oraşul Ierusalim are o vechime foarte mare. Când «în ocupat israelitenii Canaanul, după scăparea din i < >lua Egiptului, Ierusalimul s-a venit „fiilor lui Benia-inin, care n-au izgonit pe iebusitii care locuiau pe – ilunci în Ierusalim" (Judecători 1, 21). Pe urmă, iebu. ilji au rămas iarăşi ei stăpâni pe cetate. Oraşul-capi-iiili. Îl israelitenilor şi al iudeilor era pe acele vremuri l U-bronul. Din Hebron s-a ridicat împăratul David şi „*a* mers cu oamenii lui asupra Ierusalimului şi împoU n-a lebusiţilor, locuitorii ţării. Şi a pus mâna David

I u? cetăţuia Sionului… şi s-a aşezat în cetăţuia pe care.1 numit-o cetatea lui David şi a făcut întărituri de iir-împrejur" (2 Samuel 5, 6 – 10).

Ierusalimul a fost clădit pe vârful muntelui Sion.

11 e aceea se cheamă şi cetatea Sionului. Tot aici a fost muntele Moda, pe care s-a suit odinioară Avraam, jertfească pe fiul său Isaac. Pe vârful acestui munte «a clădit mai târziu vestitul templu al lui Solomon.

În curgerea vremilor, Ierusalimul a trecut prin Huite încercări şi pustiiri. Pentru păcatele poporului i ale împăraţilor, Dumnezeu a ridicat împotriva leru-jdimului pe Nabucodonosor, împăratul Babilonului, Ire, venind cu armată mare, a cuprins Ierusalimul şi l-a dărâmat (2 împăraţi 24, 8 – 20). Aceasta s-a întâmplat în anul 606 înainte de naşterea lui Hristos. După robia babilonică de 70 de ani, împăratul Cirus le-a dat voie

34

35

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului israelitenilor să se întoarcă iar în Ierusalim. Sub conducerea lui Ezra, Ierusalimul şi templul au fost zidite din nou.

La anul 37 înainte de Hristos, ajungând pe tronul Iudeii Irod cel Mare, acesta rezidi din nou templul lui Solomon şi întări cetatea Ierusalimului, în această rezi-dire a fost Ierusalimul pe vremea Mântuitorului.

În Marţea cea mare, Mântuitorul a profeţit apostolilor dărâmarea Ierusalimului prin următoarele vorbe: „Amin, amin zic vouă că nu va rămânea aici nici piatră pe piatră care să nu fie dărâmată" (Marcu 13, 1 – 4). Profeţia Mântuitorului s-a împlinit întocmai. În anul 70 după Hristos, evreii încercară să alunge stăpânirea romană. Arunci Titus, împăratul romanilor, cuprinse Ierusalimul şi îl trecu prin foc şi sabie, întocmai ca odinioară Nabucodonosor. Sângele profeţilor şi al Mântuitorului se răzbunase asupra celor ce-l luaseră „asupra lor şi a copiilor lor".

Ierusalimul a mai trecut încă prin multe încercări. După romani veniră perşii, şi după perşi veni islamul, credincioşii fanatici ai lui Mohamed. Prin veacul al unsprezecelea, pe scurtă durată, Ierusalimul fu cucerit

1 >"» v... v. a *k*... – 1.

de cruciaţi. Căzu apoi iarăşi în mâinile turcilor şi arabilor. Până la războiul cel mare, Palestina şi Ierusalimul erau în mâinile turcilor. Pelerinajul era împreunat cu mari primejdii, însă de la război încoace a dat Dumnezeu să ajungă locurile sfinte iarăşi în mâinile creştinilor. Palestina şi Ierusalimul se află azi sub stăpânirea englezilor. Ierusalimul are azi vreo 80 de mii de locuitori, arabi, evrei şi creştini.

Intrăm în Ierusalim...

Şi acum să ne urmăm mai departe calea spre sfânta de. Automobilele coboară mai întâi cu noi jos în adâncimea unei văi, şi apoi ne ridicăm spre oraş. Iată, Huntem în faţa porţilor Ierusalimului. De jur-împrejur, Ierusalimul se vede înconjurat cu ziduri înalte de

câţiva merii. Casele n-au acoperiş (peste tot în Orient Clisele n-au acoperiş înalt ca la noi). Locul acoperişului H ţine o boltitură puţin ridicată la mijloc, ca acoperişul unui cuptor de copt pâine. Acoperişurile caselor par ni-le uriaşe funduri de cuptoare.

Intrăm în cetate pe o poartă largă şi ne oprim în piaţa principală \ oraşului. Ne dăm jos. Un fior îmi străbate sufletul, îmi vin în minte cuvintele psalmistului: „Picioarele noastre sunt în curţile tale, lerusa-llme" (Psalm 121, 2).

Mă înfioară gândul că picioarele mele stau pe locul l hunde a umblat Mântuitorul. Mă smeresc în mimai nea şi mulţumesc Domnului de acest dar mare de care m-a învrednicit.

Din piaţă plecăm la cvartirele pe unde suntem împărţiţi. Unii rămân la un hotel, iar cei din clasa a

I reia tragem la o întreprindere italiană numită: „Casa Nova", îndată ce intrăm mai adânc în oraş dăm de forma cea veche a Ierusalimului. Străzile sunt înguste şi pavate cu lespezi de piatră; pe unele locuri abia merg

11 vi oameni alături. Oriîncotro te uiţi tot, zid şi iar zid înalt Pe aici nu sunt curţi, nici case singuratice. Toată Nlrada e un zid. Dar spre deosebire de altele, zidurile

36

37

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului din Ierusalim au în ele ceva sfânt; au în ele un fior sfânt ce parcă te apleacă să te rogi la fiecare zid şi să săruţi fiecare piatra.

Pe străzi, oameni ca şi la laffa. Mulţime de arabi se îngrămădesc în jurul nostru ca să ne vadă. Nu înţelegem ce grăiesc, dar din felul cum se întreabă, înţelegem că se interesează din care parte a lumii suntem. Cum între noi erau şi câţiva ţărani bucovineni, în frumosul lor port cu cojoace, suntem întâi judecaţi a fi din Rusia, ţara care a dat pe vremuri cei mai mulţi pelerini. Pe urmă însă, străinii au aflat că suntem din România, o ţară poate nouă pentru ei. Îndată ce ajung la locul de

găzduire, eu mă apuc de meseria mea de gazetar, îmi deschid caietul de însemnări şi notez cu de-amănuntul toate cele văzute şi auzite. Mă simt veşnic urmărit de răspunderea cea mare ce o am faţă de darul de care m-a învrednicit Dumnezeu ca să văd locurile sfinte. Mă gândesc neîncetat că trebuie să răsplătesc acest dar scriind cu de-amănuntul toate cele văzute şi simţite la locurile sfinte, ca prin aceasta să aduc sufletește şi pe alţii pe urmele Mântuitorului.

Îmi trebuie înainte de toate o hartă a lerasalimului. Vreau să cercetez cu de-amănuntul toate locurile din Ierusalim şi din jur, ca, la rândul său, să pot lămuri şi pe cititorii mei. Un călugăr italian de la casa noastră de odihnă mă serveşte cu o hartă a Ierusalimului.

Pentru orientarea cititorilor, înainte de a ieşi prin Ierusalim, dau şi aici în carte această hartă, tradusa pe românește şi întregită după observările făcute în decursul călătoriei.

Îndată după cazarea la locuinţele desemnate, a-genţia pe care o avem la Ierusalim – dl. Mavromihali *

38

tic împarte un program al zilelor cât vom sta în leru—... dim şi jur. Programul e tipărit în românește cu titlul: „Programul românilor închinători" şi arată ca prim punct vizitarea Sf. Mormânt şi participarea la Vecernia roa mare a Sărbătorii înălţarea Sf. Cruci.

Ne gătim de plecare. I.P.S. Să Mitropolitul Nico-Irte, cu o ceată dintre pelerini, s-a dus mai întâi la hilriarhia Ortodoxă din Ierusalim. Au fost întâmpinaţi cu toată dragostea de Prea Fericitul Patriarh al liâusalimului, Damianos, un chip de adevărat apostol, h. Urân de optzeci de ani, dar plin de viaţă şi râvnă nanghelică. S-au schimbat şi câteva scurte vorbiri.

Mitropolitul Nicolae spune, între altele, că ne-a tidus la Ierusalim sufletul unui popor întreg. Alături ti t1 noi a venit – cu sufletul – poporul întreg, să se închine şi să mulţumească pentru „toate câte ne-a făcut nouă Domnul".

Admirăm figura măreaţă a Prea Fericitului Patriirh Damianos. Este un adevărat patriarh din Biblie pe in re bunul Dumnezeu l-a

învrednicit cu peste optzeci de ani.

Când îl vezi întâia dată, gândul ţi se duce îndată lit vremile biblice, la vremile Patriarhilor biblici. Patriarhul Damianos pare un patriarh, un apostol rămas din acele vremuri. Ne gătim de plecare spre Biserica Sf. Mormânt. Înainte de această plecare, dăm la pagina 41 o hartă cu Ierusalimul şi locurile sfinte. Fără această hdiia de orientare nu putem scrie nici despre Biserica Sf. Mormânt.

39

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

O hartă a Ierusalimului

Ierusalimul – precum arată harta de la pagina alăturată – are trei cartiere: cartierul creştin, cartierul musulman (arab) şi cartierul evreu. Ierusalimul e înconjurat şi azi cu zid de cetate, rămas din vechile ziduri ale cetăţii Ierusalimului (pe hartă acest zid se vede tras cu o linie neagră groasă). Cetatea are şi azi şapte porţi. În stânga se vede poarta laffa, sus e poarta Damascului şi a lui Irod, la dreapta e poarta martirului Ştefan, mai jos e poarta de aur, pe această poartă a intrat Mântuitorul în Duminica Floriilor. Azi această poartă e închisă cu zid. În partea de jos mai sunt încă două porţi: poarta Sionului şi poarta dublă. Zidurile vechiului Ierusalim erau înspre sud mai în jos de cum sunt azi, iar în partea nordica erau ceva mai băgate în oraş. Prin asta se explică faptul că Golgota se află azi

Pe harta Ierusalimului de alături se văd scrise cu cifre şi cu litere locurile mai însemnate. În afară de zidurile Ierusalimului se vede la nord peştera lui Ieremia, la răsărit, grădina Ghetsimani şi Mormântul Născătoarei, iar la sud, lacul Siloamului, mormântul lui Isaia, fântâna lui Iov, locul unde a fost Cina cea de Taină, mormântul lui David, casa lui Caiafa. Înăuntru, în oraş, la numerele 1 – 5 sunt biserici şi mănăstiri armene. I. a nr. 6 e cetatea lui David. I. a numerele 9 şi 10 e r\ Biserica Sfântului Mormânt, locul unde a fost Golgota şi Mormântul L/ Mântuitorului. De la nr. 26 până la 38 e drumul Crucii, drumul pe care a suit Mântuitorul spre Golgota cu crucea pe umeri. La 25 e reşedinţa

Patriarhului. I, a41 e lacul Vitezda. La 39 – 40 e locul undea fost Sionul şi templul lui Solornon. La 38 e zidul plângerii evreilor.

De câte ori vom vorbi în cele următoare despre vreunul din aceste locuri, cititorii se pot uita pe hartă să vadă în care parte a Ierusalimului e locul respectiv.

Înăuntrul zidurilor Ierusalimului, cu toate că evangheliile spun că Golgota a fost afară din cetate. S-a constatat că pe vremea Mântuitorului zidurile cetăţii dinspre nord erau mai băgate în oraş şi astfel Golgota

40

41

Preot Jostf Trifa

Pe urmele Mântuitorului cădea pe atunci afară din cetate. Pe locul unde se vede scris: „Via Dolorosa", „Drumul Crucii", e o stradă ce suie în sus spre Goigota. Acesta e drumul Crucii, drumul durerilor, drumul mântuirii noastre sufleteşti pe care Iisus a suit spre Goigota, ducând pe umeri crucea cea grea a răstignirii.

Dinspre sud şi răsărit, Ierusalimul e înconjurat de două văi adânci: valea Hinon şi valea Chedron sau valea lui Iosaf a t. Apă însă nu este în ele decât pe timpul ploilor, înconjurat fiind de toate părţile cu ziduri, Ierusalimul e şi în privinţa aceasta unic în felul lui. El e un oraş ce nu se mai poate lăţi, ca alte oraşe. Toată viaţa şi întinderea lui e strânsă între zidurile cetăţii, înăuntrul cetăţii fiecare palmă de loc e cucerită şi folosită.

Pe hartă sunt notate locurile mai însemnate. Vom vorbi pe larg despre ele la vremea lor.

Spre Biserica Sfântului Mormânt…

Şi acum, după oprirea cu hărţile cunoaşterii Ierusalimului, să urmăm calea sfintei călătorii. În curtea Patriarhiei ne strângem în cortegiu de procesiune pentru a pleca spre Biserica Sfântului Mormânt, înfrunta cortegiului se aşază Prea Fericitul Patriarh şi I.P.S. Să Mitropolitul nostru. Pornim către Goigota spre Sf. Mormânt, cântând „Sfinte Dumnezeule", „Crucii Tale ne închinăm, Hristoase…".

Clopotele Bisericii Sfântului Mormânt umplu Sfânta Cetate cu glasul lor puternic, duios, plângător. Trăim clipe neuitate, clipe pe care niciodată nu le vom mai simţi în viaţa noastră

Înaintăm cântând cu capetele aplecate, apăsaţi parcă din măreţia clipelor ce le trăim. Străbatem uliţe înguste, pline cu dughene încărcate de lumânări, tămâie, icoa-nt1 hi «îlţe lucruri ce le caută pelerinii. Lucrătorii îşi lasă lucrul, comercianţii îşi părăsesc prăvăliile; toată lumea irNi1 afară să vadă cortegiul nostru înaintând spre (îolgota.

În faţa Bisericii Sfântului Mormânt

Coborâm pe o stradă, cotim puţin la dreapta şi iată, în faţa noastră avem locul cel mai sfânt şi cel mai M'timp din această lume: locul unde s-a petrecut Jertfa CtM mare şi sfântă a mântuirii noastre prin Sângele Mântuitorului.

În faţa noastră avem o clădire mare şi puternică, l. nvă-i o cetate uriaşă. E Biserica Sfântului Mormânt.

Mă voi opri puţin aici ca să dau unele lămuriri despre Biserica Sfântului Mormânt. Am la mine o carii1 (şi o hartă din care am cercetat şi am studiat înainte Mlseiica Sfântului Mormânt.

Să nu creadă cineva că Biserica Sfântului Mormânt» * o biserică aşa ca oricare alta, în care poţi repede intra» îi ieşi. Această biserică se cheamă numai biserică, dar de fapt e o cetate întreagă cu zeci de încăperi, zidite unele deasupra, altele dedesubt şi altele pe de lături! ţi trebuie o zi întreagă să le cercetezi pe toate. Pe lângă rt Ma îţi trebuie să cunoşti şi viaţa Mântuitorului şi evangheliile, ca să înţelegi felul cum sunt aşezate diferitele locuri şi altare. Pe dinafară şi pe dinlăuntru sunt

42

43

l reot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului săpate p mulţime de uşi şi încăperi. Abia pe urmă observi ca întreaga biserică e clădită într-o stâncă mare în stânca Golgotei. Zeci de încăperi şi de adâncituri

Mint săpate în această stâncă a mântuirii noastre. Se p.are ca şi

când omul mânat de setea mântuirii s-a afun – l, îl în stânca Golgotei, căutând după izvorul vieţii.

Pentru o mai bună orientare a cititorilor, înainte de 1 merge mai departe şi a intra în Biserica Sfântului [Vlormânt, dăm la pagina 46 un plan al acestei biserici. În acest plan se vede harta încăperilor şi locurilor ce u1 află în biserică.

În fotografia de pe pagina dinainte se vede faţada il. Biserici.

O hartă cu planul Bisericii Sfântului Mormânt

Precum spuneam, Biserica Sfântului Mormânt e o idevărată cetate cu nenumărate încăperi. Pentru ca să poţi lua în seamă tot ce cuprinde, îţi trebuie o călăuză nună şi pricepută (şi trebuie să cunoşti şi viaţa Mântui-lorului). Eu am la mine o carte şi o hartă pe care mi le-a dat călugărul de la „Casa Nova". Această carte îmi spune cu de-amănuntul cum e împărţită Sfânta Biserică. Voi spune şi cititorilor mei acest luciu, ca să se poată lămuri cât mai bine.

Iată ce îmi spune harta că voi vedea în Biserica Sfântului Mormânt:

Intrarea în biserică e printr-o stradă îngustă însemnată cu litera «a». Pe acolo cobori în curtea bisericii care e însemnată cu săgeata NS. Intrarea e printre numerele 12 şi 13. Îndată la intrare, la nr. 13, e „piatra ungerii", locul unde a fost uns Mântuitorul cu mir

44

45

Preot losi/Trifa

Pe urmele Mântuitorului înainte de înmormântare. De aici se desface un coridor umblător în dreapta şi stânga. Apucând spre stânga; la numărul 15 e locul unde a leşinat Sf. Fecioară văzând! moartea Fiului său. Înaintând mai înăuntru, printre1! nişte columne uriaşe (însemnate cu puncte negre pa –, trate), dai într-o încăpere mare şi rotundă înconjurată l de jur-împrejur de columne uriaşe (punctele negre [pătrate). În mijlocul acestui loc, la numărul 15 şi 16 e capela Sf. Mormânt în care se află Mormântul Domnului. Faţă în faţă cu capela Sf. Mormânt, la nr. 29, 30.

46

JJ1 şi 32 e catedrala ortodoxă grecească. De jur-împrejur această catedrală e înconjurată cu un coridor ro-lund şi umblător.

Toate încăperile sunt tăiate şi săpate în stâncă, j» miru că aici a fost dealul de stâncă al Golgotei. La numărul 18 e capela copţilor (o sectă a vechilor creştini), la nr. 20 sunt odăi tăiate în stânci, la 27 e capela (franciscanilor (catolici), la 28 e mănăstirea latinilor, la jru, 34 e locul unde a fost închis Mântuitorul, la nr. 35 e mpela Sf. Longhin, soldatul care a împuns coasta Mântuitorului, la nr. 36 e capela împărţirii hainelor Mântui-turului, la nr. 38 e capela încoronării cu spini. Mergând liminte, între numerele 38 şi 42 sunt nişte trepte, pai-Kpre/ece la număr, ajungi la capela nr. 43. Aici e locul unde a fost Golgota şi a fost răstignit Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos. La numărul 6 e capela i rlor şapte dureri, între numărul 36 şi 37 sunt iarăşi iilijte trepte (în formă de linioare). Coborând aceste ti t pte (peste 40), la nr. 38, 39, 40, 41 e capela aflării M, Cruci. În amintirea împărătesei Sf. Elena, care a să-jnil în acest loc şi a aflat Sf. Cruce, e zidită aici o capelă i) l un altar. La numărul 2 e mănăstirea lui Avraam, /. idilă pe stânca unde a voit să jertfească Avraam pe fiul său Isaac. La nr. Îl e capela celor 40 de martiri. În celelalte încăperi sunt mănăstiri, capele etc.

47

Preot fast/Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Ceva din istoria Bisericii Sf. Mormânt i

Istoria acestei biserici pe scurt e aceasta: Creştinii cei dintâi au ţinut în mare cinste locul unde a pătimit; S-a îngropat şi a înviat Mântuitorul. În acest loc se făceau rugăciuni, însă la anul 70 după Hristos, Ierusalimul fu ajuns de profeţia Mântuitorului că va fi dărâmat şi nimicit, împăratul roman, Titus, cucerise Ierusalimul, îl aprinse şi îl nimici. Creştinii scăpară fugind peste Iordan. Dar nimicirea ajunse şi locul unde era Golgota şi Mormântul Domnului.

Pentru creştini urmară zile grele. Romanii începură a persecuta

creştinismul. Ca să slăbească amintirea creştinilor despre Iisus Hristos, romanii ridicară pe Io\ cui Golgotei şi al S f. Mormânt nişte temple idolilor lor. Dar prin aceasta ajunseră tocmai la rezultatul contrar aşteptărilor lor. Templele păgâne atraseră şi mai mult privirea creştinilor asupra locului unde a fost Golgota, şi acest loc se întipări şi mai bine în mintea lor.

Venind mai târziu la putere împăratul creştin Constantin cel Mare, acesta dete ordin să se dărâme templele idoleşti zidite pe locul Golgotei. Sosi în acest scop la Ierusalim însăşi împărăteasa Elena, mama împăratului. Împărăteasa Elena aduse cu sine şi ostaşi de lucru şi începu lucrările sub vederea şi controlul ei. Dărâmându-se templele păgâne, se aflară sub ele, păstrate prin minune, neatinse, Golgota, Mormântul Mântuitorului şi crucile răstignirii.

Împăratul Constantin cel Mare clădi pe acest loc o biserică uriaşă, măreaţă, ce întrecea în mărime şi framuseţe toate bisericile din acele vremuri. Zece ard ţinură lucrările acestei biserici. Biserica avea cinci foi-i>joare de o frumuseţe neîntrecută, împodobite cu podoabe nepreţuite. Mormântul era în foişorul din mijlocul bisericii şi deasupra lui era uriaşa cupolă a bisericii.

Dar cu acest prilej s-a făcut şi o greşeală. Pentru reuşita planului bisericii s-a tăiat vârful Golgotei şi s-au mai schimbat întrucâtva locurile sfinte.

Biserica zidită de Constantin cel Mare a trecut prin multe încercări. La anul 604 perşii dărâmară măreaţa biserică. La anul 629 de zidiră pe locul ei trei capele: capela Sf. Mormânt, capela Golgota şi capela Aflării Sf. Cruci. La clădirea acestei capele se folosi în mare p. irte materialul din ruinele bisericii zidite de Constantin cel Mare. La anul 1099 cruciaţii cuprinseseră cele trei capele sub acoperişul unei singure biserici Uriaşe. În forma aceasta se păstrează până în ziua de fi/.i. Nu s-au mai făcut decât unele reparaţii, în mare parte materialul bisericii e din vechea biserică clădită de Constantin cel Mare.

În faţa acestui sfânt locaş ajungem noi, pelerinii, în după-amiaza sâmbetei de 26 septembrie. Pe aici e tot calendarul vechi (13

septembrie) şi ne grăbim să intrăm la Vecernia Praznicului înălţării Sfintei Cruci. Coborâm din stradă pe nişte trepte de piatră, tocite de urmele milioanelor de închinători care le-au călcat. Notez aici că prin faţa Bisericii Sfântului Mormânt trece o stradă. Orice creştin frece pe această stradă îşi descopere capul, se opreşte puţin şi rosteşte o scurtă rugăciune. Unii şi îngenunchează.

(M *Pe* urmele Mântuitorului

49

Preot Iosif Trifa r

O mulţime de cerşetori sprijinesc zidurile, cerşind mila. Jos în curtea din faţa bisericii stau pe de lături negustori cu cruciuliţe, lumânări, tămâie, icoane şi alte; lucruri ce le aşteaptă pelerinii. i;

O uşă deschisa larg ne aşteaptă să intrăm în Sfânta;! Biserică.

Intrăm în Biserica Sfântului [*l*. Mormânt…!

Şi acum, după această oprire de lămurire, să inf \ trăm în Sfânta Biserică.»*!*

Ne apropiem cu frică şi cutremur de uşa Sfântului J Locaş. Toţi avem capetele aplecate şi inima noastriremură de fiorul locului pe care păşim. Trecem prin!; tr-un mic pridvor. Deodată în faţa noastră apare un, loc împodobit de jur-împrejur cu sfeşnice şi lumânări *i* uriaşe. Lnlăuntru e o lespede de marmoră roşie, iar deasupra ei atârnă şi ard candele în diferite culori. Sus; în faţă, pe un perete, o icoană mare arată înfăşurarea! t Mântuitorului în giulgiuri curase după luarea de pe j; cruce. Ni se spune că aceasta e „piatra ungerii", locul unde Iosif cu Nicodim şi Mironosiţele au uns cu mii-j, pe Mântuitorul coborât de pe crucea Golgotei. Ca loviţi fără de veste, genunchii noştri se apleacă şi ochii ni se umplu de lacrimi; ne apropiem să sărutăm piatra sfântă. O, ce fior sfânt am simţit în acest loc! Aplecat pe marmora roşie buzele mele păreau că ating Sângele Mântuitorului, şi de sus din icoană părea că aud tânguirea Preacuratei".

Dăm la pagina 52 fotografia acestui loc sfânt".

Pe urmele Mântuitorului

A

În Biserica Sfântului Mormânt

Ne ridicăm să mergem înainte, înaintăm printr-un coridor luminat de lumina candelelor şi lumânărilor, în faţa noastră deodată, iată, se iveşte mijlocul Bisericii Sfântului Mormânt. Un spaţiu larg, rotund, înconjurat de jur-împrejur cu stâlpi uriaşi ce se pierd în înălţimi uriaşe. Deasupra, la mijloc, se ridică o cupolă la o înăl-Ume uriaşă. Veşnicia parcă stă acolo sus, deasupra canului nostru, în mijlocul bisericii, iată, altarul Sfântului Mormânt, având în faţă, la intrare, sfeşnice, lumă-n. ui uriaşe şi candele de aur, de argint, în fel de fel de culori. De jur-împrejurul bisericii, capele, altare, uşi şi ine aperi tainice tăiate în zidurile *de* stâncă ale bisericii.

Mă uit prin biserică. Ce privelişte neuitată! Oa-iiu ni din fel de fel de ţări şi neamuri se roagă, plâng, suspină şi sărută locurile sfinte. Alături de noi, românii, stau arabi veniţi de prin pustiurile Arabici, negri veniţi de pe undeva din Africa, armeni veniţi din Armenia etc. Pe toţi ne-a strâns aici Acelaşi Mântuitor, înfrăţirea popoarelor prin Evanghelie nicăieri nu se poate vedea aşa de minunat ca în Biserica Sfântului Mormânt.

Lângă mine stă un sătean din Bucovina, în frumosu-i port naţional. Un arab venit de undeva de departe din pustiurile Asiei se uită mai întâi cu mirare Ui românul nostru şi apoi se apleacă şi el în genunchi nu se roage. Doi oameni veniţi din două continente, ială-i îngenuncheaţi ca nişte fraţi în acelaşi Mântuitor. O, binecuvântată Evanghelie a lui Hristos! Bine cu

50

51

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Piaţia ungerii vântate sunt roadele tale şi binecuvântată va fi lumea/ când toţi oamenii vor cunoaşte cu adevărat pe Mântuitorul şi se vor întâlni în El ca nişte fraţi adevăraţi.

Dar în Biserica din Ierusalim se întâlnesc în Mântuitorul nu numai oameni din ţări şi neamuri diferite, ci se întâlnesc şi diferitele

confesiuni. De jur-împrejurul Sfântului Mormânt toate confesiunile îşi au allarele şi capelele lor. În cea mai frumoasă biserică din faţa Sfântului Mormânt slujesc ortodocşii, dincolo se roagă armenii, în altă parte cântă copţii, mai încolo e capela catolicilor.

Aşa a vrut Dumnezeu ca în acest loc să se întâlnească toate neamurile şi toate confesiunile din lume, atrase de Golgota şi de Mormântul Mântuitorului. În toată vremea, zi şi noapte, acest loc răsună de slujbe, de cântări religioase, de rugăciuni, de planşete şi plângere. Suspinul şi graiul omenirii întregi parcă se aude neîncetat în acest loc sfânt.

Dar fiorul cel mai mare ce l-am simţit intrând mai întâi în Biserica Sfântului Mormânt nu sunt aceste lucruri văzute (le-am spus pe acestea mai întâi, ca Cititorii să-şi facă o idee despre interiorul bisericii). Fiorul cel dintâi şi cel mai mare l-am simţit în mine, în iufletul meu. Nu ştiu alţii ce au simţit mai întâi când au intrat în Biserica Sfântului Mormânt (fiecare simte ftitcum şi altcum). Eu am simţit înainte de toate lipsa Unei descărcări sufleteşti. În sufletul meu parcă aveam o greutate pe care n-o mai puteam purta; simţeam o greutate ce mă dobora în genunchi. „Să mă retrag undeva, să fiu o clipă singur", asta era dorinţa sufletului meu. Mi se părea că prea repede am venit aici, Uni trebuia răgaz sufletesc, îmi trebuia o descărcare a Inimii. M-am retras în dosul unei columne şi, căzând în genunchi, am început să plâng…

52

53

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Când m-am ridicat din această rugăciune plină de fior, pelerinii începuseră să sărute Sfântul Mormânt. Până să vină şi rândul meu, pentru orientarea cititorilor voi da la pagina 56 o descriere a locului unde: se află Sfântul Mormânt.

Voi scrie amănunţit despre tot ce am văzut şi am simţit stând pe locul unde a fost odinioară Golgota şi Mormântul Mântuitorului. Voi

scrie despre tot ce am văzut în Biserica Sfântului Mormânt în legătură cu Golgota, cu Patimile, moartea şi învierea Mântuitorului, rămânând să vorbesc la sfârşit şi despre alte locuri ce mai sunt în Sf. Biserică.

Iată Sfântul Mormânt…

Precum am amintit mai înainte, Biserica Sfântului Mormânt e zidită pe locul unde a fost răstignit şi îngropat Mântuitorul. Locul unde a fost Mormântul Mântuitorului e în mijlocul bisericii. Acesta e locul despre care spun evangheliile că Iosif cu Nicodim şi Mironosiţele au luat corpul lui Iisus de pe cruce şi, înfăşurându-l în pânză curată, L-au pus în mormânt nou, săpat în piatră (Matei 27, 59 – 61). Acesta e locul unde L-au străjuit pe Iisus în noaptea învierii. Aici e locul unde un înger, ca o lumină de fulger, s-a arătat mironosiţelor şi le-a vestit învierea (Matei 28, 2 – 3), Acest preasfânt loc ce s-a făcut izvorul vieţii şi învierii noastre e cuprins jân altarul (capela) a cărui fotografie o dăm la pag. 56. În această capelă se află Mormântul Mântuitorului. De jur-împrejurul capelei este loc umblător prin biserică. Ca să poţi vedea şi săruta Sfântul Mormânt trebuie să intri în capelă.

Pe dinafară capela este împodobită cu candele, sfeşnice şi fel de fel de scumpeturi şi podoabe, în fotografie se vede faţa şi intrarea capelei Sfântului Mormânt. Sfeşnice uriaşe, înalte *de* metri întregi şi nenumărate candele de aur şi argint, în toate culorile, ard neîncetat în faţa acestei intrări. Deasupra, la mijloc, e o icoană mare, înfăţişând învierea Mântuitorului.

Şi acum, iată, soseşte şi rândul meu să intru în altarul Sfântului Mormânt. Vino, dragă suflete cititor, vino şi intră şi tu cu mine în locul cel sfânt unde Mântuitorul S-a făcut Iz voiul vieţii şi învierii noastre! Păşesc înainte cuprins de fior sufletesc. Intrând înlă-uiitru, observ că în această capelă se află două încăperi. Cea dintâi, în care am intrat, e ceva mai mărişoară. Încap în ea cam 10 – 15 persoane, în mijlocul ei e o masă rotundă de marmoră, acoperită cu scumpeturi şi lucruri sfinte. Acesta e locul unde îngerul a vestit învierea Domnului. Acesta e locul despre care spun evangheliile că „îngerul Domnului, pogorându-se din cer, prăvăli piatra şi stătu deasupra ei, şi era înfăţişarea lui ca lumina

de fulger şi îmbrăcămintea albă ca zăpada. Străjerii se cutremurară de spaima lui şi căzură ca morţi. Aici a vestit îngerul învierea Domnului Mironosiţelor cuprinse de frică şi bucurie mare" (Matei 28).

În masa din mijloc e o parte din piatra pe care a prăvălit-o îngerul Domnului. E îmbrăcată în marmoră scumpă. Locul acesta se cheamă şi „Piatra îngerului". Pe această piatră se face şi slujbă, ca pe o sfântă masă de altar.

54

55

Pe urmele Mântuitorului

Sfântul Mormânt

Altarul clădit pe locul unde Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos S-a pogorât în mormânt pentru noi să mântuirea noastră

Pentru o mai bună orientare a cititorilor, dăm mai jos fotografia în care se vede lăuntrul capelei Sfântului Mormânt, în faţă se vede încăperea primă unde, la mijloc, e masa cu „Piatra îngerului". Un pelerin e tocmai în acest loc şi îşi aşteaptă intrarea la Sfântul Mormânt, în cealaltă, a doua încăpere, în fund, se vede Stântul Mormânt în faţa căruia doi pelerini tocmai îşi fac închinarea.

Mă simt cuprins «le fior sufletesc pe locul unde îngerul a vestit învierea. De „Irică şi de bucurie în. are" spun evangheliile că erau cuprinse Mironosiţele când îngerul Domnului le-a vestit Invi – i r, i. Aceeaşi fiică şi bucurie o simt parcă şi îţi sufletul meu. E

În acest loc ce te porneşte să plângi cu Io i» le suspinurile inimii laie, dar alături de aceasta e şi ceva t't* (j şterge lacrimi-*v*, u1 te mângâie şi îţi «htvă: „Nu plângeţi, r A Piui a înviat", iertai tM şi viaţa din au răsărit. E

l

SE

l

H

f fel *în altarul Sfântului Mormânt*, *m*

57

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului ceva în acest loc ce parcă te opreşte să mergi înainte, zicându-ţi: „Suflete, opreşte-te în loc, nu intra, mai stai aici afară, mai plânge şi te tânguieşte, căci şi tu L-ai răstignit şi L-ai îngropat pe Mântuitorul cu ticăloşiile tale…" însă odată cu acest cutremur de mustrare, deodată parcă se aude şi glasul Lui: „Veniţi la Mine

Locul Sfântului M.urma. *ni* r

H toţi cei osteniţi… veniţi cei păcătoşi., veniţi de luaţi H iertare şi viaţă… veniţi, căci Eu sunt învierea şi Viaţa; 1 tot cela ce crede în Mine viu va fi, chiar dacă va fi H murit…" (Ioan 11, 25).

H şi acum, iată, stau gata de intrare în cealaltă încă-H pere unde e Mormântul Mântuitorului. Trebuie să trecern acolo printr-o deschizătură mică şi joasă. Poţi mi tra numai aplecat, înăuntru nu încap decât trei persoane o dată. Mă aplec şi intru. Este aceasta şi-o aplecare sufletească din care nu te mai poţi ridica, în clipa următoare cad doborât în genunchi lângă lespedea de marmoră în care e îmbrăcat Mormântul Mântuitorului (dani pe pagina dinainte fotografia Sfântului Mormânt, aşa cum e azi, îmbrăcat în marmoră scumpă).

E greu să spui cu vorba sau în scris ceea ce simţi rând te apropii de Mormântul Mântuitorului. Oricât meşteşug ai avea şi ai pune în pana de scris, nu poţi să spui tot ceea ce simţi când ajungi în faţa Sfântului Mormânt, înainte de a intra în altarul Sfântului Mormânt, de afară plănuisem o rugăciune frumoasă pe care să o rostesc când voi ajunge înăuntru în faţa Sfântului Mormânt, însă când am ajuns înăuntru n-am mai putut grăi nimic, în faţa Sfântului Mormânt deodată tace şi amuţeşte tot ce *e* lut şi trecător în om. Pe o clipă şi graiul omului se închide. Numai inima singură vorbeşte înainte şi ochii slobod toate lacrimile.

Aplecat lângă marmora unde a fost Mormântul Mântuitorului mi se părea că a rămas afară trupul meu cel pătimaş, în lumina ce se revărsa peste mine din toate părţile, din candele şi sfeşnice de aur şi de argint mi se părea că se topeşte lutul de pe mine, mi se părea

58
59
Preot Iosif Tnfa

Pe urmele Mântuitorului că se topeşte în mine tot ce este otravă şi patimă rea. Simţeam cum moare în mine omul cel lumesc, firea cea lumească şi rămâne numai omul cel duhovnicesc, firea cea nouă. Aplecat lângă Mormântul Mântuitorului mi se părea că s-a topit de pe mine lutul cu toate patimile lui şi încep să fiu legat cu veşnicia, cu viaţa cea de dincolo de mormânt. Ca nicăieri într-alt loc, lângă Mormântul Mântuitorului simţi veşnicia, simţi trecerea de pe pământ la cer şi din moarte la viaţă. În lumina candelelor de aur, în lumina ce se revarsă printr-o deschizătură de sus, din înălţimea cerului, te simţi transportat într-o altă lume, te simţi dintr-odată iertat şi uşurat de toate ticăloşiile, de toate patimile acestei vieţi. Te simţi un supraom, un om duhovnicesc, te simţi trecut de jumătate într-o altă lume, sufletească, spirituală. În faţa Sfântului Mormânt simţi cum deodată ţi se deschide toată inima şi toată fiinţa să ia lumină, aşa cum o floare se deschide dimineaţa în faţa soarelui să ia lumină şi căldură.

Iată buzele mele ating marmora în care e îmbrăcat Sfântul Mormânt Un fior sufletesc îmi cutremură toată fiinţa. Mi se pare ca şi când inima mea şi viaţa mea s-au pus în legătură cu focul, cu lumina, cu un izvor din care iese o nespus de dulce iertare, bunătate, viaţă şi lumină. Simt cum mi se umple sufletul de viaţă, de lumină, de bunătate, de iubire şi iertare, îmi vine parcă zile întregi să stau mereu aşa alipit cu buzele de acest izvor de viaţă şi lumină sufletească…

Când mi-am ridicat buzele de pe marmora sfântă, am simţit că mi se deschide şi graiul şi am început să mă rog aşa:

60

f, lisase, Scumpul meu Mântuitor, Îţi mulţumesc că ai murit, Te-ai îngropat şi ai înviat pentru mine, pentru păcatele mele, pentru iertarea mea şi învierea mea la o viaţă nouă.

Iisuse, Mântuitorul meu Cel bun! *Tu Singur cunoşti t'în (a mea, Tu Singur cunoşti frământările mele şi trecutul meu, Tu Singur ştii că*

păcatul deschisese în faţa mea un mormânt de pieire trupească şi sufletească. Eram judecat să mor în păcatele mele, să fiu azi un mormânt acoperit cu iarba uitării. Tu m-ai scăpat, Iisuse, Mântuitorul meu Cel cump. Mormântul Tău a închis mormântul meu, moartea în a omorât moartea mea, învierea Ta s-a făcut viaţa mea. V iota mea e viaţa Ta şi trebuie să fie întreagă a Ta. Trăiesc l» în Tine, prin darul morţii şi învierii Tale… Mă cutremur iiici în faţa locului de unde a ieşit iertarea şi viaţa mea. Mă cutremur gândindu-mă că nu trăiesc încă deplin pentru Tine, numai pentru Tine şi lucrul Tău… mai este încă în mine otravă ce nu s-a topit… răul vieţii mele încă nu curge întreg spre Tine… „omul cel vechi" încă n-a murit cu totul în mine… mă aplec aici la Izvorul învierii şi vieţii, ca să iau ilm de înviere deplină la o viaţă nouă, ca să se topească în lumina învierii Tale toată otrava ce mai este în mine din omul cel vechi… ca să mă fac un „om nou", o „făptură nouă".

Aici în lumina învierii Tale îmi deschid larg toată inima y toată fiinţa mea, ca „să iau lumină din lumina Ta, viaţă din inaţa Ta, înviere din Sfântă învierea Ta"…

Mă opresc aici cu rugăciunea mea personală. Fiecare se roagă în felul lui. În faţa Sfântului Mormânt

61

Preot Iosif Trifa fiecare îşi aduce şi îşi pune toată viaţa sa, tot trecutul său, toate durerile, necazurile şi păsurile lui sufleteşti. Fiecare îşi are scumpii lui, vii şi morţi, pe care îi pomeneşte şi pentru care se roagă în faţa Sfântului Mormânt.

O mgâciune pentru cei din Oastea Domnului

La mormântul Mântuitorului am mers cu lumânări pe care să le aprind şi pentru cei din Oastea Domnului şi pentru cititorii foii «Lumina Satelor». După ce am isprăvit cu rugăciunea mea personală am început să mă rog şi pentru dânşii, zicând:

„Eu mă rog Ţie, Mântuitorul meu, nu numai pentru mine, ci şi pentru acei pe care i-ai trezit prin mine din somnul păcatelor… mă rog *pentru cei care s-au hotărât să* iasă *din ticăloşia patimilor rele şi să* înceapă *o viaţă nouă cu* Tine… *mă* rog *pentru cei care s-au strâns la*

luptă în *Oastea* T*a contra* p*ăcatelor… Mântuito*rule *Doamne, noi suntem* n*işte fiinţe slabe şi neînclinei*oase. *Farade Tin*e *noi nu pute*m *face* n*imic. Fără de T*ine *nu* ne p*utem ridica din* t*icăloşie şi nu putem învia la o viaţă nouă. Înviază-ne* T*u, Doamne, cu viaţa şi învierea Ta, luminează*-ne *cu lumina Ta, întăreş-te*-ne *cu darul Tă*u, d*u-ne* l*a biruinţă cu puterea Ta… Aprind aceste* lu*mânări în numele lor, ca şi în sufle*tul l*or să se aprindă lumină din lumina Ta, viaţă din viaţa Ta, dar din darul* Tău. A*prind aceste* lu*mânări, să se lumineze cărările lor şi gândurile lor, să umble c*a *fi*ii *luminii în*

Pe urmele Mântuitorului lumina Evangheliei Tale… Aprin*d aceste lumânări şi* j*ti nini cei care citesc cu* râvnă *de* mân*tuire sufletească ni* i*ritaturile din foaia «Lumina Satelor», u*nde *Tu,* \\untu*itorule, m*-ai*pus să predic Evanghelia. Fi*e *ca* Evan

Jii lin Ta pe toţi să-i învieze din moartea păcatelor şi la o

Iiin nouă să-i aducă…"

Cum e locul Sfântului Mormânt?

Şi acum trebuie să mă ridic, să ies din acest loc plant, căci vine rândul altora să intre. Sărut încă o dată l. ilra sfântă cu gândul să vin şi mâine să mă rog.

I în irite de a ieşi, mă uit mai atent să pot spune la v 11 mea să cititorilor mei ce înfăţişare are acest sfânt l→e i Mormântul Mântuitorului. Pereţii sfântului lo«i. sunt căptuşiţi peste tot cu marmoră albastră. Perel, 11 şi stâlpii de marmoră se ridică sus la o uriaşă uuâltime de unde, printr-o deschizătură înfundată cu ochi rotunzi de fereastră, străbate în chip minunat şi lumina soarelui de sus. Locul şi stânca unde a fost Mormântul Mântuitorului e în dreapta încăperii, spre i, îi. «mt şi îmbrăcapteste tot cu marmoră lucie, albastră. Această lespede de marmoră e lungă de şase picioare, l.ita de trei şi adâncă de două picioare (vezi fotografia lelapag.58).

Deasupra Mormântului ard neîncetat cincisprezece candele de aur, precum şi o mulţime de lumânări i ni se în sfeşnice de aur şi argint. Tămâie şi smirnă fină împrăştie neîncetat miros de bună mireasmă. O mara-ni, i de mătase roşie, cusută în chip minunat cu fire

de

63

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului aur şi argint, atârnă deasupra Sf. Mormânt. Flori naturale sunt puse zi de zi în vase de aur şi de argint. Sus, în faţa Sfântului Mormânt, sunt trei icoane mari înfăţişând învierea Domnului.

Într-un loc lespedea de marmoră ce îmbracă Sfântul Mormânt e crăpată, în legătură cu aceasta călugării spun că în vremile mai de demult s-a aflat un arab încreştinat care a început a tăgădui învierea Domnului. Atunci un vestitor al Evangheliei i-a făcut o propunere: să doarmă amândoi o noapte în Biserica Sfântului Mormânt şi de nu se va ivi nicio arătare, arabul să rămână în credinţa lui. Noaptea s-a făcut un mare cutremur în capela Sfântului Mormânt şi lespedea s-a crăpat. Arabul a căzut, ca şi străjerii din noaptea învierii Domnului, cu faţa la pământ şi s-a umplut de credinţa învierii.

Începe Vecernia

Pe când am ieşit din capela Sfântului Mormânt se începuse Vecernia Prazniculuiînălţării Sf" Cruci.

Intrăm în biserica ortodoxă (greacă) ce se află în faţa Sf. Mormânt. E cea mai încăpătoare şi cea mai frumoasă biserică din întreg edificiul Sfântului Mormânt. E încărcată de podoabe, aurituri şi scumpeturi dăruite cele mai multe de mulţimea pelerinilor ortodocşi veniţi de prin Rusia. Un policandru uriaş cu sute de braţe aurite stă în mijlocul bisericii. La dreapta se ridică tronul înalt şi măreţ în care şade Patriarhul ortodox, Damianos, un bătrân impunător de peste optzeci de ani, cu o barbă mare şi albă, pare un apostol rămas din vremile de demult. Vecernia începuse. Cântă frumos două strane de preoţi şi călugări, amestecaţi cu glasuri de copii. Slujba şi glasurile merg întocmai ca la noi.

Deodată o toacă de argint începe de undeva de sus să răsune. Plin de tânguire şi înfiorare religioasă e Oriunde glasul toacei de metal. Aici însă glasul acestei toace are atâta înfiorare, de parcă în glasul ei

răsună ciocanele care au bătut cuie în sfintele mâini şi picioare ale Mântuitorului.

Glasul acestei toace are un fior şi o înfiorare pe care până voi trăi pe pământ nu o voi putea uita. „Ai senzaţia – scrie prietenul meu dr. Gr. Cristescu în cartea sa – că în sunetul asurzitor al bătăilor ei e prinsă o mare protestare, o durere profundă, o mustrare, un ultimat o osândă, o trezire, o mobilizare de uriaşe forţe-ei ameninţare, un atac, un strigăt de ajutor, p lumină în luptă cu întunericul; parcă Dumnezeirea însăşi cheamă omenirea la pocăinţă. Aştepţi să vezi aievea catapeteasma despicându-se şi să auzi pe Mântuitorul gemând: «Mi-e sete!». Aştepţi ceva mare, catastrofal, apocaliptic, când auzi bătând cu putere această toacă din Biserica Sf. Mormânt…”

Din scaunul patriarhal, Patriarhul ne face semn să intrăm şi noi în altar să slujim. Ieşim din ceata pelerinilor şi intrăm în Sf. Altar. Suntem acum cu toţii peste optzeci de preoţi care luăm parte la slujba Vecerniei. Toţi avem în mâini lumânări aprinse, în publicsunt şi lăţiva credincioşi arabi şi femei din Ierusalim, în portul lor şi în înfăţişarea lor plină de evlavie şi de durere, le nicile din Ierusalim au ceva din chipul şi înfăţişarea

64

! ** urmele Mântuitorului

65

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorulu

Mironosiţelor femei. La sfârşitul Vecerniei se face Litania cea mare cu rugăciuni pentru noi, pelerinii.

După Vecernie, Î.P.S. Să Mitropolitul Nicolae, ţine în faţa Sfântului Mormânt o frumoasă vorbire către pelerini, spunând că bunul Dumnezeu ne-a ajutat să ne vedem împlinită ţinta călătoriei noastre. Am ajuns la Ierusalim şi bunul Dumnezeu ne-a învrednicit să sărutăm Sfântul Mormânt, izvorul învierii şi mântuirii noastre.

Ne închinăm încă o dată în faţa Sf. Mormânt, şi apoi plecăm spre locurile noastre de cazare. Abia acum începem să simţim oboseala. Cei

din clasa a III-a suntem acum în a şaptea zi de când n-am dormit pe pat aşternut şi fiertura n-am mâncat. Ne-a căzut sufleteşte însă atât de bine această mică osteneală gândindu-ne la cumplitele chinuri ce le-a răbdat Mântuitorul pentru noi şi mântuirea noastră.

În dimineaţa următoare avem Praznicul înălţării Sf. Cruci. Ne gătim de biserică, înainte de a pleca, eu trimit o telegramă pentru gazeta «Lumina Satelor».

Praznicul înălţării Sf. Ci-uci în Biserica Sfântului Mormânt începe slujba Praznicului cu mare ceremonie. Slujeşte însuşi Patriarhul, înconjurat de doi mitropoliţi, Î.P.S. Să Mitropolitul nostru Nicolae şi Mitropolitul Kievului, ajutaţi de încă zece episcopi şi arhimandriţi. Biserica e plină de lume. Sunt şi arabi credincioşi veniţi de prin depărtările Asiel.

I o noutate pentru noi sunt şi doi arabi care ţin ordinea, îmbrăcaţi în vechiul port turcesc, încinşi cu iatagane, iar în mână au toiege de metal cu care izbesc podelele când fac loc prin mulţime. La început nu ne împăcăm deloc cu aceşti păgâni îmbrăcaţi ca pentru măcel, dar pe urmă am băgat de seamă că, din punctul de vedere al ordinii, sunt folositori (un pelerin de lângă mine şopteşte că n-ar strica şi câte un turc de aceştia prin unele biserici de ale noastre unde nu-i nici D ordine).

Mai rea impresie fac poliţaii stăpânirii engleze care ştiiu aici în biserică aşa ca pe stradă, cu chipiul în cap şi biciul în mână. Când îi vezi, ţi-aduci aminte de evanghelia când Mântuitorul a luat biciul în mână şi, i scos din biserică unele lucruri urâte.

Slujba decurge frumos. Evanghelia se citeşte în două limbi: greceşte şi arăbeşte. Începe a cânta şi corul nostru, al pelerinilor. Un diacon dintre noi rosteşte «deniile în româneşte şi corul nostru răspunde cu Doamne, miruieşte-ne". Poate că e cea dintâi cântare românească ce răsună în Biserica Sfântului Mormânt. l im. ilt diacon ziceecteniile în ruseşte şi corul răspunde i u „Gospodi Pomilui" („Doamne, miruieşte"). Grecii l'spună cu „Kirie Eleison" („Doamne, miluieşte-ne"). Şi aşa se perindează slujba când pe româneşte, când H

grecește, când pe rusește. Ni se împarte tuturor inihuioc. Părintele I. Popa, din Apoldu de Jos, oferă un lui u de vin adus de acasă pentru nevoile Sf. Liturghii. În, Liturghie se face astfel cu vin adus din ţara noastră!» când se apropie sfârşitul Sf. Lâturghii, suntem che

66

67

Preot Josif Trifa maţi toţi preoţii în altar unde ne îmbrăcăm pentru scoaterea şi înălţarea Sf. Cruci. Observăm că aici sunt odăjdii din belşug, tuturor ni se dau veşminte bisericeşti, lumânări şi busuioc. Suntem acum îmbrăcaţi de slujbă cel puţin o sută de preoţi.

Se începe procesiunea, înainte merg cântăreţii cu sfeşnice, lumânări şi o cruce mare. Urmează Partriar-hul, ţinând în mână o cruce mare de argint, în formă de toiag. Urmează mitropoliţii, episcopii şi noi, preoţii, toţi având în mâini lumânări aprinse, în urma noastră venea drept-credinciosuji popor, compus din greci, arabi, ruşi, români etc. În sunetul cântărilor înconjurăm de trei ori Sfântul Mormânt şi coridorul umblător ce este în jurul bisericii ortodoxe.

După a treia înconjurare ne pogorâm la locul unde s-a aflat Crucea Mântuitorului, înainte de a ne pogorî în acest loc, voi spune cum a fost aflată Crucea Mântuitorului.

După învierea Mântuitorului, iudeii, în ura lor, au aruncat crucile răstignirii într-o adâncitură de lângă stânca Golgotei. Peste ele au cărat apoi gunoaie. Mai târziu veniră şi păgânii şi mai astupară şi ei locurile sfinte, clădind peste ele temple idoleşti. Venind la putere împăratul creştin Constantin cel Mare, la anul 326, împărăteasa Elena plecă din Constantinopol la Ierusalim să afle Crucea pe care fusese răstignit Mântuitorul. Numai cu mare greutate putu afla împărăteasa Elena locurile sfinte, căci muntele Golgqta era clădit cu temple idoleşti care trebuiră dărâmate, împărăteasa însăşi stătea de faţă la lucrări şi arăta ostaşilor şi lucrătorilor unde să sape. După multă săpătură, în

68

Pe urmele Mântuitorului sfârşit, fu descoperită peştera Sfântului Mormânt, şi nu departe de acolo fura aflate şi cele trei cruci de lemn în

care se păstrau încă piroanele răstignirii. Greutatea era însă acum să se afle care dintre cele trei cruci este Crucea Mântuitorului. Atunci Patriarhul din acele vremuri, Macarie, duse toate cele trei cruci şi le atinse de o femeie bolnavă. Când se atinse de ea a treia cruce, îndată se tămădui. Prin această minune se află Crucea Mântuitorului, împărăteasa Elena o îmbrăcă într-o ladă de argint făcută în formă de cruce, iar Patriarhul Macarie o aşeză în biserică cu mare prăznuire. Popor mult se strânsese cu acest prilej la biserică şi gloata năvălea să vadă şi să sărute Sf. Cnice. Atunci Patriarhul Macarie se ridică pe un loc înalt şi ridică Sf. Cruce în văzul tuturor. Poporul îngenunche în faţa ei, stril, când cu glas înalt: „Doamne, miluieşte-ne". În amintirea acestei aflări a rămas Praznicul Aflării şi înălţării Sf. Cruci.

Împărăteasa Elena a lăsat Sf. Cruce în grija Patriarhului Macarie. Ea a dus cu sine numai o parte din Sf. Cruce şi piroanele, însă în curgerea vremilor şi a prigoanelor Sf. Cruce s-a pierdut. În muzeul Patriarhiei din Ierusalim se arată azi numai câteva firicele de It mn despre care se spune că ar fi din Crucea Mântuitorului.

69

Preot Iosif Trifa

Pe locul unde împărăteasa Elena a aflat Sf. Cruce

Şi acum să ne pogorâm la locul unde a fost aflată Crucea Mântuitorului.

Coborâm într-un adânc de stâncă 30 de trepte unde apoi se desface un loc larg. Aici e capela „Sf. Elena".

A

Dam pe pagina de alături chipul acestui loc. În acest loc a statut împărăteasa Elena şi, arătând ostaşilor unde să sape, privea cum decurg lucrările. Călugării arată o deschizătură (se vede în dreapta fotografiei) unde ar fi stătut împărăteasa şi ar fi privit lucrările. Pe acest loc atârnă o icoană cu chipul împărătesei Elena.

Locul unde s-a aflat Sf. Cruce e şi mai în adânc. Din capela „Sf. Elena" coborâm în adânc încă vreo 15 – 20 de trepte. Acest coborâş e mai îngust Prin săpătura stâncii abia pot străbate deodată câţiva

oameni. Jos în adânc se află un loc ceva mai larg. Acesta e locul unde a fost aflată Crucea Mântuitorului.

Stau cu sufletul înfiorat pe acest loc. Abia acum încep a-mi da seama că întreagă Biserica Sfântului Mormânt e săpată şi vârâtă în stânca Golgotei. Parcă dorul şi setea mântuirii sufleteşti a săpat tot mai adânc, mai adânc după izvorul vieţii din stânca Golgotei.

E aici o adâncime de peste 20 de metri, adică Crucea Mântuitorului a fost aflată la o mare adâncime. Stând aici pe acest loc eu mă gândesc: o, ce înţeles

70

Pe urmele Mântuitorului

Capela «*Sfânta Elena*»

71

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului adânc are acest lucru şi pentru noi, creştinii decazi. Ca şi oarecând împărăteasa Elena şi noi trebuie să aflăm Crucea Mântuitorului.

Crucea Mântuitorului e şi azi o taină ce se afla numai pătrunzând în adânc, mai adânc în înţelesul vieţii creştineşti.

Să afli Crucea Domnului înseamnă să afli dragostea lui Iisus, Fiul lui Dumnezeu, Care S-a răstignit pentru tine şi păcatele tale. Să afli Crucea lui Iisus înseamnă să afli cât de grozav a fost păcatul *ian*, că a trebuit însuşi Fiul lui Dumnezeu să moară pentru iertarea ta. Să afli Crucea lui Iisus înseamnă să afli şi să înţelegi vorbele apostolului Pavel: „Voi nu mai sunteţi ai voştri, ci sunteţi ai lui Iisus Firistos, Care v-a răscumpărat cu un preţ mare" (I Corinteni 6, 19 şi 3, 23) şi trebuie să trăiţi o viaţă pusă cu totul în slujba Lui.

Dacă n-ai aflat aceste lucruri, arunci să ştii, dragă cititorule, că pentru tine şi azi e îngropată Crucea Mântuitorului, adică darurile ei.

Sunt şi azi destui creştini care n-au aflat încă Crucea Mântuitorului şi de aceea nu-i nicio putere în viaţa lor.

Cu aceste gânduri stau pe locul unde s-a aflat Crucea Mântuitorului. Patriarhul face rugăciunea înălţării Sfintei Cruci şi apoi

ieşim afară şi intrăm iarăşi în Sf. Altar. După sfârşitul slujbei, pelerinii se cuminecă. O seamă dintre noi rămânem să venim la Liturghia ce se va face la noapte, să ne împărtăşim arunci. După ce sărutăm Sf. Mormânt ieşim din biserică.

Vizită la Patiiarhie

În program e pusă vizita la Patriarhie şi plecăm în coloana spre acest loc. Reşedinţa Patriarhului nu e departe de Biserica Sf. Mormânt. E o clădire veche cu sute de încăperi. Călugării roiesc din toate părţile. Suntem primiţi cu toată dragostea în saloanele Patriarhiei.

A

I.P.S. Să Mitropolitul Nicolae Bălan, în numele indiinătorilor români, ţine o preafrumoasă vorbire, amintind printre altele că pe noi ne-a adus aici la Ierusalim şi recunoştinţa unui neam întreg care mulţumeşte bunului Dumnezeu că l-a ajutat să-şi vadă idealii l naţional împlinit. Am venit la Ierusalim să mulţumim pentru toate câte ne-a făcut nouă Domnul. La vorbirea Î.P.S. Sale răspunde Patriarhul Damianos, UJ îndune binecuvântare şi ajutor în toată călătoria noastră.

A

Încă multe-multe am mai văzut în Biserica Sfântului Mormânt. Aici e şi locul unde a fost Golgota, locul răstignirii Mântuitorului. Ne vom întoarce însă 111, i i târziu la acest loc sfânt, venind pe drumul Crucii, im unde a suit Mântuitorul spre Golgota, ducând pe mi în – n Crucea Răstignirii.

l) upă-amiază avem în program vizitarea Betlee-inului, locul unde S-a născut Mântuitorul.

Acum vom ieşi din Ierusalim şi vom pleca spre H< ilcem. Potrivit programului, mersul acestor însemii. ni va fi acesta:

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Vom cerceta întâi Betleemul. De aici vom merge la Iordan, Marea Moartă şi Ierihon. Ne vom întoarce apoi iarăşi în Ierusalim ca să cercetăm drumul Crucii şi

Golgota.

Foarte potrivit este acest program. Ei s-a făcut ţinându-se seamă de viaţa Mântuitorului, aşa cum e spusă în evanghelii. De la Iordan şi Ierihon vom veni pe cea din urmă cale pământească a Mântuitorului. Vom trece cu El prin Betania, unde a înviat pe Lazăr în Sâmbăta Floriilor, însoţindu-L pe tot locul pe unde a umblat şi a pătimit, începând din Duminica Floriilor până la Golgota.

O hartă cu locurile din jurul Ierusalimului

Pentru orientarea cititorilor dăm mai jos o hartă a locurilor din jurul Ierusalimului. Precum arată harta.

— Betleemul ca împrejurimile

IERUSALIMULUI

Scara V. 300.000

despre sud-vest de la Ierusalim, în partea aceasta e şi Hebronul, fosta capitală a Iudeii, în partea aceasta, nu departe de Ierusalim, e şi Emausul, drumul pe care S-a arătat Iisus celor doi apostoli după înviere.

Înspre răsărit de Ierusalim e Iordanul, Ierihonul, Marea Moartă, Betania şi alte locuri de amintire creştină. De la Ierusalim până la Betleem e o cale cam de 8 kilometri, iar de la Ierusalim până la Iordan cam 40 de kilometri.

În drum spre Betleem, locul naşterii Mântuitorului

Betleemul e la o depărtare de 8 kilometri de Ierusalim şi această distanţă o facem cu automobilul. Mai bine e când omul merge cu trăsura sau chiar şi pe jos, pentru că în drum spre Betleem sunt de văzut multe locuri de amintire creştină, iar din goana automobilului n-ai răgaz să le poţi vedea destul de bine.

În drum spre Betleem se desface o lume mai des-flii să şi mai productivă. Pe evreieşte se cheamă Bet l. chem, ceea ce în traducere înseamnă „Ţara Pâinii", pentru că pe acest loc creşteau holde vestite de grâu. Câmpiile din jurul Betleemului sunt şi azi destul de mănoase şi pline cu măslini şi alţi pomi roditori. Betle-l inul are o istorie întreagă şi în Vechiul Testament. Aici a fost câmpia unde Rut culegea spice pe ogorul lui Boaz. Din legătura lui Rut cu Boaz s-a născut David, cu

unsprezece veacuri înainte de Hristos, şi din Această odraslă a răsărit, când s-a împlinit vremea, I.manuel, Mesia Cel făgăduit (Citiţi în Biblie Cartea lui Hui).

74

75

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

La 2 kilometri de Ierusalim e mănăstirea Sfintei Cruci, zidită de împărăteasa Elena, pe locul unde a fost arborele din care s-a cioplit Crucea Mântuitorului. În altarul acestei biserici călugării arată şi azi urmele pe unde se întindeau rădăcinile arborelui.

Cam la 6 kilometri de Ierusalim e satul Am Carim unde a trăit Zaharia şi Elizabeta, părinţii Sf. Ioan Botezătorul. Pe acest loc e zidită o biserică. Aici a petrecut şi Fecioara Maria trei luni după ce a venit din Nazaret unde îngerul Domnului i-a vestit vestea cea mare a naşterii din Duhul Sfânt, în apropiere de biserică se păstrează şi azi fântâna de unde a luat Fecioara Maria apă timp de trei luni cât a stat aici (Luca 1, 56).

La jumătatea drumului e şi o peşteră a Sf. Ilie, locul unde Ilie a fugit din calea mâniei Izabelei, care căuta să-l piardă, pentru că Ilie ucisese pe preoţii lui Baal. În acest loc Ilie, odihnindu-se, a adormit, dar un înger l-a trezit şi după ce i-a dat mâncare şi s-a întărit, Ilie a plecat mai departe (citiţi în Cartea a III-a a Regilor – I a împăraţilor – cap.19). Pe acest loc e azi clădită o mănăstire grecească.

Mormântul Rahelei în apropierea Beueemului e şi mormântul Rahelei, şotia lui Iacov din Biblie, cel cu doisprezece copii. la-cov plecase spre Efrata. Pe drum, Rahelei i-au venit durerile naşterii şi, după o naştere g-rea, a murit şi a fost îngropată în acest loc. Fiul cel născut din această naştere a primit numele de Ben-Oniâceea ce înseamnă fiul durerilor. (Citiţi în Biblie, Cartea Facerii, cap. 35.

16 – 20). Poate a fost aceasta o arătare, un semn că tot aici. Se va naşte peste câteva veacuri un alt Fiu al durerilor, prin durerile Căruia noi toţi să luăm mântuire. Pe acest loc e ridicată o casă de rugăciune în

care se roagă deopotrivă creştinii, evreii şi mohamedanii. Dam mai jos fotografia acestui loc cu casa de rugăciune clădită pe el. Clădirea e zidită pe locul despre care zice Biblia: „Şi a murit Rahela şi a fost îngropată pe drumul care duce spre Efrata sau Betleem" (adică pe atunci Betleemul se chema Efrata). „Iacov a ridicat

Mormântul Rahelei

77

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului un stâlp pe mormântul ei: acesta este stâlpul de pe mormântul Rahelei, care este şi azi" (Facere 35, 19 – 20).

Rahela a fost îngropată cu mare plângere. Această plângere a închipuit şi plângerea cea mare a tăierii pruncilor din porunca lui Irod, precum zice Evanghelia: „Atunci s-a plinit ceea ce s-a zis de Ieremia prorocul, care zice: Glas în Rama s-a auzit, plângere şi tânguire multă; Rahela plângea pe fiii săi şi nu voia să se mângâie, căci nu mai sunt" (Matei 2, 17 – 18).

În apropiere de Betleem este şi „Fântâna Magilor", o fântână veche de piatră unde se spune că au poposit magii în calea lor spre Betleem. Când au intrat în Ierusalim steaua li se ascunsese în nor, dar când au ajuns la această fântână steaua iar li s-a arătat şi i-a condus la peştera Naşterii.

Pe câmpiile din jurul Betleemului pasc şi azi turme de oi şi vite înconjurate de ciobanii lor. Câmpiile Betleemului răsună şi azi de cimpoaiele păstorilor şi de tălăngile turmelor de oi şi vite. Dacă ai dormi o noapte în această câmpie ai avea fiorul sfânt al sfintei nopţi în care S-a născut Mântuitorul. Pe marginea drumului şi azi se văd ici-colo văgăuni în stânci care şi mai mult îţi ajută să înţelegi împrejurările în care S-a născut Mântuitorul lumii.

Oile din Palestina sunt un soi deosebit, au coada groasă şi grasă. Unele soiuri de oi au şi urechile lungi şi lăbărţate. Oile se ţin foarte grase. Se vede că le priieşte păşunea, în Palestina şi peste tot în Orient se foloseşte foarte mult carnea şi seul de oaie. Măcelăriile de prin Ierusalim sunt pline de carne de oaie.

Iată Betleemul Iudeii

Iată suntem în faţa Betleemului! O privelişte frumoasă ni se deschide în toate părţile, îndărătul nostru se vede Ierusalimul cu Muntele Măslinilor, spre răsărit iată în depărtare Marea Moartă, Iordanul şi câmpiile l udeii, iar spre apus, alte văi pline cu păduri de măslini îi smochini, însă vârful tuturor colinelor şi ridicălurilor se sfârşeşte cu piatră şi iar piatră. Betleemul eu/i un orăşel mic, aşezat pe o colina, la o ridicătură de H30 metri. Deasupra, unde e piaţa orăşelului, e un malou frumos, iar satul e aşezat dedesubt, pe coastă, în rânduri de case ce stau unul deasupra altuia, ca treptele.

Dăm pe pagina următoare chipul Betleemului. Afjp/at sus pe colina muntelui, bătând în lumina soal'i lui şi având în toate părţile o largă privelişte, el are W vedere minunată. Ca şi Ierusalimul, el apare din depărtare ca o cetate sfântă a Domnului.

Chipul Betleemului se vede luat tocmai cu prilejul l.ro/nicului Naşterii Domnului. De Crăciun se strânge U Ik deem mulţime mare de credincioşi din părţile locului, precum şi pelerini veniţi de prin diferite ţări. Mulţimea care se vede în fotografie intrând ca într-o de sunt creştinii care intră în locul unde S-a născut S1. i uluitorul. Acest loc e închis cu ziduri ca o cetate, îl rruin vom arăta mai târziu.

Înainte de a intra în sfânta cetate a Betleemului voi mine ceva despre vederea dinafară a Betleemului.

78

79

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului l a

K

„C

S

«l»

JJj-Casele, ca peste tot în Palestina, parcă sunt retezate la vârf, n-au acoperiş, ci numai boltituri de piatră. Pe lângă clădirile vechi şi învechite, de parcă-s săpate în stânci, se pot vedea în Betleem şi clădiri

moderne, îndeosebi e impunător un orfelinat nemţesc cu două etaje. Betleemul are cam *12* mii de locuitori şi aproape toţi sunt creştini de naţionalitate arabi, armeni etc. Femeile de aici au o înfăţişare de mare frumuseţe religioasă, şi această frumuseţe e ajutată şi mai mult de portul frumos ce-l au. Poartă haină lungă de sus până jos, iar peste cap, un văl aşa cum se vede în icoană Maria Fecioara. Când le vezi în acest port, păşind sfios, blând, pline de evlavie, îndată te gândeşti la chipul l'ecioarei Maria, iar când la vreo cotitură de strada îngustă se iveşte o astfel de femeie cu copilul în braţe, fără să vrei tresari ca şi când s-ar fi ivit de undeva l ecioara Maria cu Pruncul Sfânt.

Locuitorii din Betleem se ocupă cu agricultura şi creşterea de vite. E în floare şi industria de a prelucra sideful ce-l găsesc în Marea Moartă şi a face din el fel de fel de obiecte religioase: cruciuliţe, mătănii, mărgele etc., care se vând apoi prin prăvăliile din Ierusalim.

În Biserica Naşterii Mântuitorului

Şi acum, iată, ne îndreptăm spre locul unde S-a născut Mântuitorul lumii. Din piaţa unde ne-am oprit cu automobilele nu e departe acest loc. E îndată aci. Dăm numai puţin înainte şi iată suntem în faţa unui zid ca de cetate. În această „cetate a Betleemului", cum

Pe urmele Mântuitorului i se zice, se află peştera sfântă unde S-a născut Mântuitorul, întocmai ca Biserica Sf. Mormânt din Ierusalim, aşa şi locul Naşterii e azi o cetate întreagă, plină de biserici, de capele, altare şi locuri sfinte de amintire creştină şi de închinare.

Dăm mai jos o fotografie în care se vede cetatea Betleemului. În fund, la stânga, unde se vede o mică deschizătură, acolo e intrarea în Biserica Naşterii.

Ne apropiem cu evlavie de această sfântă cetate. Când ajungem pe locul larg ce este în faţa ei lajntrare, cei 150 de închinători români, în frunte cu Î.P.S. Să Mitropolitul Nicolae, începem să cântăm „Naşterea

Ta, Hristoase…" E cel dintâi tropar al Naşterii ce răsună în limba românească în faţa locului sfânt unde S-a născut Mântuitorul. Un neam întreg parcă păşeşte şi cântă alături de noi.

Cetatea Betleemului în care se află Biserica Naşterii

82

Cântând „Naşterea Ta, Hristoase…", mergem înainte în direcţia de unde se văd intrând oamenii în fotografia de pe pagina dinainte.

E o intrare joasa; trebuie aproape să te apleci când intri. Ni se spune că această intrare a fost anume făcută, aşa scundă, ca să poată fi aparat mai uşor sfântul locaş contra multelor năvăliri barbare ce au trecut pe acolo. l, a vreme de primejdie, intrarea cea mică se închidea repede cu un zid de pietre.

Aplecându-ne capetele cu evlavie intrăm în sfânta cetate. Mergem puţin printr-o tindă cam întunecoasă fiţi apoi dintr-odată, iată, se deschide în faţa noastră un loc de biserica, larg, luminos, având pe de lături o mulţime de stâlpi uriaşi de marmoră. Ni se spune că aceasta este biserica zidita de împărăteasa Elena, deasupra peşterii unde S-a născut Mântuitorul. Este cea mai veche biserică şi una dintre cele mai frumoase biserici ale lumii.

Se păstrează aceasta biserică aproape întocmai rum a fost zidită de împărăteasa Elena. În vreme ce Ierusalimul a fost de atâtea ori pustiitaşi dărâmat, numai Betleemul a fost ferit de pustiiri, împărăteasa l lena când a venit la Ierusalim să afle Crucea Domnului a aflat peştera din Betleem neatinsă şi nestricată. Pe acest loc a zidit măreaţa biserică. E adevărat că în curgerea vremilor după aceea şi oraşul Betleem a fost pustiit în două rânduri, dar ca prin minune, Biserica Naşterii a scăpat neatinsă. Cincizeci şi opt de stâlpi de marmoră sunt în aceasta biserică, aşezaţi în patru rânduri, iar pe pereţii ei şi acum se văd unele icoane sfinte lucrate în mozaic. Drept cupolă, biserica are dt asupra un plafon de lemn de cedru în care sunt şase

83

Preot Iosif Trifa ferestre mari ce revarsă bogată lumină în

biserică şi peste icoanele, candelele şi podoabele sfinte. Te covârşeşte frumuseţea acestei biserici. Se spune că împărăteasa Elena a-clădit-o cu meşteri vestiţi, aduşi din Constantinopol. În faţă, la răsărit, biserica are trei altare mari: cel din mijloc, cel mai mare, şi cel din dreapta sunt ortodoxe (ale grecilor), iar cel din stânga e al armenilor.

Peştera sfântă în care S-a născut Mântuitorul nu e aici, ci sub această biserică şi anume dedesubtul altarului din mijloc. Cincisprezece trepte aşezate lângă altarul de la dreapta duc jos în acest sfânt loc. Pe aceste trepte coborâm în peştera sfântă unde S-a născut Mântuitorul.

A

Un fior sfânt cuprinde sufletele noastre. În curând vom fi în peştera Betleemului unde Fiul lui Dumnezeu S-a coborât în chip de om pentru noi şi mântuirea noastră.

Iată Peştera Sfântă în care S-a născut Mântuitorul

Coborând cele şaisprezece trepte (care se văd în fotografia de alături, sus la stânga), iată-ne ajunşi în peştera unde S-a născut Mântuitorul lumii, înainte de a spune ce am simţit în locul Naşterii, pentru orientarea cititorilor voi face mai întâi o scurta descriere despre cum este azi acest loc sfânt, şi dăm alături fotografia Sfintei Peşteri. Peştera Sfântă păstrează şi azi forma ce-a avut-o odinioară. Are o formă lungăreaţă

Pe urmele Mântuitorului l!

(în direcţia răsărit-apus), deasupra, boltă de stâncă în formă de cerc plin cu stele. E lungă de doisprezece metri, lată de opt şi înaltă de trei metri, având cu totul o suprafaţă de patruzeci de metri pătraţi. Pereţii sunt îmbrăcaţi în marmoră.

Locul unde S-a născut Mântuitorul e în forma unui semicerc şi e îmbrăcat într-o lespede de marmoră fină. Pe această lespede străluceşte o stea mare de argint pe marginea căreia e scris în latineşte: „Aici S-a născut Iisus Hristos, din Fecioara Maria" (în imaginea de mai jos acest loc sfânt se vede la stânga, unde străluceşte Steaua Naşterii). Deasupra acestui loc sfânt ard neîncetat 16 candele

de aur şi de argint, iar de sus din plafon alte şi alte candele coboară să lumineze locul

84

85

Preot Iosif Trifa unde S-a născut Mântuitorul lumii. Deasupra acestui loc sfânt este o masă de altar unde slujesc ortodocşii (grecii) şi armenii. O icoană mare este aşezată deasupra sfântului altar, înfăţişând Naşterea Domnului, magii cu steaua şi uciderea pruncilor. Smirnă şi tămâie ard neîncetat şi slujbele ţin aproape întruna.

În pereţii peşterii mai sunt încă două altare. Într-un loc e altarul unde Maica Domnului a înfăşat Pruncul Sfânt în scutece. Se vede în acest loc chipul Sfintei Iesle acoperită acum cu scutece de mătase scumpă.

În altă parte e altarul Magilor, locul unde s-au închinat Magii Pruncului Iisus, aducându-l daruri scumpe: aur, smirnă şi tămâie (acest loc se vede la dreapta).

Un fior ne cutremură toată fiinţa. Stăm pe locul unde S-a născut Mântuitorul lumii, unde s-au închuwt magii şi păstorii în Noaptea cea Sfântă. Stăm pe locul unde lumină mare s-a arătat în noaptea omenirii. Stăm pe locul unde Naşterea Domnului a legat iar cerul cu pământul şi pe om cu Dumnezeu. Cântăm cu toţii în cor, cu glasuri pline de înfiorare: „Naşterea Ta, Hristoase, Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoştinţei. Că întru dânsa cei ce slujeau stelelor de la Stea s-au învăţat să se închine Ţie, Soarelui Dreptăţii, şi să te cunoască pe Tine, Răsăritul cel de Sus. Doamne, mărire Ţie”…

Am ajuns tocmai pe vremea când în peştera sfântă se făcea slujba Vecerniei.

Începe slujba Vecerniei la altarul aşezat deasupra locului unde S-a născut Mântuitorul. Slujesc călugări greci, împreună cu câţiva dintre ai noştri. Slujba se face

Pe urmele Mântuitorului în greceşte şi româneşte. I.P.S. Să Mitropolitul Nico-lae, citeşte în româneşte evanghelia Naşterii Domnului. Răspunsurile le dă corul pelerinilor noştri.

Aceasta e cea dintâi slujbă ce răsună în limba noastră românească aici la locul unde S-a născut Mânluitorul. Clipe neuitate şi pline de înălţare sufletească sunt acestea. Un neam întreg parcă a venit aici cu noi cântă împreună cu noi: „Fecioara astăzi pe Cel mai presus de fiinţă naşte… îngerii cu păstorii măresc, iar magii cu Steaua călătoresc…”

Un neam întreg parcă se apleacă în faţa peşterii din Betleem în semn de rugăciune şi mulţumită pentru toate câte ne-a făcut nouă Domnul.

Ascultăm evanghelia Naşterii în genunchi. Eu stau întâmplător într-un colţ lângă altarul cu Ieslea Sfântă unde a fost înfăşat în scutece Pruncul Sfânt. Rămân în jţenunchi şi după citirea evangheliei. Simt ceva ce măl, ine în genunchi, ceva ce nu mă lasă să mă ridic. Simt o greutate sufletească, simt o mustrare sufletească ce tna mustră pentru toate ticăloşiile vieţii mele şi, mai tik-s, pentru toate zavistiile şi mâniile ce le-am purtat. Stânci lângă Ieslea Sfântă unde a stat Pruncul Cel Sfânt lini vine în minte copilăria mea, curăţia şi nevinovăţia viorii mele. Ceva mă apasă, mă mustră şi mă întreabă: de ce nu mi-am păstrat inima curată, de ce mi-am pierdut nevinovăţia?

Rezemat de peretele peşterii, ochii mei încep să plângă trecutul meu şi ticăloşia vieţii mele. Dar în a UMStă clipă parcă aud de Sus glasul şi vestea îngerului: „Iată, vă binevestesc vouă bucurie mare… că astăzi vi S-a născut Mântuitor”… Nu plânge, suflete, căci şi

86

87

Preotlosif Trifa

Pe urmele Mântui torului pentru tine şi păcatele tale S-a născut un Mântuitor. Simt că mi se usucă lacrimile şi sufletul mi se umple de bucuria Acestui Mântuitor care S-a născut aici în peştera aceasta pentru mine, pentru păcatele mele, pentru iertarea mea şi mântuirea mea. Încep să mă rog:

Iisuse, Mântuitorul meu Cel bun! *Cât ai umblat Tu să intri în peştera sufletului meu cea plină cu dobitoceştile patimi. Cât ai bătut la*

uşă, şi eu nu Te-am slobozit; cât ai bătut, şi eu nu Te-am ascultat. Abia pe urmă, după ani de zile de aşteptare, Te-am slobozit – şi peştera sufletului meu a început să se lumineze, încă nu s-a umplut cu totul de lumina Ta; mai este încă întuneric în ea… Intră *Tu, Doamne, şi luminează-mi deplin peştera sufletului meu…*

— i

Naşterea Mântuitorului Iisuse Mântuitorule! Tu ştii, Tu Singur ştii despre noaptea cea cumplită ce se făcuse în viaţa mea. În acea noapte plină cu fiorii pierzării s-a ivit o stea, s-a ivit steaua Ta, s-a ivit lumina Ta care m-a scăpat şi m-a adus la picioarele Tale, ca oarecând pe magii de la Răsărit. Magii Ţi-au adus daruri scumpe: aur, smirnă şi tămâie. Eu n-am avut ce să-ţi aduc decât lacrimile mele, înfrângerea inimii mele şi otrava ce mai este încă în mine. Primeşte-mă, Doamne, luminează măşi măajutăpealtăcalesămă întorc, ca odinioară magii. Să nu mai umblu în căile morţii, să nu mă mai întorc niciodată *pe la Irod cel viclean, pe la vrăjmaşul sufletului meu.*

Mă ridic şi, aplecându-mă iarăşi în genunchi, sărut cu căldură, cu dragoste şi cu lacrimi fierbinţi locul unde S-a născut Mântuitorul meu şi al tuturor păcătoşilor…

După sfârşitul slujbei, Î.P.S. Să Mitropolitul Nico-lae, spune o frumoasă predică despre însemnătatea locului unde ne-a învrednicit Dumnezeu să ajungem.

Ne închinăm încă o dată în faţa locului unde S-a născut Mântuitorul şi apoi ieşim afară. Ca şi de la Mormântul Mântuitorului din Ierusalim am ieşit şi de aici din Peştera Naşterii cu făgăduinţa să nu mai urăsc niciodată pe nimeni în această lume decât pe diavolul şi păcatul. Ca şi de la Ierusalim aduc cititorilor acestei C.îrţi şi de la Betleem cuvintele Scripturii: „Aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât şi pe Unul Născut Fiul Său L-a (Jut pentru noi… / (Ioan 3, 16), „Iar dacă Dumnezeu tU-a iubit astfel şi noi datori suntem să ne iubim unii pl alţii" (l Ioan 4, 11).

89

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

După ce ieşim afară, Î.P.S. Să Mitropolitul Nicolae, şi o parte din pelerini trec în vizită la Mitropolitul ortodox din Betleem. Eu rămân să mai privesc încă o dată în jurul Betleemului. În toate părţile se deschide de aici o privelişte largă, până departe, departe… Se pare că toate locurile, toţi munţii şi toate dealurile se uită spre acest Betleem. Numai oamenii şi popoarele nu se uită spre el şi nu se apropie cu sufletul de el, de aceea este atâta rău şi atâta răutate în lume. Bine, pace şi linişte nu va fi în lume până când toţi oamenii şi toate popoarele nu vor îngenunchea în faţa peşterii din Betleem, ca să înţeleagă dragostea cu care ne-a iubit Dumnezeu şi să audă cu adevărat cântarea îngerească din Noaptea Sfântă: „Pe pământ pace, între oameni bunăvoire”…

Ce am mai văzut în Biserica Naşterii Mântuitorului

În clădirile ce sunt în „cetatea Betleemului” şi care sunt legate prin coridoarele lungi cu Biserica şi cu sfânta Peşteră, mai sunt încă şi alte multe biserici şi altare. Într-un loc e altarul „Sfântului Iosif”, ridicat pe locul unde îngerul Domnului l-a vestit pe Iosif în vis să fugă cu Pruncul în Egipt din calea mâniei lui Irod. Într-alt loc *e* „Biserica pruncilor ucişi de Irod”, zidită în amintirea copiilor ucişi de Irod. În această biserică se văd rugându-se cu suspine adânci mame din toate neamurile şi de toate legile care n-au avut noroc să le trăiască copilaşii.

În altă parte se vede o formă de fântână veche. Tradiţia spune că din această fântână a tras apă Iosifi Maria pe vremea cât au stat în peşteră. Tradiţia mai june că în această fântână a căzut steaua Naşterii rd” după ce a vestit magilor Naşterea Mântuitorului.

În altă parte se văd într-un colţ nişte pietre grămădite peste olaltă. Tradiţia spune că aici ar fi fost înmormântată Eva, străbuna noastră, în semnul că păcatul

Peştera laptelui

Preot Iosif Trifa neascultării ei a fost îndreptat printr-o altă Evă: Fecioara Maria.

„*Peştera laptelui*”.

Foarte mişcătoare este şi aşa-numita „Peştera Laptelui", săpata într-o stâncă albă ca laptele. Se spune că aici s-a ascuns Maica Domnului cu Pruncul Sfânt din calea prigonitorilor. Într-o zi, când alăpta Pruncul Sfânt, câteva picături de lapte au căzut din sânul ei şi stânca îndată s-a albit ca laptele şi aşa a rămas până azi. În acel loc s-a ridicat azi un altar de închinare (dăm pe pagina dinainte fotografia acestui altar, înăuntru tocmai se văd doi pelelermi rugându-se).

În acest loc se roagă mai ales femeile care n-au copii şi mamele care n-au lapte destul ca să-şi alăpteze copiii. Pe lângă rugăciune, femeile duc din acest loc, ca leac, şi praf din piatra cea alba (calcar pul-*Două fete din Betleem* în imaginea aceasta se văd două fete din Betleem. Despre portul şi înfăţişarea femeilor din Betleem am scris mai pe larg la pag. 81

verizat). În acest loc am văzut femei rugându-se cu toate suspinele sufletului lor, să le înrevnicească Dumnezeu şi pe ele cu dar

Pe urmele Mântuitorului de copii. Din ţări îndepărtate vin pe aici femei şi mame să se roage lui Dumnezeu pentru dar de copii şi belşug de lapte pe seama copiilor sugari.

Văzându-le suspinul am suspinat şi eu, gândindu-mă la multe-multe femei de pe la noi care se strică de copii, care se „feresc" de copii şi care îşi leapădă copiii, făcându-se în acest chip nişte ucigaşe de fii şi osândite la pieire veşnică. Am suspinat gândindu-mă că pe la noi se folosesc altfel de leacuri: de cele de stricat copii (sau mai bine zis de ucis copii). O, cum s-a păgânit lumea!

Câmpia păstorilor unde îngerul a vestit Naşterea

Câmpia păstorilor unde îngerul a vestit Naşterea Domnului este de la Betleem mai spre răsărit. E o câmpie largă, netedă şi foarte frumoasă. Multă vreme după Naşterea Mântuitorului s-a păstrat şi coliba păs

92

93

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitoruluitorilor care era Lipită de o stâncă. Cu vremea, coliba s-a dărâmat, dar amintirea locului ei a rămas însemnată cu o grămadă de pietre. Mai târziu pe acest loc s-a clădit o biserică ce este şi azi şi are o vechime foarte mare. Pe locul unde îngerii cerului au cântat „pe pământ pace, între oamenibunăvoire", e azi loc de închinare unde ar trebui cu adevărat să se închine toţi oamenii şi toate popoarele creştine.

Privind acest loc mă gândesc cât de departe este omenirea azi de cântecul cel îngeresc al păcii care a răsunat în noaptea cea sfântă a Naşterii.

Prorocul Isaia L-a profeţit pe Mântuitorul ca pe un „Prunc ce. Se va chema Sfetnic minunat, Dumnezeu biruitor, Domn al păcii… în ziua aceea rădăcina lui Iese (Iisus) va fi ca un steag pentru popoare… pământul va fi plin de cunoştinţa Domnului" (Isaia, cap.9 şi 11) … „şi se vor închina Lui toate împărăţiile pământului şi toate neamurile vor sluji Lui" (Psalm 71).

„Atunci lupul va paşte împreună cu mielul şi pardosul se va culca împreună cu iedul, şi viţelul, şi leul şi taurul împreună vor paşte, şi un Prunc mic îi va paşte pe ei… şi nu-i vor face rău, căci pământul va fi plin de cunoştinţa Domnului" (Isaia, cap.11).

Cât de departe suntem noi de aceste vremuri!

Fântâna lui David

La o cotitură de drum, cum intri în Betleem, se află şi o fântână numită „Fântâna lui David". Aceasta e fântâna despre care spune Biblia că a dorit David, împăratul, să bea din ea când se afla în peştera din

94

Adulam în luptă cu filistenii. „Cine-mi va da să beau apă din fântâna de la poarta Betleemului?" – a întrebat David. S-au aflat trei viteji care, strecurându-se prin tabăra filistenilor, au adus apa, dar David „a vărsat-o înaintea Domnului, zicând: departe de mine să beau sângele acestor oameni care cu preţul vieţii lor au adus această apă" (2 Samuel 23, 13 – 17). Cu adevărat locuri sfinte sunt acestea pe aici. Oriîncotro mergi dai de istorii scrise în Biblie.

Glasul Domnului parcă îţi spune: „Iată pe aici sunt însemnate toate frământările urmaşilor lui Adam, să scape de păcatul strămoşesc, şi n-au putut până când

Fântâna lui David

95

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului n-am trimis pe Fiul Meu Cel Iubit, Carele S-a născut aici în peştera din Betleem…”

Spre Marea Moartă şi Iordan

Vizita la Mitropolia Ortodoxă s-a terminat şi ne pregătim de plecare îndată la Ierusalim.

După întoarcerea din Betleem mai vizităm câteva locuri de amintire creştină din Ierusalim şi jur, despre care vom scrie mai târziu pe larg. Pe ziua următoare e pusă în program călătoria la Iordan şi Marea Moartă. Vom ţine firul acestui program, în dimineaţa următoare ne pregătim de plecarea spre Iordan.

Iordanul şi Marea Moartă se află de la Ierusalim spre răsărit la o depărtare de 30 kilometri. La pagina 26 am dat harta acestor locuri.

Calea de la Ierusalim până la Iordan şi Marea Moartă e o cale destul de lungă şi grea. În vremurile mai de demult (înainte cu 20 – 30 de ani), calea aceasta era cea mai grea încercare pentru închinători. Drumul trece prin locuri pustii şi aşa-numiţii beduini, un fel de ţigani arabi, umblători dintr-un loc în altul, pândeau şi atacau pe călători, îi ucideau fără milă şi-i jefuiau. Mulţi pelerini au fost omorâţi în decursul vremii de aceşti beduini sălbatici şi nici chiar stăpânirea turcească nu prea avea ce să le facă. În vremile acelea închinătorii se strângeau în cete de sute de oameni şi numai aşa cutezau să plece spre Iordan.

Mai târziu s-a introdus apoi uzanţa că închinătorii se puneau în legătură şi înţelegere cu căpeteniile beduinilor. Patriarhia din Ierusalim le mijlocea acest înţe

96

Ies. Pelerinii plăteau o taxă anumită căpeteniei beduinilor, adică plăteau pe hoţi ca să le dea pace. În schimbul acestei taxe căpetenia

beduinilor le asigura călătoria. Acum însă vremile s-au schimbat. Stăpânirea engleză a făcut rânduială şi primejdia călătorilor a dispărut.

Noi facem această călătorie cu automobilele. Peste 50 automobile pleacă cu noi în goană nebună. Drumul trece pe lângă grădina Ghetsimani, suim dealul Măslinilor şi apoi o luăm înainte spre răsărit, în câteva minute ajungem în satul Betania unde a înviat Iisus pe Lazăr din morţi. Rămâne să ne oprim şi să vedem acest loc la întoarcere. Voi trece cu însemnările mai departe, începem a coborî prin locuri prăpăstioase. Şoferii poartă automobilele cu o dibăcie uimitoare. Îi întrec parcă pe cei de la noi. E o căldură înăbuşitoare şi un praf pe care-l simţim pătrunzând până în plămâni. Ne acoperim cum putem capul şi gura. Ce locuri grozave! Ce pustietăţi fioroase! Oriîncotro te uiţi, numai dealuri pustii, arse de soare şi spălate de ploi (de ploile de iarna). Nicăieri nicio verdeaţă, niciun picur de apă, ci numai piatră, nisip şi praf. Numai unde şi unde se văd un fel de stufuri de spini pitici pe care îi rod cămilele fji măgarii. Vai de oamenii şi vai de animalele care trăiesc pe aici.

Şi ce coborâş avem! Tot coborâm şi coborâşul nu se mai gata. Pe când se gata o serpentină vine alta şi mai adâncă.

Mă gândesc că aşa e şi viaţa când apuci a te cufunda în răutăţi şi păcate. Tot mai afund şi mai afund te pogori spre apele morţii sufleteşti.

„E urmele Mântuitorului

97

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuita) *ulm* a îmi vine aminte ca pe aici s-a petrecut pilda Mântuitorului cu Samarineanul cel milostiv. „Un om oarecare se pogor a din Ierusalim la Ierihon şi a căzut între tâlhari…” Este de fapt un bun coborâş de la Ierusalim la Ierihon, şi de altă parte locul încă este foarte potrivit pentru a cădea între tâlhari. Văzând \ locurile de pe aici şi mai bine poţi înţelege pildele Mântuitorului.

Mergând înainte, iată, se iveşte în această pustietate o clădire lângă drum. E un han căruia i se zice; şi azi „Hanul bunului

samarinean”. Pilda Mântuil torului se potriveşte de minune la aceste locuri. Parcă-l vezi pe Samarineanul cum aduce pe cel rănit la această „casa de oaspeţi”.

Şoferul nostru se opreşte o clipă. Din han iese îndată ospătarul şi ne aduce băutură, dar nu spirt, nici rachiu, nici bere sau vin, ci băutura care se bea pe tot locul pe aici: limonada rece. E o băutură sănătoasă şi răcoritoare. Pe aici nu beau oamenii băuturi alcoolice ca pe la noi.

Plecăm mai departe, şi praful cel nisipos iarăşi începe a ne înnăduşi. Îl simt apăsându-mi cu greutate plămânii, îmi vine să murmur, dar îndată plec capul ruşinat, dându-mi seama că Iisus Mântuitorul meu a făcut în multe rânduri acest drum şi nu în automobil, ci pe jos, prin arşiţa soarelui şi prin praful vânturilor nisipoase.

În sfârşit, automobilul ne ridică pe o înălţime de unde se vede Marea Moartăi Iordanul. Dealurile şi serpentinele încep a se gata. În faţa noastră se iveşte o câmpie întinsă, dar tot pustie şi fără verdeaţă, înainte, la stânga, avem Ierihonul şi Iordanul, iar la dreapta avem Marea Moartă. Ne îndreptăm întâi să vedem Marea Moartă.

Înaintăm spre o câmpie largă. Suntem la o uriaşă adâncime şi încă tot mai jos ne coborâm. Am lăsat drumul cel regulat ce duce direct spre Iordan şi Ierihon şi mergem pe o scurtătură ce duce la Marea Moartă. Doamne, ce câmpie săracă şi pustie *e* şi aceasta! Nicăieri verdeaţă, ci numai tufe de spini, pământ ars de soare, nisip şi nişte pomi pitici. Trecem pe lângă *o* turmă *de* cămile, îţi vine să te întrebi: oare cu ce trăiesc aceste animale?

Iată Marea Moartă!

A A

În sfârşit, iată Marea Moarta. În ce cufundătură grozavă e această apă! Marea Moartă se află la 420 metri sub nivelul Mării Mediterane. E aceasta o adâncime unică în felul ei. Marea Moartă e cea mai joasă dintre toate apele câte sunt pe suprafaţa pământului. E singura, în felul ei, pe toată suprafaţa pământului. Când te uiţi înapoi

pe unde am ajuns aici, parcă te-ai fi coborât în fundul lumii, atât de joasă este această mare. Când te apropii de Marea Moartă simţi un aer apăsat şi greu ce iese din catranul cel mult ce-l are această apă. Apa mării e liniştită de tot şi neagră, parcă şi înfăţişarea ei îţi dă un fior al morţii.

Închipuiţi-vă o apă mare, înconjurată din toate părţile de pustietate şi moarte. Niciun vânt nu mişcă această apă, niciun fel de mişcare nu vezi cât poţi pătrunde cu ochiul; niciun val, nicio pânză de corabie.

98

Preot Iosif Trifa nicio vietate, nicio mişcare. Parcă e o apă şi o lume încremenită. Un fior de groază te cuprinde. Abia ai putut să scapi de praful şi căldura înăbuşitoare a drumului şi a pustiului, ca să ajungi la o apă, şi când ajungi la apă abia apuci să scapi de ea. „Un fior de groază, de dezgust şi de tristeţe – scrie un scriitor englez – simţi când ajungi la Marea Moartă. Cauţi să te depărtezi cât mai curând de aceste locuri blestemate". Urmările şi urmele păcatului doar nicăieri în lume nu se văd aşa de înfiorător şi de grăitor ca aici, ca la locul unde a fost Sodoma şi Gomora.

Dăm mai jos imaginea Mării Moarte. În apele ei nu trăieşte niciun fel de vietate. Peştiiăcare vin din Iordan se pietrifică. Aşijderea şi lemnele, în fotografie se văd câteva ramuri pietrificate scoase din apele mării.

Marea Moartă

Pe urmele Mântuitorului

100

Apa Mării Moarte e cea mai sărată dintre toate apele din lume. 1.000 kg. de apă conţine 100 kg. de sare. E atât de sărată această apa, încât chiar să vrei să te scufunzi în ea nu te poţi, căci te ţine la suprafaţă. Sunt călători englezi care îşi iau cartea de citit, se dezbracă şi, întinzându-se cu faţa în sus peste faţa apei, citesc din carte aşa cum ai citi tolănit pe iarbă. Sărătura îi ţine deasupra apei. Dar să te ferească Dumnezeu să nu-ţi ajungă apa în ochi, în gură sau în nas, căci nu numai

te ustură, ci te arde, ca şi când ai pune foc. Un om care se scaldă în Marea Moartă, când iese din apă nu-l mai cunoşti, e tot încărcat cu sare, de parcă-i nins.

Iată ce scrie un scriitor englez care s-a scăldat în apa acestei mări: „Am intrat – scrie englezul – în mare cu convingerea că se înoată foarte uşor: dar am fost surprins când am constatat că nu mă puteam servi de? icioare care rămâneau afară din apă, şi numai cu lâinile înaintam foarte puţin.

Se pare că plutești pe o apă uleioasă; ea este neplăcuta la atingere şi te simţi rău într-însa. Trebuie să toţi pe o coastă; având astfel o mână şi un picior în

se poate înainta cu mai multă uşurinţă.

Neavând punct de sprijin îndestulător, nu eram tăpân pe mişcările mele şi eram ridicat şi aruncat la treapta şi la stânga, într-una din aceste mişcări invo-Juntare ambăutputin din această apă îngrozitoare. Ina mea fusese de a bea puţin, dar am înghiţit mai lultă de cât mi-a fost pofta: eu pot, deci, spune că apa jeeasta este tot ce poate fi mai amar şi mai greţos; limba şi cerul gurii îmi erau ca arse, căpătai un puterile acces de tuse şi repede o luai spre ţărm. Două zile

101

Preot Iosif Trifa întruna am simţit amărăciune şi sărătură în gura mea".

Un ou aruncat în această mare nu se scufundă, ci plutește deasupra apei.

Ne apropiem de apele acestei mări. Un pelerin încearcă să guste apa. Doamne, cum se mai strâmba, săracu', de credeai că a pus jar în gura lui.

Pe lângă sare, această mare e plină de catran. Niciun fel de vietate nu vieţuieşte în apele acestei mări. E cu adevărat o mare moartă. Lemnele ce ajung în ea se pietrifică, de asemenea şi peştii pe care-i aduce apa Iordanului; îndată mor şi se pietrifică. Pe lângă că e sărată, Marea Moartă e şi adâncă. La nord, unde am fost noi, are o adâncime de 400 metri, la sud e mai mică. În lungime Marea Moartă

are 90 kilometri, iar în lăţime 54.

Pe acest loc s-a petrecut fioroasa pieire a cetăţilor Sodoma şi Gomora din Biblie. Cele spuse în Biblie sunt

Stânca de sare «Soţia lui Lot», din Marea Moartă

102

Pe urmele Mântuitorului lucruri adevărate. Arabii numesc această mare şi azi „Marea lui Lot", o numire ce a trecut din veac în veac şi din popor în popor. Locul unde a fost cetatea Sodoma şi Gomora e în partea sudică a Mării Moarte. Pe ţărmul din sud-estul mării e un platou de stâncă ce a fost odată vatra unei cetăţi. În apropierea acestui loc a fost cetatea Sodoma. Micul orăşel Ţoar ar fi fost aproape de Sodoma şi acest orăşel ar fi fost cruţat pentru Lot. Până la anul 1200 s-au văzut urmele orăşelului Joar. Nu departe de acest loc a fost şi cetatea Gomora. În marginea mării se vede o stâncă de sare pietrificată la care arabii îi zic până în ziua de azi „Soţia lui Lot", spunând că aici s-a prefăcut în sare soţia lui Lot (dăm pe pagina dinainte imaginea acestei stânci).

Învăţaţii au cercetat şi ei să afle dacă sunt adevărate cele scrise în Biblie. De fapt au aflat că în adâncul Mării Moarte sunt crăpături mari făcute de zguduiri puternice, însăşi marea e o cufundătură în pământ. Focul şi pucioasa despre care spune Biblia că au plouat peste Sodoma şi Gomora – zice un învăţat – aievea sau şi întâmplat. Scoarţa pământului arată că un cutremur a fost pe aici şi fulgerele din cer au aprins pucioasa şi asfaltul ce erau pe acest loc şi astfel a ars şi s-a scufundat ţinutul întreg. Iată deci că şi ştiinţa spune că adevărate sunt istoriile biblice.

Un cercetător spune că pe fundul mării se văd şi azi ruine de case şi urme de locuri locuite cândva de oameni.

Înainte de prăpăd, Sodoma şi Gomora, precum şi ţinutul din jur, erau pline de viaţă şi de bogăţie. Ne spune Biblia acest lucru la Facere, cap. 13, 10: „Lot şi-a ridicat ochii şi a văzut că toată câmpia Iordanului era

103

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului bine udată în întregime, înainte de a nimici Domnul Sodoma şi Gomora, până la Ţoar era ca o grădină a Domnului, ca ţara Egiptului".

Înainte de prăpăd, Iordanul curgea înainte peste câmpia Sodomei şi se vărsa în Marea Roşie. Apa Iordanului uda câmpiile şi le făcea roditoare, întocmai ca Nilul.

Înainte de prâp d ţinutul acesta era plin de toate bunătăţile, de aceea s-a aşezat Lot aici. Acum e însă o pustietate ce împrăştie fior de moarte şi de pedeapsă cerească. Nimica, niciun fel de verdeaţă nu creşte în jurul acestor ape pline cu otravă.

O apăsare sufletească simţi pe acest loc. Parcă şi în aer a rămas ceva din otrava stricăciunii sufleteşti ce a fost odată pe acest loc.

Deschid Biblia şi citesc la faţa locului istoria cu Sodoma şi Gomora:

„Lot! Scoate pe ginerii tăi şi pe fetele tale din acest loc, că Noi vrem să stricăm locul acesta, pentru că mare este strigarea păcatului înaintea Domnului… sculati-vă şi ieşiţi din locul acesta!" … Dar ginerilor lui Lot li se păreau o glumă aceste vorbe… şi Domnul a plouat peste Sodoma şi Gomora pucioasă şi foc din cer… (citiţi la Facere, cap.19).

Mă înfiorează această istorie. Parcă aud casele trosnind şi văd pe oameni fugind îngroziţi. Dar şi mai mult mă îngrozesc când mă gândesc că şi lumea de azi e o Sodoma şi Gomora sufletească ce arde şi se cufundă mereu în focul răutăţilor şi pieirii sufleteşti, însă oamenii stau liniştiţi. Ca şi ginerii lui Lot, oamenii de azi iau în glumă şi în batjocură chemarea să iasă din focul răutăţilor (du-te Duminica în uşa unei crâşme şi strigă băutorilor: „Sculati-vă şi ieşiţi din focul acesta!" – să vezi ce o să păţeşti).

De la Marea Moartă aduc cititorilor acestei cărţi cuvintele cu care Domnul a scos pe Lot din focul pieirii: „Sculati-vă şi ieşiţi din locul acesta!" … sculati-vă şi ieşiţi din focul răutăţilor… mântuiti-vă sufletul!

Mă uit încă o dată peste această mare şi acest ţinut fioros. O, cum n-am putere să aduc aici pe cei păcătoşi să le arăt urmările şi

urmele păcatului! Doar nicăieri în lume nu se văd urmele păcatului aşa de înfiorător şi grăitor ca aici la faţa locului unde a fost Sodoma şi Gomora.

Înainte de a pleca spre Iordan eu mă uit încă odată cu Biblia în mâna să aflu ce s-a mai petrecut pe aici din istoriile biblice. De la Marea Moarta spre răsărit (unde e azi pustia Arabiei) a fost pustia pe unde au venit israelitenii cu Moise, din robia Egiptului. E o pustie fioroasă, plină cu munţi stâncoşi. Muntele ce se vede, având piscul cel mai înalt, e muntele Nebo de unde Dumnezeu a arătat lui Moise Canaanul, precum i se făgăduise că va vedea Canaanul, dar nu va intra în el, ci va muri acolo (Deuteronom, cap.34). Mai spre sud e ţara Moabiţilor, locul unde a locuit Lot cu fiicele sale, după ce iezise din Sodoma şi Gomora (Facere, cap. 19, 30 – 38). În partea vestică a Mării Moarte e pustia Iudeii, iarăşi cu stânci înalte între care unele sunt stânci de marmoră. De toate laturile Marea Moartă e înconjurată de ţărmuri stâncoase. Numai partea dinspre Iordan e deschisă.

Automobilele se pregătesc să plece cu noi spre Iordan la locul unde S-a botezat Mântuitorul. De la Marea Moartă până la locul unde S-a botezat Mântui

104

105

Preot Iosif Trifa torul în râul Iordan e o cale cam de 4 – 5 kilometri. Plecând într-acolo cu automobilul folosesc parcursul acestui drum ca să spun unele amănunte despre râul Iordan.

Râul Iordan izvorăşte din munţii Libanului, dintr-o stâncă cu un izvor vestit de mare. În calea sa primeşte apoi şi alte izvoare şi văi. Trece apoi prin lacul Tiberiadei (Marea Galileei), şi de acolo o ia apoi în jos pe sub muntele Taborului, spre Marea Moartă (vezi harta de la pag. 26). Cu totul, râul Iordanului face un drum de peste 300 kilometri, cu toate că în linie dreaptă aceasta curgere ar da pe jumătate. Lungimea o fac cotiturile cele multe ce le are Iordanul. De la lacul Tiberiadei până la Marea Moartă, Iordanul face o cale de 104 kilometri, şi în această cale coboară 200 metri, adică o coborâre foarte mare, la fiecare

kilometru câte 2 metri de coborâş. Această cădere face apoi că râul Iordan e un râu foarte repede curgător.

„Repejunile Iordanului" de care vorbesc cântările bisericeşti, de fapt sunt aievea, căci râul Iordan curge cu mare repeziciune. În cea mai mare parte Iordanul curge printre stânci şi locuri stâncoase. Se varsă în Marea Moartă. Însă în vremile biblice, înainte de pieirea Sodomei şi Gomorei, Iordanul curgea înainte până la Marea Roşie, şi pe locul unde e azi Marea Moartă era o câmpie frumoasă şi bogată ca un paradis, udată fiind de apa Iordanului. Poate tocmai acest belşug i-a dus pe cei din Sodoma şi Gomora să uite pe Dumnezeu, căci aşa e omul, din ce e mai sătul şi mai îmbuibat, uită mai mult pe Dumnezeu.

Dăm alături o fotografie cu chipul Iordanului văzut din depărtare.

106

Pe urmele Mântuitorului

Ne apropiem de Iordan. O lume pustie este de jur-împrejurul râului sfânt. Pământul e nisipos şi spălat de apele de iarnă când Iordanul se revarsă peste locurile mai joase. Pe multe locuri ţărmurii Iordanului n-au niciun fel de vegetaţie, ci numai pământ sterp şi stâncos, însă pe cele mai multe locuri Iordanul e înconjurat cu o desime de fel de fel de plante şi arbori. Locul unde S-a botezat Mântuitorul încă e înconjurat cu astfel de desime. Mai în sus, spre Galileea, împrejurul Iordanului e pământ mănos şi cultivat.

Iată o biserică se iveşte. E mănăstirea Sf. Ioan Botezătorul, semn că ne apropiem de locul unde S-a botezat Mântuitorul. Automobilele cotesc cu noi spre dreapta. Mai mergem încă 2 km. şi automobilele se opresc. Ne dăm jos, intrăm prin luminişul unui desiş şi iată în faţa noastră râul Iordan şi locul unde S-a botezat Iisus Mântuitorul. Ne descoperim capetele şi mulţumim lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să vedem şi acest loc sfânt. Ţărmul din acest

„*Iordanulvăzutdelamănăstirea* loc, al danului e săpat *Sf*. *Sava* şi întocmit frumos pen

107

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului tru închinătorii ce vin aici. Dincolo, pe celălalt ţărm, se vede atârnată de un pom o icoană mare cu Sf. Botez. Coborâm pe nişte trepte săpate în pământ şi ne aşezăm lângă apă, într-un loc larg săpat în coasta ţărmului şi acoperit cu frunzele arborilor. Aci în faţa noastră e locul unde S-a botezat Mântuitorul. Amintirea acestui loc a trăit din om în om şi din veac în veac. Până prin veacul al patrulea, spun călugării, era în acest loc o cruce mare de piatra în apa Iordanului. Au fost şi câteva mănăstiri aici în apropiere, din care însă abia se mai văd urmele. Ţărmurii Iordanului erau aici îmbrăcaţi în marmoră scumpă, însă a venit năvala hoardelor păgâne şi totul au distrus.

În acest loc Iordanul e liniştit. Abia i se vede cursul. Parcă stă pe loc. De jur-împrejur ţărmurii sunt plini cu fel de fel de plante, arbori şi tufişuri de tot soiul, dar niciun soi nu e dintre cele de pe la noi din Europa. Sunt şi mulţi finici, iar unele plante fac un fel de fructe, boabe galbene şi roşii. E de o frumuseţe încântătoare acest loc. În faţa potopului de lumină ce vine de sus din cerul veşnic senin, apele râului strălucesc ca nişte oglinzi de argint. Prin desime zboară şi ciripesc neîncetat privighetori şi alte feluri de păsări.

Nu locuieşte nimeni pe aici. Totul creşte în voia Domnului; Un fior religios te străbate. În mijlocul pustiei acest loc e ca un paradis şi te simţi ca într-un paradis pe care Domnul l-a împodobit.

O sfeştanie românească la râul Iordan

Î.P.S. Să Mitropolitul Nicolae, împreună cu P.S. Să Episcopul Teculescu şi cu un mitropolit venit cu noi din Ierusalim se pregătesc să facă sfeştanie. Sfeştania se va face în mijlocul Iordanului. Spre acest scop soseşte o barcă în care se suie Î.P.S. Să Mitropolitul Nicolae, P.S. Să Episcopul Teculescu, Mitropolitul din Ierusalim şi câţiva călugări şi cărturari. Barca se depărtează de la ţărm şi, oprindu-se în mijlocul Iordanului, se începe slujba sfinţirii apelor. Corul nostru răspunde de pe ţărmuri unde stăm. Clipe neuitate şi înălţătoare de suflet sunt acestea. Pe locul unde S-a botezat Mântuitorul Iisus Hristos răsună

pentru prima dată pe limba noastră românească slujba de laudă şi mărire lui Dumnezeu. O sută şaizeci de închinători români cântă pe locul unde S-a botezat Mântuitorul troparul Botezului: „În Iordan botezându-Te Tu, Doamne…" Un neam întreg parcă e alături de noi şi cântă cu noi…

Un fotograf a făcut o fotografie cu această slujbă sfântă. Dăm pe pagina următoare imaginea ei.

E obiceiul ca toţi închinătorii veniţi la Locurile Sfinte să se spele şi să se cufunde în râul Iordanului, în semn de curăţire a păcatelor. Ne pregătim şi noi de acest botez, împrăştiindu-ne de-a lungul ţărmului. U nii şi-au adus haine noi şi curate anume pentru acest botez. Peste câteva clipe suntem în apa Iordanului.

1 Îmi care ştiu înota, străbat râul, alţii se spală la ţărmuri. Iordanul are pe locul acesta o lăţime de 5 – 6 metri

Pe urmele Mântuitorului şi o adâncime de 3 – 4 metri. Pe alte locuri Iordanul ajunge la o lăţime până la 30 – 40 metri. Adâncimea regulată e 3 metri. Culoarea apei Iordanului e tulbure din pricina pământului argilos ce-l străbate. Tot din această pricină Iordanul are şi mult nămol.

La suprafaţă apa e lină, dar îndată ce te afunzi în ea, dai de repeziciunea apei, de curentul cel repede. Pentru cei ce nu ştiu înota, depărtarea în mijlocul apei e primejdioasă. Călugării de pe acolo spun că muiş pelerini s-au înecat în apele Iordanului apucaţi fiind de vârtej, şi ei nu ştiau înota. Cu deosebire pe la cotituri curentul apei e mare şi numai cei mai dibaci înotători îl pot trece.

Clipe de neuitată înălţare sufletească am avut în momentul când am intrat în apele Iordanului. După ce mă închinasem în peştera din Betleem, după ce sărutasem Sf. Mormânt şi plânsesem în locul Golgotei, simt apele Iordanului ca pe o baie de renaştere sufletească, de înmormântare a omului meu cel vechi şi de înviere la o viaţă nouă (Romani 6). Potopul de lumină ce se revarsă de sus din cerul de-a

pururi senin este parcă focul Duhului Sfânt. Peste viaţa mea cea plină de stricăciunea patimilor şi păcatelor simt pogorându-se o înnoire, o curăţire, o putere nouă. Mă aplec şi rostesc Psalmul 50, apăsând pe cuvintele: „stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curaţi, spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi… inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele din lăuntru ale mele. Nu mă lepăda pe mine de la faţa Ta şi Duhul Tău Cel Sfânt nu-L lua de la mine…”

Simt o greutate sufletească ce caută uşurare. Mă aplec într-o parte şi lacrimi calde începură să picure

10

Preot Iosif Trifa din ochii mei în apele Iordanului. Cu ele mi se pare că se ridică şi se duce o mare greutate de pe sufletul meu. Mă simt uşurat ca un copil nevinovat şi renăscut din nou. Mă îmbrac cu albiturile cele noi pe care le-am adus de acasă şi le duc acasă, să le păstrez până când moartea va veni să-mi închidă ochii şi să mă treacă în lumea Mântuitorului meu. Păstrez aceste haine nu pentru că în ele ar fi ceva putere de mântuire, ci pentru ca să le văd neîncetat şi văzându-le, să nu uit făgăduinţa ce am adus-o de la Iordan de a-mi păstra curăţia trupească şi sufletească şi a sta neîncetat sub darul şi puterea Duhului Sfânt.

După ce ne îmbrăcăm, luăm cu toţii în sticle apă din râul Iordanului, ca să o ducem acasă prin satele şi oraşele noastre. Prin multe locuri credincioşii noştri s-au botezat în anul 1926 cu apă din râul Iordanului, adusă de cei ce au fost în pelerinaj.

Cu noi a venit din Ierusalim şi un călugăr care singur ştie vorbi româneşte. Ne istoriseşte lucruri interesante. „Mai demult, în vremile de pace – spune călugărul – veneau zeci de mii de închinători aici la Iordan, cei mai mulţi din Rusia, în 1894 au fost aici douăzeci de mii de închinători, iar în primăvara anului 1914 au fost 25 de-mii de ruşi. Închinătorii plecau din Ierusalim în Ziua învierii, pentru ca în noaptea învierii să se boteze în Iordan, aşa cum se botezau „catehu-menii”, la începutul creştinismului. Era o armată întreaga de închinători, în

fruntea lor aveau steaguri albe, cu semnul Crucii pe ele. Între închinători erau şi ojmultime de părinţi cu copiii lor. Uriaşa ceată venea cântând cântări creştineşti. Ruşii cântau şi Credeul. De la Ierusalim calea ţinea pe jos o zi până la Ierihon unde

112

Pe urmele Mântuitorului ceata închinătorilor poposea, A iar în zori de zi pleca spre Iordan cu făclii aprinse, în răsăritul soarelui Iordanul era plin cu cei pogorâţi în valurile lui cu dor de mântuire sufletească.

Locul unde a fost botezat Domnul, grecii îl numesc „Elbenii", iar arabii „Mahadet Hadile". Acest loc e la o depărtare cam de 5 – 6 kilometri de la Marea Moartă, mergând în sus pe cursul Iordanului şi stă cam faţă în faţă-cu Ierihonul (vezi harta de la pag. 26).

Înainte de a ne depărta de acest loc sfânt mă uit în Biblie să aflu şi să citesc ce s-a mai petrecut pe aici.

Ioan Botezătorul

Deschid mai întâi la capitolul 3 din evanghelia de la Matei unde se vorbeşte despre Ioan Botezătorul. „Şi acest Ioan avea îmbrăcămintea lui din păr de cămilă, iar hrana lui era acride şi miere sălbatica. Atunci ieşea la dânsul tot Ierusalimul şi toată Iudeea şi toată latura dimprejurul Iordanului şi se botezau în Iordan… şi mustra Ioan pe farisei şi pe saduchei… (citiţi pe larg la Matei, cap.3).

Stând aici lângă Iordan, parcă-l văd pe Ioan şi aud predica lui şi mustrarea lui. Ioan mustra fără cruţare păcatele vremilor şi oamenilor. Mă gândesc, Doamne, multe năravuri urâte ar mai avea de mustrat Ioan şi în zilele noastre. Un astfel de năravurât este şi datina păgână cum serbează creştinii de azi ziua şi amintirea Sf. Ioan Botezătorul. Ioan a fost o pildă măreaţă despre înfrânare, despre o viaţă pusă cu totul în slujba Domnului şi a sufletului, încă din pântecele mamei sale.

1 h Pe urmele Mântuitorului

13

Preot Iosif Trifa Ioan a fost vestit ca unul care „nu va bea vin, nici băutură ameţitoare" (Luca 1, 15). Însă creştinii care îi poartă numele –

„Ionii" de azi – ţin cu orice preţ să-şi petreacă şi să se îmbete în ziua Sf. Ioan (ziua a doua a Botezului). Este acest lucru cea mai mare batjocură ce se poate aduce amintirii celui ce trăia cu „acride şi miere sălbatică". Dacă Ioan s-ar ivi azi în lume el ar striga mai întâi – ca odinioară după farisei – după acei creştini „Ioni" care îi batjocoresc amintirea.

Alte amin ţin biblice

Pe locul unde S-a botezat Mântuitorul s-a petrecut şi minunea cu trecerea israelitenilor prin apele Iordanului care s-au desfăcut în două (citiţi pe larg în cartea lui Iosua, cap.3 şi 4).

După trecerea Iordanului, Iosua a luat douăsprezece pietre din mijlocul Iordanului ca pe o mărturie despre „ce minuni a făcut Domnul cu poporul Său".

Tot pe acest loc s-a petrecut mai târziu şi minunata trecere a lui Ilie prorocul şi a lui Elisei. Ilie cu Elisei plecară din Ierihon spre Iordan, şi când au ajuns aici, „Ilie şi-a luat mantia şi strângând-o vălătuc a lovit cu ea apa, şi aceasta s-a strâns la dreapta şi la stânga şi au trecut ca pe uscat… Pe când mergeau ei aşa pe drum şi grăiau, deodată s-a ivit un car şi cai de foc şi, despărtindu-i pe unul de altul, a ridicat pe Ilie în vârtej de vânt la cer… Şi a luat mantia lui Ilie care căzuse de la acesta şi a lovit apa cu ea… şi s-a tras la dreapta şi la stânga şi a trecut Elisel." (citiţi pe larg în cartea 4 Regi – în editura britanică 2 împăraţi – cap.2).

114

Pe urmele Mântui torului

Adică şi minunea înălţării lui Ilie la cer s-a petrecut lângă locul unde S-a botezat Mântuitorul în Iordan.

Tot aici în preajma Iordanului spune Biblia că a fost şi pârâul Hora t în care Domnul l-a ascuns pe Ilie şi l-a hrănit cu ajutorul corbilor (3 Regi-l împăraţi – cap. 17, 1 – 7).

Tot aici la Iordan s-a petrecut şi minunea tămăduirii lui Neeman cel plin de lepră, căpetenia oştirii regelui Siriei, pe care Elisei prorocul l-a vindecat /icându-i: „Mergi de te spală de şapte ori în Iordan, că ţi se va înnoi trupul tău şi vei fi curat… Şi s-a cufundat Neeman de şapte ori în Iordan şi i s-a înnoit trupul ca trupul unui copil mic şi s-a curăţit" (4

Regi – 2 împăraţi – cap. 5, vers 14).

Citind aici lângă? Iordan această istorie, mă gândesc la lepra cea spurcată a păcatului care a cuprins sufletul oamenilor de azi, şi oamenii nu umblă să se curăţă de ea.

Ne pregătim de plecare spre Ierihon. Strângându-ne la un loc de pe ţărmurile Iordanului pe unde ne-am spălat, am înţeles că unul din pelerinii noştri încercând să bage apă în sticlă a alunecat în Iordan şi, i um era îmbrăcat, era cât pe aci să se înece. Răsuflăm uşuraţi şi mulţumim lui Dumnezeu că ne-a ferit de nenorocire.

La Ierihon

De la Iordan până la Ierihon este o cale de trei ore ni trăsura. Cu automobilul facem această cale într-o jumătate de oră. Ne oprim mai întâi la mănăstirea l 15

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului ortodoxă Sf. Ioan Botezătorul, foarte frumos împodobită. Cumpărăm de aici fel de fel de amintiri, iconiţe cu Botezul Domnului, pietricele din Iordan zugrăvite cu Sf. Botez etc.

Peste o câmpie stearpă cu pământ nisipos, spălat de apele Iordanului ce se revarsă primăvara, înaintăm spre Ierihon. Ierihonul a fost o cetate cu un vechi trecut istoric. Când au trecut israelitenii Iordanul ca să intre în Canaan, Ierihonul era în faţa lor o cetate tare şi bine întărită cu ziduri mari. Dar această cetate nu era pe locul unde e Ierihonul azi – un sat mic – ci era ceva şi mai la deal, pe nişte coline, căci Ierihonul stă la poalele munţilor. Se văd până în ziua de azi ruinele acestui vechi Ierihon. Despre cum au cuprins israelitenii cetatea Ierihonului cred că ştie fiecare din istoria biblică şi puteţi să citiţi acest lucru şi în Biblie, Cartea lui Iosua, cap.6. Israelitenii l-au trecut prin foc şi sabie.

Cetatea Ierihonului este o cetate pusă sub blestem ceresc, ca şi Sidonul şi Tirul, de aceea nu s-a mai refăcut. Toate încercările de o rezidire a Ierihonului au fost zadarnice. Ele n-au dăinuit decât o vreme scurtă.

Mai târziu, pe vremea romanilor, Ierihonul a fost clădit din nou

şi adus la o stare de mare înflorire, în întreaga Palestina, Ierihonul era locul cel mai drăgălaş, având trei izvoare mari cu apa cărora romanii au făcut din el un adevărat mic paradis în mijlocul pustiei. Se chema şi cetatea palmierilor, fiind plin de palmieri, împăratul Antoniu dărui Ierihonul amantei sale, regina Cleopatra a Alexandriei, care, la rândul ei, îl vându lui Irod, cel ce ucisese pruncii la Betleem. Irod a transformat acest loc în reşedinţă de iarnă, ridicând aici şi clădiri pentru circuri şi petreceri. Aici a căzut bolnav Irod, apăsat de cumplitul blestem al uciderii pruncilor. Aici în cetatea Ierihonului l-au ros viermii până şi-a dat duhul, înainte de a muri, Irod a mai făcut şi aici un măcel. Simţindu-şi sfârşitul, a dat ordin să fie arestate toate căpeteniile şi toţi dregătorii oraşului care apoi să fie omorâţi îndată ce va închide el ochii, în semn de jale pentru „pierderea" lui. Acest ordin a fost şi executat în ziua morţii tiranului.

În acele vremuri câmpia Ierihonului era cultivată cu trestie de zahăr şi fel de fel de pomi roditori.

Mântuitorul a fost de vreo trei ori în Ierihon. O dată când „un orb şedea lângă cale cerşind şi striga: Iisuse, Fiul lui David, miluieşte-mă. Iisus l-a întrebat: ce voieşti să-ţi fac? Doamne, să văd"… I-a răspuns orbul şi îndată a văzut (citiţi la Luca, cap.18, 42 – 43).

Tot aici la Ierihon s-a petrecut şi minunata evanghelie cu Zacheu vameşul, care a alergat să-L vadă pe Hsus, dar fiind mic de stat s-a suit într-un dud de unde Mântuitorul l-a chemat jos, zicându-i: „Zachee, grăbeşte de te pogoară, că astăzi în casa ta Mi. Se cade să rămân". Şi Zacheu L-a primit, bucurându-se, şi după ce L-a primit i s-a schimbat cu totul viaţa, şi casa i s-a umplut de bucuria mântuirii sufleteşti. Până prin veacul al patrulea s-a păstrat dudul în care se suise Zacheu, iar pe urmă a fost sădit în locul lui altul şi altul, aşa că şi azi este pe acel loc un dud al lui Zacheu, la marginea drumului. Dăm pe pagina următoare fotografia acestui dud.

Trecând pe lângă acest loc părea că aud cuvintele Mântuitorului: Zachee, grăbeşte-te de te pogoară, că astăzi în casa ta Mi. Se cade să rămân… Am luat o mică

116
117

Preot Iosif Trifa ramură din acest dud şi o păstrez ca pe o amintire mult grăitoare.

Pe locul unde a fost casa lui Zacheu au ridicat cruciaţii mai târziu un turn de apărare contra beduinilor, însă azi numai o ruină a rămas din această clădire.

La anul 70 după Hristos, când a fost pustiit Ierusalimul, a avut şi Ierihonul aceeaşi soartă, fiind şi el jefuit şi pustiit de hoardele barbare, împăratul Adrian l-a ridicat din nou, iar mai târziu când creştinismul a pătruns şi în împărăţia romană, Iustinian a înălţat aici Biserica „Maica Domnului”. La soborul ecumenic din Niceea au luat parte şi mulţi episcopi din Ierihon.

Însă mai târziu păgânii iar au distrus cu totul Ierihonul. Din Ierihonul de odinioară azi a mai rămas numai un sat mic cu vreo 300 de locuitori beduini. Are însă şi azi Ierihonul o înfăţişare foarte potrivită şi apa

Dudul lui Zacheu

118

Pe urmele Mântuitorului ce o are din belşug îl face cu adevărat o grădină frumoasă şi verde într-o pustietate. Ierihonul are trei izvoare mari care-i dau toată viaţa şi bogăţia. Unul dintre aceste izvoare are apă multă cât un iaz întreg. Ne oprim cu automobilele la acest loc. Iată o grădină încărcată cu o pădure de fel de fel de plante: curmali, smochini, lămâi, portocali. Avem voie să gustăm din ele. Printr-o irigaţie mai sistematică s-ar putea face şi mai mult acest loc un adevărat paradis. De altfel în Ierihon, pe lângă bordeiele beduinilor – care sunt foarte leneşi – se ridică şi câteva clădiri moderne cu grădini lucrate bine. Este chiar şi un hotel aici, aranjat după toate cerinţele.

Aici la Ierihon creşte şi un pom numit Zakkun, ce face un fel de nuci din care beduinii scot un fel de ulei pe care îl vând pelerinilor sub numele de „uleiul lui Zacheu”. În jurul Ierihonului câmpul e foarte sărac. Nu cresc numai un fel de tufe mici şi spinoase, dintre care cea

mai răspândită e așa-numita „Ziziphus Spina Cristi”, adică spinul din care s-a împletit cununa Mântuitorului, Produce acest spin și niște fructe foarte gustoase.

Izvorul lui Elisei

Izvorul cel mai mare din Ierihon se cheamă „izvorul lui Elisei”. Acest nume e legat de o întâmplare ce se află istorisită în Biblie la cartea 4 Regi (sau 2 împărați) cap.2, 19 – 22. Oamenii din Ierihon s-au plâns lui Nișei prorocul că apele lor sunt rele și nu le pot folosi. Atunci Elisei a cerut un blid nou cu sare și, mergând l IO

Preot Iosif Trifa la izvorul apelor, a aruncat sare în el și a zis: „Așa vorbește Domnul: vindec apele acestea; nu va mai fi în ele nici moarte, nici stricăciune. Și apele îndată s-au vindecat”.

Citind aici la fața locului această întâmplare, mă gândesc că și viața oamenilor de azi e o apă stricată de mulțimea fărădelegilor, e o apă tulburata de fel de fel de necazuri și greutăți. Nimeni nu va putea tămădui și limpezi această apă decât „sarea” de care vorbește Evanghelia: sarea Duhului Sfânt, sarea Evangheliei Mântuitorului.

Aici lângă Ierihon mai sunt încă de văzut două lucruri de mare însemnătate creștină.

Aici de la Ierihon spre nord iată pustia unde S-a retras Mântuitorul, după ce S-a botezat în Iordan și a postit și S-a rugat patruzeci de zile și patruzeci de nopți (Matei, cap.4). Cu această pregătire și-a început Mântuitorul sfânta și marea lucrare de mântuire a neamului omenesc. Privind acest loc mă gândesc cum însuși Iisus, Fiul lui Dumnezeu, S-a pregătit sufletește pentru lucrul mântuirii sufletești, însă noi, oamenii, tocmai această pregătire sufletească n-o căutăm. Și apoi ne mirăm de ce ne biruie patimile.

În cele ce urmează scriem mai pe larg despre locul unde a fost ispitit Mântuitorul nostru.

120

Pe urmele Mântuitorului

Iată Carantania, locul unde a fost ispitit Mântuitorul

Nu departe de Ierihon, spre nord, iată și Carantania, locul unde a

ispitit satana pe Mântuitorul. E acest loc pe coasta unui deal unde se află o stâncă ridicată. De pe ridicătura aceasta se deschide o largă şi frumoasă privelişte spre câmpia Iordanului. În acest loc L-a îmbiat satana pe Mântuitorul cu pâinea şi I-a arătat „într-o clipă toate împărăţiile lumii şi slava lor. Şi I-a zis Lui: Acestea toate Ţi le voi da Ţie dacă vei cădea înaintea Mea şi Te vei închina mie". Mântuitorul a respins ispita diavolului cu vorbele: „Mergi înapoia Mea, satano!" (citiţi pe larg la Luca, cap.4 şi Matei, cap.4).

Dăm pe pagina următoare imaginea stâncii Carantania unde a fost ispitit Mântuitorul.

Văzând acest loc m-am gândit cu durere în câte chipuri şi feluri ispiteşte satana pe oamenii de azi. Trecând pe lângă acest loc parcă-l vedeam pe satana acolo sus pe stâncă, rânjind de bucuria bogatului seceriş ce-l are în lumea de azi. Niciodată parcă n-a fost lumea şi purtările oamenilor aşa de stricate ca azi, în semnul ca s-a întărit împărăţia întunericului şi a satanei.

De la locul unde Mântuitorul a biruit ispita satanei aduc celor din Oastea Domnului şi tuturor cititorilor acestei cărţi cuvintele Mântuitorului: „Nimeni râu poate sluji la doi domni; nu puteţi sluji şi lui Dumnezeu şi lui Mamona" (Luca 16, 33). Cei mai mulţi oameni îşi

Pe urmele Mântuitorului pierd sufletul tocmai pentru asta că îşi închipuie că pot sluji şi lui Dumnezeu şi diavolului. A fi un creştin adevărat înseamnă să alegi între Lumină şi întuneric, între Viaţă şi Moarte, între Domnul şi Diavolul, (în cartea despre Oastea Domnului se află pe larg tâlcuită ispita din pustie).

Ne pregătim de plecare înapoi spre Ierusalim şi ne strângem la automobile, înainte de a pleca mă uit încă o dată spre câmpia Iordanului şi a Ierihonului. O, binecuvântate locuri sfinte, pe unde de atâtea ori S-a arătat şi a grăit Duhul Domnului în Vechiul Testament, iar pe urmă însuşi Fiul lui Dumnezeu a întărit mărturia Scripturilor! Uitându-mă înapoi peste locurile unde am umblat parcă văd rostul

întregii vieţi în icoana acestor locuri. De o parte's la Iordanul cu apele-i sfinte şi cu podoaba firii ce-l face un paradis, iar de altă parte stă Marea Moartă cu fioroasa pustietate ce o înconjoară. De o parte stă moartea, de altă parte viaţa, de o parte stau cele patruzeci de zile şi patl uzeci de nopţi în care a plouat foc şi pucioasă peste Sodoma şi Gomora, iar de altă parte cele patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi pe care le-a petrecut Mântuitorul în post şi rugăciune, îmi vin în minte cuvintele Domnului de la Moise: „Iată pun înaintea voastră moartea şi viaţa, binecuvântarea şi blestemul; alegeţi viaţa, ca să trăiţi" (Deuteronom 30, 19).

Plecăm îndărăt spre Ierusalim. Privind în sus, de aici de la 240 metri sub nivelul mării, parcă îţi vine să te întrebi: oare ne vor putea scoate automobilele la Ierusalim? Plecăm şi iarăşi începe praful de nisip care împreună cu căldura parcă te îneacă. Mă gândesc iarăşi la Mântuitorul că a făcut de atâtea ori această cale pe jos. O, Scumpul meu Mântuitor! Eu ştiam numai de chinurile şi de Jertfa Ta de la Golgota, dar acum văd că toată viaţa Ta a fost o viaţă de osteneli, de dureri şi jertfire pentru noi, păcătoşii, şi mântuirea noastră.

Carantania, *locul unde a fost ifpitit Mântuitorul*

122

123

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului în Betania

Trecem iarăşi pe lângă hanulbunului Samarinean. Iată-ne ajunşi în satul Betania, aşezat la marginea drumului, nu departe de Ierusalim. Aici au trăit cele două surori, Marta şi Maria şi fratele lor, Lazăr, prietenul Domnului. Aici în casa lor Iisus a poposit şi S-a odihnit în mai multe rânduri.

O ceată de copilandri sau mai bine zis de băieţi beduini dau năvală asupra noastră, oferindu-ne serviciul să ne arate mormântul lui Lazăr şi cerând cu stăruinţă „baciş", baciş... Cerşesc ca ţiganii şi stau să-ţi bage mâinile în buzunar după „baciş". Te dezgustă aceşti lăieţi murdari, nespălaţi şi cerşetori în gura mare.

Maria şi Marta

Marta şi Maria întreg satul Betania e o adunătură de câteva case sărace cu oameni săraci. Locul unde a fost casa celor două surori, Marta şi Maria, e azi o ruină de pietre mari. Mă aşez pe o piatră de acestea mari şi mă gândesc la vorbirea ce a avut-o Mântuitorul cu Marta şi Maria. Mântuitorul cu apostolii Săi trăsese de popoas în casa celor două surori. Marta umbla grăbită să aşeze masa pentru oaspeţii sosiţi. Maria însă şedea la picioarele Domnului, ascultând cu sete învăţăturile Lui. Atunci Marta – cam supărată – zice: „Doamne, au un socoteşti că soră-mea singură m-a lăsat să slujesc? Ci zi ei să-mi ajute. Şi răspunzând, Iisus i-a zis: „Marto, Marto, spre multe te sileşti, ci un lucru trebuie ţie, iar Maria partea cea bună şi-a ales care nu se va lua de la dânsa" (Luca 10, 38 – 42).

În această vorbire e pus tot rostul vieţii noastre. Marta e chipul grijilor trecătoare, iar Maria e chipul grijilor celor sufleteşti. E bună partea Martei din viaţa noastră: hărnicia, truda, alergarea; dar e rea când Marta nu lasă pe Maria să stea la picioarele Domnului. E rău când grijile noastre cele lumeşti înghit pe cele sufleteşti, când Marta biruie pe Maria. Viaţa noastră ar trebui să fie copleşită şi biruită de partea Mariei, de partea cea bună care nu se va lua de la noi când vom muri, dar e biruită de partea Martei. Asta-i o dovadă că cei mai mulţi creştini n-au aflat cu adevărat pe Mântuitorul. O, cum i-a orbit lăcomia pe oameni să

124

125

Preot Iosif Trifa trăiască tot pentru Marta, iar de partea Mariei să se scape cu fel de fel de nimicuri.

Pe locul unde a fost odată Marta cea zorită cu alergările, este azi o ruină mare de piatră. Stând aici pe aceste pietre eu strig: „Marto, Marto, unde sunt blidele tale, unde sunt cheile tale şi alergările tale? Iată, de toate s-a ales praf şi pulbere, însă partea cea bună a Mariei nu se va lua de la ea. De aici de pe ruinele acestea eu vă întreb şi pe voi, iubiţilor cititori ai acestei cărţi, care este partea Martei şi care este

partea Mariei din viaţa voastră? De aici de pe ruinele unde a fost casa Martei eu vă strig: luaţi aminte să nu vă copleşească partea Martei, grijile şi alergările lumeşti, căci de acestea praf şi cenuşă se alege când veţi muri. Numai „partea cea bună a Mariei", grija de cele sufleteşti rămâne şi după moarte. O ai tu pe aceasta?

O, în ce mare greşeală trăiesc cei mai mulţi oameni! Viaţa noastră ar trebui să fie copleşită şi biruită de partea Mariei, de „partea cea bună care nu se va lua de la noi" când vom muri, dar e copleşită de partea Martei, care „se va lua de la noi când vom muri".

O, cum i-a orbit lăcomia pe oameni, să trăiască tot pentru Marta şi să uite de Maria.

Mormântul lui Lazăr

Tot aici în Betania e şi mormântul lui Lazăr, fratele Martei şi Mariei, pe care l-a înviat Iisus din morţi. Lazăr era îngropat de patru zile când a venit Domnul şi, poruncind să se ridice piatra de pe mormânt, a

126

Pe urmele Mântuitorului strigat Lazăre, vino afară! Şi a ieşit mortul, legate fiindu-i mâinile şi picioarele cu fâşii de pânză. Dezlegaţi-l, a zis Iisus şi lăsaţi-l să meargă" (Ioan, cap. 11). Aici a rostit Mântuitorul cuvintele: Eu sunt învierea şi

Mormântul lui Lazăr

127

Preot Iosif Thfa

Viaţa. Cine crede în Mine viu *va fi*, chiar dacă va fi murit".

Mormântul lui Lazăr se păstrează şi azi. E o peşteră adâncă şi întunecoasă. Trebuie mai întâi să cobori o scară cu douăzeci de trepte şi apoi dai în două încăperi, în încăperea a doua din fund a fost mormântul lui Lazăr. Un beduin, stăpân al acestor ruine, te duce cu lumânarea aprinsă în acest loc (şi are grijă să ceară „bacşişul" înainte de a ieşi afară, altcum ameninţă că stinge lumina). Aici în Betania mai sunt şi alte amintiri creştine despre care vom scrie ulterior.

Dăm pe pagina dinainte fotografia acestui mormânt, în această

imagine se poate vedea şi portul ce-l au beduinii. Aceşti beduini sunt un neam deosebit de arabi. Sunt un fel de strămoşi ai ţiganilor, cu care au multe asemănări, între care e şi lenea, trândăvia. Mulţi dintre ei sunt nomazi, adică umblători cu cortul, ca ţiganii. De religie sunt mohamedani, ca arabii, dar nu-şi prea bat capul cu religia, îmbrăcămintea lor e haină lungă. Peste tot în Orient oamenii poartă haine lungi. La cap au legat un ştergar şi un fel de cârpă cu care se apăra contra vânturilor nisipoase.

La despărţire, sărut cu lacrimi fierbinţi o piatră din mormântul lui Lazăr, gândindu-mă că şi eu eram un Lazăr ce murise în păcate, şi Domnul m-a înviat la o viaţă nouă.

Mă opresc aici cu însemnările ca să fac o constatare şi un program. Când a trecut Iisus prin Ierihon şi a intrat în casa lui Zacheu, aceasta a fost cea din urmă cale a Mântuitorului spre Ierusalim, însemnările călătoriei noastre sunt făcute tocmai potrivit, căci de la Ierihon venim acum cu Mântuitorul în calea cea mare

128

Pe urmele Mântuitorului şi sfântă. a pătimirii Sale şi a mântuirii noastre. De la Ierihon venim în calea despre care spune evanghelia: „Ei (Iisus şi apostolii) se suiau la lenjsalim şi Iisus mergea înaintea lor. Învăţăceii erau tulburaţi şi mergeau îngroziţi, după El. Şi a început a le vorbi Iisus despre lucrurile ce aveau să se întâmple. Iată – a zis El – ne suim la Ierusalim şi Fiul Omului va fi dat în mâinile fariseilor şi cărturarilor care îşi vor bate joc de El, îi vor bate cu nuiele, îl vor scuipa şi omorî, dar după trei zile va învia" (Marcu 10, 32 – 33).

Cu însemnările călătoriei vom purcede mai departe, aşa că ne vom ţinea pe urmele Mântuitorului, însoţindu-L pe tot locul pe unde a umblat, a învăţat şi a pătimit din Sâmbăta Floriilor până la Golgota. Vom duce sufleteşte pe cititorii cărţii pe urmele patimilor Mântuitorului, pentru ca să sfârşim cu Jertfa cea sfântă de pe vârful Goagotei.

În cea din urmă cale de la Ierihon la Ierusalim, Mântuitorul a venit împreună cu gloatele ce veneau la Ierusalim pentru serbarea

Paştilor. Când a ajuns în Betania, Mântuitorul a tras în casa lui Simon leprosul, unde a luat cina. Citesc aici, la faţa locului în Noul Testament evanghelia acestei cine. „Cu şase zile înainte de Paşti, Iisus a venit în Betania, unde era Lazăr pe care-l înviase din morţi. Acolo I s-a pregătit o cină (în casa lui Simon leprosul). Maria – sora lui Lazăr – a. luat un litru cu mir de nard curat şi a uns picioarele lui Iisus"... în semn de mulţumire pentru învierea fratelui său.

Pe locul unde a fost casa lui Simon leprosul se află. azi ruinele unui turn. În altă parte a Betaniei se află o capelă grecească înăuntrul căreia se păstrează o stâncă

I l e urmele Mântuitorului

129

Preot Iosif Trifa de piatră înnegrită şi roasă de vremuri. Acesta e locul unde Marta L-a întâmpinat pe Mântuitorul cu cuvintele: „Doamne, dacă ai fi fost aici n-ar fi murit fratele meu".

Cu Domnul spre Ierusalim, *în Duminica Floriilor*

De aici din Betania a plecat Mântuitorul spre Ierusalim în Duminica Floriilor. A plecat în dimineaţa ce a urmat după cina din casa lui Simon leprosul. De aici a trimis Iisus pe doi ucenici, zicându-le: „Mergeţi în satul dinaintea voastră şi când veţi intra în el veţi găsi un asin legat pe care nimeni niciodată n-a călărit. Dezlegaţi-l şi aduceţi-l Mie, iar dacă vă va întreba cineva, spuneţi că Domnul are trebuinţă de el... Şi au adus asinul la Iisus şi, aruncându-şi veşmintele pe el, Iisus S-a aşezat călare deasupra... ca să se plinească Scriptura ce zice: Bucură-te, fiica Sionu-lui, iată împăratul tău vine călare pe mânzul aşinei" (Luca 19, 29 – 35; Matei 21, 1 – 9). Iată Mântuitorul stă gata de plecare în calea cea Sfântă a păţi-i*"j – 7 / mirii. Gloată

Iisus intrând în Ierusalim

130

Pe urmele Mântuitorului multă din cei care veniseră să vadă pe Lazăr cel înviat din morţi pleacă împreună cu Domnul şi apostolii Lui.

O, Iisuse, Scumpul meu Mântuitor! Mă alătur şi eu sufleteşte în aceasta gloată ca un umil însoţitor al Tău. Învredniceşte-mă,

Mântuitorule, şi pe mine să merg l pe calea sfintelor Tale patimi, învredniceşte-mă, Doamne, şi-mi dă dar să pot atrage şi pe alţii în acest drum al mântuirii noastre sufleteşti.

Convoiul pleacă din Betania spre Ierusalim, în frunte merge Mântuitorul „călare pe mânzul asinei". Merge ca o lumină pe care răutatea omenească n-o mai poate acoperi; merge ca o biruinţă pe care răutatea cărturarilor şi fariseilor n-o mai poate opri. Apostolii păşesc în urmă tăcuţi, trişti şi îngânduraţi. De o săptămână încoace Mântuitorul le-a spus mereu tot lucruri grozave, prevestitoare de lucruri mari „pe care ei nu le înţeleg".

Convoiul iată ajunge în dealul Măslinilor. Betania stă spre răsărit de la Ierusalim, după muntele numit al Măslinilor, la o depărtare cam de opt kilometri de Ierusalim. Când, venind dinspre Betania, te iveşti în vârful Muntelui Măslinilor dintr-odată se vede jos în faţă întreg Ierusalimul şi jurul lui. Din vârful muntelui, calea spre Ierusalim duce în jos, trecând peste valea Chedronului. Spre orientarea cititorilor dăm pe pagina 133 fotografia cu Muntele Măslinilor pe unde a venit Mântuitorul în Duminica Floriilor. Din vârful dealului, Mântuitorul a venit pe calea ce se vede la dreapta, a coborât dealul, trecând pe lângă Grădina Ghetsimani şi, trecând pârâul Chedron, a intrat în templul din Ierusalim pe poarta ce se cheamă azi „Poarta de aur". Templul din Ierusalim era pe locul

131

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului unde se vede în imagine o clădire frumoasă cu boltă mare. Sinagoga din Ierusalim era pe locul unde a fost vestita biserică a lui Solomon.

După această orientare să urmăm mai departe cu calea Mântuitorului şi a gloatei ce-L însoţea. Când S-a ivit Mântuitorul şi însoţitorii Lui în vârful Muntelui Măslinilor, o mare mişcare s-a făcut în Ierusalim. Poporul ce venise la praznicul Paştilor era plin de vestea minunilor ce făcuse Iisus şi îndeosebi de minunea învierii lui Lazăr şi iată acum. Se apropia Cel care făcuse atâtea minuni. Când a început

Iisus a coborî dealul Măslinilor, gloata tot mai mare se făcea în jurul Lui. Începuseră a se auzi glasuri de laudă şi de mărire pentru Mântuitorul. Se umplură de bucurie şi. apostolii şi, „apropiindu-se de Ierusalim spre pogorâşul Muntelui Măslinilor, au început să laude pe Dumnezeu cu glas tare pentru toate minunile pe care le văzuseră”… S-au aflat însă în gloată şi glasuri de farisei pizmăreţi care au zis lui Iisus: învăţătorule, ceartă-ţi ucenicii şi le spune să tacă!” Însă Iisus le-a răspuns: „Vă spun vouă că dacă vor tăcea ei, pietrele vor striga” (Luca 19, 37 – 40). Adică Iisus le spunea fariseilor că rumeni şi nimic nu va mai putea împiedica marea Sa lucrare pentru mântuirea neamului omenesc.

Din ce se apropia convoiul de Ierusalim, gloata tot mai mare se făcea şi cântările de laudă tot mai tare răsunau. O, Scumpul meu Mântuitor! Iată, după atâtea hule şi batjocuri, poporul a ajuns să te cunoască şi să te mărească, în fruntea gloatei Tu trebuie să mergi acum fericit şi mulţumit de izbânda adevărului. Dar, o, Dumnezeule, ce văd eu în ochii Tăi, Mântuitorule? Văd lacrimi, Te văd plângând. „Şi când S-a apropiat

132

133

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului de cetate şi a văzut-o, Iisus a plâns pentru ea, zicând: de-ai fi cunoscut măcar în aceasta zi lucrurile care puteau să-ţi dea pacea! Dar acum ele sunt ascunse de ochii tăi. Vor veni zile când vrăjmaşii te vor face una cu pământul, pentru că n-ai cunoscut vremea când ai fost cercetată” (Luca 19, 41 – 44). Mântuitorul plânge, dar nu plânge dărâmarea zidurilor de piatră, ci plânge dărâmarea şi pieirea sufletelor din cetate care n-au vrut să primească mântuirea.

Dragă cititorule, oare nu cumva eşti şi tu o cetate care nu-L primeşti pe Mântuitorul şi mântuirea sufletului tău? Mântuitorul poate că plânge pentru sufletul meu şi al tău, pentru pieirea mea sau a ta şi noi tot în păcate?

Mântuitorul. Se apropie de poarta-Ierusalimului. Un împărat se apropie să intre cu triumf în cetate. Şi ce umil este acest împărat! Şi ce umili sunt şi însoţitorii Lui, apostolii, care îl urmează pe jos şi desculţi! însă cu ei duc puterea unei Im-părătii ce va dura până la sfârşitul veacurilor.

Poarta prin care a intrat Mântuitoi-ul în Duminica Floriil

Norodul începe a rupe ramuri de finic. „Unii îşi aşterneau hainele pe drum, iar alţii tăiau ramuri din copaci şi le presărau în calea Lui". Noroadele care mergeau înainte şi cele care veneau în urmă strigau: „Osana, Fiul lui David. Binecuvântat este Cel ce vine întru Numele Domnului" (Matei 21, 8 – 9). Iisus intră în cetatea Ierusalimului.

„*Poarta de aur*".

Poarta prin care a intrat Mântuitorul în Ierusalim este una dintre cele şapte porţi ale Ierusalimului. Această poartă e în partea dinspre răsăritul cetăţii, şi prin ea se intră de-a dreptul în templu, în singaoga zidită pe locul unde a fost templul lui Solomon.

Această poartă nu e umblătoare, ci de sute de ani stă zidită şi închisă de tot. Tradiţia arabă spune că poarta s-a închis de la sine şi nu se va deschide decât în Ziua cea Mare a Judecăţii. Potrivit acestei tradiţii, arabii numesc această poartă „Poarta Veşnică" sau Poarta Veşniciei, iar în Ierusalimul de azi e cunoscută sub numele de „Poarta de aur" (dăm pe pagina dinainte imaginea acestei porţi). Tradiţia arabă spune că prin această poartă vor intra sufletele morţilor în Ziua Judecăţii, trebuind să treacă valea Chedronului. Tradiţia arabă spune că dinspre această vale vor veni sufletele în Ziua judecăţii, trebuind să treacă valea Chedronului peste o punte îngustă ca ascuţişul sabiei. Potrivit acestei tradiţii, arabii ţin să se îngroape în iuropierea „Porţii Veşnice". În faţa porţii de aur e plina coasta de morminte musulmane.

134

SHA

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Măniwtorului

Poarta de aur face parte din zidul ce înconjoară de jur-împrejur Ierusalimul. În temeliile porţii se văd şi azi uriaşe pietre pătrate de pe vremea lui Solomon.

Interesant e şi faptul că tradiţia arabă spune că pe aici va intra un principe creştin şi va cuceri din nou Ierusalimul.

Un fior religios mă cuprinde în faţa porţii de aur, auzind aceste tradiţii. Mă aplec în genunchi şi, îmbrăţişând un stâlp din „Poarta Veşniciei", încep să mă rog.

În faţa porţii, cât tine coasta muntelui Sionului, până jos în valea Chedron, sunt tot morminte de piatră, Musulmanii ţin să se îngroape aici ca la Ziua cea Mare a învierii să fie cât mai aproape de poarta vieţii. Un fior sufletesc de groază şi de măreţie simt rugându-mă aici din mijlocuf a mii şi mii de morţi care aşteaptă Ziua cea Mare a învierii şi a Judecăţii. Parcă poarta întreagă cu toate pietrele uriaşe din ea îmi apasă sufletul cu marea întrebare: oare sunt şi eu gata pentru Ziua cea Mare a învierii şi Judecăţii din urmă?

În Duminica Floriilor, Mântuitorul a intrat în Ierusalim cu Planul cel mare al Jertfei şi Jertfirii Sale pe Cruce. Poarta prin care a intrat Mântuitorul în Duminica Floriilor, a fost poarta intrării spre Golgota, spre Jertfirea Lui şi mântuirea noastră, în acest înţeles, cu adevărat poarta aceasta este poartă de aur, este poarta vieţii, poarta veşniciei.

Stând aici lângă poarta de aur unde Iisus a fost primit cu osanale şi ramuri de finic în ziua Floriilor, mă gândesc că Mântuitorului I s-a făcut o primire mincinoasă. Peste câteva zile cei care L-au întâmpinat cu flori, luară în mâini cuie şi ciocane să-L răstignească.

Aici la faţa locului, mă gândesc că şi azi I se face Mântuitorului, de cele mai multe ori, o astfel de primire mincinoasă. I se fac Mântuitorului parade, slujbe frumoase, dar nu I se deschid porţile cele sufleteşti ca să intre în noi, în inimile noastre ca un împărat, Poruncitor şi Cârmuitor al vieţii noastre.

De aici, de la poarta pe unde a intrat Mântuitorul în Ierusalim în Duminica Floriilor, eu vă întreb, iubiţi cititori ai acestei cărti, cum L-aţi primit voi pe Mântuitorul? L-aţi primit ca pe un împărat al sufletelor

voastre, sau L-aţi primit numai aşa cum L-a primit odinioară gloata cu flori şi frunze de vorbe goale?

Şi acum, după această oprire la poarta de aur, vom merge mai departe cu însemnările călătoriei, ţinându-ne neîncetat pe urmele Mântuitorului, ca să aflăm tot ce am mai învăţat şi pe unde a mai umblat, până vom ajunge la Golgota mântuirii noastre.

Când a intrat Mântuitorul în Ierusalim la Duminica Floriilor era spre seară, Mântuitorul a intrat de-a dreptul în templu, în biserică, unde a început a învăţa. În Lunea şi Marţea cea Mare a spus Mântuitorul unele dintre cele mai frumoase pilde şi învăţături.

În ziua de Florii, iudeii au întâmpinat cu osanale pe un Hristos politic. Iudeii aşteptau un Mesia, un împărat lumesc care să scuture jugul romanilor şi să refacă împărăţia cea lumească a lui Israel. Iudeii credeau că acest Mesia politic este Iisus. Sufletul lor n-avea nimic cu Domnul Vieţii. Strigătele din ziua Floriilor erau strigăte politice care n-aveau nimic cu mântuirea sufletului. Domnul-intra numai în cetate, nu şi în sufletele strigătorilor. S-a şi văzut îndată acest lucru. A doua zi Domnul i-a întâlnit pe strigători în

Pe urmele Mântuitorului tinda bisericii făcând negustorie. I-a scos afară cu biciul şi cu mustrări aspre (Matei 21, 12).

După trei zile cei cu „Osana" s-au întors împotriva Domnului şi L-au răstignit pe cruce.

Locul unde Iisus a profeţit sfârşitul lumii…

JVI – ultime mare de gloată venită la praznicul Paştilor Îi asculta cuvântul. Spre răsărit, faţă în faţă cu templul iudeilor (biserica-sinagogă), unde învăţa Mântuitorul, este dealul Măslinilor şi grădina Ghetsimani. În Marţea cea Mare, Mântuitorul, împreună cu apostolii Petru, Iacov, Ioan şi Andrei, S-a retras odată pe Muntele Măslinilor de unde a profeţit dărâmarea Ierusalimului şi sfârşitul veacurilor. „Amin, zic vouă, că nu va rămânea aici nici piatră pe piatră care să nu fie dărâmată" (Marcu 13, 1 – 2).

Un călugăr din Ierusalim ne-a dus şi ne-a arătat locul acela. E mai sus de grădina Ghetsimani, pe coasta dealului Măslinilor. Pe acest loc e azi o ruină de clădire. Ni se spune că în repetate rânduri s-au făcut încercări de a se clădi ceva pe acest loc, dar niciun fel de clădire nu se toate ridica; se dărâmă tot ce clădeşte mâna omenească. Profeţia – şi blestemul – Mântuitorului despre dărâmarea Ierusalimului stăruie în acest loc de unde a fost rostită ca o predică şi o arătare dumnezeiască.

Tot din acest loc a profeţit Mântuitorul şi sfârşitul veacurilor.

Deschid Noul Testament şi citesc aici la faţa locului cele petrecute. „Şi stând El, (Iisus) jos pe Muntele

Măslinilor, ucenicii Lui I-au zis: spune-ne nouă care va fi semnul venirii Tale şi sfârşitul veacului acestuia?"

Iisus a răspuns şi a zis: „Băgaţi de seamă să nu vă amăgească cineva, căci vor veni mulţi în numele Meu şi vor zice: «Eu sunt Hristosul!» – şi pe mulţi vor înşela. Veţi auzi de războaie şi veşti de războaie: vedeţi să nu vă spăimântaţi, căci toate aceste lucruri trebuie să se întâmple, dar sfârşitul tot nu va fi atunci. Un neam se va scula împotriva altui neam şi o împărăţie împotriva altei împărăţii; şi pe alocurea vor fi cutremure de pământ, foamete şi ciumi. Şi din pricina înmulţirii fărădelegii dragostea celor mai mulţi se va răci" (Matei cap. 24).

„Şi va da frate pe frate la moarte şi tată pe fiu şi se vor scula fiii asupra părinţilor şi îi vor omorî pe ei…

Domnul Iisus profeţind sfârşitul veacurilor

138

139

Preot Iosif Trifa că va fi în zilele acelea un necaz aşa de mare cum n-a mai fost de la începutul lumii până azi şi cum nu va fi vreodată" (Marcu 13, 12 – 19). „Şi vor fi semne în soare, în lună şi în stele, şi pe pământ va fi strâmtorare între neamuri… oamenii îşi vor da sufletul de groază în aşteptarea celor ce vor să vie în lume, căci puterile cerurilor se vor clătina" (Luca 21, 25 – 26) … „Şi îndată după

suferinţa acestor zile soarele se va întuneca, luna nu-şi va da lumina sa şi stelele vor cădea din cer… atunci vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu slavă mare" (Matei 24, 29 – 30) …

Un fior de groază şi de spaimă te cuprinde citind aici la faţa locului această profeţie a Mântuitorului. Când citeşti profeţia Mântuitorului de mai sus despre veşti de războaie, de frământări între oameni, de strâmtorări, tulburări, de necazuri mari ce n-au fost de la începutul lumii, de răcirea dragostei şi înmulţirea fărădelegii – îţi vine să te întrebi: oare nu sunt puse vremile noastre în această profeţie?

Cina cea de Taină

Şi acum, după această oprire la locul unde Mântuitorul a profeţit sfârşitul veacurilor, vom mei ge mai departe cu însemnările călătoriei pe urmele Mântuitorului.

Sosind Ziua Azimilor – Joia cea Mare – în care trebuia să se jertfească Pastile, Mântuitorul a trimis pe Petru şi Ioan să pregătească Pastile la un om care le va ieşi înainte, ducând un ulcior de apă. Acel om – a zis Iisus – „vă va arăta vouă un foişor mare, aşternut; acolo

140

Pe urmele Mântui torului să gătiţi Pastile. Şi mergând ei au aflat precum le zisese şi au gătit Pastile (Luca 22, 7 – 20).

Clădirea în care s-a ţinut această prăznuire a Paştilor/ care pentru noi este Cina cea de Taină, se păstrează până în ziua de azi. E în afară de zidurile de azi ale Ierusalimului, în partea de sud. Poate şi din această pricină a fost mai cruţată de urgia vremilor. Clădirea aceasta azi e o biserică (moschee) musulmană şi nu-*Clădirea în care s-a ţinut Cina cea de Taină*

141

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului mai cu învoirea arabilor musulmani poţi intra în ea. Dăm la pagina 141 fotografia acestei clădiri, aşa cum se află în zilele noastre. Înăuntrul acestei clădiri, îndată cum intri, se află foişorul în care s-a ţinut Cina cea de Taină. E o încăpere mare şi înaltă, având câteva columne ce se prelungesc sus în nişte boltituri şi arcuri. E

o încăpere goală, rece şi neîmpodobită – aşa cum sunt cele mai multe moschei musulmane. Dăm mai jos şi fotografia acestui foişor. E de însemnat că tot în această clădire se spune că ar fi şi mormântul lui David. În imaginea cu foişorul se vede o uşă în fund cu nişte trepte în faţa ei. Pe această uşă intrând într-o altă încăpere, musulmanii arată un alt mormânt acoperit cu mătase verde despre care spun că e mormântul lui

Foişorul în care s-a ţinut Cina cea de Taină (interior)

David. Se aude însă că adevăratul mormânt ar fi jos în temelia clădirii.

După ce apostolii făcuseră toate pregătirile pentru Cină, Mântuitorul. Se puse la masă împreună cu apostolii şi luând cuvântul începu: „Cu dor am dorit să mănânc cu voi acest Paşti, mai înainte de patima Mea…" (Luca 22, 15), şi luând pâinea o binecuvânta şi, frângând, dete ucenicilor, zicând: „Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu. Şi luând paharul şi mulţumind, le dete ucenicilor zicând: „Beţi dintru acesta toţi, căci acesta este Sângele Meu al Legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor" (Matei 26, 26 – 28).

Aceasta este Taina cea mare şi sfântă a Sf. Cumiecături. Aceasta este Taina tainelor prin care-l priim pe Domnul în casa sufletului nostru, ca să trăim u El şi El cu noi.

„Şi mâncând ei, Iisus zise: amin grăiesc vouă că nu-l dintre voi Mă va vinde" (Matei 26, 21). O vie iscare se face între apostoli. Toţi se mişcă de pe ocurile lor şi „se uită unul la altul, nepricepându-se de cine grăieşte" (Ioan 13, 22). „Şi întristându-se foarte, începură a-l zice: nu cumva sunt eu, Doamne?" (Matei 26, 22). Toţi se întristează, numai tu, Iudo, stai liniştit cu trădarea în sufletul tău! Dar staţi, iată şi Iuda se ridică, dar nu ca să-şi spună păcătuitei ca să întrebe şi el cu făţărnicie: „Nu cumva sunt eu, învăţătorule?" Şi i-a zis lui, Iisus: tu ai zis (Matei 26, 25).

Să luăm aminte că acest Iuda care mănâncă cu făţărnicie şi nevrednicie la o masă cu Mântuitorul pe care îl trădase, ne este o strigătoare predică să ne aprogiem cu pregătire sufletească la Cina cea

mare şi sfânta a Sf. Cuminecături.

142

143

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului încă multe altele s-au petrecut în seara. Cinei celei de Taină.

A., în foişorul Cinei celei de Taina a rostit Mântuitorul testamentul tuturor creştinilor din toate vremile: „Poruncă nouă dau vouă ca să vă iubiţi unii pe alţii, precum Eu v-am iubit pe voi, aşa să vă iubiţi şi voi unii pe alţii. Intru aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ai Mei dacă veţi avea dragoste între voi" (Ioan 13, 34 – 35).

După evanghelia de la Ioan „satana a intrat în Iuda îndată cum a muşcat din pâinea ce i-a întins-o Mântuitorul, zicându-i: „Ce ai să faci, fă repede" (Ioan 13, 26 – 27). Iuda a şi ieşit atunci noaptea de la masa Cinei celei de Taină şi, ducându-se, a făcut înţeles cu arhiereii şi cărturarii să-L, vândă pe Iisus.

Locul unde s-a ţinut sfatul trădării lui Iuda

Amintirea locului unde Iuda a ţinut noaptea sfatul cel viclean cu arhiereii şi cărturarii se păstrează şi azi. E în partea de dincoace de Ierusalim, sus pe vârful unui deal de unde se deschide o largă privelişte, în toate părţile. Pe acest loc e azi un arbore bătrân cu ramurile bătute de vânturi. Dăm alături fotografia acestui arbore lângă care s-a ţinut sfatul cel viclean în noaptea trădării Mântuitorului. Din acest loc a plecat Iuda trădătorul cu arhiereii şi ostaşii să-L prindă pe Iisus în grădina Ghetsimani.

Un fior şi un cutremur sufletesc am simţit în acest loc unde Iuda cel fărădelege a vândut pentru treizeci de arginţi pe Mântuitorul lumii. Parca şi pomul din acest loc stă cu ramurile aplecate de ruşinea şi groaza fioroasei trădări.

Şi acum, după această oprire asupra trădării lui Iuda, să mergem mai departe cu însemnările, la Cina cea de Taină. O evanghelie spune că la Cina cea de Taină „între apostoli s-a iscat şi o ceartă ca să ştie care dintre ei avea să fie socotit mai mare" (Luca 22, 24), adică, precum se

vede, îi bântuia şi pe ei boala trufiei. Mântuitorul S-a grăbit îndată să-i scape de acest beteşug sufletesc, zicându-le că astfel de lucruri numai între „păgâni" se caută, „dar între voi să nu fie aşa, ci cel mai mare dintre voi să fie ca cel mai mic şi cel care cârmuieşte, ca cel care slujeşte" (Luca 22, 25 – 26). Se pare că, mai ales, Petru suferea de boala trufiei de a se socoti pe sine mai mare decât ceilalţi apostoli şi mai

Locul unde s-a ţinut sfatul trădării lui Iuda

144

I" Pe urmele Mântuitorului

145

Preot Iosif Trifa tare în credinţă ca ei. Ca să-l vindece de această boală, Mântuitorul îi spune la Cina cea de Taină, în auzul tuturor, că se va lepăda de trei ori de El. Pe urmă Petru s-a vindecat de boala trufiei, dar această boală stăruie azi în cel ce-şi zice urmaşul lui Petru, în Papa de la Roma. În contră cu toate evangheliile Mântuitorului, Papa a tulburat Biserica lui Hristosăcu boala trufiei de a se socoti pe sine mai mare, când însuşi Mântuitorul a mustrat aspru această rătăcire. Atât de departe a mers această rătăcire şi această boală a trufiei, încât Papa de la Roma a ajuns să-şi zică: „vicarul (locţiitorul) lui Hristos pe pământ" (o, ce rătăcire!).

Cina cea de taină a avut mai departe clipe de înduioşare şi de întristare sufletească. Mântuitorul a început a le destăinui tot mai mult apostolilor sfârşitul vieţii Sale. „Fiilor, încă puţin mai sunt cu voi… şi unde Mă duc Eu, voi nu puteţi veni". Apostolii s-au întristat la auzul acestor vorbe, însă Domnul i-a mângâiat, făgăduindu-le un „alt Mângâie tor, Care să fie în veac" cu ei, pe Duhul Adevărului, Care va rămânea cu ei şi între ei (Ioan 14, 16 – 17).

Cina cea de taină a luat sfârşit cu o cântare. Şi după ce cântară cântările de laudă (la sfârşitul mesei), Iisus cu învăţăceii „ieşiră la Muntele Măslinilor" (Matei 26, 30). Îndată după Cina cea de taină, Mântuitorul cu apostolii au plecat spre Muntele Măslinilor.

O, Scumpul meu Mântuitor, iată s-a apropiat începutul patimilor Jale; iată se deschide drumul patimilor Tale şi a mântuirii noastre.

Învredniceşte-mă, Doamne, să pot merge mai departe pe urmele sfintelor Tale patimi.

146

Pe urmele Mântuitorului în Grădina Ghetsimani

Iată-ne ajunşi în Grădina Ghetsimani. Înainte de a merge mai departe cu cele petrecute în Grădina Ghetsimani vom spune ceva despre ce înfăţişare are această grădină. Grădina Ghetsimani se află aproape de Ierusalim, faţă în faţă cu partea de răsărit a oraşului, pe coasta Muntelui Măslinilor.

Din locul unde era templul iudeilor, coborâm valea Chedron, şi îndată ce treci acesta vale, dai în grădina Ghetsimani.

Pe vremea Mântuitorului, Muntele Măslinilor şi grădina Ghetsimani erau pline cu păduri de măslini. Era acesta un loc tainic, retras, liniştit şi potrivit pentru reculegere şi adâncire sufletească faţă de vuietul cetăţii din faţa lui. Azi însă nu mai e aşa. Muntele Măslinilor şi grădina Ghetsimani sunt pline cu clădiri, cu drumuri şi garduri moderne. Însă odată cu acesta „modernizare", grădina Ghetsimani şi-a pierdut şi tainicul fior religios ce l-a avut odinioară. Locul unde s-a retras Mântuitorul în noaptea din Joia cea Mare nu se cunoaşte anume. Nişte călugări catolici au îngrădit o seamă de măslini bătrâni şi spun că aici ar fi acest loc. Însă acest loc îngrădit cu garduri moderne de fier şi de beton (de parca-i mai mult o vilă) nu mişcă deloc sufletul. Sufletul caută un loc tainic, un loc retras, un loc ferit de zgomot şi de înfrumuseţare cu garduri şi ziduri moderne. Noroc că în grădina Ghetsimani mai sunt încă destui măslini şi locuri retrase unde cu ade

147

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului vârât simţi fiorul religios şi te poţi retrage în rugăciune sfântă.

Evangheliile ne spun că Mântuitorul, începând, din Lunea ce Mare, în fiecare noapte. Se retrăgea în Muntele Măslinilor (grădina Ghetsimani), unde petrecea în rugăciune (Luca 21, 37). „Şi era ziua învăţând în sinagogă, iar noaptea, ieşind, petrecea rugându-Se în

muntele ce se cheamă al Măslinilor".

Auzi tu, dragă cititorule? Iisus. Se retrăgea să se roage; Iisus, Fiul lui Dumnezeu. Se întărea priveghind nopţi întregi în rugăciune (în vreme ce noi ne petrecem nopţile în beţii şi ospeţe).

Locul unde Mântuitorul S-a rugat cu sudori de sânge

Trecând Mântuitorul cu apostolii după Cina cea de Taină în Muntele Măslinilor, Iisus le-a zis lor: „Se-deţi aici până voi merge să mă rog acolo". Şi luând pe Petru şi pe cei doi fii ai lui Zevedei, a început a. Se întrista şi a. Se mâhni. Arunci a zis lor Iisus: „Întristat este sufletul Meu până la moarte; rămâneţi aici şi privegheaţi împreună cu Mine". Şi mergând puţin mai înainte a căzut pe Faţa Sa, rugându-Se şi zicând: „Părintele Meu, de este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta, însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu". Şi I s-a arătat Lui înger din cer întărindu-L pe El. Şi fiind întru nevoinţă mai cu deadinsul. Se ruga; şi se făcuse sudoarea Lui ca picăturile de sânge ce cad pe pământ. Şi sculându-Se de la rugăciune, venind către ucenici i-a aflat pe ei dormind. Şi le-a zis lor: „Ce, dormiţi? – sculati-vă şi vă rugaţi, ca să nu intraţi în ispita. Privegheaţi şi vă rugaţi, că duhul este osârduitor, iar trupul neputincios". Iarăşi a doua oară S-a rugat, zicând: „Părintele Meu, de nu poate trece acest pahar de la Mine ca să nu-l beau pe el, fie voia Ta". Şi

Şi se făcuse sudoarea Lui ca picăturile de sânge ce cad pe pământ

148

149

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului în venind, i-a aflat pe dânşii iarăşi dormind, că erau ochii lor îngreuiaţi (Matei cap.26, 36 – 42 şi Luca 22, 43 – 46).

Locul acesta unde S-a rugat Iisus cu sudori de sânge se cheamă la Ierusalim „peştera agoniei", a sfârşitului, pentru că aici Mântuitorul a trecut prin Golgota cea sufletească, a trecut cu sufletul prin marile dureri ale morţii şi ale izbăvirii noastre de păcat

Pe acest loc-se află astăzi un altar a cărui fotografie o dăm mai

jos. În mijlocul altarului se arată şi azi locul unde S-a rugat Mântuitorul cu sudori de sânge. Nu departe de acest loc se arată şi azi stânca unde au adormit apostolii îngreuiaţi de somn. O, ce fior sfânt şi neuitat am avut rugându-mă în acest loc. Am adus din acest loc un fior ce va rămâne de-a pururi în sufletul şi inima mea. Pe locul unde S-a rugat Mântuitorul cu sudori de sânge mai mult am plâns decât felriffih

Locul unde S-*a rugat Mântuitorul cu sudori de sânge* m-am rugat. Nu puteam altcum. Stând în locul unde EI S-a rugat pentru mine cu sudori de sânge, eu mă simţeam atât de vinovat, atât de ticălos, atât de nerecunoscător, încât faţă de sudorile Lui şi durerile Lui n-avem alt răspuns şi alte cuvinte decât lacrimile, îmi venea parcă să mă ridic să mă depărtez cât mai repede de acest loc preasfânt, însă mă opreau în loc sudorile Lui şi durerile Lui pe care le simţeam cum picură peste ticăloşia vieţii mele iertare, o nespus de dulce şi scumpă iertare.

M-am rugat şi am plâns pe locul acestei Golgote sufleteşti. M-am înfiorat văzând piatra unde au adormit apostolii şi am plâns, aducându-mi aminte de câte ori am adormit şi eu în somnul păcatelor.

Pelerinii care au fost la Ierusalim şi-au adus de pe acolo multe feluri de amintiri, cele mai multe cumpărate de prin prăvălii. Mie nu mi-au plăcut aceste feluri de amintiri (pentru că şi cei ce le-au făcut şi cei ce le-au vândut au pus în ele lăcomie, de multe ori şi înşelăciune). Eu mi-am adus din grădina Ghetsimani o piatră din stânca unde au adormit apostolii. Pentru mine e o amintire de mare preţ aceasta piatră. Ca pe o icoană am pus-o într-o ramă pe peretele casei mele să o am de-a pururi înaintea ochilor mei. De câte ori satana se apropie de mine cu ispitele lui, piatra aceasta parcă îmi striga cuvintele Mântuitorului: „Privegheaţi şi vă rugaţi, să nu căderi în ispită". De câte ori somnul păcatelor parcă mă fură şi mă ispiteşte să adorm, piatra aceasta parcă strigă întrebarea şi mustrarea Mântuitorului: „Iosifel iar ai adormit?" De câte ori va slăbi râvna mea pentru Domnul şi Evanghelia Lui, piatra aceasta va striga de pe perete: „Iosife, iar ai

150

151

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului adormit?" De voi tăcea, – de voi cerca să tac – şi piatra aceasta va striga după mine, precum zice la evanghelie (Luca 19, 40).

Din locul acesta plin de fior aduc cititorilor acestei cărţi cuvintele Mântuitorului: „Privegheaţi şi vă rugaţi, să nu cădeţi în ispită!... Privegheaţi şi vă rugaşi, căci duhul este osârduitor, iar trupul neputincios". Din grădina Ghetsimani aduc întrebarea şi chemarea Mântuitorului: „De ce dormiţi? sculaţi-vă, privegheaţi şi vă rugaţi, să nu cădeţi în ispită!" Sculaţi-vă cei ce dormiţi în somnul păcatelor, ca cele cinci fecioare nebune din evanghelie! (Matei, cap.25). Cu nimic nu-l poţi alunga şi ţine departe pe satana şi ispitele lui decât cu privegherea şi rugăciunea neîncetata.

Domnul e prins şi *legat în grădina Ghetsimani*

Acum vom merge mai departe pe urmele patimilor Mântuitorului.

După ce Mântuitorul şi-a isprăvit rugăciunea, a zis apostolilor: „Iată, s-a apropiat ceasul şi Fiul Omului. Se va da în mâinile păcătoşilor. Sculaţi-vă să mergem, iată, s-a apropiat cel ce M-a vândut" (Matei 26, 45 – 46), Se apropia Iuda trădătorul. „Şi încă grăind Iisus, iată ca vine Iuda, unul din cei doisprezece, şi împreună cu el, gloată mare cu săbii şi cu lănci, trimişi de arhiereii şi de bătrânii poporului. Iar cel care-L vându-se pe El le-a dat lor semn, zicând: pe care-L voi săruta eu, Acela este, prindeţi-L" (Matei 26, 48).

„Iar Iisus, ştiind toate cele ce erau să vie asupra Ali, a mers spre ei şi le-a zis: «Pe cine căutaţi?» Râs? uns-au Lui: «Pe Iisus Nazarineanul». Zis-a lor Iisus:

— A

<Eu sunt». Şi sta şi Iuda, cel care îl vându-se pe El, voreună cu dânşii" (Ioan 18, 4 – 5). Când a zis Mântuitorul cuvintele: „Eu sunt", din gloată, iată, se desprinde un om şi înaintează spre Domnul. E Iuda trădătoral. „Şi îndată – apropiindu-se Iuda de Iisus – a zis: «Bucură-Te, învăţătorule!» Şi L-a sărutat pe El. Iar Iisus a zis lui: «Prietene, pentru

ce ai venit?»” (Matei 26, 49 – 50). O altă evanghelie spune că la sărutul lui

„*Iudo* „cu *o sanitare vinzi t*u *p*e *Fiul O*m*ului?”*

I 52

153

Preot Iosif Trifa

Iuda, Mântuitorul a zis: „Iudo! cu sărutare vinzi tu pe Fiul Omului?” (Luca 22, 48) xăe vede că şi pe Mântuitorul Cel îndelung răbdător îl mişcase această grozavă făţărnicie, dar cuvintele Mântuitorului nu l-au mişcat deloc pe Iuda, întrebarea Mântuitorului trebuia să răscolească inima lui Iuda şi cunoştinţa păcatului, dar în Iuda nu s-a răscolit nimic, căci satana se făcuse cu totul stăpân pe el şi inima lui.

„Atunci, apropiindu-se ei (gloata), au pus mâinile pe Iisus şi L-au piins pe El” (Matei 26, 50). Apostolii credeau că Iisus nu. Se va da prins. Ei aşteptau vreo minune care să ţină în loc gloata până se vor retrage. Când însă gloata începu a lega mâinile Domnului, o spaimă şi o mânie îi cuprinse. Petru scoase sabia din teacă şi căuta să-L apere pe Mântuitorul. „Iar Simon Petru, având sabie, a scos-o pe ea şi a lovit pe sluga arhiereului şi i-a tăiat urechea lui cea dreaptă. Şi era numele slugii Malhu” (Ioan 18, 10). „Şi a zis Iisus lui Petru: «Baga sabia ta în teacă, căci toţi cei ce scot sabia de sabie vor muri. Sau crezi că n-aş putea să rog pe Tatăl Meu, Care Mi-ar pune îndată la îndemână mai mult de douăsprezece legiuni de îngeri? Dar cum se vor împlini Scripturile care zic că aşa trebuie să fie?»” (Matei 26, 52 – 54). „Nu voi bea oare paharul pe care Mi l-a dat Tatăl să-l beau?” (Ioan 18, 11). „Şi atingând Iisus urechea slugii l-a vindecat pe el” (Luca 22, 51). Mântuitorul S-a întors apoi către gloata şi a zis: „Ca la un tâlhar aţi ieşit cu săbii şi cu lănci! în toate zilele fiind Eu cu voi în sinagogă, n-aţi întins mâinile voastre asupra Mea, ci acesta este ceasul vostru şi puterea întunericului” (Luca 22, 52 – 53). „Dar toate acestea s-au întâmplat ca să se plinească Scripturile” (Marcu 14, 49).

154

Pe urmele Mântuitorului

(îrădtna Ghetsimanif cu măslinii şi locul unde u fost prins Mântuitorul

155

Preot Iosif Trifa

„Deci oastea şi căpetenia cea peste o mie şi slugileiudeilor au prins pe Iisus şi L-au legat pe El" (Ioan 18, 12). „Atunci toţi ucenicii, lăsându-L pe El, au fugit" 1 (Matei 26, 56), ca să se plinească cuvintele ce le-a spus Mântuitorul învăţăceilor la Cina cea de Taină: „Iată vine ceasul, şi acum a sosit, ca să vă risipiţi fiecare la ale sale, şi pe Mine singur Mă veţi lăsa, dar nu sunt singur, căci Tatăl Meu cu Mine este" (Ioan 16, 32).

Locul unde a fost prins Mântuitorul e tot acolo în apropierea stâncii unde S-a rugat cu sudori de sânge. Unde a fost odinioară grădina Ghetsimani e şi azi o grădină înconjurată de jur-împrejur cu gard înalt de zid. Dacă însă zidurile şi înnoirile moderne nu mişcă sufletul, ceea ce te mişcă şi te înfioară îij acest loc sunt măslinii cei bătrâni. Măslinul e un pom cu putere de a trăi veacuri întregi. Pe locul unde a fost grădina Ghetsimani dăinuiesc şi azi astfel de măslini bătrâni, şase la număr. Despre cel mai bătrân dintre ei se spune că ar fi fost martor la cele ce s-au petrecut în fioroasa noapte din Joia cea Mare şi a văzut pe Mântuitorul. Lângă acest măslin ar fi dat Iuda sărutare vicleană Mântuitorului şi pe acest loc ar fi fost prins şi legat Iisus Mântuitorul lumii. Dăm la pag. 155 fotografia unei părţi din grădina Ghetsimani unde se vede acest măslin (în mijloc se vede un pelerin rugându-se). Despre ceilalţi cinci măslini se poate spune cu toată siguranţa că sunt şi ei fiii măslinilor care au văzut pe Mântuitorul în noaptea cea lioroasă.

O, ce fior sufletesc am simţit lângă măslinii cei bătrâni din grădina Ghetsimani. Sunt aceşti măslini nişte martori vii despre cele ce s-au întâmplat aici, Când vântul adie crengile lor, în adierea lor parcă auzi fioroasa istorie ce s-a petrecut aici.

Pe urmele Mântuitorului îngenunchez lângă măslinul cel mai

bătrân să mă rog. Un fior îmi străbate sufletul. Poate că eu, nevrednicul şi păcătosul, stau pe locul unde a stat Mântuitorul când a venit Iuda să-l dea sărutarea vicleană… poate că stau pe locul unde a stat Iuda trădătorul… poate stau pe locul unde apostolii au fugit când L-au văzut pe Mântuitorul legat în lanţuri. Mântuitorule, Doamne! Iartă-mă că de atâtea ori am fost şi eu în chipul lui Iuda; de atâtea ori din gură am vorbit una, iar în inimă am copt alta; de atâtea ori din gură am arătat dragoste de aproapele, dar în inimă am copt ură împotriva lui; de atâtea ori Te-am sărutat şi eu cu rugăciunea, dar cu fapta Te-am vândut…

O, dragă cititorule! Poate că şi tu stai cu sufletul pe locul unde Iuda a sărutat pe Mântuitorul cu sărutare vicleană şi mincinoasă. Ridică-te, draga suflete, ridică-te îndată din acest loc de suflet pierzător.

Şi acum, după această oprire în grădina Ghetsimani, vom merge mai departe cu însemnările, pe urmele patimilor Mântuitorului.

Iisus în faţa lui Ana…

Iisus, Fiul lui Dumnezeu, iată-L stă cu mâinile strâns legate ca un făcător de rele. Gloata se pregăteşte să-L ducă la judecată. Arhiereii trimiseră noaptea să-l prindă pe Iisus, după ce poporul ţinea la Domnul şi se temeau de o tulburare. După prinderea lui Iisus, arhiereii căutau acum să aplece şi poporul împotriva I, ui. Cu acest scop Mântuitorul a fost dus mai întâi la Ana, „socrul lui Caiafa". Acest Ana era un arhiereu

156

157

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului bătrân, pensionat cum i s-ar zice azi. Avea însă Ana mare trecere în popor, şi prin această trecere căutau iudeii – prin vicleşug – să aplece poporul împotriva Domnului.

Şi acum, iată, gloata pleacă din Ghetsimani spre casa lui Ana arhiereul. Mântuitorul mergea înainte, cu mâinile ferecate în lanţuri grele. În urmă vin ostaşii, vine gloata şi vine Iuda, pipăindu-şi punga cu

cei treizeci de arginţi. Batjocuri şi înjurături răsunau la adresa Mântuitorului. De departe se ţin de gloată şi câţiva apostoli. Ajunşi la casa lui Ana, Mântuitorul e dus înăuntru. În curtea arhiereului s-a strecurat şi Petru. Aici şi în acest răstimp s-a petrecut lepădarea lui Petru.

Ajuns în faţa lui Ana arhiereul, Mântuitorul fu întrebat despre învăţătura Sa şi despre învăţăceii Săi. Ana căuta prin vicleşug să stoarcă ceva declaraţii în puterea cărora Domnul să poată fi judecat. Mântuitorul a răspuns foarte cuminte astfel: „Eu pe faţă am vorbit lumii, eu totdeauna am învăţat pe norod în sinagogă şi în templu unde se adună toţi iudeii şi n-am spus nimic în ascuns. Pentru ce Mă întrebi pe Mine? întreabă pe cei ce M-au auzit despre ce am vorbit, iată, aceia ştiu ce am spus. La auzul acestor cuvinte unul dintre slujitori care stătea acolo dete o palmă lui Iisus, zicând: „aşa răspunzi Tu arhiereului?" (Ioan 18, 20 – 23).

O, Scumpul meu Mântuitor! *Pe locul unde Te-a sărutat Iuda cu sanitare mincinoasa*, *iată*, *primeşti acum şi o palmă*. *Şi Tu pe toate le rabzi în linişte*, *ca să ne dai nouă jertfă de mântuire şi pildă de îndelungă răbdare*.

De la Ana la Caiafa

De la arhiereul Ana, Iisus e dus la Caiafa, ginerele lui Aria, care era pe acele vremuri mai-marele tuturor bisericilor din Ierusalim. Caiafa strânsese la sfat pe „arhierei şi bătrâni şi cărturari şi căutau mărturie mincinoasă împotriva lui Iisus ca să-L omoare" (Matei 26, 59). În vremile de atunci iudeii erau supuşii romanilor, şi ei n-aveau drept să judece pe rumeni la moarte. Sfatul lor avea numai dreptul să asculte pe cel învinuit şi să-i facă sentinţa, dar această sentinţa trebuia aprobată de romani. Caiafa şi sfatul iudeilor se sileau astfel să afle ceva dovezi grele împotriva Domnului. Că Iisus îi numise „făţarnici" şi „ucigaşi de proroci" asta încă nu era o dovadă. „Multe mărturii mincinoase au adus – atunci noaptea – asupra lui Iisus, dar acelea nu se potriveau", iar Iisus la toate întrebările şi învinuirile tăcea. Caiafa şi sfatul iudeilor începură a se teme că nu vor avea dovezi împotriva

Domnului când vor ajunge înaintea lui Pila t. Atunci Caiafa arhiereul făcu o ultimă încercare. El ridică mâna dreaptă în sus spre cer în semn de jurământ şi îl întreba pe Iisus: „Te jur pe Dumnezeul Cel Viu, să ne spui nouă de eşti Tu Hristosul, Fiul lui Dumnezeu". Mântuitorul n-a tăgăduit niciodată marea chemare ce o avea de la Tatăl, dimpotrivă, El a vestit pe tot locul lucrarea Sa de Fiu al lui Dumnezeu. Tăcerea lui în faţa lui Caiafa ar fi însemnat că El îşi tăgăduie chemarea. Mântuitorul răspunde, zicând: „Ai spus-o tu însuţi. Dar zic vouă: de acum veţi vedea pe Fiul Omului şezând de-a dreapta lui Dum

158

159

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului nezeu şi venind pe norii cerului". Iisus Mântuitorul vorbea de timpul când va sta pe tronul lui Dumnezeu ca un Mare Judecător al cerului şi al pământului. Iisus Mântuitorul vorbea de timpul când această gloată din faţa Lui va sta spre judecată înaintea Sa, în ziua când El va veni pe norii cerului cu putere şi mărire multă. Când Iisus Mântuitorul, la întrebarea lui Caiafa, îşi lămuri chemarea şi starea Sa de Fiu al lui Dumnezeu, Caiafa se aprinse de mânie; îşi sfâşie veşmântul şi, ridicând mâinile spre cer, strigă: „«A hulit! Ce ne mai trebuie alte mărturii? Iată, aţi auzit hula Lui. Ce *Iisus înaintea arhiereului Ana vi* se pare?» fără ei răspunseră, plini de furie: «Vinovat este morţii». Atunci scuipară în faţa Lui şi cu trestie L-au bătut, iar alţii îi dau palme, zicând: «Proroceşte-ne nouă, Hristoase, cine este cel ce Te-a bătut?»" (Matei 26, 65 – 68).

În curtea unei mănăstiri armeneşti se vede şi azi locul unde a fost batjocorit şi bătut Mântuitorul. Se păstrează şi stâlpul de piatră de care Iisus a fost legat în timpul cât îl băteau. Cu sufletul înfiorat am îngenuncheat pe acest loc şi, îmbrăţişând piatra sfântă, am început să plâng şi să mă rog…

Nu voi uita niciodată fiorul acestui loc. Mi se părea că aud loviturile ce le răbda Mântuitorul, mi se părea că aud trestia ce-L lovea şi aud batjocurile celor ce-L băteau. Dar şi mai mult decât acest fior

m-a înfiorat gândul că Iisus Mântuitorul a răbdat această fioroasă bătaie şi hulă pentru mine, pentru păcatele mele şi pentru mântuirea mea.

O, Dulcele meu Mântuitor! Aici ai stat Tu legat de acest stâlp, ca să mă dezlegi pe mine din cumplitele lanţuri ale patimilor şi păcatelor… aici Te-ai lăsat batjocorit şi bătut, ca pe mine din osândă şi pierzare să mă scapi…

Şi acum să mergem mai departe pe urmele patimilor Mântuitorului. Când L-au adus pe Mântuitorul din Grădina Ghetsimani în faţa lui Caiafa, era noapte, era noaptea din Joia cea Mare. O noapte grozavă a fost aceasta pentru Mântuitorul. Toată noaptea a fost bătut şi batjocorit. Sfatul lui Caiafa II osândise pe Mântuitorul la moarte şi acum toţi îl loveau fără milă şi fără cruţare ca pe unul pe care îl aştepta moartea.

11 Pe urmele Mântuitorului

161

Preot Iosif Thfa Iisus fusese judecat la moarte de sfatul lui Caiafa, dar această judecată se ţinuse noaptea, şi după legile iudeilor era oprit a se face noaptea ascultarea şi judecarea arestaţilor. Caiafa ţinu, deci, un sfat nou în zorii zilei, şi Iisus fu a doua oară înfăţişatla judecată şi osândit la moarte. Când a ieşit Mântuitorul de la această înfăţişare S-a uitat în ochii lui Petru care se le-pădase de El şi „aducându-şi aminte Petru de cuvintele Domnului" şi azind cântatul cocoşilor, a plâns cu amar.

Arhiereii aţâţaseră gloata atât de mult împotriva Mântuitorului, încât soldaţii romani abia II putură apăra pe Iisus de furia lor. Când se făcu ziuă, Caiafa, arhiereii şi gloata plecară

CU Mântuitorul *Atunci scuipară în faţa Lui* la Pilat *Ş* cu trestia L-au bătut*".

162

Pe urmele Mântuitorului

Caiafa locuia în sudul cetăţii Ierusalimului, în vecinătate cu clădirea unde s-a ţinut Cina cea de Taină. Pe locul unde a fost casa lui

Caiafa e azi o biserică armeană unde se păstează şi stâlpul de piatră de care a fost legat şi bătut Mântuitorul. Filat locuia într-un palat roman, aproape de sinagoga iudeilor. De la Caiafa până la Filat era o depărtare de cam 3 kilometri. De la Ana la Caiafa tot cam" atât. În lipsă de călăuză bună am umblat mult prin Ierusalim până să aflăm locul unde a fost odinioară casa lui Ana şi Caiafa. (Vezi locul acesta în harta de la pag. 41. La numărul 43 e locul und-e a fost casa lui Caiata).

Într-un loc era poarta închisă, dintr-altul ni s-a spus că trebuie să ne întoarcem înapoi în altă parte. Era o căldură înăbuşitoare, şi umil dintre pelerinii noştri zicea: „Iată, fraţilor, se plineşte Scriptura şi cu noi, am ajuns să umblăm de la Ana la Caiafa". „Las că Domnul vrea aşa – am răspuns eu – ca să ne dăm seama cu câtă durere şi osteneală a făcut Iisus această cale, legat, bătut şi batjocorit, nu ca noi, cu automobilur.

Iisus în faţa lui Pilat

Şi acum să-L urmăm pe Domnul mai departe în drumul patimilor. De la Caiafa, Iisus e dus în zoriizilei la curtea lui Pilat, procuratorul roman. Iudeii n-aveau dreptul să pedepsească pe nimeni cu moartea, de aceea II aduc pe Iisus înaintea lui Pilat, ca să câştige de la el aprobarea judecăţii ce I-o făcuseră ei lui Iisus.

De la Caiafa până la Pilat, Mântuitorul a fost dus legat şi batjocorit, ca un mare făcător de rele. Ajunşi în casa lui Filat, arhiereii şi gloata trimiseseră înăuntru

163

Preot Iosif Trifa Iisus cu ostaşii romani, dar ei nu intrară „în divan" (în casa de judecată) „pentru ca să nu se spurce, ci să mănânce Pastile" (Ioan 18, 28). Aşa le simnea legea lor, în preajma Paştilor să nu intre în casa pagină, şi ei se ţineau de litera legii. O, nebunilor de iudei! Ţineţi să nu „vă spurcaţi de Paşti", dar loviţi fără nicio milă şi bateţi şi batjocoriţi pe Fiul lui Dumnezeu. Vai de voi şi de legea voastră!

Dus în faţa lui Pilat, acesta privi cvt luare-aminte pe Iisus Cel învinuit. Faţa Lui era liniştită, şi înfăţişarea Lui, plină de bunătate. Nimic n-arata în înfăţişarea Lui

E e omul rău şi făcător de rele „Ieşit-a, deci, Pilat afară i ei şi i-a întrebat: «Ce pâră aduceţi asupra omului acestuia?» Răspuns-au ei şi au zis: «De n-ar fi fost acesta făcător de rele, nu L-am fi dat pe El ţie»” (Ioan 18, 29 – 30). Dar acest răspuns nu era de-ajuns. Ei începură a-L învinui pe Domnul cu minciuni. „Pe acesta – strigară ei – L-am aflat răzvrătind neamul şi oprind a da dajdie Cezarului, zicând că El este împăratul Hristos” (Luca 23, 2).

Auzind acuzările ce se ridicau împotriva Dom –, nului, Pilat îl întrebă pe Iisus: „Tu eşti împăratul Iudeilor?” Iisus îi răspunde: „Tu zici!” (Matei 27, 11). Auzind acest răspuns Caiafa şi gloata se bucurară şi începură a striga cu furie, cerând osândirea lui Iisus. „Şi arhiereii II învinuiau cu multe cele, iar Pilat iarăşi L-a întrebat pe El: «Nimic nu răspunzi, n-auzi câte mărturisesc asupra Ta?» Dar Iisus nimic n-a mai răspuns, încât se mira Pilat” (Marcu 15, 3 – 5). Pilat nu ştia ce să mai facă. Privind la faţa şi înfăţişarea cea blândă şi liniştită a Domnului, vedea bine că omul acesta nu e vinovat, iar de altă parte, privind gloata care striga cu furie, vedea bine ca acolo este o pornire de ură pătimaşă. Pilat luă atunci pe Domnul şi intră cu El în

164

Pe urmele Mântuitorului divan, crezând că poate primi în acest chip lămuriri mai amănunţite. „Eşti Tu cu adevărat împăratul iudeilor?” – îl întrebă Pilat pe Iisus. Mântuitorul ţinu să-l lămurească pe Pilat că El n-a venit în lumesă fie un împărat pământesc, de aceea îi răspunse: „Împărăţia Mea nu este din lumea aceasta. Dacă împărăţia Mea ar fi din lumea aceasta slugile Mele s-ar fi nevoit să nu fiu dat iudeilor, dar împărăţia Mea nu este de aici”. „Atunci un împărat tot eşti?” – I-a zis Pilat. „Da”, a răspuns Iisus. „Eu sunt împărat. Eu pentru aceasta M-am născut şi am venit în lume ca să mărturisesc despre Adevăr. Oricine estexiin Adevăr ascultă glasul Meu” (Ioan 18, 32 – 37).

Pe Pilat îl mişcă răspunsul Domnului. O lumină se aprinsese în noaptea sufletului său. Îndemnat de această licărire, el întrebă: „Ce este adevărul?” (Ioan 18, 38). Pilat întreba după adevăr, şi Adevărul stătea în faţa lui. Adevărul este Iisus Mântuitorul, căci El a zis: „Eu sunt

Calea, Adevărul şi Viaţa" (Ioan 14, 6). Dar, lumina ce se aprinsese în Pilat n-a ţinut decât o clipă. Pilat n-a mai aşteptat răspunsul Domnului la întrebarea „ce este adevărul?" Gloata vuia afară în chip îngrozitor şi striga să se tină judecata cât mai repede. Pilat ieşi afară. Gloata deodată se linişti. Toţi aşteptau cu răsuflarea oprită sentinţa ce o va spune Pilat. Dar Pilat le zise: „Eu nu aflu nicio vină într-însul" (Ioan 18, 38). Cuvintele acestea răsunară ca o palmă şi ca o pălmuire pentru arhierei şi acuzele ce le aduseră ei împotriva Domnului. Văzând că Fisus ar putea să scape, ei se înfuriară şi mai tare. Îşi pierdură orice judecată şi stăpânire de sine. Să fi putut L-ar fi sfâşiat într-o clipă pe Domnul. Gloata începu iar a striga minciuna – „Omul acesta întărâtă norodul, învăţând peste toată Iudeea, începând din Galileea până aici" (Luca 23, 5).

Preoţlo şi *f Tr i fa*

Pe urmele Mântuitorului Iisus în faţa lui Irod

Din strigătul gloatei Filat înţelesese că Iisus venea din Galileea, şi cum Galileea era sub o altă stăpânire, a lui Irod Antipa, Filat se hotărî să-L trimită pe Iisus la Irod, care tocmai se afla şi el în Ierusalim. Filat se bucură de această întorsătură crezând că prin aceasta a scăpat de răspunderea de a fi judecat un om nevinovat.

Irod acesta, la care Filat a trimis pe Domnul, nu era Irod cel care tăiase pruncii în Betleem. Acela murise la doi ani după naşterea Mântuitorului. Acest Irod An-tipa era fiul lui Irod cel tiran. Acest Irod tăiase capul lui Ioan Botezătorul şi trăia în nelegiuire cu Irodiada.

La porunca lui Filat, ostaşii romani luară din nou pe Iisus şi plecară în drum spre Irod. Începură din nou strigătele, batjocurile şi loviturile gloatei.

O, Scumpul meu Mântuitor! După o noapte întreagă de grozave chinuri, slăbit de bătăi, de foame şi neodihna unei nopţi întregi, Tu pleci iarăşi spre alte chinuri pentru noi şi mântuirea noastră.

Irod se bucură când ajunse Iisus în faţa lui. De mult tot auzise despre vestea lui Iisus, şi acum dorea să-L cunoască. Ca şi Filat, Irod văzu îndată, la prima vedere, în chipul cel blând şi liniştit al Domnului

pe un om curat şi nevinovat, înţelesese îndată că numai răutatea iudeilor Îi voia moartea. După ce dete ordin să înceteze gloata cu strigătele, Irod ceru lui Iisus să facă o minune şi L-a întrebat pe El multe cele, dar Iisus nu i-a răspuns nimic (Luca 23, 8 – 9). Făcuse destule minuni pentru cei necredincioşi, iar acum făcea minunea cea mare a jertfirii de Sine pentru noi şi mântuirea noastră.

Pe Irod îl tulbură tăcerea Domnului. El trăia o viaţă ticăloşită şi cufundată cu totul în fărădelegi. Tăcerea Domnului, tăcerea acestui Om curat o simţea Irod ca pe o aspră mustrare pentru ticăloşia vieţii lui. Irod se înfurie şi dete ordin ostaşilor să-L batjocorească şi să-L bată pe Iisus. Dar când văzu că Iisus rabdă cu linişte toate aceste, o teamă îl cuprinse. Vedea bine şi simţea că în faţa lui nu stă un om de rând, ci stă o fiinţă care se ridică peste oamenii de rând, stă o fiinţă venită de undeva dintr-o altă lume. Gloata „iudeilor şi cărturarilor stătea acolo şi îl pârâu pe Iisus cu înfierbântare" (Luca 23, 10), cerând moartea Lui, dar Irod nu cuteză să-L osândească la moarte pe Domnul, ci „barjocorindu-L împreună cu ostaşii săi şi râzând de EI L-au îmbrăcat cu veşmânt luminat (în batjocură) şi L-au trimis iarşi la Filat" (Luca 23, 11).

Iisus a doua oară în faţa lui Pliat

De la Irod, ostaşii şi gloata îl aduseră iarăşi a doua oară pe Iisus – cu însoţiri destrigăte, batjocuri şi lovituri – în faţa lui Filat. Când îl văzu Filat se întrista şi, chemând pe arhierei, pe boieri şi pe popor, a zis către ei: „Mi-aţi adus pe omul acesta ca pe cel ce răzvrăteşte poporul. Şi iată, întrebându-L înaintea voastră cu de-amănuntul, n-am aflat în El nicio vină cu care îl pârâţi. Şi nici Irod nu I-a găsit nicio vină, căci mi L-a trimis înapoi, şi iată că Omul acesta n-a făcut nimic vrednic de moarte" (Luca 23, 14 – 16).

166

167

Preot Iosif Trifa

Filat nu ştia ce să mai facă. În aceste clipe Filat primi o scrisoare de la şotia sa, „şi şezând Filat pe scaunul de judecată femeia lui i-a

trimis acest cuvânt: «Nimic să nu-I faci Dreptului acestuia, că multe am suferit azi, în vis, pentru El, „ (Mă tei 27, 19). Pilatşimai mult se tulbură şi neliniştea lui crescu şi mai tare. Filat voia să-L scape pe Domnul, dar în şovăirea lui luă o hotărâre şi mai rea. „Iar de sărbătorile Paştilor, avea obicei dregătorul să slobozească poporului un vinovat pe care ei îl voiau".

„Şi aveau atunci un vinovat vestit care se numea Varava" (Matei 27, 15 – 16), aruncat în închisoare pentru o răscoală făcută în oraş şi pentru omor (Luca 23, 19). Pe acest tâlhar, Filat îl scoase din temniţă şi, punându-l alături de Iisus, întrebă gloata: „Pe care din amândoi vreţi să vă slobozesc? Pe Varava sau pe Iisus, Care se zice Hristos?" (Matei 27, 17). Prin această întrebare Filat îşi pierduse toată puterea lui de judecător. El dăduse această putere în mâinile poporului înfuriat. „Arhiereii şi bătrânii poporului au înduplecat noroadele să ceară pe Varava, iar pe Iisus să-L omoare" (Matei 27, 20). Răspuns-a deci gloata într-unjglas: „Pe Varava… slobozeşte-ne nouă pe Varava" (Luca 23, 18). Filat se îngrozi de această întorsătură şi întrebă: „Dar ce voi face cu Iisus, Care se numeşte Hristos?" „Răstigneşte-L, răstigneşte-L" – strigară cu toţii (Matei 27, 22). „La moarte cu omul acesta şi slobozeşte-ne pe Varava" (Luca 23, 18). Filat şi mai mult se îngrozi când auzi acest grozav cuvânt: răstigneşte-L. El nu crezu să ajungă lucrurile până aici. Filat întrebă iar pe iudei: „Dar ce rău a făcut omul acesta?" Însă ei mai tare strigau, zicând: „Răstigneşte-L!" (Matei 27, 23). „Şi le-a zis lor

168

Pe urmele Mântuitorului a treia oară Filat: «Dar ce rău a făcut omul acesta? Nicio vină de moarte nu aflu în El…»", iar ei au început a striga încă şi mai tare: „Să se răstignească!" (Luca 23, 22 – 23).

Dar staţi puţin, staţi, o, fără de minte iudeilor, să răspund eu în locul vostru lui Filat ce rău a făcut Omul Acesta. Pe bolnavii voştri i-a vindecat, pe cei flămânzi i-a săturat, pe cei zdrobiţi cu inima i-a tămăduit, orbilor le-a dat vedere şi ciungilor umblare. Omul Acesta a predicat iubirea, pacea şi dreptatea şi de aceea cereţi acum cu atâta

înverşunare moartea Lui. Vai vouă, orbilor!

Văzând Filat că lucrurile s-au încurcat, mai făcu o ultimă încercare să-L scape pe Domnul. El puse pe ostaşi să-L bată cumplit şi să-L umilească în faţa gloatei, crezând că prin aceasta ura iudeilor se va înmuia. „Atunci ostaşii, dezbrăcându-L, L-au îmbrăcat în hlamidă roşie, şi împletind cunună de spini, au pus-o pe capul Lui şi trestie I-au dat în dreapta Lui (adică în batjocură de împărat) şi îngenunchind înaintea Lui, îşi băteau joc de El, zicând: „Bucură-Te, împăratul Iudeilor". ŞI II scuipau în faţă, şi-l dădeau palme şi L băteau cu trestia peste cap. Un ostaş luă trestia ce o avea înmâna şi izbi cu ea în cununa de spini de pe fruntea Mântuitorului. Ghimpii se înfipseră în fruntea Domnului, şi picături de sânge începură a curge pe sfânta Lui Faţă (imaginea de la pagina următoare arată această grozavă privelişte).

O, ce grozavă şi sălbatică nelegiuire s-a slobozit asupra Domnului! Parcă iadul a răscolit toate urile împotriva Lui. Satana lucra acum din toate puterile lui. Satana sporea ura, şi batjocurile şi loviturile în

169

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântui torului nădejdea că Mântuitorul va pierde liniştea şi îndelung-răbdarea, Se va împotrivi, Se va răzbuna, va face vreo minune, şi prin asta s-ar zădărnici planul mântuirii omului. O singură împotrivire din partea Domnului ar fi stricat şi zădărnicit întreg planul mântuirii noastre. Dar Domnul nu. Se împotrivi. El rabdă cu linişte desăvârşită toate cumplitele bătăi şi batjocuri. Ar fi putut să arunce la pământ cu un singur cuvânt pe toţi chinuitorii Săi, însă El răbda în linişte toate durerile pentru a ne dobândi nouă mântuire.

„Şi-L scuipau în faţă, şi-l dădeau palme şi L băteau cu trestia peste cap"...

O, Dulcele meu Mântuitor! Stau pe locul unde Tu ai suferit aceste grozave pat îmi parcă Te văd şi mă înfior. Faţa Ta este plină de sânge şi mâinile Tale – care au binecuvântai atâtea suflete şi au vindecat atâtea boli – sunt învineţite de strânsul cătuşelor şi de mulţimea loviturilor. O,

ce pilda măreaţă şi sfântă de răbdare şi de iertare ne-ai dat nouă, că precum Tu ai făcut aşa să facem şi noi. Vai însă de răbdarea şi de iertarea noastră, căci pentru toate nimicurile noi sărim în cap unii la alţii, şi de-am avea putere am pune mereu sub picioare pe semenii noştri. Vindecă-ne, Doamne, prinrăbda-rea Ta şi prin suferinţele Tale!

A

Înainte de a merge mai departe pe urmele patimilor Mântuitorului, mă voi opri puţin aici să spun ceva despre locul unde Iisus Mântuitorul a stat la judecată în faţa lui Pilat, şi a fost bătut şi batjocorit. Amintirea acestui loc se păstrează la Ierusalim până în ziua de azi. Nu e departe de locul unde a fost templul iudeilor. Pe acest loc e o clădire căreia i se zice şi azi tot ca pe vremea de pe atunci: „pretoriul". Temelia şi o parte din zidurile acestei clădiri sunt din vremea Mântuitorului. Ele sunt martore fioroaselor bătăi ce le-a îndurat Mântuitorul aici.

Aici a ţinut Pilat judecata asupra Domnului şi de aici s-a început drumul Crucii. În faţa acestei clădiri pe vremea Mântuitorului era o piaţă largă aşa-numită Gabbata. Aici se afla şi palatul lui Irod. În această piaţă se strânsese gloata iudeilor şi cerea moartea Domnului. Azi însă această piaţă nu mai este. În faţa pretoriului d rămas numai strada. Restul pieţei s-a umplut de clădiri noi. În vremea de dinaintea războiului, când

170

171

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Palestina era stăpânită de turci, în această clădire era o cazarmă turcească. Azi e o clădire de stat. Pe locul unde a fost bătut Mântuitorul azi e o capelă numită „capela biciuirii". Se păstrează până în ziua de azi coloana de piatră pe care s-a săpat sentinţa de moarte adusă lui Iisus.

A

În curtea pretoriului, printr-o minune dumnezeiască s-a păstrat până în zilele noastre şi o lespede de piatră pe care se văd urmele unui

fel de joc de distracţie pe care-l jucau romanii (jocul aşa-numit ţintar ce *se* joacă şi azi). Când II judecau pe Mântuitorul o seama de ostaşi de rezervă, din trecere de vreme, s-au jucat pe lespezile din curte, şi urmele jocului au rămas până în ziua de azi ca un martor ce a văzut fioroasa istorie ce s-a petrecut aici.

Dăm alături fotografia acestei clădiri aşa cum e azi.

Cu sufletul înfiorat mă aplec, îngenunchez şi mă rog lângă lespedea de piatră care a văzut suferinţele Mântuitorului. Stropesc cu lacrimi fierbinţi şi sărut şi lespedea de piatră pe care stă scrisă sentinţa de moarte a Mântuitorului. Rămân îngenuncheat în rugăciune lângă această piatră. Alături de sentinţa morţii Mântuitorului e scrisă sentinţa vieţii şi mântuirii mele sufleteşti.

„*Iată Omul*!"

După ce ostaşii II bătură până la sânge pe Mântuitorul, Pilat luă pe Domnul şi, aşa cum era îmbrăcat în batjocură cu hlamidă roşie, pe cap cu coroana de spini şi în mână cu toiag de trestie, îl scoase afară, sus, *unie Iisus Mântuitorul a stat la judecată în faţa lui Pilat*

172

173

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului într-un loc mai înalt şi îl arătă de acolo gloatei, zicând: „Iată Omul!". „Deci a ieşit Iisus afară, purtând cununa cea de spini şi haina cea mohorâtă. Şi Filat le-a zis lor: «Iată Omul!»" (Ioan 19, 5). Filat a zis cuvintele „Iată Omul", în înţelesul: iată ce om chinuit şi batjocorit este acesta, fie-vă milă de El, fie-vă destul cu atât.

Şi cu adevărat iudeilor le putea fi destul cu atât, căci Domnul era într-o stare grozavă. Dezbrăcat până la mijloc, pe corpul Lui se vedeau urmele bătăilor, vână tăi lungi şi grozave din care ieşea sânge. Faţa Lui era plină de sângele ce curgea din înţepăturile coroanei de spini ce i se înfipsese în cap. Toată înfăţişarea Domnului arăta durere mare şi sleirea puterilor. Dar cu toate bătăile şi chinurile suferite, înfăţişarea Domnului era şi acum plină de o nesfârşită linişte, bunătate, blândeţe şi milă. Faţă de ura iudeilor, Mântuitorul stătea ca o lumină. Lumina

stătea în faţa întunericului şi întunericul nu putea suferi lumina. Iudeii nu se înduioşară de ranele şi chinurile Domnului. „Iar dacă L-au văzut pe El, arhiereii şi slugile au strigat, zicând: «Răstigneşte-L, răstigneşte-L pe El!»” (Ioan 19, 6).

Văzând Filat că nici bătaia şi umilirea Mântuitorului n-au folosit, strigă supărat: „«Luaţi-L voi şi L, răstigniţi, căci eu nu aflu în El nicio vină». Răspuns-au lui iudeii: «Noi lege avem, şi după legea noastră trebuie să moară, căci pe Sine Fiul lui Dumnezeu S-a făcut». Iar dacă a auzit Filat acest cuvânt şi mai mult s-a temut. Şi a intrat în divan iarăşi şi a zis lui Iisus: «De unde eşti Tu?» Dar Iisus răspuns nu i-a dat lui. Deci a zis Lui: «Mie nu-mi grăieşti? Au un ştii că am putere să te răstignesc şi putere am să te slobozesc?» Răspuns-a Iisus: «N-ai avea nicio putere asupra Mea de n-ar fi fost dat ţie de Sus, pentru aceasta cel ce M-a dat ţie mai mare păcat are». Şi căuta Filat să-L slobozească pe El, iar iudeii strigau zicând: «De vei slobozi pe Acesta, nu eşti prieten Cezarului; oricine se face pe sine împărat stă împotriva Cezarului” (Ioan 19, 7 – 12).

Aceste din urmă cuvinte atinseseră partea cea slabă a lui Filat. Arhiereii de data aceasta îl nimeriseră cu vorba: Filat se temu că se va face vreun raport împotriva lui, îşi văzu ameninţată domnia şi lăsa apărarea Domnului.

Domnul Iisus este judecat la moarte

„Deci Filat, auzind cuvântul acesta, a scos afară pe Iisus şi a şezut în scaun la judecată în locul ce se cheamă «pardosit cu pietre», pe evreieşte «Gabbata». Şi era Vinerea Paştilor, şi ceasul ca la al şaselea, şi a zis iudeilor «Iată împăratul vostru!», însă ei au strigat: «la L, ia-L, răstigneşte-L pe El!...»”, căci „noi n-avem alt împărat decât pe Cezar” (Ioan 19, 13 – 15).

„Deci văzând Filat că nimic nu foloseşte, ci mai mare gâlceava se face, luând apă şi-a spălat mâinile în faţa norodului, zicând: «Nevinovat sunt eu de sângele dreptului acestuia, voi veţi vedea»”.

Filat şi-a spălat mâinile, dar sufletul nu şi l-a putut spăla de felul cum a făcut judecata Domnului. Domnul lot ar fi suferit moarte şi

jertfire pentru noi şi fără judecata lui Filat, dar Filat e pus în faţa noastră ca o pildă 11 e judecată nedreaptă. Filat de la început se convinse—.< despre nevinovăţia lui Iisus şi totuşi n-a luat o hotă

174

175

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului rare energică, ci prin îndoiala şi şovăirea lui a dat putere iudeilor. Filat voia să scape pe Domnul, dar nu voia să se strice nici cu iudeii. Aşa păţesc şi azi acei creştini care cred că pot sluji şi lui Dumnezeu şi lui Mamona.

Când Filat şi-a spălat mâinile şi a spus că e nevinovat de sângele Domnului, Caiafa, mai-marele arhiereilor, a strigat: „Sângele Lui asupra noastră şi asupra copiilor noştri" (Matei 27, 25). Acest blestem îl strigară toţi preoţii şi tot poporul iudeu.

Grozav blestem au luat iudeii asupra lor şi grozavă moştenire au lăsat copiilor lor. Blestemul acesta s-a şi împlinit din cuvânt în cuvânt. La 40 de ani după răstignirea Mântuitorului, romanii au distrus cu desăvârşire Ierusalimul, trecând prin foc şi sabie pe iudei. Blestemul ce l-au luat iudeii asupra lor acela le-a distrus Sionul, le-a spart ţara şi i-a împrăştiat peste toată faţa pământului, lăsându-i de batjocura, de ocara şi de prigonirea neamurilor. Dar şi mai grozavă va fi pedeapsa ce-i va ajunge în Ziua cea Mare a Judecaţii, când Iisus Cel batjocorit, chinuit şi omorât va sta pe Tronul Măririi să-i judece.

După ce Filat şi-a spălat mâinile, „dete drumul lui Baraba cel acuzat pentru răscoală şi omor" (Luca 23, 25), „iar pe Iisus l-a dat să fie răstignit" (Matei 27, 26). După această judecată de moarte, Mântuitorul fu din nou bătut şi batjocorit (Matei 27, 27 – 31). Acum toţi îl izbeau fără milă şi cruţare, ca pe unul care era osândit morţii.

Ostaşii şi iudeii pregăteau crucea şi răstignirea

Mântuitorului.

Iisus în temniţă

A *

Înainte de a pleca cu Mântuitorul pe drumul Crucii, ne vom opri

puţin să spunem că Mântuitorul a stat şi în temniţa. Pe locul unde Filat a ţinut judecată asupra Domnului, erau şi temniţele pentru făcătorii de rele. În temeliile acestei clădiri se păstrează şi azi temniţe, întocmai ca pe vremea Mântuitorului. Evangheliile nu spun acest amănunt, d itorula stat puţin în *HHF* –"!

chis în această temniţă, fie dimineaţa, când L-au adus de la Ana la Caiafa, fie în decursul dezbaterilor, fie pe urmă după ce a fost judecat, în aşteptarea pregătirilor de răstignire. Ne-am băgat să vedem şi această temniţă. Cu o lumânare aprinsă ne-a dus un călugăr prin nişte lungi şi fioroase înrăperisăpate în L-tâncă. În mai multe locuri se vedeau şi, azi oasele celor care

A
l'ieiră închişi aici. În
Mântuitorul în temniţă
12 – Pe urmele Mântuitorului
177

Preot Iosif Trifa pereţii de stâncă se-vedeau găurile de care se legau mâinile arestaţilor, într-o încăpere din fund era locul tâlharilor celor mai „primejdioşi". Aici arestaţii erau băgaţi şi strânseşi cu picioarele în nişte găuri de piatră anume făcute. În acest loc se spune că ar fi stat în temniţă şi Mântuitorul. Se vede şi azi locul unde sfintele Sale picioare au fost prinse în găurile de piatră, aşa cum se vede în fotografia dinainte.

O, ce fior neuitat am avut în această grozavă temniţă! M-a înfiorat nu numai sălbăticia temniţei, ci mai ales m-a înfiorat gândul că este o temniţă şi mai grozavă decât aceasta: temniţa păcatului, temniţa osândirii pentru păcat, din care Singur Domnul ne poate scoate şi scăpa. Mi-am adus aminte că şi eu stăteam odată arestat într-o astfel de grozavă temniţă sufletească, şi Domnul a venit, m-a dezlegat şi m-a scos la viaţă. Am îngenuncheat şi am sărutat cu lacrimi fierbinţi piatra unde a stat încătuşat Mântuitorul, mulţumind din adâncul sufletului meu că m-a scos şi pe mine din temniţă la libertate şi din moarte la viaţă. Am ieşit plângând din fioroasa temniţă în care S-a coborât

Mântuitorul, gândindu-mă la cei mulţi-mulţi care stau şi se prăpădesc în temniţa cea grozavă a păcatelor şi fărădelegilor.

Câteva lămuriri despre Drumul Crucii

Din curtea lui Filat s-a început drumul Crucii. Aici I s-a pus Mântuitorului Crucea pe umeri şi a fost plecat spre Golgota. Înainte de a pleca cu Mântuitorul pe acest drum al vieţii şi mântuirii noastre sufleteşti, mă

178

Pe urmele Mântuitorului opresc puţin să dau unele orientări şi amănunte despre drumul Crucii.

La pagina 41 din această carte am publicat o hartă. În această hartă se văd înseninate cu numere locurile despre care am vorbit până aici şi despre care vom mai vorbi. În acea hartă se vede locul unde a fost Caiafa, (nr. 43), unde Filat a ţinut judecata (nr. 26) şi celelalte.

În acea hartă se vede, frecând de la numărul 26, o stradă ce se numeşte „Via Dolorosa". Aceste cuvinte sunt latineşti şi înseamnă: „Calea Durerii". Acesta e drumul Crucii, pe acest drum a mers Mântuitorul cu Crucea în spate spre Golgota. Acest drum e azi o stradă mai mică a Ierusalimului. Se cheamă această stradă „Via Dolorosa", calea durerilor. Pe acest drum mergând Mântuitorul spre Golgota, a făcut 14 opriri sau „staţiuni" cum li se zice la Ierusalim. Pe zidurile străzii sunt însemnate cu numere aceste popasuri. Precum se vede în harta de la pagina 41 drumul Crucii merge drept înainte, face apoi o cotitură, apoi iarăşi merge înainte până la numărul 9. Aici – la numărul 9 – e Biserica Sfântului Mormânt. Aici a fost Golgota şi aici a fost răstignit Mântuitorul, întreg drumul Crucii tine 3 kilometri. Până la un loc, drumul merge fără mare urcare, însă de la un loc încolo suişul spre Golgota e tot mai mare.

Întreg drumul e azi o stradă îngustă şi e aproape pe de-a-ntregul pardosit cu lespezi de piatră. Pe unele locuri drumul e acoperit cu boltitură de zid (un fel de gang mare). Spre o mai bună orientare a cititorilor, dăm pe pagina următoare, în fotografie mărită, o parte din drumul Crucii. E tocmai o parte unde drumul Crucii are o boltitură pe

deasupra. Pe multe locuri.

179

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

ar fi.

r

O parte să «*Drumul Crunt ut stareţ din ziua de azi* minute întregi treci prin astfel de bollituri care se perindă una după alta. Drumul Crucii e o stradă umblătoare, pe unele locuri e mai puţin umblată, pe alte locuri e mai zgomotoasă. În imaginea de alături se vede jos în stradă un negustor cu măsline trecând" cu negoţul în spate.

De sine înţeles, înfăţişarea străzii de azi pe unde a fost odinioară drumul Crucii s-a schimbat mult din vremea Mântuitorului, căci multe veacuri s-au perindat de atunci până azi. A rămas însă amintirea clară a locurilor pe unde a umblat şi a suferit Mântuitorul lumii. Nişte învăţaţi arheologi (care cercetează trecutul, făcând săpături în pământ) au făcut săpături pe unde se spune azi că a fost drumul Crucii, să afle dacă pe aici a fost drumul ce ducea spre Golgota. Arheologii au aflat la o anumită adâncime vechiul drum cu vechile lespezi pe care a păşit Mântuitorul şi a căzut de atâtea ori doborât de Crucea cea grea şi de păcatele noastre, în muzeul bisericesc aşa-numit „Sf. Ana", din Ierusalim, se află strânse şi păstrate astfel de pietre scumpe.

Cu Iisus Mântuitorul pe drumul Crucii…

Întâiul popas din drumul Crucii

Şi acum, după această orientare, să ne întoarcem iarăşi la locul unde L-am lăsat pe Mântuitorul în curtea lui Filat, unde iudeii şi ostaşii se pregăteau să-L ducă spre răstignire. Spuneam mai înainte că pe drumul

181

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului spre Golgota pe care a mers Mântuitorul cu Crucea pe umeri, sunt 14 opriri, adică 14 locuri unde S-a oprit Iisus sub greutatea Crucii. Cel dintâi popas din drumul Crucii

este locul unde s-a adus sentinţa de moarte a Mântuitorului, în curtea lui Filat. Amintirea acestui loc se păstrează şi azi în clădirea aşa-numită „pretoriu”. O tăbliţă cu slove latineşti spune că aici a fost judecat la moarte Mântuitorul şi de aici a plecat spre Golgota. Dar despre acest loc am vorbit pe larg mai înainte.

Când toate pregătirile răstignirii fură gata, iudeii şi ostaşii plecară să iasă cu Domnul afară din curte. Afară la poartă aştepta Crucea răstignirii pe care Mântuitorul trebuia să o ducă în spate până sus la Golgota.

Din clipa în care Mântuitorul a luat Crucea în spate, începe o parte nouă – şi partea cea din urmă – a sfintelor Patimi. Unul din Sfinţii Părinţi spune că în patimile Mântuitorului sunt trei părti, pe care le-au închipuit cale trei despărţăminte ce le avea templul din Ierusalim şi pe care le au şi bisericile noastre. În prima parte – tinda, foişorul templului (bisericii) – se cuprind cale întâmplate din Lunea cea Mare până în noaptea când S-a rugat Mântuitorul cu sudori de sânge în grădina Ghetsimani. Acestea arjfi o introducere, o intrare în biserica Sfintelor Patimi. În partea a doua – naosul, mijlocul bisericii – sunt patimile Mântuitorului, de când a fost prins şi până a fost judecat la moarte în curtea lui Pilat. Partea a treia – sfânta sfintelor din templul Ierusalimului, altarul din biserică – e drumul Crucii, Golgota, răstignirea Mântuitorului.

Am ajuns, deci, cu însemnările călătoriei în faţa Sf. Altar, în faţa Golgotei, în faţa Tainei celei mari şi sfinte *a* mântuirii noastre sufleteşti.

Iisuse Mântuitorule! *lui>redniceşte-mă şi pe mine*, *păcătosul*, *să te însoţesc mai departe pe tot drumul Crucii*, *pe drumul cel sfânt al vieţii şi mântuirii noastre sufleteşti*. *Dă-mi dar şi ajutor*, *Iisuse Doamne*, *să pot atrage şi pe alţii pe drumul Crucii*; *să-i pot aduce în urma Ta până sus la Golgota*, *la picioarele Crucii Tale*, *la izvorul mântuirii noastre*.

Al doilea popas din drumul Crucii

Mântuitorul îşi ia Crucea pe umeri

Când Iisus Mântuitorul ieşi din curtea lui Pilat, un slujbaş îi puse

pe umeri Crucea pe care urma să fie răstignit. Iisus era slăbit de rane şi bătăi, dar nu şovăi şi nu se tulbură. El luă cu desăvârşită linişte Crucea ce i se dete. Acesta este al doilea popas din drumul Crucii.

Creştinilor! Aplecaţi-vă şi vă rugaţi, căci iată acum pe Mântuitorul plecat spre Golgota cu Crucea pe umeri. O gloată fioroasă îl însoţeşte. În urma Lui merg soldaţi cu suliţe

182

183

Preot Iosif Trifa lungi, merge gloata beată de furie, alături păşeşte şi Caiafa, mulţumit de izbânda pe care a avut-o. Toată gloata este împotriva Domnului. Toţi abia apucă să-L vadă murind în chinuri.

Hsuse Bunule! Tu n-ai pe nimeni lângă Tine în aceste clipe grele. Maica Ta încearcă să se apropie de Tine, dar e oprită de soldaţi. Te-au părăsit şi apostolii. Unde eşti Petre, cel care te lăudai ca mergi şi la moarte cu Mântuitorul? Unde sunteţi voi, cei tămăduiţi de Domnul?

Dar pe Mântuitorul nu-L tulbură şi nu-L întunecă această părăsire. El merge în fruntea gloatei ca o lumină. Blândeţea, liniştea şi bunătatea strălucesc în faţa Lui ca o lumină într-o noapte de întuneric şi de ură. Dar Crucea e grea, începe să fie tot mai grea. Pe umerii Mântuitorului apasă nu numai Jemnul din Cruce, ci apasă şi toate păcatele noastre, în Crucea din spatele Mântuitorului s-au strâns toate păcatele lumii, toată pedeapsa şi toată osânda acestor păcate.

Al treilea popas din drumul Crucii.

Mântuitonil cade sub greutatea Crucii R

Pe lângă greutatea Crucii, Mântuitorul mai era slăbit şi de ranele, de loviturile, de bătăile ce căzuseră asupra lui în curtea lui Caiafa şi Pilat. Sudori reci amestecate cu sânge picurau din fruntea Lui. Puterile I se topeau. După ce înainta puţin pe drumul Crucii, Mântuitorul căzu jos la pământ. Soldaţii începură a-L iovi cumplit, dar după ce văzură că nu se poate ridica

184

Pe urmele Mântuitorului

Singur, îl-ajutară să se ridice şi Îi puseră din nou Crucea pe

umeri.

Locul acesta este al treilea popas – a treia staţiune – din drumul Crucii (Via Dolorosa). Pe acest loc e azi o biserică armeană.

Pe locul unde Mântuitorul a căzut doborât de greutatea Crucii şi a loviturilor, e azi un stâlp de piatră sfărâmată, îngenunchez şi îmbrăţişând piatra sfântă încep să mă rog cu lacrimi fierbinţi. Iartăj-mă, Mântuitorule Bune, căci şi eu Te-am lovit cu fărădelegile mele. Ai căzut sub greutatea păcatelor şi fărădelegilor mele.

Mărire îndelung-răbdării Tale, Doamne, mărire Ţie!

Al 4-lea popas din drumul Crucii

Mântuitorul. Se *întâlneşte cu Maica Sfântă*

Al 4-lea popas din drumul Crucii este locul unde tradiţia ne spune că Iisus mergând spre Golgota S-a întâlnit şi a vorbit cu Maica Sfântă. O placă pusă pe peretele străzii arată cu scrisoare acest loc.

185

Preot Iosif Trifa îngenunchind în acest loc mi-am adus aminte de icosul ce se citeşte în biserică la slujba din Vinerea Mare: „Văzând Mieluşeaua pe Mieluşelul său trăgându-Se la înjunghiere, mergea după Dânsul zdrobită împreună cu alte femei, strigând aşa: Unde mergi, Fiule? Pentru ce faci această călătorie grabnică? Au doară mai este o altă nuntă în Cana şi acolo Te grăbeşti acum? Oare merge-voi cu Tine, Fiule, sau voi aştepta mai bine? Dă-mi un cuvânt, Cuvinte, nu mă trece tăcând, că Tu eşti Fiul meu şi Dumnezeul meu…”

O, Maică îndurerată! Fiul tău nu merge acum la nunta din Cana Galileei. El merge acum la o altfel de nuntă. El merge acum la „nunta” despre care a zis într-o pildă: „Asemănatu – s-a împărăţia Cerurilor unui împărat care a făcut nuntă Fiului său. Şi a trimis pe slugile sale să cheme pe cei chemaţi la nuntă, dar ei n-au vrut să vină” (Matei 22, 1 – 14). El merge acum să împlinească o altă pildă ce zice: „Un om a făcut cină – ospăţ mare – şi a trimis pe sluga sa în ceasul cinei să zică celor chemaţi: „Veniţi, căci iată gata sunt toate”. Această „cină” este Jertfa Mântuitorului.

Nu plânge, Maică îndurerată, pe Fiul tău, ci

186

Pe urmele Mântuitorului

Casa bogatului nemilostiv cu Lazăr cel sărac

187

Preot Iosif Trifa r

Pe urmele Mântuitorului plânge-ne pe noi care fugim de „ospăţul" cel mare ai Fiului tău. Plânge-ne pe noi, căci „*iată* Mirele vine", şi noi dormim în păcate şi-n fărădelegi.

Aici la acest popas este o clădire frumoasă, cu etaj, zidita cu pietre de diferite culori. Dăm pe pagina dinainte fotografia acestei case. Jos, lângă acest palat luminos, e o hrubă de casă săracă. Tradiţia spune, că aici la casa aceasta s-ar fi petrecut evanghelia cu bogatul cel nemilos şi Lazăr cel sărac. Aici ar fi fost casa bogatului din evanghelie „care se îmbrăca în porfiră şi în vison, veselindu-se în toate zilele", în vreme ce la poarta casei sale Lazăr murea de foame şi de rău (Luca 16, 19 – 31).

În chip foarte potrivit evanghelia cu bogatul nemilostiv şi Lazăr cel sărac stă în drumul spre Golgota ca o predică despre datoriile ce le avem faţă de ajutorarea aproapelui. Nu uita, iubite cititorule, că drumul ce duce spre Golgota, spre mântuirea noastră sufletească, trece şi pe lângă Lazăr cel sărac, adică trebuie să treacă pe lângă alinarea ranelor sufleteşti şi trupeşti ale de aproapelui nostru, căci Domnul a zis: „Toate câte aţi făcut unuia dintre aceşti mai mici, Mie Mi-aţi făcut" (Matei 25, 40).

Al 5-lea popas din drumul Crucii

Simon Cirineanul ajută Mântuitorului să-şi ducă

Crucea

Să mergem mai departe pe drumul Crucii, pe drumul vieţii şi mântuirii noastre sufleteşti.

Slăbit de bătăi, de rane şi de dureri, Mântuitorul abia înaintează sub greutatea Crucii şi sub povara păcatelor noastre. De la locul unde Mântuitorul S-a întâlnit cu Maica Sfântă, începea urcuş mai mare. Mânluitorul abia putu face câţiva paşi pe treptele acestui urcuş şi căzu

din nou sub greutatea Crucii. Ostaşii n loviră din nou, dar vă-/înd că bătaia nimic nu mai poate ajuta, siliră pe tiu oarecare Simon Cirineanul, care se întorcea de la câmp, să-l ajute Mântuitorului a-şi duce (lucea. „Şi au silit pe un oarecare Simon Cirineanul, care trecea venind din ţarină, ca să ducă Crucea Lui" (Marcul! i, 21).

Despre acest Simon vangheliile spun că era
Iţită! lui Alexandru şi al
lui Ruf" (Marcu 15, 21).
188
189
Preot Iosif Trifa r
Pe urmele Mântuitorului

Fiii săi cunoşteau evangheliile şi primiseră pe Mântuitorul, însă Simon, tatăl lor, încă nu. Acesta fu pentru el, şi mai ales pentru sufletul lui, un bun prilej de a-L cunoaşte pe Mântuitorul. Greutatea Crucii i-a fost spre mântuire sufletească lui Simon, căci văzu liniştea şi răbdarea Mântuitorului, auzi cuvintele Lui de pe Cruce, văzu minunea ce se întâmplă la moartea Lui şi se întoarse acasă mărturisind pe Iisus, Fiul lui Dumnezeu.

Am îngenuncheat şi m-am rugat pe acest loc, aducându-mi aminte că şi eu eram odată un Simon care nu cunoştea pe Mântuitorul.

Însă Domnul nu m-a lăsat să mă pierd. Pe când mergeam pe drumul vieţii (sau mai bine zis al pierzării), fără nicio grijă de cele sufleteşti, deodată, ca şi în calea lui Simon, mi-a ieşit şi mie o cruce, mi-a pus Domnul o cruce pe umeri: o cruce grea, crucea suferinţelor şi necazurilor.

O, Scumpul meu Mântuitor – viaţa mea şi lumina mea – iartă-mă că la început şi eu, ca Simon, n-am priceput această cruce, îmi venea să o arunc din spate, îmi venea să scap de ea, mi se părea o nefericire, un „nenoroc" căzu t peste capul meu. Acum însă, Iisuse Mântuitorule, Îţi mulţumesc pentru această ci iice, căci ea m-a ajutat să te aflu pe Tine şi Crucea Ta cea sfântă. Acum nu Te mai rog să mă scapi de ea, ci Te rog, lasă-mă să stau mereu sub greutatea ei; apasă-mă mereu sub greutatea

ei, ca să mă ţin mereu de Tine şi să te urmez pe Tine. Lasă, Doamne, această cruce pe umerii mei, ca să nu uit niciodată cuvintele Tale: „Oricine voieşte să vină după Mine, să-şi ia crucea sa înfieuitezi şi să vie după Mine" (Marcu 8, 34). *Lasă, Doamne, această cruce pe urnirii mei, căci acum după ce am aflat Crucea Ta, crucea mea nu-mi mai este grea, dimpotrivă, această cruce îmi este o greutate dulce, îmi este „jugul cel uşor" despre care ai zis: „Luaţi jugul Meu asupra voastră şi veţi afla odihnă sufletelor voastre, căci jugul meu este bun şi povara Mea uşoară"* (Matei 11, 29 – 30).

Aici la popasul acesta m-am gândit la cei mulţi, mulţi care umblă să scape de crucea pe care Domnul o pune pe umerii lor sufleteşti. Suferinţele, prigoanele, necazurile, lepădarea de „lume", li se pare un jug prea greu. Le-ar plăcea o cruce uşoară de tot; umbla neîncetat să scape de crucea pe care Domnul a pus-o pe umerii lor, pentru că nu cunosc dulceaţa şi odihna şi mântuirea acestei cruci.

Al 6-lea popas din drumul Crucii

Veronica şterge cu o maramă sudorile Domnului şi pe maramă se întipăreşte Chipul Mântuitorului

Să mergem mai departe cu Mântuitorul pe drumul Crucii, pe drumul patimilor şi durerilor. O, ce privelişte grozavă se vede în drumul Golgotei. O gloată de oameni orbiţi şi beţi de ură n lovesc şi II silesc pe Domnul să meargă înainte. Domnul abia urcă. Din faţal, ui picură sudori mari amestecate cu sânge. O, ce înfăţişare plină de chin şi de durere are Domnul! însă no iudei nu-i mişcă durerile Domnului; ei îl lovesc înainte fără milă şi fără cruţare, înaintând pe acest loc

190

191

Preot Iosif Trifa!

Pe urmele Mântuitorului mi-am adus aminte de istoria iudeului Ahasverus (un frumos roman religios), care din faţa casei sale a văzut pe Domnul mergând spre Golgota cu chinuri şi dureri mari, dar în loc de milă, L-a lovit cu piciorul, strigându-l cu rânjet de ură: „Mergi, Iisuse!"

Dar iată se iveşte şi un suflet mai bun, un suflet înduioşat de durerile Mântuitorului. Tradiţia spune că în drumul spre Golgota când Iisus mergea cu chinuri şi dureri mari, o femeie cu numele Veronica, L-a văzut din foişorul unde cosea o haină şi, făcându-i-se milă de durerea Mântuitorului, a ieşit afară în calea convoiului, şi-a făcut loc printre mulţime şi, ajungând în faţa Domnului, I-a şters cu o maramă nouă sudorile şi sângele de pe faţa Lui cea sfântă. Dar, o minune! Pe maramă a rămas Chipul Mântuitorului, Veronica se bucură de această minune şi aleargă în casă să ducă şi tatălui ei această veste minunată. Însă tatăl ei fiind şi el un iudeu plin de ură, aruncă marama în cuptorul cu foc. Însă marama nu arse în foc, ci mai mult se înălbi, iar Chipul Domnului de pe ea şi mai mult se desluşi aşa cum era: blând, liniştit şi iertător.

Acest loc e al 6-lea popas din drumul Crucii. Pe acest loc unde a fost odinioară casa sfintei Veronica e azi o capelă, unde călugării au făcut din ceară, în mărime naturală, pe Veronica, ţinând în mână marama cu Chipul Domnului rămas pe ea; în faţa ei stă Iisus apăsat de crucea grea, iar de o parte un soldat roman cu biciul ridicat, toţi trei făcuţi din ceară în mărime de om.

Îngenuncheat pe acest loc m-am gândit că şi eu am o maramă pe care se poate întipări Chipul Mântuitorului. Inima mea este această maramă. Iisuse Mântuitorule! Ca odinioară Veronica, femeia cea milostivă, ies şi eu în calea patimilor Tale. Ies şi eu cu o maramă curată, ies cu inima-mi desfăcută, pe care să se întipărească şi în care să rămână de-a pururi Chipul Tău cel chinuit, bătut şi însângerat pentru mine, pentru păcatele mele şi mântuirea mea.

Cititorule dragă! Apropie-te şi tu de Domnul cu marama inimii tale, pentru ca să rămână de-a pururi în inima ta, în gândul tău şi în sufletul tău Chipul cel chinuit al Domnului, Care pentru tine şi mântuirea ta a răbdat aceste cumplite bătăi, chinuri şi dureri.

192

f 11 Pturmde Mântuitorului

193

r
Preot Iosif Trifa!
Pe urmele Mântuitorului
Al 7-lea popas din drumul Crucii
Mântuitorul cade din nou sub greutatea Crucii

De la casa Veronicăi ostaşii romani şi gloata iudeilor plecară înainte cu Mântuitorul spre Golgota răstignirii. Slăbit de bătăuşi dureri, Mântuitorul abia putea merge, însă ostaşii îl zoreau înainte cu lovituri aspre de bici. Acum convoiul se apropie de ieşirea din cetate. Iată se iveşte poarta cetăţii. Când ajunge Mântuitorul să treacă poarta cetăţii, cade din nou jos la pământ, doborât de greutatea Crucii. Ostaşii îl lovesc din nou, şi ca să-L poată ridica de jos îl leagă rje Domnul de peste mijloc şi în acest chip îl ridică iarăşi sus.

O, *Scumpul meu Mântuitor*! *Ce grozave chinuri s-au slobozit asupra Ta*, *şi Tu pe toate le rabzi în linişte*, *pentru ca pe noi să ne mântuieşti*. *Iartă-ne*, *Bunule Doamne*, *că şi păcatele noastre sunt acolo deasupra Ta şi Te apasă*, *Te lovesc şi Te doboară la pământ*, *Iartă-ne*, *Mântuitorul nostru Cel bun*, *şi ne învredniceşte să îngenunchem în faţa Ta cea plină de sudori amestecate cu sânge şi să-ţi cântăm*: „*Mărire îndelu n g-răbdării Tale*, *Doamne*, *mărire Ţie*”.

Acesta e al 7-lea popas din drumul Crucii. Popasul acesta se numeşte şi „poarta judecăţii”, căci pe acest loc era poarta cetăţii Ierusalimului dinspre Golgota şi prin această poartă erau scoşi afară cei osândiţi la moarte. Precum am mai amintit, pe vremea Mântuitorului oraşul Ierusalim se întindea numai până aici. Însă în curgerea vremii oraşul s-a întins spre nord, aşa că Golgota de odinioară cade azi înăuntrul oraşului.

Într-o vreme erau nedumeriri dacă nu cumva Golgota ar fi fost afară de zidurile de azi ale Ierusalimului. Un cercetător (arheolog) englez şi începuse a spune că Golgota ar fi fost mai spre nord, afară din oraşul de azi. Atunci învăţaţii au făcut cercetări şi săpături. Săpându-se pe acest loc unde se spunea că ar fi fost vechea poartă a cetăţii Ierusalimului, printr-o adevărată minune dumnezeiască s-a aflat în

pământ pragul de piatră al vechii porţi ce era pe vremea Mântuitorului, aici la ieşirea din cetate. O minune dumnezeiască a vrut să se afle piatra sfântă peste care a călcat Mântuitorul când a ieşit din cetatea Ierusalimului să moară pentru noi şi mântuirea noastră (piatra se păstrează într-un muzeu bisericesc).

Această minunată descoperire împrăştie toate nedumeririle şi îndoielile. Drumul Crucii şi Golgota au Just tocmai pe locurile unde sunt arătate azi la Ierusalim.

Pe acest loc se află azi o mănăstire rusească împodobită cu admirabile icoane.

194

195

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Al 8-lea popas din drumul Crucii *t*

„Nu Mă plângeţi pe Mine, ci vă plângeţi pe voi!"

Să mergem mai departe pe drumul Crucii. Iată şi al 8-lea popas. Pe zidurile unei mănăstiri greceşti, cu numele Sf. Haralambie, e făcută o cruce neagră ce arată acest popas. Aici pe acest loc s-au petrecut cele istorisite în evanghelia de la Luca 23, 27 – 30: „Şi mergea după El mulţime de norod şi de femei care plângeau şi se tânguiau după Dânsul. Şi întorcându-Se către ele le-a zis Iisus: Fiicele Ierusalimului, nu Mă plângeţi pe Mine, ci vă plângeţi pe voi şi pe fiii voştri, căci iată vin zilele în care vor zice: Fericite sunt cele ce n-au copii! Atunci vor zice munţilor: Căderi peste noi, şi dealurilor: Acoperiţi-ne. Căci de se fac acestea lemnului verde, cu cel uscat ce va fi?"

Nu Mă plângeţi pe Mine, zicea Mântuitorul către femei, ci vă plângeţi pe voi… plângeţi pe cei ce Mă lovesc şi mă batjocoresc, căci vai va fi lor în Ziua cea Mare a Judecăţii când vor sta în faţa Mea. Atunci „vor zice munţilor şi stâncilor: Căderi peste noi şi ne acoperiţi de Faţa Celui care şade pe tron şi de mânia Mielului" (Apocalips 6, 16). Dacă cu Mine – zicea Iisus – cu lemnul cel verde (adică cu un nevinovat) se întâmplă astfel de lucru, ce va fi cu aceşti iudei, care sunt nişte lemne

uscate (adică şi-au pierdut sufletul).

Aşa ne zice şi nouă Mântuitorul: Nu mă plângeţi pe Mine, ci vă plângeţi pe voi şi păcatele voastre… plângeţi pe cei ce nu Mă cunosc… plângeţi pe cei ce nu primesc darul Meu… pe cei ce nu primesc suferinţele Mele şi Jertfa Sângelui Meu.

Patimile Mântuitorului nu trebuie să le plângi numai din milă, ca şi când ai plânge chinurile unui om, ci trebuie să le plângi dându-ţi seama că pentru tine şi păcatele tale, pentru iertarea ta şi mântuirea ta a suferit Fiul lui Dumnezeu aceste înfricoşate patimi.

O, ticălosul de mine, mă înfricoşez dându-mi seama că Tu, Mântuitorule bune, rabzi aceste cumplite bătăi şi batjocuri pentru mine şi păcatele mele.

Stând pe locul unde Tu, Doamne, ai rostit cuvintele: „Nu Mă plângeţi pe Mine, ci vă plângeţi pe voi…" mă înfricoşez, o, ticălosul de mine, dându-mi seama ce cumplite chinuri, bătăi, batjocuri ai răbdat pentru

 mine şi păcatele mele. Da-mi lacrimi, Mântuitorule bune, să-mi plâng ticăloşia mea, să-mi plâng patimile şi năravurile mele cele rele. Înfricoşatele Tale patimi n-au lipsă de lacrimile mele. Ţie îţi trebuie lacrimi ce stropesc păcatele, îţi trebuie lacrimile căinţei… Fie ca ochii mei şi inima mea să nu se usuce niciodată de umezeala acestor lacrimi.

Să ne plângem cu amar ticăloşiile vieţii noastre şi cu lacrimile părerii de rău să cădem în faţa Mântuitorului, închinându-ne Lui şi zicându-l: „Mărire îndelung-răbdării Tale, Doamne".

Şi acum să plecăm mai departe pe drumul Crucii în urmele patimilor Mântuitorului.

O, Scumpul meu Mântuitor! Te văd în fruntea gloatei, istovit de bătăi, de răni şi de dureri. Te văd Singur, unde sunt apostolii Tăi? Unde eşti, Petre, cel care te lăudai că vei merge şi la moarte cu învăţătorul? Toţi Te-au părăsit, toţi au fugit. Numai Maica Sfântă şi femeile credincioase Te însoţesc. Ele nu Te-au părăsit, ele sunt aici în drumul

Crucii. Ele nu s-au înfricoşat nici de suliţele ostaşilor, nici de ura iudeilor. Frumoasă mărturie de credinţă din partea femeilor! Nu uita, dragă cititoare, că femeile au însoţit pe Domnul în drumul Crucii, nu uita că şi tu eşti chemată să mergi pe acest drum al vieţii şi să fugi de drumul dezmierdărilor; nu uita că inima ta este făcută mai simţitoare, pentru ca să o pui în slujba Domnului, în slujba milei, în slujba dragostei creştine, şi nu în slujba diavolului.

Pe urmele Mântuitorului

198

Al 9-lea popas din drumul Crucii

Mântuitorul cade a treia oară

Şi acum să mergem mai departe cu Domnul pe calea cea grea a Crucii. Iată, se apropie Golgota. Drumul începe a urca mai tare. Istovit de bătăi şi de dureri, Domnul abia mai înaintează… se clatină ca o umbră şi cade a treia oară sub greutatea Crucii. Acesta e al 9-lea popas din drumul Crucii.

„Devdata asta Domnul cade ca mort la pământ. Se mrioara şi ostaşii, se înfioară chiar şi iudeii. Suspină Maica Sfânta, plâng femeile, plâng şi îngerii din cer de atâta suferinţa.

O, ce privelişte grozavă! Pana îmi cade din mâini, leia podidesc şi încep şi eu să plâng…

199

Preot Iosif Trifa

În drum spre Golgota…

În drum spre Golgota merge Fiul durerii
Pe noi să ne scoată din calea pierzării.
El merge-nainte, şi-n urmă-l se ţin
Iudeii cei răi şi-ostaşii păgâni.
Coroană de spini II *apasă pe cap.*
Soldaţii cu bice întruna-L tot bat.
Dinfnintea-l senină picură sânge
Şi Maica cea Sfântă cu lacrimi H plânge.
O, frate iubite şi drag cititor.

Eu plâng cu amar şi mult mă-nfior
Gândindu-mă că-n Crucea din spatele Lui
Sunt toate păcatele mele, şi-a-tale şi-a-oricui.
Cu-a noastre păcate şi noi II *lovim*
Pe Domnul Cel Sfânt şi chinu-l sporim.
Dar, frate iubite şi drag cititor.
Pe Domnul nu-aceste păcate I! *dor.*
Căci El a venit anume să ia
A păcatelor noastre sarcină grea.
Pe Domnul II doare şi inima-l plânge
De cei ce n-au primit Sfântul Lui Sânge.
De cei ce n-au primit a Lui viaţa şi dar
Şi pentru care a suferit şi-a murit în zadar.

Pe locul unde a fost al 9-lea popas din drumul Crucii se află azi o mănăstire rusească în care sunt zugrăvite Patimile Mântuitorului în culori atât de vii şi de înduioşătoare cum n-am mai văzut în viaţa mea.

Tot aici am văzut şi un lucru de suflet mişcător despre care scriem mai departe.

Pe urmele Mântuitorului

Un lucru mişcător am văzut la al 9-lea popas

Unul care a dus o cruce în spate până la Ierusalim

Era aici o cruce mare de lemn pe care un pelerin din Ungaria în vremile de pace, de dinainte de război, o dusese în spate până la Ierusalim (pe cruce era însemnat omul cu numele şi anul în care o dusese, dar mi-a scăpat din vedere să însemn aceste date). Închinătorul a mers tot pe jos cu crucea în spate până la Ierusalim. A trecut prin Serbia, Bulgaria, Turcia şi trecând Bosforul, a luat-o peste Asia Mică până la Ierusalim.

Ne putem închipui prin câte osteneli, prin câte primejdii, ba şi prin câte râsete şi batjocuri va fi trecut închinătorul până să ajungă la Ierusalim. El însă n-a-vea grijă de nimic şi nu simţea nimic. El vedea mereu înaintea ochilor săi numai chipul lui Iisus Cel Răstignit, Care-l atrăgea spre Ierusalim şi îi dădea putere să meargă înainte.

Văzând acest semn grăitor despre o credinţă atât de vie şi tare, mi-am adus aminte de cuvintele Mântuitorului: „Oricine voieşte să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa în fiecare zi şi să vină după Mine” (Marcu 8, 34).

În înţeles sufletesc şi noi trebuie să facem ceea ce a făcut pelerinul din Ungaria. Spre lerasalimul cel sufletesc, spre mântuirea noastră cea sufletească, tre’

200

201

Preotlosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului buie să călătorim şi noi purtând mereu o cruce sufletească, o cruce pe care Domnul o pune pe umerii noştri. Ştii tu care este acea cruce? Este aceasta o cruce care-ţi spune să te lepezi de tine, adică să te lepezi de plăcerile şi de patimile tale cele rele; este aceasta o cruce ce-ţi aduce mereu aminte ce grozave chinuri a răbdat Domnul pentru tine şi te întreabă: tu ce rabzi pentru Domnul şi pentru sufletul tău? Este aceasta o cruce ce-ţi spune mai bine să rabzi batjocuri, ocări şi pagube decât să-ţi vatemi sufletul şi pe Domnul.

Această cruce trebuie să o ducem şi noi aşa cum o ducea pelerinul din Ungaria: privind mereu la Chipul Celui Răstignit, Care ne atrage la El şi ne dă putere să înaintăm spre Ierusalimul cel sufletesc.

Fie ca măcar pilda creştinului care a dus o cruce grea în spate, pe jos, până la Ierusalim, să ne fie un îndemn şi o întrebare: ce jertfe facem noi pentru Domnul şi pentru sufletul nostru?

Mântuitorul e bătut încă o dată

Şi acum să mergem mai departe pe drumul Crucii în urmele patimilor Mântuitorului.

Am spus la început că dramul Crucii are 14 popasuri, din care am arătat până acum 9. Celelalte 5 popasuri sunt sus pe vârful Golgotei. Precum am mai scris, pe locul unde a fost vârful Golgotei, împărăteasa Elena a clădit o măreaţă biserică. Această biserică cuprinde în ea locul unde a fost răstignit Mântuitorul şi locul unde a

fost îngropat şi a înviat. Să mergen dar înainte spre vârful Golgotei, spre biserica Sf. Mormânt, ca să vedem toate înfricoşatele patimi ce le-a răbdat Mântuitorul pentru noi şi mântuirea noastră.

De la al 9-lea popas, drumul durerilor începe a urca tot mai tare, trecând printr-o stradă cu bazar, cu târg de fel de fel de negoţuri. Ieşind din această stradă şi mai urcând puţin, iată, ajungem în faţa bisericii Sf. Mormânt, adică la locurile unde a fost vârful Golgotei. Intrând în sfânta biserică din partea aceasta (faţada bisericii şi intrarea principală e pe partea cealaltă), ajungem la al 10-lea popas din calea Crucii. Este aici locul unde convoiul s-a oprit în loc, şi Mântuitorul, înainte de a fi răstignit, a fost legat din nou de un stâlp de piatră şi bătut cumplit. O, vai, fără de inimă ostaşilor păgâni şi voi, de ură îmbătaţilor iudei! „Omul" pe care îl duceţi la moarte. Se clatină ca o umbră, slăbit fiind de bătăile şi de loviturile voastre, şi vouă tot vi se pare că n-a fost chinuit de-ajuns? Vai vouă, nelegiuiţilor!

Pe acest loc unde Mântuitorul a fost din nou biciuit este azi o capelă ce se cheamă „capela biciuirii". Se păstrează în această capelă şi stâlpul de piatră de care a fost legat Mântuitorul când îl băteau. Cu sufletul înfiorat îngenunchem pe acest loc şi cu ochii plini de lacrimi sărutăm piatra sfântă.

Mergem mai departe printr-un coridor din biserica Sf. Mormânt. Iată şi locul unde tradiţia spune că pe timpul pregătirilor răstignirii Mântuitorul a fost din nou legat în cătuşe şi încuiat în temniţa unei peşteri. Un călugăr ne duce cu o lumânare aprinsă în această temniţă adâncă şi plină de întuneric şi de fior. O, Scumpul meu Mântuitor! Cumplite chinuri ai răb

202

203

Preot Iosif Trifa dat, prin temniţe grozave şi pline de întuneric ai intrat, pentru ca pe noi să ne scoţi din întuneric la lumină şi din moarte la viaţă, însă vai, câţi trăiesc nepăsători în întuneric şi în moarte!

sms *pe vârful Golgotei*

Fiind toate pregătirile răstignirii gata, Mântuitorul e scos din

temniţă, şi convoiul pleacă spre vârful Golgotei. Locul unde se pedepseau cu moartea crucii cei osândiţi este tocmai sus, pe piscul Golgotei. Pe evreieşte numele acesta, Golgota, înseamnă „căpăţână", căci avea forma unui cap pleşuv. Mai însemna şi rostogolire, pentru că de aici se rostogoleau la vale capetele celor osândiţi la moarte. Acest pisc al Golgotei a rămas întrucâtva până azi, căci în Biserica Sf. Mormânt altarul zidit pe locul unde a fost vârful Golgotei e azi cu mult mai înalt decât toate, celelalte locuri sfinte din biserică. De la al 10-lea popas unde Mântuitorul a fost biciuit şi a stat în temniţă trebuie să urci 18 trepte de piatră până ajungi sus la Golgota unde a fost răstignit Mântuitorul.

Pregăteşte-te, dragă cititorule, pregăteşte-te să ne suim la locul cel mare şi sfânt unde Iisus Mântuitorul S-a răstignit şi a murit pentru noi şi mântuirea noastră. Despre cum e azi locul unde a fost Golgota, ce am văzut şi ce am simţit pe acest loc, vom scrie pe larg, arătând locul şi cu o fotografie mare. Acum vom merge mai departe cu istoria patimilor Mântuitorului.

Pe urmele Mântuitorului

Al 10-lea popas din drumul Crucii

Locul unde L-au dezbrăcat pe Mântuitorul şi L-au adăpat cu fiere şi oţet

Iată convoiul a ajuns la locul răstignirii. Mulţime mare de gloată stă strânsă în jurul Domnului. E de faţă şi Caiafa şi ceilalţi arhierei care veniseră şase desfăteze în chinurile Domnului, înfrântă de durere stă de-o parte şi Maica Sfântă cu femeile credincioase. Mântuitorul stă liniştit în faţa mor-tii. Privirea Sa, „plină de bunătate şi de lumină, se îndreaptă spre cer, spre Tatăl Ceresc. O ultimă rugăciune a Domnului: „Tată, a sosit ceasul… să săvârşesc lucrul

204

205

Preot Iosif Trifa pe care Mi L-ai dat să-l fac" (Ioan 17, 1 – 4).

Ostaşii începură să-L dezbrace pe Mântuitorul pentru răstignire. Moartea pe cruce era o moarte cu dureri grozave. Din milă faţa de cei

osândiţi, la o astfel de moarte era datină pe atunci să li *se* dea osândiţilor înainte de răstignire un fel de băutură ameţitoare: vin amestecat cu smirnă, tămâie, fiere şulte băuturi tan. Li se dădea această băutură din mila, ca să nu simtă toată grozăvia durerilor. Această băutură I se îmbie şi Mântuitorului, precum aminteşte evanghelia: „Şi L-au adus pe El la locul Golgota, care se tălmăceşte locul Căpăţâni şi I-au dat să bea vin amestecat cu smirna şi, gustând, nu a voit să bea (Matei 27, 33 – 34). Man; tuitorul voia să sufere în deplină cunoştinţa toată grozava moarte şi Jertfă a izbăvirii noastre.

Locul acesta unde L-au dezbrăcat pe Mântuitorul şi L-au adăpat cu fiere şi oţet e al zecelea popas din drumul patimilor Mântuitorului.

Al 11-lea popas din drumul Crucii

Mântuitorul e pironit pe Cruce.

„*Ca o oaie spre junghiere*. Se *aduce şi ca un miel fără de* elas *înaintea celui ce-l tunde aşa nu-şi deschide*

& /i //

gura Sa…

În tot drumul spre Golgota, Maica Sfântă şi femeile credincioase îl însoţiră pe Domnul. Ele erau şi aici de faţă la groaznica moarte ce i se pregătea-Mântuitorului. Se apropiaseră şi câţiva din învăţăceii Domnului. Maica Sfântă tot mai credea şi nădăjduia ca Fiul Cel Sfânt nu. Se va lăsa până la sfârşit, va scapă cumva.

Pe urmele Mântuitorului va face vreo minune. Dar Mântuitorul acum nu mai făcu nicio minune. El era acum Mielul care. Se aducea Jertfă pentru ispăşirea păcatelor noastre.

Ostaşii se apucară de lucru. Alături cei doi tâlhari se izbeau în toate părţile când îi legau pe cruce. Dar Domnul nu. Se împotrivi. El îşi întinse de bunăvoie mâinile pe cruce. „Ca o oaie spre junghiere. Se aduse şi ca un miel fără de glas înaintea celui ce-l tunde, aşa nu-şi deschise gura Sa” (Isaia cap. 53).

Î

”./

206

207

I

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

O, ce privelişte grozavă urmează acumî Ciocanele se ridicară sus în aer, şi în clipa următoare din sfintele mâini şi picioare ale Domnului ţâşni sângele. Maica Sfântă căzu jos leşinată, femeile începură a plânge cu hohot, învăţăceii se retraseră îngroziţi

Mă îngrozesc şi eu, Iisuse Bunule, dându-mi seama că în ciocanele ce răsună şi în cuiele ce sfredelesc sfintele Tale mâini şi picioare sunt şi toate păcatele mele.

Mântuitorule Bune, cu ce voi răsplăti eu, ticălosul, această Mare Jertfă ce o faci pentru mine şi iertarea mea? Mă aplec plângând şi sărut sfintele Tale rane. Veniţi, fraţilor, veniţi, suflete însetoşate, să gustăm din cei dintâi picuri de viaţă şi iertare ce ţâşnesc din ranele Domnului.

Durerile ce le răbda Mântuitorul în vremea când cuiele sfredeleau mâinile şi picioarele Sale, erau groaznice. Cuiele fiind mari şi lătăreţe, trebuiau multe lovituri de ciocan până pătrundeau carnea şi osul. Mântuitorul răbda în tăcere toate aceste grozave dureri. Niciun strigăt de durere nu ieşi din gura Lui. În nemărginita Sa iubire de oameni, Mântuitorul începu să uite grozavele Sale dureri. Văzând pe cei care-L pironeau pe Cruce, I se făcu milă de ei şi de cumplita pedeapsă ce trebuia să-i ajungă în Ziua Judecăţii, Domnul. Se rugă pentru ei, zicând: „Tată, iartă-le lor, căci nu ştiu ce fac” (Luca 23, 34).

Auzi tu, dragă cititorule, ce zice Mântuitorul? În vreme ce vrăjmaşii îi sapă mâinile şi picioarele, EI Se roagă pentru ei şi iertarea lor. O, cum n-am eu glas de înger şi de arhanghel să strig aceste cuvinte în toată ţara, să le audă toţi acei creştini care pentru toate

208

nimicurile se duşmănesc şi îşi petrec viaţa întreagă în ură, răzbunare şi duşmănie.

Cel dintâi cuvânt al lui Iisus pe Cruce a fost iubirea şi iertarea. Cine nu le are pe acestea, nu poate înainta spre mântuire şi nu poate

primi Jertfa şi darurile Crucii.

Iată, *Crucea se înalţă*…

După ce ostaşii II pironiră pe Mântuitorul pe Cruce, câţiva bărbaţi mai tari apucară Crucea să o ridice sus şi să o înfigă în pământ. Durerile cele mai grozave abia acum începeau. Când se ridica crucea, cel răstignit se sprijinea cu totul în cuiele şi ranele mâinilor şi picioarelor. Ridicat pe cruce în starea aceasta, cel răstignit simţea o durere teribilă ce frece peste închipuirea noastră.

Creştinilor! Aplecaţi-vă, căci iată se înalţă Crucea, iată se înalţă mântuirea noastră… iată Jertfa cea de taină negrăit se aduce… iată pe Răscumpărătorul pe care ni L-a prorocit Isaia prorocul când a zis: „Acesta păcatele noastre le poartă şi pentru noi rabdă durere, şi noi am gândit că de la Dumnezeu este El întru durere. fără El s-a rănit pentru păcatele noastre şi a pătimit pentru fărădelegile noastre”.

Răscumpăratu-ne-ai pe noi din blestemul Legii cil Scump Sângele Tău. Cu sufletul înfiorat şi cu ochii plini de lacrimi ne închinăm sfintelor Tale Patimi şi sărutăm ranele Tale din care curge pentru noi izvor de iertare şi de viaţă.

— M Pe urmele Mântuitorului

209

Preot Iosif Tfifa

O, ce privelişte grozavă! Din mâinile şi picioarele Domnului curge sângele valuri. Se înfioară şi îngerii din cer de această vedere.

Iadul se cutiemură…

Dar la răstignirea Mântuitorului s-au înfiorat şi s-au îngrozit nu numai îngerii din cer, ci mai ales s-a îngrozit diavolul, ştiind că i se dărâmă puterea. Diavolul căuta în tot chipul să zădărnicească planul cel mare al mântuirii omului prin Jertfa lui Iisus. De aceea pe tot drumul Golgotei, diavolul a aprins mereu ura în sufletele iudeilor şi ostaşilor, ca să-L bată şi să-L batjocorească tot mai cumplit pe Domnul, în nădejdea că Domnul îşi va pierde răbdarea, va lovi cu puterea Sa pe batjocoritori şi va scăpa din mâinile lor. Dar Domnul le rabdă pe toate. Când satana văzu că Domnul rabdă şi cuiele, se îngrozi şi mai mult, iar

când Crucea se înălţă în vârful Golgotei, tot iadul se cutremură.

A

Diavolul mai făcu o ultimă încercare. În faţa Crucii, el nu lăsă să se trezească mila în cilinuitorii Domnului, ci trezi din nou ura în sufletele lor. Diavolul puse în gura lor fel de fel de batjocuri şi hule la adresa Domnului, în nădejdea că Domnul nu le va răbda până la sfârşit, va face vreo minune, Se va mântui, şi prin asta planul mântuirii se va zădărnici. Iudeii şi ostaşii începură a-L batjocori pe Domnul, zicând: „Auzi măi, Tu Cel care strici biserica şi în trei zile o zideşti, mântuieşte-Te pe Tine însuţi şi pogoară-Te de pe Cruce" (Marcu 15, 29 – 30). „Pe alţii a mântuit, iar pe Sine

210

Pe urmele Mântuitorului însuşi nu poate să se mântuiască. Mântuiască-Se pe Sine însuşi, dacă este Hristos, împăratul lui Israel. Pogoare-Se acum de pe Cruce, ca să vedem şi să credem într-însul" (Marcu 15, 31 – 32). „Nădăjduia spre Dumnezeu, izbăvească-L acum, de-L voieşte, căci a zis: „Fiul lui Dumnezeu sunt" (Matei 27, 43).

Mântuitorul rabdă în linişte şi tăcere şi aceste ultime zvârcoliri ale satanei. EI S-ar fi putut coborî de pe Cruce; cu un singur cuvânt Domnul ar fi putut doborî la pământ pe batjocoritori, dar atunci planul mântuirii noastre ar fi fost pierdut şi satana ar fi triumfal.

O, Iisuse Bunule, Satana mă ispiteşte şi pe mine în fel şi chip ca săpierd mântuirea. Mă aplec sub Crucea Ta ca să scap de ispitele lui. Mă aplec şi rămân la picioarele Crucii Tale, căci aici satana n-are putere asupra mea.

Al 12-lea popas din drumul Crucii

Mântuitorul rabdă pe Cruce chinuri şi moarte pentru noi şi mântuirea noastră

După ce au isprăvit cu lucrul răstignirii, soldaţii romani au împărţit între ei hainele Mântuitorului, făcând „patru părţi", câte o parte tjentru fiecare ostaş. I-au luat cămaşa care nu era cusuta, ci ţesutăjpeste tot. Şi au zis între ei: „Să n-o sfâşiem, ci să aruncăm sorţi a cui să fie", ca să se plinească Scriptura ce zice: „Împărţit-au hainele

Mele loru-şi, şi pentru cămaşa Mea au aruncat sorti" (Psalm 21, 20).

Pe locul acesta se află astăzi o capelă numită „capela împărţirii veşmintelor".

211

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Pe Cruce, deasupra Domnului, Pilat pusese şi o scrisoare, pe care erau scrise în trei limbi: latineşte, evreieşte şi greceşte, cuvintele: „Iisus Nazarineanul, împăratul Iudeilor". Era această scrisoare un fel de vină a Domnului. Pe iudei i-a supărat scrisoarea şi o delegaţie a mers la Pilat, rugându-l: „Nu scrie împăratul iudeilor, ci că El a zis: împărat sunt al iudeilor". Însă Pilat, fiind întristat şi tulburat de toată această osândire a unui nevinovat, i-a respins, strigându-le aspru: „Ce am scris, am scris!" (Ioan

19, 19 – 22).

Împreună cu Iisus au fost răstigniţi şi doi tâlhari, unul de-a dreapta, altul de-a stânga ca să se împlinească Scriptura ce zice: „Şi cu cei fărădelege împreună S-a socotit" (Isaia 53, 12).

Mântuitorul a stat pe Cruce şase ceasuri, de la ceasul al 3-lea până la ceasul al 9-lea, ceea ce în vremea noastră se potriveşte cil ceasurile de la 9 dimineaţa până la 3 după-amiază.

Cele şapte cuvinte ce le-a rostit Iisus pe Cruce în acest răstimp Mântuitorul a rostit şapte cuvinte de pe Cruce. Sunt aceste cuvinte un ultim şi minunat testament pe care Mântuitorul l-a lăsat lumii şi oamenilor. Cu ajutor de la Domnul vom tâlcui cândva pe larg aceste cuvinte. Acum vom spune numai pe scurt înţelesul lor.

„Tată, iartă-le lor, căci nu ştiu ce fac" (Luca 23, 34). Acesta a fost cel dintâi cuvânt pe care l-a rostit Mântuitorul de pe Cruce. N-a fost acest cuvânt numai o predică şi o măreaţă pildă despre iubirea şi iertarea vrăjmaşilor, ci în acest cuvânt e pusă şi marea Jertfă a Sângelui, ce cuprinde pe toţi păcătoşii de la începutul lumii până la sfârşitul ei. De câte ori păcătuim, Mânluitorul sângerează din nou şi îşi ridică din nou mâinile străpunse spre cer, rugându-Se şi zicând: „Tată,

iartă-le lor!" Din clipa în care Mântuitorul a sângerat, l S-a făcut Marele Mijlocitor între noi şi Dumnezeul Timotei 2, 5) şi ne-a dat darul să ne „putem curaţi de i ice păcat prin Sângele Lui" (l Ioan 1, 7). Vai însă de ei care nu primesc acest dar mare şi sfânt, ci îl resping

213

Preot Iosif Trifa şi îl batjocoresc mereu (prin fărădelegile şi nepăsarea lor), ca odinioară iudeii.

„Femeie, iată pe Fiul tău"... (Ioan 19, 26 – 27). Acesta a fost al doilea cuvânt ce l-a rostit Iisus de pe Cruce. Învăţăceii Domnului fugiseră văzând grozava primejdie a răstignirii. Însă Maica Sfântă şi încă două femei credincioase: Maria lui Cleopa şi Maria Magdalena rămăseseră la picioarele Crucii, plângând cu hohot chinurile Domnului. Cu ele era şi Ioan, învăţăcelul cel iubit al Domnului, singurul dintre apostoli care L-a însoţit pe Domnul până la moarte. Mântuitorul, uitându-se jos, I se făcu milă de Maica Sfântă. Prin inima ei cu adevărat trecea acum sabia (Luca 2, 35). „Deci văzând Iisus pe Maica Sa şi pe ucenicul pe care-l iubea, a zis Maicii Sale: „Femeie, iată Fiul tău". După aceea a zis ucenicului: „Iată pe mama ta". În aceste cuvinte nu este numai mila şi îngrijorarea Mântuitorului pentru o mamă chinuită, ci este şi un înţeles mai adânc, Iisus îi zice Maicii Sfinte: „femeie", închipuind acest cuvânt împlinirea făgăduinţei ce a dat-o Dumnezeu lui Adam când i-a făgăduit pe „Cel care. Se va naşte din femeie şi va zdrobi capul şarpelui" (Facere 3, 15). La picioarele Crucii, Maica Sfântă închipuia mântuirea noastră, închipuia pe Eva cea răscumpărată şi mântuită.

„Astăzi vei fi cu Mine în rai" (Luca 23, 43). Acesta este al treilea cuvânt ce l-a rostit Iisus de pe Cruce. Unul dintre cei doi tâlhari răstigniţi împreună cu Iisus, ÎI batjocorea şi el pe Domnul în rând cu iudeii. Însă celălalt tâlhar rămăsese zguduit în sufletul lui de când

214

Pe urmele Mântuitorului auzise pe Domnul rugându-Se pentru batjocoritori şi zicând: „Tată, iartă-le lor". Aceste cuvinte au fost ca un fulger de lumină în noaptea sufletului său. Îndată şi-a dat seama că

alături de el nu poate fi decât Hristos, Fiul Cerului, şi a început a mustra pe celălalt tâlhar, zicându-i: „Nu te temi tu de Dumnezeu, căci noi după dreptate cele vrednice de faptele noastre suferim, iar Acesta niciun rău n-a făcut”. „Şi zicea lui Iisus: «Pomeneşte-mă, Doamne, când vei fi întru împărăţia Ta!» Şi a zis Iisus lui: «Amin zic ţie, astăzi împreună cu Mine vei fi în rai»” (Luca 23, 41 – 43).

O, dragă cititorule, de am lua pildă şi noi măcar de la acest tâlhar mântuit în clipa din urmai. În sufletul acestui păcătos s-a petrecut o zguduire, o rupere fulgerătoare cu trecutul său, cu păcatele sale. Şi-a simţit, şi-a mărturisit păcatele şi îndată a luat iertare şi viaţă prin Sângele Mântuitorului. Oricât de păcătos ai fi, dragă suflete, printr-o rupere cu păcatul, cu trecutul tău cel păcătos şi printr-o simţire şi mărturisire a păcatelor ce te apasă, poţi lua iertare şi viaţă.

„Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai lăsat?” (Matei 27, 46). Acesta e al patrulea cuvânt ce l-a rostit Iisus de pe Cruce. „Şi de la ceasul al şaselea (adică de la orele 12 ziua), întuneric s-a făcut peste tot pământul până la al nouălea ceas (adică până la 3 d.a.). Iar în ceasul al nouălea, a strigat Iisus cu glas mare, /icând: „Eli, Eli, lama sabahtani”, adică: „Dumnezeu] Meu, Dumnezeul Meu, de ce M-ai lăsat?” (Matei 27, 15 – 46).

În aceste cuvinte nu era durerea Mântuitorului, nici descurajarea Lui, nici groaza de moarte, ci era alt

Pe urmele Mântuitorului ceva. Mântuitorul luase acum cu totul firea cea omenească. Ca om, luase asupră-şi toate păcatele lumii şi toată osânda şi pedeapsa acestor păcate. Iisus căută spre cer, dar văzu că acum Tatăl II părăsise pentru păcatul ce luase asupră-şi (Tatăl nu poate iubi păcatul). Pământul îl batjocorea şi Cerul îl părăsise pentru păcatele ce luase asupră-şi, pentru păcatele noastre. Mântuitorul. Se văzu pe o clipă despărţit de Tatăl şi. Se îngrozi. Mântuitorul S-a îngrozit văzând cum păcatul rupe legătura dintre om şi Dumnezeu şi în această groază a strigat: „Dumnezeul Meu, de ce M-ai părăsit?”

Strigătul Mântuitorului a fost un strigăt de durere pentru păcat şi pentru cei care trăiesc în păcat.

Strigătul Mântuitorului răsună şi azi şi va răsuna până la sfârşitul veacurilor. El strigă azi: „Pentru ce M-aţi părăsit? De câte ori părăsim învăţăturile Lui El strigă pe mine şi pe tine, cititorule: „De ce M-ai părăsit?" Auzi tu acest strigăt şi această întrebare?

„Mi-e sete" (Ioan 19, 28). Acesta e al cincilea cuvânt pe care l-a rostit Mântuitorul de pe Cruce.

Chinurile celor judecaţi la moarte pe cruce erau groaznice. Clipă de clipă sângele li se scurgea, oasele slăbeau din încheieturi, corpul se înţepenea. Sângele se urca sus la tâmple, gâtul se usca, şi osânditul simţea o sete grozavă. Şi pe lângă aceasta, Mântuitorul fusese chinuit încă aproape douăzeci şi patru de ore pe la Caiafa, la Pilat şi pe drumul Crucii, fără să guste niciun pic de apă. Mântuitorul rabdă şi acest chin al setei până aproape la moarte.

Mântuitorul era îngrijorat de planul mântuirii noastre şi această grijă pentru noi era mai presus de

216

durerile Sale. Abia după ce isprăvi cu toate, Se gândi şi ia cumplita Sa sete şi strigă: „Mi-e sete".

O, Scumpul meu Mântuitor! Cât de mult Te-ai uitat pe Tine şi grozavele Tale dureri, ca să fii al nostru şi – să ne mântuieşti pe noi! Dar ce văd? O, ce lucru grozav. Un ostaş îţi întinde în batjocură o trestie cu un burete muiat în fiere şi oţet (Ioan 19, 29). Aşa au ştiut oamenii să răsplătească binefacerile Tale: cu fiere şi ş-oţet, precum prorocise cu o mie de ani înainte proo-Irocul David: „Au dat spre mâncarea Mea fiere şi în setea Mea cu oţet M-au adăpat" (Psalm 68, 25). „Acestea zice Domnul către iudei: «Poporul Meu, ce am făcut Eu vouă sau ce v-am supărat? Pe orbii voştri i-am luminat, pe cei leproşi i-am curăţit. Poporul Meu, ce am făcut Eu vouă şi cu ce M-aţi răsplătit? în loc de mană – cu fiere, în loc de apă – cu oţet M-aţi adăpat, în loc să mă iubiţi – pe Cruce M-aţi pironit»" (din cântările bisericeşti).

Dar să nu-i osândim numai pe iudei, căci de cele mai multe ori şi

noi II răsplătim pe Domnul tot aşa. Mântuitorul strigă şi azi: „Mi-e sete", îi e sete Domnului după viaţa noastră cea curată, după inima noastră cea aprinsă pentru El şi lucrul Lui. Îi e sete după faptele noastre cele bune, după dragostea noastră cea creştină, dar noi în loc de acestea îl adăpăm pe Domnul cu oţet de ură şi cu fiere de păcate şi destrăbălări. Cu o astfel de băutură îl adăpi şi tu, cititorule, pe Domnul?

„Săvârşitu – s-a!" (Ioan 19, 30). Acesta a fost al şaselea cuvânt pe care l-a rostit Iisus de pe Cruce. Iar dacă a gustat Iisus oţetul ce i se dăduse (cu suliţa într-un

Pe urmele Mântuitorului burete), a zis: „Săvârşitu – s-a!". Prin acest cuvânt Mântuitorul spunea că şi-a împlinit chemarea ce a avut-o în înme. Adăparea cu oţet era cea din urmă prorocie care trebuia să se mai împlinească. După ce s-a împlinit şi aceasta, Mântuitorul a strigat: „Săvârşi tu – s-a!" „A fost acesta un strigăt de biruinţa. Mântuitorul biruise toate ispitele şi durerile. Diavolul era biruit. Jertfa era gata.

Dar vai, acest strigăt pentru mulţi va fi un strigăt de pieire în Ziua Judecaţii. O, Scumpul meu Mântuitor! Tu ne-ai lăsat gata Jertfa mântuirii. „Ospăţul" Tău este gata… masa e întinsă… toate uşile sunt deschise… din toate părţile s-aude chemarea: „Veniţi, că toate sunt gata" (Luca 14, 17 – 24) … veniţi, că iată cuiele au săpat mâinile şi picioarele Mele… veniţi, că suliţa a împuns coasta Mea… veniţi, că totul e gata", însă, vai, cei mai mulţi nu vreau să intre şi să guste din cina mântuirii. Cei mai mulţi îşi sfârşesc viaţa cu pieire sufletească, trăiesc o viaţă cheltuită în zadar. O, ce osândă îi aşteaptă!

„Părinte, în mâinile Tale îmi încredinţez duhul Meu!" (Luca 23, 46). Acesta a fost al şaptelea şi cel din urmă cuvânt ce l-a rostit Iisus de pe Cruce, întreagă viaţa Mântuitorului a fost o viaţă de supunere şi de ascultare fa-a de Tatăl. Ştiind că a împlinit toată voia Tatălui, El îşi lasă lucrul acum mai departe în grija Tatălui şi, aplecându-şi capul în semnul celei din urmă rugăciuni, îşi dă duhul în mâinile Tatălui. Ce moarte liniştită şi măreaţă! E moartea unei vieţi trăite în ascultare de

Dumnezeu şi în jertfire pentru mântuirea celor pierduţi.

y.

Învredniceşte-ne şi pe noi, Mântuitorule, şi ne dă dar şi putere să murim şi noi în ascultare de Tatăl Ceresc şi de Tine. Dâne dar şi ajutor, ca la sfârşitul vieţii, să ne putem încredinţa şi noi duhul nostru în mâinile Tatălui Ceresc!

Acestea sunt cele şapte cuvinte ce le-a rostit Iisus de pe Cruce. Aceste şapte cuvinte sunt cel din urmă testament ce ni l-a lăsat Mântuitorul în clipele morţii. Cutremur şi întuneric mare se făcuse când a rostit Iisus aceste cuvinte. Fulgere luminau Golgota şi morminte se deschideau. O, de ar fi şi aceste cuvinte nişte fulgere de lumină în întunericul sufletelor noastre şi un cutremur care pe mulţi să-i poată scoate din mormintele păcatelor!

Stau pe locul unde a fost răstignit Mântuitorul înainte de a merge mai departe cu patimile de pe Cruce şi moartea Mântuitorului, mă voi opri puţin să spun unele amănunte despre ce înfăţişare are azi locul unde a fost răstignit Mântuitorul. De la al zecelea popas din drumul Crucii, urci 18 trepte de piatră până sus pe vârful Golgotei, unde este ai unsprezecelea şi al doisprezecelea popas: pironirea pe Cruce şi răstignirea Mântuitorului, începem să ne suim la acest preasfânt loc unde Crucea a deschis izvorul mântuirii noastre. Nu voi uita niciodată fiorul cu care am’s. uit mai întâi aceste trepte.

218

219

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Cu sufletul plin de fior urc treptele Golgotei. Suişul duce printr-un loc închis pe de laturi cu pereţi. Sunt laa zecea treaptă şi nu se vede încă locul cel sfânt, păşesc pe a unsprezecea… a cincisprezecea… a şaptesprezecea… păşesc ultima treaptă şi iată sunt în faţa unui altar ce străluce în mulţimea luminilor şi podoabelor: iată locul unde a fost răstignit Mântuitorul!

Să spun în cuvinte ce am simţit când am ajuns în acest loc îmi

este peste putinţă. Oricât meşteşug aş pune în pana de scris n-aş putea spune fiorul ce l-am simţit în aceste clipe, în faţa locului unde S-a răstignit Mântuitorul simţi un ceva ce te cutremură de sus până jos, simţi fiorul grozavelor chinuri ce le-a suferit Iisus aici. În faţa locului unde S-a răstignit Mântuitorul simţi ceva ce te doboară îndată jos în genunchi şi te porneşte să plângi cu toate suspinurile inimii tale şi cu toate lacrimile ochilor tăi…

O rugăciune pe locul răstignirii

Mă aplec pe locul unde a stat înfiptă Crucea răstignirii şi încep să mă rog:

„Hsuse, Mântuitorul meu Cel Scump! Îţi mulţumesc că m-ai adus pe locul acesta mare şi sfânt al răstignirii Tale. Îţi mulţumesc că m-ai adus aici nu numai cu vaporul şi cu picioarele, ci m-ai adus mai demult, cu sufletul. O, bunul meu Mântuitor! Cât de mult ai umblat Tu după mine, să mă poţi atrage aici. M-ai chemat cu glas dulce, şi eu nu Te-am ascultat, m-ai bătut, şi eu nu Te-am priceput, o a uce grea, de necazuri, mi-ai pus pe umeri, şi eu n-am înţeles-o.

Pe urmă ai deschis în faţa mea mormântul pieirii mele trupeşti şi sufleteşti. Abia atunci m-am îngrozit, abia atunci am alergat la Tine, abia atunci Te-am aflat pe Tine, abia atunci am alergat şi am scăpat aici sub Crucea Ta unde am aflat iertare, mântuire şi viaţă. Aici la picioarele Crucii mi s-au deschis ochii să înţeleg că Tu, Mântuitorul meu Cel bun, ai suferit şi ai murit pentru mine, pentru păcatele mele, pentru iubirea mea şi mântuirea mea.

Iisuse, Mântuitorul meu Cel bun! Astăzi trăiesc prin Jertfa Ta. Tot ce sunt şi tot ce am este Jertfa Ta cea Sfântă. Aici dedesubtul Crucii Tale am auzit spunându-se că e îngropat Adam. Dar nu este îngropat numai Adam, ci este îngropat şi trecutul meu cel păcătos, este groapa trecutului meu peste care a picurat Sângele Tău cel scump şi m-a înviat la o viaţă nouă.

Iisuse Bunule! Stau pe locul unde Sângele Tău a curs valuri din sfintele Tale mâini şi picioare, îmi deschid larg toată inima mea şi toată fiinţa mea; stau aici la picioarele Crucii cu toate păcatele mele şi cu

toate lacrimile mele, ca Sângele Tău să picure peste mine şi să mă spele de orice păcat (l Ioan 1, 7). Îţi mulţumesc, bunule Doamne, că mi-ai aplecat viaţa la picioarele Crucii, că mi-ai ajutat să aflu acest izvor de iertare, de viaţă şi de mântuire. Fie ca nimenea şi nimica să nu mă mai poată ridica de aici, de la picioarele Crucii Tale.

Iisuse, Mântuitorul meu Cel scump! Tot ce sunt şi tot ce am este Jertfa Ta cea scumpă. Prin ea am scăpat de la moarte, prin ea trăiesc, prin ea predic, şi eu socot că n-am o alta chemare în această lume decât să te „predic pe Tine CelRăstignit" (l Corinteni2, 2) şisăaduc mereu suflete aici ta acest Izvor de viaţă şi mântuire.

220

221

Preot Iosif Trifa

P e urmele Mântuitorului

[*iisuse, Mântuitorul meu Lei bun! Tu ştii că am venit aici cu o hotărâre. Am adus hotărârea să trăiesc o viaţă cu line, să trăiesc o viaţă pentru Tine şi să mă jertfesc pentru Tine şi lucrul Tău. Am adus aici această hotărâre să o întăresc cu Sângele Tău, căci fără de acest sigil hotărârea mea u-ajunge nimic şi n-are nicio putere. Desfac aici în faţa Crucii Tale hotărârea mea, ca să primească pecetea Sângelui Tău, pecetea care să-mi dea putere să îl v. maiinez eu, ci să viezi Tu întru mine (Galateni 2, 20), să nu mai fiu al meu, ci să fiu al Tău, să fiu cu totul al Tău, căci Tu m-ai răscumpărat cu un preţ mare (l Corinteni* 3, 23 *şi 6, 19 – 20*).

O rugăciune pentru cei din Oastea Domnului

Sfârşind cu rugăciunea mea personală, m-am rugat pentru cei din Oastea Domnului, zicând:

„Eu mă rog Ţie, Mântuitorul meu, şi pentru cei pe care i-ai trezit prin mine din somnul păcatelor… mă r*og pentru cei care s-a*u *hotărât să* iasă *din tic*ăl*oşia păcatelor şi s-au strâns sub steagul Tău la* luptă *contra păcatelor, ca* nişte *„bun*i *ostaşi ai Tăi" (2* Tim*otei2, 3). E*u mă r*og pentru ei, ca* să-i *atragi şi pe ei* aici *la* picioarele *Crucii Tal*e, *căci fără această atragere şi* fără *Jertfa Crucii Tal*e *nu* p*onte fi* n*imeni un* ostaş *bir*uitor.

Hotărârea noastră împotriva păcatelor n-ajunge nimic dacă n-am îngenuncheat cu ea la picioarele Crucii, dacă nu stăm mereu cu ea sub darurile ce izvorăsc din Jertfa Crucii.

Iisuse Mântuitorule! Ne aplecăm în faţa Crucii Tale cu hotărârile noastre. Sigilează-le, întăreşte-le cu scump Sângele Tău, cu Jertfa Ta cea mare şi sfântă. Dă-ne, Doamne, dar şi putere, căci noi suntem nişte fiinţe slabe şi neputincioase, fără de Tine şi fără de Jertfa Ta cea sfântă noi nu putem face nimic…

Iisuse Mântuitorule! Eu mă rog şi pentru abonaţii şi cititorii foii «Lumina Satelor», ca toţi să înţeleagă şi toţi să fie atraşi aici la izvorul iertării şi mântuirii noastre sufleteşti. O, cum n-am eu glas de înger şi de arhanghel să strig, ca să se audă în toată ţara mea că aici este împăcarea noastră cu Dumnezeu, aici este viaţa noastră, aici este mântuirea noastră.

Un arab şi soţia lui

Sfârşindu-mi rugăciunea, mă aplec să sărut plângând locul unde a stat înfiptă Crucea răstignirii, în clipa când mă ridic, iată, sosesc doi închinători arabi, veniţi de undeva de prin pustiurile Arabiei. Era un bărbat cu şotia lui. Femeia se apleacă în rugăciune, în rugăciune adâncă şi fierbinte. Însă bărbatul său stătea de o parte, nepăsător. Nu înţelegeam acest lucru. Un călugăr îmi spune că bărbatul ei nu este creştin, ci mohamedan. Când şi-a gătat rugăciunea, i-am făcut semn de întrebare de ce nu-şi aduce şi pe soţul ei la Mântuitorul. Femeia şi-a ridicat atunci mâinile şi ochii plânşi în semn de rugăciune srre Crucea Răstignirii, îmi dădea să înţeleg că se roagă pentru el, să fie atras şi el la mântuire. M-a mişcat adânc această întâmplare şi m-a făcut să mă gândesc câţi creştini sunt şi azi care nu cunosc Jertfa Mântuitorului, ci stau în faţa Crucii nepăsători, aşa cum stătea arabul.

222

223

Preotlosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Iubiţilor fraţi din Oastea Domnului şi voi, iubiţilor cititori, care

cunoaşteţi cu adevărat Crucea Răstignirii, pe astfel de pierduţi să-i aducem cu rugăciunile noastre şi cu pilda vieţii noastre la picioarele Crucii, la Izvorul mântuirii.

Spinii din care s-a făcut cununa lui Iisus

Când am fost la Iordan am am văzut şi spinii din care s-a făcut odinioară cununa Mântuitorului. Sunt pline pustietăţile Iudeii şi câmpia Ierihonului cu astfel de spini. Nu cresc înalţi. Sunt mai mult ca nişte buchete lipite de pământ, însă în schimb au nişte ghimpi groaznici, cu mult mai lungi şi mai înţepători ca spinii noştri. Clima caldă întăreşte aceşti ghimpi atât de mult, încât par făcuţi din oţel, din metal. Te înfioară gândul ce dureri a putut răbda Mântuitorul când I s-a înfipt în cap o cunună făcută din astfel de spini. Acestor spini li s-a dat pe latineşte numirea de". Ziziphus

Spina Cristi" (spinii lui Hristos). Am adus şi eu de la Ierusalim o ramură din aceşti spini. De câte ori mă simt „nefericit" şi „nemulţumit" mă uit la ei.

Ce înfăţişare are azi locul unde a fost răstignit Mântuitorul

Acum voi scrie unele amănunte despre ce înfăţişare are locul unde a fost răstignit Mântuitorul. Pentru o mai bună orientare a cititorilor dăm pe pagina următoare chipul şi înfăţişarea de azi a locului unde a fost răstignit Mântuitorul.

Precum am mai amintit în această carte, împărăteasa Elena a zidit o măreaţă biserică pe locul unde a fost Golgota şi Mormântul Domnului (unde e azi Biserica Sf. Mormânt). S-a făcut însă arunci o mare greşeală, întrucât de dragul planurilor, vârful Golgotei a fost întrucâtva retezat, ca să fie mai asemenea cu celelalte locuri. Însă cu toată această greşeală vârful Golgotei tot s-a păstrat în parte şi a rămas până azi cu mult mai înalt decât celelalte locuri. A rămas întreagă şi se păstrează întreagă stânca ce s-a cutremurat şi s-a despicat în două când Mântuitorul şi-a dat duhul.

Pe locul unde Mântuitorul a murit pe Cruce e azi altar ortodox (un altar deschis), îngrijit de Patriarhia din Ierusalim (este şi acest altar înăuntrul Bisericii Sf. Mormânt). Podoabe scumpe şi lumini

nenumărate împodobesc acest altar, întreg locul este îmbrăcat în marmoră scumpă. Dăm pe pagina următoare imaginea acestui altar.

224

v 15 – Pe urmele Mântuitorului

225

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântui torului

La mijlocul altarului unde a fost odinioară Crucea răstignirii este icoana răstignirii Mântuitorului îmbrăcată în aur. Mai jos, la mijloc, în faţă se vede o formă de masă, iar dedesubtul ei pe o ridicătură, este o stea. Acesta este locul unde a stat înfiptă în stâncă Crucea răstignirii. Această stea este întreagă de argint, iar masa şi toate cele din jurul ei sunt de marmoră scumpă. Aici la această stea se apleacă închinătorii în genunchi să sărute locul sfânt unde a curs Sângele Domnului pentru noi şi mântuirea noastră. De cele două laturi ale icoanei răstignirii sunt două icoane mari, *înfăţişarea de azi a locului unde a fost răstignit Mântuitorul* icoana Maicii Domnului şi a unei mironosiţe femei. Ambele aceste icoane sunt în mărime naturală şi îmbrăcate în aur şi argint.

De jur-împrejurul altarului se ridică un fel de curcubeu pe care sunt zugrăvite raze în fel de fel de culori. Are acest curcubeu o minunată înfăţişare, parcă ţâşnesc din el raze de lumină, parcă-i o răsărire de soare luminos. F arte potrivit e acest lucru, căci Golgota este cu adevărat o răsărire de soare luminos, este răsărirea „Soarelui Dreptăţii", care ne-a luminat viaţa şi ne-a scos din întunericul morţii.

La stânga altarului, jos în fund, se vede o icoană mai mică. E icoana Maicii Domnului când privea de departe chinurile Fiului său şi plângea. Este în această icoană atâta durere, încât stoarce lacrimi din ochii tuturor care o văd. De însemnat e că aproape toate aceste podoabe sunt dăruite de Rusia şi în special de ţarii şi ţarinele Rusiei. Nenumărate candele de aur şi argint ard zi şi noapte în acest preasfânt loc. Sus, în faţa altarului, este un candelabru mare şi minunat de frumos. Este întreg din aur curat, dăruit de ţarul ruşilor.

Jos, la dreapta altarului şi la dreapta mesei din mijloc, sus, pe o

mică ridicătură se vede ceva negru ca o cheie. E acolo o bucată de metal (o balamace mişcă în dreapta şi în stânga şi acopere o gaură pe care uitându-te vezi stânca ce s-a crăpat de sus până jos în clipa când a murit Mântuitorul. Această stâncă se păstrează până azi aşa cum a fost pe vremuri. Despre această stâncă şi despicătura ce se vede în ea învăţaţii cei sfătoşi şi necredincioşi spuneau într-o vreme că e o despicărura de rând sau cel mult vreun cutremur de p? mânt a pricinuit-o. Însă s-a întâmplat că a venit un mare învăţat englez şi a cercetat stânca cu de-amănun

226

r

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului tul. Şi spune învăţatul că după felul cum e făcută această despicăturajnu poate n nicicum explicată de ştiinţa omenească, „încep să devin creştin – scrie învăţatul. Am făcut o amănunţită cercetare şi sunt convins că această despicătură nu poate fi pricinuită de vreun cutremur de pământ, pentru că în acest caz despicătură merge prin vinele stâncii. Aici însă e cu totul altcum. Stânca e despicată de-a curmezişul, despicătură trecând peste vine, ceea ce dovedeşte că ne aflăm în faţa unei minuni neînţelese de ştiinţa omenească. Mulţumesc lui Dumnezeu jâncheie ren-lezul – că m-a condus în aceste locuri să văd această stâncă ce confirmă Puterea Divină şi mă face să văd în toată lumina ei Dumnezeirea lui Iisus Hristos".

O, de ar lua pildă de credinţă din această adeverire şi alţi învăţaţi sfătoşi care se laudă cu necredinţa lor!

La dreapta şi la stânga Crucii Mântuitorului sunt însemnate şi locurile unde au fost crucile celor doi tâlhari răstigniţi. Răstignirea e al doisprezecelea popas din drumul Crucii.

„Întuneric mare s-a făcut peste tot Ierusalimul"…

Şi acum, după aceste lămuriri, să ne întoarcem iarăşi la locul unde L-am lăsat pe Mântuitorul chinuind pe Cruce. Pe la al şaselea ceas – adică pe la ora douăsprezece – soarele îşi pierdu dintr-odată lumina.

Nu mai putea privi chinurile Domnului, întuneric mare s-a făcut peste tot Ierusalimul (Luca 23, 44). O spaimă mare cuprinse mulţimea. Blestemurile şi batjocurile iudeilor deodată încetară. Toţi începeau a fugi care încotro, întunericul acesta ţinu până la al nouălea ceas (până la trei după amiază), adică până în clipa când Mântuitorul şi-a dat duhul.

În timpul cât a ţinut întunericul s-a petrecut o mi

— Nune mare, s-a petrecut o a doua facere a lumii celei sufleteşti. Biblia ne spune că la facerea lumii, Dumnezeu „a despărţit lumina de întuneric", însă păcatul lui Adam iarăşi a amestecat lumina cu întunericul. Când S-a coborât Iisus în lume, „întuneric mare era peste tot pământul", întunericul păcatului şi al morţii. Prin Jertfa Sa cea sfântă Domnul Iisus a despărţit iar lumina de întuneric. Gol-ota este o a doua facere a lumii sufleteşti. Când s-a făcut iar lumină după întunericul ce învăluise Gpigota şi Ierusalimul, era o lume nouă, o lume nouă sufletească a celor mântuiţi şi a celor care voiau să se mântuie prin Scump Sângele Domnului.

228

229

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Iudeii s-au cutremurat, dar nu s-au îndreptat. Să nu fie şi cutremurul nostru aşa. Moartea Mântuitorului să fie pentru noi un cutremur de renaştere sufletească, un cutremur deschizător de morminte, un cutremur care să ne scoată din mormântul păcatelor.

Moartea pe cruce era o moarte groaznică. Cel osândit cu o astfel de moarte nu murea în grabă, ci chinuia zile întregi. Sângele din ranele cuielor în curând se închega şi înceta a mai curge. Moartea o aduceau nu atât ranele şi curgerea sângelui, cât mai ales starea nefirească în care era atârnat corpul pe cruce. Această stare oprea circulaţia sângelui, pricinuind răstignitului grozave dureri de cap şi de mimă. Pe urmă, mădularele răstignitului înţepeneau cu totul. Răstigniţii mai tari de fire nu mureau decât de foame, după zile întregi de chinuri. Aşa

zicând putrezeau pe cruce. Mântuitorul era cu mult mai slăbit şi mai istovit de chinuri şi de bătăi, încât să mai poată purta pe cruce o chinuire atât de lungă. El muri după o groaznică chinuire de 6 ore.

Longhin sutaşul

Când L-au răstignit pe Mântuitorul era în preziua Paştilor evreieşti. Iudeii au intervenit la Pilat să le dea voie să ridice pe cei răstigniţi, sau mai bine zis să-i omoare mai degrab, ca să nu li se „spurce Pastile". Celor ce nu mureau curând pe cruce era datina să li se zdrobească picioarele, ca să moară mai degrab. „Deci au venit ostaşii şi celui dintâi tâlhar i-au zdrobit fluierele, asemenea şi celuilalt, iar venind la Iisus, dacă au văzut că atunci murise nu I-au zdrobit fluierele, ci unul dintre ostaşi cu suliţa coasta Lui a împuns, şi îndată a ieşit sânge şi apă. Şi cel care a văzut a mărturisit şi adevărată este mărturisirea lui" (Ioan 19, 31 – 35).

Cel care a împuns cu suliţa coasta Domnului a fost Longhin Sutaşul, care din acea clipă a devenit un înflăcărat mărturisitor al Domnului. Acesta a fost cel dintâi păcătos care a gustat din Jertfa Sângelui şi s-a mântuit. Milioane şi milioane de suflete am mai gustat de atunci din jertfa aceasta care până la sfârşitul veacurilor va sta mereu deschisă ca un izvor de tămăduire, de viaţă, de mântuire. Ai gustat şi tu, suflete, din acest Izvor?

Longhin Sutaşul are azi o capelă în Biserica Sfântului Mormânt.

Al 13-lea popas din durerile Crucii.

Mântuitorul e coborât de pe Cruce

Trupurile celor răstigniţi pe cruce se îngropau în locuri pângărite, într-un loc anume ales pentru acest scop. Mântuitorul fu cruţat de această batjocură, căci făcându-se seară (adică Vineri seara) „*a* venit un om bogat din Arimateia, numit Iosif, fiind sfetnic însemnat în sfatul cel mare, bărbat bun şi drept care şi el aştepta împărăţia lui Dumnezeu, şi fiind ucenic al lui Iisus, însă într-ascuns, căci se temea de iudei. Omul acesta care nu se însoţise la sfatul şi fapta iudeilor, îndrăznind, a intrat la Pilat şi a cerut trupul lui Iisus. Şi înţelegând Pilat că Iisus a murit, a poruncit să se dea îi upul lui Iosif. Şi Iosif,

cumpărând giulgiu curat, a mers să pogoare pe Iisus de pe cruce”.

I a venit şi

230

231

r

Pre Ot Iosif Thfa

Pe urmele Mântuitorului

Nicodim, cel care venise mai înainte noaptea la Iisus, şi a adus amestecătură de smirnă şi de aloe ca la o sută de litri. Şi au luat trupul lui Iisus şi L-au înfăşurat în giulgiu şi miresme, aşa cum este obiceiul la iudei a îngropa” (Ioan 19, 38 – 40).

O, ce înfricoşată vedere! „Ca un om. Se vede mort şi fără de chip Cel care era mai frumos decât toţi oamenii şi firea toată a frumuseţii”. Lângă El, iată, şi pe îndurerata Mamă, izvoare de lacrimi cu tânguiri vărsând şi grăind: „Vai mie, Lumina lumii, vai, lumina mea, Iisuse, Preaiubite al meu. O, Dumnezeule şi Cuvântule, o, bucuria mea, cum voi răbda îngroparea Ta? Mi se rupe inima ca unei Maici. Cine-mi va da apă şi izvoare de lacrimi ca să plâng pe Domnul meu Iisus? O, munţi înalţi şi dealuri şi voi oameni toţi, plângeţi şi vă întristaţi împreună acum şi cu mine tânguiţi-vă”… Pe locul unde L-au uns pe Iisus cu mir este azi o piatră de marmoră scumpă (aşa numită „piatra ungerii”) deasupra căreia ard neîncetat candele de aur şi de argint. Acest loc se află îndată la intrare în Biserica Sf. Mormânt. Am vorbit despre el pe larg la începutul cărţii unde i-am dat şi fotografia. Acesta e al 13-lea popas din drumul mântuirii noastre „→.

Al 14-lea popas din durerile Crucii

Mormântul Mântuitorului

„Şi era grădină în locul unde fusese răstignit Iisus, şi în grădină, un mormânt nou, al lui Iosif, săpat în piatră, în care nimeni niciodată nu fusese pus. Deci acolo au pus pe Iisus, că era Vineri târziu, şi mormântul era aproape. Şi prăvălind o piatră mare pe uşa mormântului s-au dus” (Ioan 19, 41 – 42 şi Matei 27, 60). Aceasta era Vineri seara. În cealaltă zi, arhiereii şi fariseii, cerând voie lui Pilat, „au

întărit mormântul, pecetluind piatra şi aşezând strajă" (Matei 27, 62 – 66).

Veniţi, fraţilor, să ne închinăm şi să sărutăm Sfântul Mormânt în care S-a coborât Mântuitorul pentru noi şi mântuirea noastră. Veniţi „împreună cu El să

232

233

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului murim şi noi faţă de păcat şi să ne îngropăm, cu El, ca să umblăm întru înnoirea vieţii şi să înviem la o viaţă nouă" (Romani 6, 2 – 4). Făcând această înnoire a vieţii, cu amar să plângem şi noi, grăind: „Murind de voie şi îngropându-Te, Izvorule al Vieţii, Iisuse al meu, m-ai înviat pe mine, cel mort pentru neascultarea cea amară. Închinu-mă Patimilor Tale, laud îngroparea Ta, măresc Puterea Ta, lubitorule de oameni, căci prin ele m-ai dezlegat de patimile cele făcătoare de stricăciune".

Locul unde a fost îngropat Mântuitorul e în Biserica Sf. Mormânt din Ierusalim, sub acelaşi acoperământ cu locul unde a fost Golgota răstignirii Mormântul ce-l săpase Iosif în stânca – unde L-au coborât pe Mântuitorul – nu era departe de vârful Golgotei, precum aminteşte şi evanghelia de la Ioan, cap.19, vers.41 – 42. Locul acesta este aM4-lea popas şi ultimul din calea durerii pe care Iisus a făcut-o pentru noi şi mântuirea noastră.

Despre ce înfăţişare are azi locul unde a fost mormântul Mântuitorului am scris mai înainte pe larg şi amănunţit.

A treia zi Iisus în viază din morţi…

Sâmbătă seara, a doua zi după răstignire, mormântul Mântuitorului era sigilai cu pecetea romană şi străjeri romani patrulau în jurul lui. Caiafa şi ceilalţi farisei dăduseră străjerilor porunci aspre de veghere.

O, voi fără de minte iudeilor! Cu o piatră mare, cu o pecete de ceară şi cu o ceată de străjeri credeaţi că veţi putea să ţineţi închis în mormânt pe Domnul, Viaţa şi Adevărul? Măcar de aţi grămădi pe uşa

mormântului toate pietrele din lume şi toate armatele de le-aţi strânge aici, Domnul tot va învia a treia zi, precum mai înainte a spus.

Sâmbătă noaptea, de către ziuă, adică în revărsatul zorilor de Duminică, deodată cerul deasupra mormântului se lumină cu o lumină mare. „Şi iată, cutremur mare s-a făcut, că îngerul Domnului pogorându-se din cer şi venind a prăvălit piatra de pe uşă şi şedea deasupra ei. Şi era vederea lui ca fulgerul şi îmbrăcămintea lui albă ca zăpada. Şi de frica lui s-au

234

235

Preotlosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului cutremurat cei care păzeau şi s-au făcut ca nişte morţii" (Matei 28, 2 – 4). Îngerul se apropie de piatra pusă peste uşa mormântului, o rostogoli în lături, ca şi când ar fi fost o pietricică şi strigă cu glas înalt: Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, vino afară! Tatăl Tău Te cheamă!

Atunci Domnul ieşi din mormânt, în mâna Sa purta acum steag de biruinţă asupra morţii şi asupra diavolului. El stătu deasupra mormântului biruit/rostind cuvintele: „Eu sunt învierea şi Viaţa" (Ioan 11, 25). Cete de îngeri se închinară acum în faţa Lui. Cerul şi pământul se umplură de bucuria biruinţei şi a învierii.

Străjerii rămaseră privind buimăciţi la toate cele ce se petreceau. Pe Cel care îl batjocoriseră, îl vedeau acum strălucind în lumină cerească. Când Domnul. Se făcu nevăzut şi lumina dispăru, ostaşii se ridicară de jos speriaţi şi clătindându-se de groază ca nişte beţi, plecară spre oraş, istorisind tuturor minunea ce o văzuseră şi mărturisind că Cel răstignit şi îngropat a fost cu adevărat Fiul lui Dumnezeu.

Caiafa şi mai-marii poporului iudeu se spăimântară auzind vestea învierii. Firesc ar fi fost ca spaima lor să fie o căinţă amară pentru nelegiuirile ce le făcuseră Domnului, dar în loc de această căinţă, ei încercară să ascundă adevărul învierii. Făcură iudeii de arunci aşa cum fac şi azi: se duseseră cu mită mare la Filat şi

înduplecară pe Filat şi pe ostaşi să spună minciuna că „ucenicii Lui Iisus, venind noaptea L-au furat pe El, dormind ei", iar de se va auzi cumva că garda a dormit în decursul slujbei, „vor potoli ei (cu punga!) pe dregătorul" (Matei 28, 13 – 14). Încă din vremile acelea se vede că era în firea poporului evreu corupţia, mituirea.

O, pe veci pierduţilor iudei! Cu bani şi cu minciuni aţi crezut că puteţi ţinea ascuns adevărul şi viaţa. Bine a zis Domnul despre voi că „voi din tatăl diavolului sunteţi şi poftele tatălui vostru voiţi să le faceţi. Acela ucigător de oameni a fost dintru început, şi adevăr nu este în el. Când grăieşte minciună dintru ale sale grăieşte"... (Ioan 8, 44). Vai ţie, Filate, că ţi-ai spălat odată mâinile, iar acum mai tare ţi le-ai mânjit!

După înviere, Iisus S-a arătat mai întâi Mariei Magdalenei şi celorlalte femei care veniseră la mormânt să-L ungă pe Domnul cu mir şi aromate, după cum era datina la evrei.

Aceasta a fost cea dintâi arătare şi întărire a învierii Domnului. Cu multe şi alte arătări a întărit Domnul învierea Sa, iar pe urmă S-a arătat însuşi El, ca să întărească temeiul şi temelia vieţii noastre: învierea din morţi.

Cum se face la Ierusalim slujba învierii Domnului

Slujba învierii se face în Ierusalim într-un chip deosebit şi în legătură cu o minune. La Ierusalim ni s-a spus că lumina din dimineaţa învierii se primeşte printr-o minune ce se petrece la mormântul Mântuitorului. Lucrurile se petrec astfel:

Sâmbătă noaptea, spre Ziua învierii, se sting toate lumânările şi candelele din Biserica Sf. Mormânt. E singurul timp când se întâmplă acest lucru, pentru că în Biserica Sf. Mormânt unele din candele ard neîncetat

236

237

Preot hsif Thfa zi şi noapte. După ce s-au stins toate luminile, biseru d se încuie şi se pecetluieşte cu pecete, ca rumenea să nu poată intra în ea în timpul nopţii. Pe la ceasurile 3 după miezul nopţii lumea

se strânge la biserică pentru înviere. Vine şi Patriarhul, înconjurat de mulţimea preoţilor, să facă slujba. E de faţă şi înaltul comisar al Palestinei în faţa căruia se rupe pecetea şi se deschide biserica. Patriarhul e căutat să nu aibă la sine niciun fel de material de aprins lumină. Publicul intră pe întuneric în biserica tăcută. Patriarhul intră atunci în altarul Sf. Morman t să scoată lumina învierii. Minunea urmează acum;

În noaptea învierii lespedea de marmoră care acoperă locul unde a f os t morman tu l Mântuitorului asudă şi sloboade sudori de apă. Patriarhul ia în mână o bucată de vată de bumbac curat şi freacă cu această vată lespedea asudată. Din această frecare iese îndată o flacără albastră în care Patriarhul aprinde cea dintâi lumină a învierii.

În felul acesta, la mormântul Mântuitorului din

A

Ierusalim, lumina învierii iese şi azi printr-o minune din Mormântul cel de viaţă şi de lumină dătător.

După ce Patriarhul a aprins lumină din lumina lui Hristos, iese în încăperea cealaltă din altarul Sf. Mormânt şi, pe două deschizături făcute anume pentru acest lucru, întinde afară două făclii aprinse, zicând: „Veniţi de luaţi lumină!" Aceste făclii le apucă îndată doi creştini din neamul arabilor (anume aleşi pentru acest lucru), care aleargă cu ele la altarul ce se află în biserica din faţa Sf. Mormânt. Preoţii aprind cu ele luminile altarului şi după aceasta tot publicul îşi aprinde lumânările. Când toată biserica e plină de

238

Pe urmele Mântuitorului lumină, Patriarhul îmbrăcat cu o haină lungă şi albă ca *zăpada*, iese în uşa altarului Sf. Mormânt şi cântă de trei ori „Hristos a înviat…" Urmează apoi slujba învierii.

Lumina ce se aprinde la Ziua învierii în Biserica din Ierusalim nu se stinge un an de zile. Anumite candele de la mormântul Domnului şi de la altarul Gol-gotei sunt lăsate să ardă neîncetat zi şi noapte, întreg anul. Pelerinii ruşi îşi duceau acasă astfel de lumina aprinsă din lumina lui Hristos în noaptea învierii. Ei aveau felinare anumit făcute în care

puneau lumânări groase aprinse sau un fel de candele închise, pe care apoi le duceau aprinse până acasă, schimbând mereu lumânarea ce se gata-Acasă le păstrau apoi mai departe. O astfel de „lumină" adusă de la Ierusalim se păstrează la ruşi din tată în fiu. Mai sunt şi azi prin Rusia destule case în care ard candele aprinse cu lumină adusă de la mormântul Mântuitorului din Ierusalim!

Dragă cititorule! Cu învierea Domnului se gata lucrarea cea „mare a mântuirii noastre sufleteşti. Răstignirea şi învierea sunt cele două mari lucrări, cele două mari minuni pe care le-a făcut Dumnezeu pentru noi şi mântuirea noastră. Dar aceste minuni n-au nicio însemnătate pentru noi dacă ele nu se petrec şi în noi, şi în sufletul nostru. Cu Hristos împreună trebuie să ne răstignim şi să murim şi noi faţă de păcat, ca să înviem şi să vieţuim în El ca o făptură nouă (Galateni 2, 20 şi 6, 14). Din Jerifa cea mare a Răstignirii şi din Mormântul Domnului trebuie să luăm lumina vieţii şi viaţă nouă.

Minunea de care ni s-a spus la Ierusalim că se petrece cu lumina învierii la Sf. Mormânt trebuie să se

 petreacă şi în sufletul nostru. Crucea Răstignirii şi Mormântul Mântuitorului asudă mereu şi sloboade şi pentru noi sudori de sânge: Sângele Domnului. Nu – mai cu ajutorul acestor sudori de sânge se poate aprinde lumina vieţii şi învierii în sufletul nostru. Apropie-te, dragă suflete – ca odinioară Veronica – cu mara? mă inimii tale şi şterge aceste sudori, ca să rămână de-a pururi întipărită în inima ta icoana lui Iisus Cel Râs* tignit pentru tine şi păcatele tale. Şterge cu marama inimii tale aceste sudori de sânge, şi atunci în sufletul tău şi în viaţa ta deodată se va aprinde lumina vieţii şi învierii la o viaţă nouă.

O *liturghie românească* în *Biserica Sf. Mormânt*

La pag. 66 – 69 am scris pe larg despre slujba ce s-a făcut în Biserica Sf. Mormânt la ziua Sf. Cruci, când am fost şi noi acolo şi am luat parte la slujbă. Pe lângă această slujbă s-a mai făcut în Biserica Sf. Mormânt şi o liturghie românească. Ca să dea putinţă tuturor

închinătorilor a se împărtăşi la mormântul Domnului, Î.P.S. Să Mitropolitul Nicolae, a slujit o liturghie românească în noaptea de 14 septembrie. Neuitata va fi acea noapte pentru toţi câţi am petrecut-o în biserica Sf. Mormânt. Noaptea, pe la orele 12, am intrat în biserica Sf. Mormânt. În tăcerea nopţii, Î.P.S. Să Mitropolitul Nicolae, a început slujba Sf. Liturghii, înconjurat de ceata preoţilor. Corul nostru a început a cânta răspunsurile liturgice şi, deodată, în liniştea nopţii, biserica

Sf. Mormânt şi Golgota Răstignirii au început să răsune de frumoasele noastre cântări bisericeşti.

Părea că în acea tainică noapte suspină şi se roagă în biserica din Ierusalim un neam întreg.

Î.P.S. Să Mitropolitul Nicolae, pregăteşte Sf. Cuminecătură pe „Piatra îngerului" din altarul Sf. Mormânt, adică pe locul unde a fost îngropat şi a înviat Mântuitorul. Ce mare fericire ne aşteaptă! Ne vom împărtăşi cu Scump Trupul şi Sângele Domnului chiar aici unde S-a adus această Jertfă mare şi sfântă.

Ne apropiem rând pe rând de Cina cea sfântă. Ce bucurie sufletească văd pe faţa tuturor închinătorilor, în privirea tuturor citesc cuvintele bătrânului Simeon: „Acum slobozeşte, Stăpâne, pe robul Tău în pace..."

Înainte de a ne depărta din biserica Sf. Mormânt, ţin să spun şi aici câteva cuvinte despre Prea Fericitul Patriarh al Ierusalimului, Damianos (al cărui preafrumos chip îl dăm alături). Este un adevărat par> r – j, r, triarh din Biblie pe ca-*Prea fericitul Patriarh al* „ta

Ierusalimului, *Damianos* re imnul Dumnezeu

240

Ift Pe urmele Mântuitorului

241

Preot Iosif Tnfa

I-a învrednicit cu peste 80 de ani. Când îl vezi prima dată gândul ţi se duce îndată la vremile biblice, la vremiie apostolilor. Pare un apostol rămas din vremile de demult. Dar Patriarhul Damianos impune

nu numai cu bătrâneţea sa patriarhală, ci mai ales cu duhul, cu apostolica sa dragoste, râvnă şi înţelepciune, în jurul său şi în glasul său simţi duhul vremii or apostolice.

Eu m-am gândit mult ia Ierusalim: oare de ce ar fi Papa de la Roma mai mare decât acest Patriarh şi Apostol care slujeşte la mormântul Domnului? Cuprins de diavoleasca trufie, Papa spune că el singur e

Cel dintâi pelerinaj român în faţa Bisericii Sf. Mormânt

242

Pe urmele Mântuitorului

„Locţiitorul (vicarul) lui Hristos pe pământ" şi lui trebuie să se supună şi să se închine toţi patriarhii. O, ce rătăcire grozavă e aceasta! Căci doar apostolii au avut acelaşi rang şi acelaşi dar şi pe toţi i-a trimis Domnul în lume să predice Evanghelia. Iar când satana a încercat să intre între apostoli cu ispita trufiei, „vrând ei să ştie care dintre ei avea să fie socotit mai mare", însuşi Mântuitorul i-a mustrat aspru, spunând că astfel de lucruri numai „între păgâni se caută" (citiţi la Luca 22, 24 – 26).

Dacă Mântuitorul S-ar ivi azi în lume, eu socot că cel dintâi pe Papa de la Roma l-ar mustra aspru pentru cumplita trufie şi rătăcire de a se numi „locţiitorul lui Hristos pe pământ".

În cealaltă zi, după sf. slujbă din biserica Sf. Mormânt, spre amintire, pelerinii ne-am fotografiat în f a ţa Sf. Biserici. Dăm pe pagina dinainte această fotografie.

Ce am mai văzut în Biserica Sfântului Mormânt din Ierusalim v

Precum am mai amintit la început, Biserica Sf. Mormânt este o cetate întreagă plină cu biserici, altare şi alte multe încăperi.

Cele mai însemnate şi cele mai frumos împodobite altare din biserica Sf. Mormânt sunt altarul Sf. Mormânt şi altarul Răstignirii despre care am seri pe larg. Pe dinlăuntru, în zidurile bisericii sunt săpate o mulţime de uşi şi încăperi.

243

Preot Iosif Trifa

Pentru o mai bună orientare a cititorilor, dăm încă o dată mai jos planul bisericii Sf. Mormânt cu un plan al încăperilor şi locurilor sfinte ce sje află în biserică. Locurile sunt însemnate cu numere. Le vom lua deci pe rând, începând cu numărul *1*.

La numărul l este curtea din faţa bisericii, pe aici este intrarea în biserică.

La numărul 2 este „mănăstirea lui Avraam", o biserică zidită, pe locul unde Avraam a vrut să aducă jertfă pe fiul sau Isaac. Această biserică e sus la etaj, deasupra altor clădiri.

La numărul 3 este muzeul bisericesc şi o cancelarie a preoţilor ortodocşi greci... În muzeu se află moaştele

Pe urmele Mântuitorului şi părţi din moaştele mai multor sfinţi vestiţi ai Bisericii. Între aceste moaşte am văzut pe ale Sf. Ioan Gură de Aur, Grigore Teologul, Vasile cel Mare etc. Aici în acest muzeu se păstrează într-o cutie de argint, închisă cu capac de sticlă, şi o bucăţică mică de lemn, despre care spun călugării că ar fi din lemnul Crucii Mântuitorului.

La numerele 4, 5, 6 sunt trei capele: a armenilor, a copţilor şi a abisinienilor. La nr. 7 e capela lui Adam. Nr. 8 e capela Sf. Iacov. Nr. 9 capela Sf. Tecla. Nr. 10 capela Mariei Magdalena. Nr. Îl capela celor 40 de martiri. Nr. 14 Piatra Ungerii, locul unde L-au uns pe Mântuitorul cu mir după luarea de pe Cruce.

Nr. 15 e locul unde a leşinat Maica Sfântă, privind chinurile Fiului său sus pe vârful Golgotei. Acest loc e în stăpânirea armenilor şi e înconjurat cu un grilaj de fier în care picior de om nu poate şi nu-i iertat să calce. O candelă arde neîncetat în acest loc.

Nr. 16 şi 17 e altarul Sf. Mormânt, aşezat în mijlocul bisericii. De jur-împrejurul lui e loc slobod pentru umblare. În faţa acestui altar, la numerele 29, 30, 31 şi 32 e catedrala grecească în care slujeşte Patriarhul. E biserica cea mai frumoasă şi mai încărcată cu podoabe dintre toate celelalte biserici ale altor confesiuni. De jur-împrejurul ei este un coridor cu loc umblător.

Nr. 18 este altarul copţilor, lipit de altarul Sf. Mormânt. Aceşti copţi sunt creştini vechi, din neamul lui Faraon al Egiptului. Sunt negri la faţă şi slujesc într-un chip cu totul deosebit de al nostru. Fesurile le tin pe cap şi în biserică. Citesc şi ei din evanghelie şi cântă (cam tare).

245

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

De jur-împrejural altarului Sf. Mormânt, spre stânga, pe la numerele 19, 20, 21, 22 se află încăperi săpate în zidurile de stâncă ale bisericii. La nr. 21 e mormântul lui Iosif şi Nicodim, care au îngropat pe Mântuitorul. La numerele 26, 27 şi 28 sunt capelele catolicilor.

Drumul Crucii (Via Dolorosa) pe unde a venit Mântuitorul cu Crucea în spate ajunge şi intră în biserica Sf. Mormânt pe la nr. 44 – 47, adică nu prin faţa intrării la nr. 1, ci printr-o intrare mai mică din faţa cealaltă a bisericii. Suind Mântuitorul pe aici a fost băgat în temniţă la nr. 34. Ni.35 e locul (şi capela) unde L-au dezbrăcat pe Mântuitorul. Nr. 36 e capela lui Longhin sutaşul. Nr. 37 e capela încoronării cu spini unde I s-a pus Mântuitorului pe cap cunună noua de spini. Nr. 42 e locul unde, suind sus pe vârful Golgotei, Mântuitorul a fost adăpat pentru răstignire şi pironit pe Cruce. Nr. 43 e locul unde a fost înfiptă Crucea Răstignirii şi unde Mântuitorul a murit pentru noi şi mântuirea noastră. Dedesubtul acestui loc este capela lui Adani (Nr. 7).

Între numerele 36 şi 37 sunt 4 o de trepte (se văd în formă de linioare) pe care cobori în locul unde împărăteasa Elena a aflat Crucea Răstignirii (nr. 38, 40 şi 41). La numărul 39 e o capelă în amintirea tâlharului care s-a mântuit strigând de pe Cruce: „Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni întru împărăţia Ta" (Despre locul unde a aflat împărăteasa hiena Crucea, am vorbit pe larg la paginile 70 – 72).

Şi când te gândeşti că toate aceste locuri se află sub acoperişul unei singure biserici, îşi poate da seama oricine despre cât de mare e biserica Sf. Mormânt;

Unele lucruri ce nu plac

Pe la Ierusalim sunt şi unele lucruri în faţa cărora trebuie să-ţi

închizi ochii să nu le vezi şi să-ţi astupi urechile să nu le auzi. Astfel, bunăoară, sunt paznicii de la uşa bisericii Sf. Mormânt. Nişte arabi necredincioşi care stau tolăniţi alene pe un divan aşezat în pridvorul sf. biserici, îndată la intrare. Pe aceşti paznici păgâni i-au adus şi i-au introdus aici tocmai neînţelegerile dintre ortodocşi şi catolici despre care neînţelegeri se spune că nu o dată au ajuns la păruieli în toată regula între călugării ortodocşi şi catolici. Spre a curma aceste neînţelegeri, guvernul turc de pe vremuri a pus străji înarmate ca să păzească… pacea între creştini. Şi în biserica Naşterii din Betleem se află o astfel de strajă înarmată.

Aş mai putea înşira şi alte lucruri ce nu plac, dar nu vreau să tulbur cu ele evlavia acestor însemnări. Sunt şi pe la Ierusalim atâţia creştini care nu cunosc cu adevărat pe Domnul şi nu trăiesc o \naţă cu El. De altfel, la locurile sfinte am căutat pe Domnul şi urmele Lui; şi nu pe oameni şi urmele lor.

246

247

Preot Iosif Trifa f

Pe urmele Mântuitorului

După înviere, Iisus. Se arată apostolilor

După Sfântă învierea Sa, Mântuitorul S-a arătat în mai multe rânduri apostolilor Săi, ca să întărească în ei credinţa învierii şi a biruinţei. S-a arătat celor doi învăţăcei care mergeau în drum spre Emaus (Luca 24). S-a arătat apostolilor când erau strânşi la un loc, şi Toma nu era cu ei. L-a convins pe Toma cu ranele cuielor Sale. Locul unde S-a arătat Iisus celor 12 apostoli şi lui Toma este tot acolo unde s-a ţinut Cina cea de Taină (despre care am vorbit pe larg la vremea sa).

Pe locul unde Iisus S-a arătat în Muntele Galileei încă înainte de moartea Sa, Iisus a făgăduit învăţăceilor că „va merge înaintea lor în Galileea” (Matei 26, 32). Această Galilee nu era Galileea neamurilor (aceea se află la o depărtare de 200 kilometri de Ierusalim), ci era un munte din apropierea Ierusalimului. Face parte şi acest munte din

Muntele Măslinilor ce se află spre răsărit, faţă în faţă cu Ierusalimul. O înălţime din acest munte se cheamă „Mica Galilee”, aici S-a arătat Iisus învăţăceilor.

Se cheamă acest loc „Mica Galilee”, pentru că pe aici trece drumul ce vine din Galileea şi aici poposeau călătorii veniţi din Galileea.

Aici li S-a arătat Mântuitorul apostolilor şi le-a zis: „Datu-Mi-S-a toată puterea în cer şi pe pământ, drept aceea, mergând, învăţaţi toate ne-am urile şi propovăduiţi Evanghelia la toată făptura, botezându-i pe ei în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, învăţându-i pe dânşii să păzească toate câte am poruncit vouă. Şi iată, Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârşitul veacurilor” (Matei 28, 16 – 20 şi Marcu 16, 15).

Pe locul unde s-a petrecut această arătare şi unde Iisus a rostit cuvintele: „Mergând învăţaţi toate neamurile…”, se află azi o icoană mare, înconjurată cu grilaj de fier. Icoana arată pe Mântuitorul în clipa când îi trimite pe învăţăcei să înveţe toate neamurile. În jurul icoanei e scrisă în limba greacă porunca Mântuitorului: „Mergând, învăţaţi…” Spre întărirea amintirii acestui loc sfânt, împărăteasa Elena a ridicat aici doi stâlpi de piatră cu câte o cruce săpată în vârful lor, Stâlpii dăinuiesc până în ziua de azi. Pe greceşte acest loc se cheamă Îmbomon, ceea ce înseamnă altar.

De aici din vârful acestui munte a trimis Mântuitorul pe cei 11 apostoli să cucerească lumea întreagă pentru împărăţia lui Dumnezeu.

De aici plecăm spre muntele celălalt unde S-a înălţat Mântuitorul la cer.

Mă gândesc aici că doisprezece oameni simpli au cucerit lumea cu puterea Evangheliei. Şi iarăşi mă gândesc că lumea de azi e o păgână ta te grozavă ce trebuie cucerită din nou pentru Evanghelia lui Hristos. Fiecare creştin trebuie să ajute biruinţa Evangheliei.

248

249

Preot Iosif Trifa

Pe locul înălţării Domnului la Cer

Locul pe care şi l-a ales Iisus pentru a. Se despărţi de apostoli şi a. Se înălţa la cer, a fost Muntele Măslinilor. Precum am mai amintit, Muntele Măslinilor stă faţă în faţă cu Ierusalimul, înspre răsărit şi are două vârfuri: vârful aşa-numit „Muntele Gaiileii" şi vârful

Pe urmele Mântuitorului numit „Muntele Eleonului" sau Muntele înălţării. Vârful cel mai înalt al Muntelui Măslinilor este Ele-pnul. Acesta este locul unde S-a înălţat Iisus la cer.

După ce Iisus li S-a arătat în Muntele Gaiileii şi le-a lăsat ca testament porunca; „Mergând, învăţaţi toate neamurile…", a plecat cu ei spre Muntele Eleonului. „Şi îi duse pe ei până afară spre Betania" (Luca 24, 50). Betania nu era departe de Muntele înălţării.

Mântuitorul ştia că a sosit clipa în care. Se va despărţi de apostolii Săi, ştia că apostolii se vor întrista. Spre mângâiere şi întărire le aminteşte vorbele: „Şi

„14

f F!

Locul de unde S-*a înălţat Iisus la Cer*

251

„T

Preot Iosif Trifa iată, Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârşitul veacurilor" (Matei 28, 20).

Ajungând în vârful Muntelui Eleon, Mântuitorul îşi adună încă o dată, pentru cea din urmă dată, pe apostoli în jurul Său. Se uită cu duioşie şi dragoste la ei, ştia că despărţirea îi va durea şi de aceea le aminteşte încă o dată de făgăduinţa Tatălui, de „trimiterea Duhului Sfânt pe care să-L aştepte în Ierusalim" (Luca 24, 49).

Cele din urmă cuvinte ale Mântuitorului fură acestea: „Veţi lua putere, venind Duhul Sfânt peste voi, şi îmi veţi fi Mie martori în Ierusalim, în toată Iudeea, în Samaria şi până la marginile pământului" (Faptele Apostolilor 1, 8). Acestea zicând, „îşi ridică mâinile Sale şi îi binecuvânta. Şi pe când îi binecuvânta, S-a despărţit de ei şi S-a înălţat la cer" (Luca 24, 50 – 51).

Şi acum să ne apropiem de locul preasfânt unde Iisus Mântuitorul S-a înălţat la cer. Din muntele Gali-leii despre care am vorbit, plecăm spre muntele înălţării. Pe locul unde S-a înălţat Iisus la cer e azi o biserică arabă (musulmană), înconjurată cu mai multe clădiri, având de-o parte şi un turn. Dăm la pag. 251 fotografia acestora, în mijlocul acestor clădiri, lângă turn, la stânga, unde se vede o cupolă, este biserica arabă, o biserică mică cu acoperiş de boltitură. Aici în această biserică arabă se află locul unde S-a înălţat Iisus la cer. Intrăm cu evlavie înăuntru, cântând troparul înălţării: „Înălţatu-Te-ai întru mărire, Hristoase, Dumnezeul nostru, bucurie făcând ucenicilor cu făgăduinţa Sfântului Duh, încredinţându-se prin ei binecuvântare. Că Tu eşti Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii”…

Pe urmele Mântuitorului înăuntru în biserică se păstrează o stâncă de pe care S-a înălţat Iisus la cer. E un vârf de stâncă pătrată în care se vede săpată o urmă de om, călugării spun că e urma ce a lăsat-o Iisus Mântuitorul când S-a suit la cer. Ne închinăm cu evlavie în faţa acestui sfânt loc şi sărutăm piatra sfântă care a fost martoră înălţării Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Un fior te cuprinde când te rogi în acest loc. Este ceva în acest loc ce te mângâie, te întăreşte, îţi dă tărie, nădejde şi putere. Parcă auzi glasul Lui: „Nu vă temeţi, iată, Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârşitul veacului” (Matei 28, 20). „Să nu se tulbure inima voastră, aveţi încredere în Dumnezeu, aveţi încredere în Mine. În casa Tatălui Meu sunt multe lăcaşuri. Şi după ce Mă voi fi dus şi vă voi pregăti vouă loc, iarăşi Mă voi întoarce şi vă voi lua cu Mine, ca acolo unde sunt Eu şi voi să fiţi” (Ioan 14, 1 – 3) … Nu vă temeti, credincioşilor, căci Domnul ne gătește nouă loc în cer. Nu vă temeţi voi cei ce suferiţi nedreptăţi, batjocuri, bătăi pentru Domnul şi sufletul vostru, căci El vă gătește vouă lăcaş în casa Tatălui din cer… Bucuraţi-vă toţi cei care trăiţi o viaţă cu Domnul, căci plata voastră multă este în cer.

Mă gândesc în acest loc că Domnul Iisus iarăşi va veni aşa cum S-a dus (Faptele Apostolilor 1, 11). „Va veni pe norii cerului cu putere şi mărire, va veni ca Judecător, la să dea fiecăruia după faptele sale”

(Matei 24 şi Apocalips 22, 12). „Drept aceea privegheaţi, că nu ştiţi ziua şi ceasul în care Fiul Omului va veni" (Matei 25, 13). „Luaţi aminte ca să nu vă afle ziua aceea dormind" (Matei 25).

252

253

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Pe locul unde S-a pogorât Duhul Sfânt peste Apostoli

Locul unde s-a pogorât Duhul Sfânt peste apostoli este tot acolo şi tot acelaşi unde s-a ţinut Cina cea de Taină şi unde s-a petrecut F.vanghelia din Duminica Tonţii. Acest loc se află în sudul Ierusalimului, afară de zidurile de azi ale cetăţii. Se vede că şi pe atunci acest loc era mai retras din vederea iudeilor şi din vuietul oraşului şi poate de aceea îl alegeau apostolii pentru întâlnirile şi rugăciunile lor.

Plecăm spre acest loc, Ieşim din vuietul oraşului şi o apucăm spre sudul Ierusalimului. Mă gândesc în mine: iată ce potrivire minunată! Pentru ca să mergi la locul unde s-a pogorât Duhul Sfânt, trebuie să ieşi mai întâi din vuietului zgomotul oraşului. Pentru ca să poţi prinţi darul şi harul Duhului Sfânt trebuie să faci tot aşa: să te retragi mai întâi din vuietul acestei lumi, să te retragi din „moda" şi datinile acestei lumi, să te retragi în rugăciune, în cugetare despre cele sufleteşti şi să încui uşa inimii tale faţă de „duhul acestei lumi" (Efeseiti 2, 2).

Calea noastră spre locul Pogorârii Duhului Sfânt este şi ea o predică pe care o pun aici spre învăţătură tuturor.

Iată-ne ajunşi în faţa locului unde S-a pogorât Duhul Sfânt. Este azi pe acest loc o biserică arabă (ntohantedană), al cărei chip l-am dat când am vorbit despre locul unde s-a ţinut Cina cea de Taină. Pentru ca să putem intra înăuntru trebuie să plătim bacşiş şi trebuie să ne tragem peste ghete nişte pantofi, căci după legea mohantedană în bisericile lor e oprit să intre cineva încălţat. Ei intră numai după ce mai întâi s-au descălţat şi şi-au spălat picioarele.

Intrăm înăuntru şi iată-ne ajunşi în locul unde s-a pogorât Duhul

Sfânt în chipul limbilor de foc peste apostoli. Este acest loc o încăpere mare şi înaltă, având câteva columne ce se prelungesc sus în nişte boltituri şi arcuri. E o încăpere goală, rece şi neîntpodobită, aşa cum sunt cele maintulte moschei (biserici) musulmane. Dăm pe pagina următoare fotografia. este încăperi. Tot în acesta clădire se spune că ar fi şi mormântul lui David. În fotografia clădirii se văd nişte trepte în fund. Pe această uşă intrând, arabii arată un mormânt acoperit cu mătase verde despre care se spune că e mormântul lui David.

Ceea ce te izbeşte mai întâi când ajungi la locul Pogorârii Duhului Sfânt este faptul că acest loc de o atât de mare însemnătate creştină se află azi în mâinile şi stăpânirea necredincioşilor. E un loc străin nouă creştinilor şi sufletul. ţi se umple de mâhnire când afli acest lucru. Ai vrea să te rogi, ai vrea să cazi în genunchi şi n-ai unde. Eşti într-o casă străină, îmi vine să întreb: „Doamne, cum se poate una ca asta?... cum poţi Tu suferi una ca asta?" Simt însă că această mâhnire şi indignare dintr-odată se topeşte în sufletul meu, şi în locul ei îmi pune parcă cineva o Iţă gândire. „Scrie la «Lumina Satelor», – îmi şopteşte un glas tainic – că locul unde s-a pogorât Duhul Sfânt în chipul limbilor de foc nu este al creştinilor, pentru că iticâ praznicul Duhului Sfânt nu este şi n-a ajuns să fie praznicul creştinilor, căci dacă Duhul Sfânt ar fi praznicul

254

255

Preotlosif Trifa creştinilor s-ar vedea în lume „roadele Duhului Sfânt: dragostea, bucuria, pacea, credinţa, blândeţea, înfrănarea" (Galateni 5, 22) ... scrie la «Lumina Satelor» că acest loc închipuie în chip minunat viaţa creştinătăţii. Plină de focul, de lumina şi căldura Duhului Sfânt a fost viaţa celor dintâi creştini, dar acest foc s-a stins mereu, căldura dragostei s-a răcit mereu.

Sufletul creştinilor de azi a ajuns o casă goală, rece şi străină de darul şi harul Duhului Sfânt...

Creştinătatea a pierdut locul Pogorârii Duhului Sfânt, pentru că a pierdut puterea, darul şi harul limbilor de foc.

Câţiva intră să vadă mormântul lui David, Eu mă
Locul unde S-*a pogorât Duhul Sfânt*
256
Pe urmele Mântuitorului reazem în dosul unui stâlp. Mâinile mi se strâng cu putere spre olaltă, ochii mi se umezesc şi inima mi se roagă suspinând:

„*Duhule*, *Cel de viaţa datator*, *vino şi Te sălăşluieşte şi în mine şi mă curăţeşte de toată otrava ce mai este în mine*… Arde, *Du*hu*le Sfinte, to*t *ce* ma*i est*e *de* ar*s în* mi*n*e, *ca să se* cure*ţe de rugină au*rul *ini*mii *mel*e *şi* d*e bur*uieni *ogo*rul *sufletului meu*. *Du*hu*le Sfinte, Mâ*ngâ*ietorule, Ce*l *făgăduit* nouă *de* M*ântuitorul, rămâi de*-a *pururi în min*e, să t*e sim*t neîn*cetat ca* pe «*fo*cu*l ce* ar*de în* o*asele mel*e» *(Ieremia 10*, 19), să t*e* s*imt ca* pe p*loaia şi* r*ouă ce* a*dapă mereu pământul ini*mii *mel*e. *Du*hu*le Sfinte, îm*bată*-mă şi pe min*e *cu* «*beţi*a» *cu* car*e i-a*i *îmbătat aic*i *pe* a*postoli în* Zi*ua Cincizeci şi i… Fă-m*ă şi *pe mine un «neb*un pe*ntru* H*ristos*» *(l Cor*inte*ni 4, 10)*, *şi mă* um*ple c*a *odinioară pe apostol*i, *cu îndrăzneală pentru* v*estire*a *Evanghel*iei, *cu cur*aj în *suferinţa pentru Domnul, cu sme*renie, *răbdar*e, *dragos*te, *înţele*pciune *şi mai ales cu căldura*, *cu foc*ul *şi put*erea *darului şi harului Tău. Du*hu*le Sfinte, umple* cu *foc şi lumină şi sufletul celor care s-au strâns la luptă contra* p*ăcatelor în Oastea* D*omnului, căci fără de focul darului Tău şi fără de «sabia»* T*a (Efes*e*ni 6, 17)*, noi *n*u p*ut*em *face nimic…*

Ieşim afară. Citesc din Noul Testament (Faptele Apostolilor cap.2) cele ce s-au întâmplat în Duminica Cincizeci şi i.

Citesc a-ci la faţa locului despre cei 3.000 care au numit pe Mântuitorul: „Ei petreceau în învăţătura apostolilor, în legătura frăţească şi în rugăciuni… în toate zilele erau în biserică, lăudând pe Dumnezeu… şi era una sufletul şi inima lor şi peste toţi era un mare dar” (Faptele Apostolilor 2, 41 – 47). O, cât de mult s-a

— N Pe urmele Mamuuorului
257
Preotlosif Trifa depărtat viaţa creştinilor de azi de viaţa cea plină de darurile Duhului Sfânt a creştinilor celor dintâi!

Nicăieri n-am simţit în Ierusalim o durere şi întristare mai mare ca aici la locul unde S-a pogorât odinioară Duhul Sfânt în chipul limbilor de foc.

Mulţimea era împărţită în două tabere: unii ziceau că „apostolii sunt beţi de must", iar alţii „au fost străpunşi în inima lor de Cuvântul lui Dumnezeu" (Faptele Apostolilor 2, 13 – 47). Aceste tabere sunt şi azi: unii oameni – foarte puţini – trăiesc în darul Duhului Sfânt, iar alţii – cei muiti – trăiesc în „duhul acestei lumi".

La lacul Silomului, unde s-a tămăduit orbul cel din naştere

Cred că cunoaşteţi cu toţii evanghelia orbului din naştere pe care l-a tămăduit Iisus, ungându-i ochii cu tină şi trimiţându-l să se spele în „scăldătoarea Siloamului" (citiţi pe larg această evanghelie la Ioan cap.9).

Această evanghelie s-a petrecut la Ierusalim. Lacul Siloamului este în afară de Ierusalim. Ierusalimul este aşezat sus pe colina muntelui Sionului, iar lacul Siloamului e tocmai jos, în valea Chedron, în sudul Ierusalimului. Din Ierusalim trebuie să cobori un bun coborâş până ajungi la locul unde a fost lacul Siloamului.

Un grup de vreo douăzeci de pelerini plecăm pe jos să cercetăm locurile din valea Chedron (în această vreme o parte din pelerini erau duşi în Galileea; aceştia n-au văzut Siloamul). E o căldura înăbuşitoare. Dam mai întâi pe la o mănăstire alezată pe o coastă, şi apoi coborâm în vale şi ne îndreptam spre lacul Siloamului.

Pe urmele Mântuitorului

— „S

Lacul Siloamului

258

259

Preotlosif Trifa întreg drumul e tot piatră şi iar piatră. Un nor de pulbere se ridică în urma noastră, ca după o turmă de oi care mer-pe diurn. Sărim pe întrecute unii înaintea altora, ca să lăsăm praful să-l înghită cei din urma noastră. Mă gândesc în mine: Doamne, ce puţin trăim noi în duhul Evangheliei! O milă mă cuprinde când mă gândesc

de altă parte la bietul orb din evanghelie: de câte ori se va fi împiedicat el, sărmanul, în aceşti bolovani până să ajungă la apa unde îl trimisese Iisus.

Iată-ne ajunşi în faţa lacului Siloamului. Acest lac trăieşte şi azi şi are şi azi apă ca pe vremea Mântuitorului, numai cât apa i s-a mai împuţinat. E mai mult o fântână mare decât un lac. Dar locul cu apa nu e la suprafaţă, ci e în adâncul pământului. Trebuie să cobori în pământ vreo 30 – 40 trepte de piatră până dai de apă. Dam pe pagina dinainte fotografia Siloamului de azi.

Pentru o mai bună orientare şi înţelegere, în imagine se vede Siloamul deschis printr-o tăietură de sus de la suprafaţa pământului până jos în adâncime unde este apa. Treizeci şi doi de metri trebuie să cobori în adâncul pământului de stâncă până dai de apa Siloamului. Siloamul e azi mai mult o fântână mare. O mulţime de oameni săraci din partea locului – mai ales fete şi copii – scot mereu apă şi o duc la mari depărtări. Fetele şi copiii au un fel de ulcioare mari de pământ pe care le ducipe umeri. Unii au şi vase de metal. Unii au venit cu măgăruşi pe care încarcă apa în burdufuri de capră şi o dud sus în Ierusalim unde p vând pe bani. O, ce lucru scump este pe aici apa. În întreagă Ierusalimul sunt numai câteva izvoare mici de apă. În cea mai mare parte se foloseşte apa de ploaie, în Ierusalim plouă numai în timpul de iarnă, adică în lunile noiem-brie-martie. În vremea asta oamenii strâng apa de ploaie în „cisterne”, în fântâni săpate în piatră, pe

Pe urmele Mântuitorului lângă zidurile caselor. În această vreme se strânge apă şi în cele mai multe fântâni. O astfel de apă strânsă din ploaia de iarnă are şi Siloamul.

Aşteptăm să se gate mulţimea ca să intrăm în adânc. Dar în loc să se gate, tot mai mulţi şi mai mulţi vin cei ce însetează după apă. O, ce comoară este pe aici apa! Eu mă gândesc la ţara mea cea binecuvântată de Dumnezeu cu izvoare şi râuri de apă limpede. Dar pe la noi oamenii nu ştiu preţui acest dar, căci dacă l-ar şti preţui nu s-ar înfunda în crâşme să bea băuturile şi otrăvurile de acolo.

Intrăm în lacul Siloamului. După zăpuşeala de afară simţim înăuntru o răcoare plăcută. Abia străbatem înăuntru de mulţimea celor care intră şi ies mereu, purtând vasele de apă pe umeri şi în mâini, înaintăm mereu şi tot mai avem. Trebuie să coborâm în adânc 32 de metri. Mă gândesc mereu la orbul din evanghelie, mă gândesc la viaţa sa tristă ce a petrecu-t-o în orbire şi mă gândesc la bucuria tămăduirii sale. Mă gândesc că orbul a trăit două vieţi: una în orbire şi alta în lumină. Mă gândesc că şi eu am trăit o viaţă de orbire sufletească, o viaţă pierdută. O, ce mult a lucrat Domnul până să mă aducă la lumina vieţii!

O, cum nu cunosc oamenii pe Cel care a venit în lume „să dea orbilor vedere" (Luca 4, 18). O, cum nu ştiu oamenii că vorba cea mai dulce şi fericirea cea mai mare de pe lume sunt cuvintele orbului din naştere: „orb am fost şi acum văd".

Iată apa Siloamului! Aici s-a spălat cu apă orbul, aici i s-au deschis ochii. Mă aplec, iau apă cu mâna şi îmi ud ochii, rugându-mă cu cuvintele din cântarea bisericească: „Fiind orbit la ochii sufletului, vin la Tine.

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Hristoase, ca şi orbul cel din naştere, strigând către Tine întru căinţă: milostiv fii mie, Umile, Cela ce eşti lesne iertător".

Ieşind afară, mă gândesc la cei multi-mulţi, care „ochi au şi nu văd", orbiţi fiind de patimi şi păcate. O, cum a orbit dumnezeul veacului acestuia (diavolul) mintea oamenilor, să nu vadă strălucind Evanghelia lui Hristos (2 Corinteni 4, 4).

La lacul Vitezda, scăldătoarea oilor…

Între minunile pe care le-a făcut Mântuitorul la Ierusalim este şi vindecarea slăbănogului de la lacul Vitezda. Acest lac avea putere tămăduitoare, „îngerul Domnului – spun evangheliile – se cobora la vreme în scăldătoare şi tulbura apa, şi care intra întâi după tulburarea apei se făcea sănătos ori de ce boală era cuprins" (Evanghelia ce se citeşte la Sfeştanie). Aici la acest lac a aflat Mântuitorul pe un slăbănog

care aştepta şi el de 38 de ani să se bage în scăldătoare. „Voieşti să fii sănătos?" – l-a întrebat Iisus. „Doamne, om nu am care să mă bage la vreme în scăldătoare". „Scoală-te – i-a zis atunci Iisus – ia-ţi patul tău şi umblă". Şi îndată s-a făcut omul sănătos, şi luându-şi patul său a început a umbla (Ioan cap.5, vers 1 – 15). Imaginea de alături arată această evanghelie. Această fotografie e adusă de la Ierusalim, de la locul unde s-a petrecut evanghelia. O aşa înfăţişare se crede că ar fi avut locul unde s-a petrecut minunea tămăduirii slăbănogului.

Locul unde a fost odinioară scăldătoarea oilor se păstrează şi azi. Se află în Ierusalim, în partea de răsărit a oraşului. Spre acest loc plecăm în după-amiaza zilei de 28 septembrie. Locul e în posesia unui ordin călugăresc catolic care îşi are aici un grup întreg de edificii. Intrăm pe o poartă largă. Un călugăr ne primeşte binevoitor şi ne duce prin curte spre locul unde a fost lacul Vitezda. Înaintăm cu sufletul înfiora t „dându-ne seama că păşim pe locul unde a umblat Mântuitorul. O portiţă se deschide – şi intrăm într-un loc înconjurat de toate părţile de ruine vechi. Ici-colo se văd urmele unor scări vechi de piatră. Călugărul ne spune că pe baza săpăturilor şi a studiilor făcute aici la faţa locului, lacul Vitezda s-a refăcut cam aşa după cum era pe vremea Mântuitorului. Pentru ca să vedem acest lac trebuie să intrăm în adâncul pământului. Trecem mai întâi printr-un gang boltit. Pe un perete al acestui gang vedem o rama

262

263

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului mare cu evanghelia ce s-a petrecut aici, tradusă în optzeci de limbi. O surprindere. Iată evanghelia şi pe limba noastră românească şi încă de două ori. Odată cu litere cirilice şi odată cu litere latine. Pelerinii noştri încep a citi: „Şi este în Ierusalim, lângă poarta oilor o scăldătoare ce se numeşte Vitezda"… E ceva mişcător să citeşti evanghelia la locul unde s-a petrecut, şi încă în româneşte!

Înaintăm mai departe. Cu lumânări aprinse începem să coborâm în adânc. Coborâm o mulţime de trepte largi, de piatră, cu cotituri. Tot

coborâm în adânc, şi lacul nu se mai iveşte. Eu mă gândesc mereu la bietul slăbănog cum a aşteptat el, sărmanul, treizeci şi opt de ani, căci n-avea cine să-l pogoare în această

— afunzime. La a treia cotitură, o portiţă se deschide şi iată în faţa noastră lacul Vitezda. E

cam cât o vatra de casă mare. Are şi acum puţină apă pe fund. Fotografia de alături arată încăperea din adâncul pământului în care se află lacul, aşa cum e în starea de azi.

Ne aplecăm cu evlavie de această apă a tămăduirilor. Ne udăm cu ea faţa şi ochii, rugându-ne să ne fie şi nouă spre tămăduirea bolilor trupeşti şi sufleteşti. Eu mă gândesc la taina ce o avea această apă: numai când îngerul Domnului se pogora în ea avea putere de tămăduire. Mă gândesc că aceasta e şi azi taina tămăduirii bolilor noastre sufleteşti şi trupeşti. În viaţa noastră creştinească trebuie să se pogoare o putere, un dar de Sus: darul şi harul Duhului Sfânt.

— „Cam unde ar fi locul unde a stat slăbănogul din evanghelie?" – îl întrebăm pe călugăr.

Ieşim afară. Călugărul ne duce în două încăperi vechi ce stau deasupra lacului. Iată, aici se crede că a stat slăbănogul. Un fior sufletesc îmi străbate sufletul. Parcă aud pe slăbănog tânguindu-se şi parcă aud pe Mântuitorul întrebându-l: „Voieşti să fii sănătos?" Simt ceva ce-mi răscoleşte tot trecutul vieţii mele.

Mă retrag după un stâlp de piatră. Ochii îmi umezesc şi încep să mă rog:

Doamne lisase, şi eu am stat ca slăbănogul de aici, ologit în păcate şi fărădelegi. Am stat şi eu ca la douăzeci de ani. Tu mă întrebai mereu: „Voieşti să fii sănătos?", eu însă nu răspundeam nimic. Abia pe urma Te-am chemat, şi Tu îndată ai venit şi m-ai ridicat din patul fărădelegilor, dintr-o moarte sigură, trupească şi sufletească.

De atunci eu „am început să umblu" – şi până la sfârşitul vieţii mele n-am o altă dorinţă decât să umblu mereu în căile Tale.

Mă ridic. Trebuie să plecăm. Privind încă o. dată lacul Vitezda mă gândesc că e plină şi lumea de azi cu

265

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului cei slăbănogi cu sufletul. Câţi umblă însă să se vindece?

Tot aici în curtea acestui edificiu e şi Biserica Sf. Ana, zidită pe locul unde tradiţia spune că ar fi fost casa Sf. Părinţi Ioachim şi Ana. Tradiţia spune că aici s-ar fi născut şi Preacurata.

Locul unde tradiţia spune că s-ar fi născut Fecioara e înti-o criptă ce se afla dedesubtul altarului. Coborând în adânc vreo douăzeci de trepte se vede un altar mai mic împodobit cu mătăsuri, flori şi candele. Printre flori şi candele se vede chipul Preacuratei în forma unei păpuşi ce zâmbeştea. Această păpuşă ar reprezenta naşterea Preacuratei, însă acest fel – de prost gust şi greşii – de a reprezenta pe Sf. Fecioară, nu trezeşte simţămintele pe care ar trebui să le ai în faţa acestui loc. Au spus acest lucru toţi câţi au cercetat acest loc (chiar şi scriitorii catolici). O icoană frumoasă, înfăţişând naşterea Preacuratei ar fi cu mult mai potrivită decât astfel de chipuri nepotrivite.

În afară de lacul Vitezda şi Biserica Sf. Ana, mai este de văzut în acest loc încă un lucru interesant. Un muzeu în care se află adunate, reconstruite şi făcute toate lucrurile şi obiectele despre care se vorbeşte în Sf. Scriptură. Aici am văzut mană de care a căzut în pustie. Aici am văzut praştie de care s-a servit David când a omorât pe Goliat. Aici am văzut cum erau candelele pe care le-au avut cele cinci fecioare cuminţi şi cele cinci nebune din pilda evangheliei. Aici am văzut arginţi de care a luat Iuda în preţul vânzării Domnului.

Aici am aflat un lucru ciudat despre cum erau talanţii de care vorbeşte pilda evangheliei. Un talant trebuia să ţină la cântar greutatea unui bolovan de 42 kilograme. Fotografia de alături arată o astfel de piatră măsurătoare de talanti. Am rămas uimit aflând ce sumă

enormă era un talant: o bucată de aur sau de argint 42 kilograme. Cu adevărat – m-am gândit în mine – mare, dar mare răspundere le dăduse Domnul oamenilor din pilda evangheliei când le împărţise la unul cinci, la altul doi şi la altul un talant. Nebunia celui ce

îngropase talantul în pământ reiese şi mai mare când afli ce sumă uriaşă era un talant.

Dăm mai sus fotografia unui talant: o piatră grea de 42 kilograme. O mână de om scoate alături banii cei mărunţi.

Încă multe alte lucruri interesante am mai văzut în muzeul Sf. Ana. În acest muzeu am aflat că „mierea sălbatică".

4

w!

Altarul bisericii Sf. Ioachim şi *Ana*

266

267

llf

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului cu care s-a hrănit Sf. Ioan Botezătorul e sucul unor arbori care cresc în pustie, iar un soi de lăcuste se mănâncă şi azi. Aici am văzut şerpi veninoşi despre care vorbeşte Biblia, aici am văzut suliţe de care au împuns coasta Mântuitorului, aici am văzut haine, arme şi fel de fel de unelte şi lucruri despre care vorbeşte Biblia.

Un ajutor minunat este acest muzeu pentru cunoaşterea Bibliei. A fost păcat că n-au avut răgazul cuvenit toţi pelerinii să-l cerceteze cu de-amănuntul. Ziua care am petrecut-o vizitând moscheile arabe de prin Cairo (Egipt) ar fi trebuit să o petrecem în muzeul Sf. Ana.

La Mormântul Preacuratei Născătoare de Dumnezeu

Tradiţia spune că după răstignirea Mântuitorului, Maica Sfântă a rămas mai departe în Ierusalim, unde a trăit o viaţă retrasă cu totul în rugăciune, în singurătate şi în durere. „Sabia ce a trecut prin inima" Preacuratei în clipele răstignirii Fiului său a simţit-o până la sfârşitul vieţii sale. Învierea dumnezeiescului Fiu n-a putut închide cu totul rana din inima Preacuratei. Tradiţia spune că Maica Preacurată a fost îngropată în Ierusalim. Privitor la adormirea şi îngroparea Maicii Domnului, Biserica Ortodoxă învaţă că „Preacurata Fecioară n-a putrezit în ţărâna acestui pământ, ci a fost mutată la ceruri fără să vadă stricăciunea. Adormind pe pământ în somnul morţii, Născătoarea de

Dumnezeu s-a deşteptat în ceruri" unde şade în toată cinstea şi mărirea ce i se cuvine, precum întăreşte acest lucru şi psalmistul care zice: „Stătut-a împărăteasa de-a dreapta, în haină aurită îmbrăcată, prea înfrumuseţată" (Psalm 44, 11) şi precum stă scris în Apocalipsa: „Şi semn mare s-a văzut în cer: femeie îmbrăcată cu soarele şi luna sub picioarele ei, şi pe capul ei cunună de douăsprezece stele" (cap.12, 1).

Tradiţia spune că la înmormântarea Sfintei Fecioare „apostolii s-au adunat cu minune de la marginile lumii" (luaţi fiind de nori).

Locul unde a fost îngropată vremelnic Sfânta Fecioară se păstrează până în ziua de azi la Ierusalim. Se află în partea de răsărit a oraşului, pe drumul dintre Ierusalim şi grădina Ghetsimani. Îndată ce ieşi din Ierusalim şi coborând în valea Chedron treci un pod, se vede la stânga drumului mormântul Sf. Născătoare. E aproape de grădina Ghetsimani, de aceea zice cântarea bisericească: „Apostolilor, de la margini adunându-vă aici în satul Ghetsimani, îngropaţi-mi trupul meu" (Svetilna).

Ne apropiem cu evlavie de locul unde apostolii au îngropat pe Preacurata Fecioară. Pe acest loc e azi o biserică ortodoxă, o biserică unică în felul ei, săpată şi aşezată fiind cu totul jos, în adâncimea pământului. Pe dinafară nu se vede decât intrarea, un perete de zid puternic, aproapej? arrat. Îţi face impresia unei intrări într-o cetate subpământeană.

Dăm la pag. 271 faţada intrării în Sf. Mormânt al Maicii Domnului. În faţă se vede şi o femeie îngenuncheată în rugăciune. Toţi trecătorii creştini se închină

269

Preot Iosif Trifa în faţa Sf. Mormânt Un călugăr ne deschide uşa şi intrăm cu evlavie în sf. biserică, începem îndată a coborî în adânc. Pe un coridor săpat în stâncă coborâm şaizeci de trepte de marmoră. Candelele licăresc ici şi colo. Un fior te cuprinde coborând aceste trepte. Parcă cobori prin viaţa cea plină de durere şi de zbucium a Maicii Preacurate. Candelele ce licăresc în întuneric sunt parcă nădejdile ce ardeau în viaţa1 Maicii Durerilor.

Sfârşind cu coborâtul treptelor, deodată, o lumină mare ne izbeşte. Spre răsărit în faţa noastră se deschide un altar plin de lumină strălucitoare. Aici este locul unde Maica Sfântă a fost îngropată vremelnic. Lumina ce ne izbeşte după licăritul candelelor de pe perete e parcă vestea de bucurie pusă în cântarea: „Bucură-te.

Fecioară, că Fiul tău a înviat a treia zi din groapă şi pe morţi i-a ridicat…" Lumina din adâncimea bisericii e parcă gradaţia pusă în Acatistul Născătoarei: „Bucură-te ceea ce te-ai născut cu zorile, fiind împodobită cu florile virtuţilor cereşti şi ai crescut cu soarele, fiind încununată cu razele dumnezeiescului dar"…

Dăm aici fotografia acestui altar sfânt, înăuntru se vede locul unde a fost Sf. Mormânt.

Pe urmele Mântuitorului

Intrarea în Mormântul Preacuratei

270

271

Preot Iosif Trifa

A

Ne apropiem cu evlavie de sfântul loc. În faţa noastră stă un altar strălucit cu două încăperi, în încăpereajdin mijloc e locul unde a fost mormântul Preacu* ratei. În încăperea din dreapta se află mormântul Sfinţilor Ioachim şi Ana, părinţii Preacuratei. Ne apropiem cu smerenie de locul unde a fost mormântul Preacuratei. Altarul este întreg de marmoră roşie şi străluceşte de mulţimea candelelor de aur şi argint. Locul unde a fost Sf. Mormânt e o încăpere mai mică în care – întocmai ca la Mormântul Mântuitorului – încapi numai aplecându-te în genunchi".

Îngenunchem cu sufletul înfiorat şi, intrând rând pe rând, sărutăm icoana Adormirii, aşezată pe locul unde a fost Sf. Mormânt. Călugării veghează neîncetat şi fac slujbe în acest preasfânt loc. Am aflat cu bucurie că şi o călugăriţă românca (maica Vitalia, din Chişinău) veghează la mormântul Preacurateia şi se roagă aici pentru fiii şi fiicele neamului nostru. I.P.S. Să Mitropolitul nostru Nicolae, îi dă arhiereasca

binecuvântare şi cuvinte de îndemn la frumoasa chemare ce şi-a ales.

Un călugăr ne-a spus lucruri interesante despre trecutul acestei biserici. Pe locul unde Preacurata a fost îngropată vremelnic, Sf. Elena, mama lui Constantin cel Mare, a clădit mai întâi o măreaţă biserică. Această biserică a dăinuit până prin veacul al V-lea când apoi a fost dărâmată şi rezidită în mai multe rânduri. Pe urmă cruciaţii reclădiră cu totul sf. biserică şi îi deferă forma pe care o are azi. Cruciaţii au zidit şi faţada intrării în Sf. Mormânt. Biserica e unică în felul ei în tot ţinutul Ierusalimului, fiind întreagă săpată în stâncă, în adâncul pământului. Biserica Sf. Mormânt al Preacuratei aparţine cu totul Bisericii Ortodoxe Greceşti.

272

Pe urmele Mântuitorului

Şi acum să urmăm mai departe cu cele văzute înăuntru, în sf. biserică. Doamne, ce lucruri de suflet înălţătoare vedem în toate părţile! Femei de prin toate ţările, din toate neamurile şi confesiunile, vin mereu să se roage şi să plângă lângă mormântul Preacuratei. Ortodocşii s-au adeverit şi aici mai îngăduitori faţă de alte confesiuni. Ei au îngăduit şi altor confesiuni să-şi aibă câte o capelă de închinare în acest preasfânt loc. Astfel de capele au armenii, abisinienii, copţii, ba chiar şi mohamedanii au avut un lăcaş de rugăciune (numit pe limba lor „mihrab”), pentru că şi mohamedanii cinstesc pe Maica Domnului, „siti Mariam”, cum îi zic ei, maica „profetului Isa”.

În acest chip la mormântul Preacuratei se întâlnesc şi se închină femei şi popoare din toată lumea, fără deosebire de neam şi confesiune, întocmai ca la Biserica Sf. Mormânt al Mântuitorului, aşa a voit Dumnezeu ca şi lângă mormântul Născătoarei să se strângă toate neamurile lumii atrase de lacrimile şi de rugăciunile celei ce a fost Maica Durerilor, „mai curata fără de asemănare şi decât oamenii şi decât îngerii”.

În afară de cele sus amintite, mai este la mormântul Preacuratei ceva ce mişcă sufletul. Acolo în adâncimi, în apropierea Sf. Mormânt este şi un izvor din care curge neîncetat, pe o ţeavă de fier, apă limpede

şi curată ca şi cristalul. Un astfel de izvor pe la Ierusalim e un dar, o comoară nepreţuită. Lângă mormântul Preacuratei izvorul pare a fi un izvor al darurilor, un izvor ce răsare din adâncimea vieţii celei ce ne-a dat pe Izvorul Vieţii.

Ne apropiem de izvor, aducându-ne aminte de cântările Acatistului: „Pe ai tăi cântăreţi, Născătoare e 18Pe urmele Mântuitorului

273

Preot Iosif Trifa de Dumnezeu, întăreşte-i, ceea ce eşti izvor viu şi îndestulat" …

Ne apropiem şi bem cu toţii din apa izvorului ca dintr-un „izvor viu şi îndestulat" …

Călugării spun că izvorul are şi darul tămăduirii bolilor şi mulţi bolnavi s-au tămăduit cu apa lui.

În adâncimea şi tăcerea Sf. Mormânt, murmurul izvorului parcă e plânsul Maicii Domnului. Nu este pelerin care să nu plângă lângă mormântul Preacuratei, întocmai ca lângă Mormântul Domnului şi la mormântul Preacuratei lasă închinătorii cele mai multe lacrimi.

Sosește vremea să ieşim afară. Ne apropiem încă o dată de piatra Sf. Mormânt. Două femei străine vor;

Mormântul Preacuratei Născătoare de Dumnezeu

274

K-i

Pe urmele Mântuitorului ni te cine ştie de unde de prin depărtările Asiei se roagă îngenuncheate în faţa Sf. Mormânt. Ochii lor sunt plini de lacrimi. Cine ştie ce dureri îşi descopăr" în faţa celei care a fost Maica Durerilor şi acum e Maica Mangâierilor. Sărutăm şi noi încă o dată piatra tocită de lacrimile milioanelor de închinători care au fost pe aici.

Ieşind afară, un călugăr ne spune o legendă în legătură cu înmormântarea Preacuratei. Pe când duceau apostolii pe Preacurata spre Mormânt, fură atacaţi de o ceată de iudei în inimile cărora ardea încă vechea ură contra Domnului Iisus. *În* fruntea atacatorilor era un

preot (rabin), şi voiau să răstoarne sicriul purtat pe mâini de apostoli. Dar n-apucă preotul să se atingă de sicriu şi îndată i se uscară mâinile, iar ceilalţi hulitori orbiră. Hulitorii se căiră plângând cu amar şi, trecând la legea creştină, se botezară, recăpătându-şi vederea, iar preotul, mâinile.

Iată am ajuns afară. Ne închinăm în faţa intrării şi ne depărtăm. Femeile care au fost cu noi în pelerinaj au mai venit şi în alte zile să se roage aici la Mormântul Preacuratei. Într-o zi am văzut pe una care îşi citea Acatistul Născătoarei, îngenuncheată pe locul unde a stat corpul Preacuratei. Ce mare învrednicire! Ce mare dar!

Iată cetatea lui David

La Ierusalim sunt multe de văzut şi din cele istorisite în Biblia Vechiului Testament, căci aproape toată Biblia Vechiului Testament s-a petrecut aici în Ierusalim şi jur. Aici la Ierusalim a trăit şi David

275

Preot Iosif Trifa!

Pe urmele Mântuitorului prorocul, Solomon înţeleptul şi alţi împăraţi împreună cu istoria şi întâmplările lor. Le vom lua pe acestea rând pe rând.

David împăratul a întărit Ierusalimul cu ziduri mari, a făcut din Ierusalim o cetate puternică înconjurată cu zid şi turnuleţe. Din uriaşa clădire a rămas încă până în ziua de azi o bună parte din zidurile temeliei şi o bună parte din vestitul turn al lui David. Nu s-a mai rezidit ci se păstrează până în ziua de azi aşa cum a scăpat din curgerea vremilor. Dăm alături fotografia cetăţii aşa cum e în ziua de azi. Dar aşa minată cum este această cetate, este o ruină măreaţă şi înfiorătoare. Când intri în Ierusalim această ruină te izbeşte mai întâi. Chiar fără să cunoşti Biblia şi istoria acestei cetăţi, un fior te cuprinde când o vezi. Te simţi înfiorat şi îţi dai îndată seama că aici s-au petrecut lucruri mari. În zidurile cetăţii se află blocuri uriaşe de piatră pătrată; turnul are o înălţime de peste 20 de metri. Cu sufletul înfiorat m-am apropiat de ruinele acestei cetăţi. Păşind peste uriaşele pietre rămase din vremea lui David, mi-am adus aminte de Psalmii şi Psaltirea lui David;

mi-am adus aminte de Psaltirea pe care mi-a lăsat-o mama de moştenire când a murit, lăsându-mă singur în lume la vârsta de 7 ani; mi-am adus aminte de toate mângâierile, de toată tăria şi puterea ce am sorbit-o mereu din această carte sfântă.

Fiecare piatră ce o atingeam cu piciorul parcă dădea un răsunet de psalm. Părea că pietrele grăiesc şi fiecare piatră spune un vers din Psaltire… „fără mie a mă lipi de Dumnezeu bine este, a pune întru Domnul toată nădejdea mea" (Psalm 72, 28) … „Domnul este luminarea mea şi Mântuitorul meu, de cine mă voi teme?

276

277

Preot Iosif Trifa

Domnul este apărătorul vieţii mele, de cine mă voi înfricoşa?" (Psalm 26, 1 – 2). „Domnul este ajutorul meu, nu mă voi teme de ce-mi va face mie omul" (Psalm 117, 6) … „Intru inima mea am ascuns cuvintele Tale ca să nu greşesc Ţie" (Psalm 118, 11) … „Adusu-mi-am aminte noaptea de Numele Tău, Doamne, şi am păzit legea Ta" (Psalm 118, 55).

Iată am ajuns sus în turn. Un fior mă cuprinde când mă gândesc că aici în acest loc a scris David cei mai mulţi psalmi. De aici a profeţit David patimile Mântuitorului. De aici a strigat David în cele patru părţi ale lumii: „Mărturisiţi-vă Domnului, că este bun, că în veac este mila Lui, Aleluia" (Psalm 117, 1). De aici a strigat: „Nădăjduiţi spre Domnul… temeţi-vă de Domnul, că n-au lipsa cei ce se tem de El" (Psalm 33, 9). De aici a strigat: „Gustaţi şi vedeţi că bun este Domnul" (Psalm 33, 8), de aici a strigat şi fioroasele cuvinte: „Moartea păcătoşilor cumplita este" (Psalm 33, 20). De aici a strigat David să laude „toată suflarea pe Domnul". De aici a strigat David profeticele cuvinte: „Fericit este neamul căruia Domnul Dumnezeu este nădejdea lui" (Psalm 32, 12) … „în mormânt vor intra toate neamurile care uită pe Dumnezeu" (Psalm 9, 17). O, de ar înţelege şi neamul meu această strigare!

La ţarina olarului şi locul pierzării lui

Iuda

„Ţarina olarului" sau a „sângelui" care s-a cumpărat pe cei 30 de arginţi ai lui Iuda, se păstrează şi în ziua de azi tot acolo unde era pe vremea Mântuito

278

Pe urmele Mântui torului rului. Pe limba arabilor ea se cheamă la Ierusalim „ha-keldama", ţarina sângelui. *E* aşezată pe o coastă sud-vestică a Ierusalimului. Dăm mai jos fotografia acestei coaste unde se află ţarina olarului. Se vede din toate părţile Ierusalimului. Parcă anume strigă tuturor: iată locul unde s-a sfârşit Iuda trădătorul! Ca să cercetăm acest loc ne-am coborât din Ierusalim, jos în valea Hinom, şi apoi am suit coasta din partea sud-vestică a

270

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântui torului oraşului. Coasta aceasta stâncoasă este plină de peşteri şi de văgăuni săpate în stânca dealului. Sunt aceste peşteri şi găuri morminte vechi din vremea lui Solo-mon. În acest loc era încă din vechime cimitir.

Deasupra în vârful coastei se vede un pom cu ramurile apăsate (vezi imaginea). Tradiţia spune că acesta ar fi pomul de care s-a spânzurat Iuda, respectiv ar fi un urmaş al acelui pom, căci pomul care a văzut fiorosul sfârşit al lui Iuda, n-a putut dăinui peste atâtea veacuri. Tradiţia însă a păstrat amintirea acestui loc. În vinele pomului ce-l arată tradiţia poate că mai curge şi azi din sucul pomului care a văzut fiorosul sfârşit al lui Iuda. Tot aici se află şi ţarina olarului.

Locul unde Iuda şi-a dat duhul în mâinile diavolului este şi azi un loc urât şi fioros. Te înfioară stâncile pline cu guri negre de morminte, te înfioară gândul că aici jos, în valea Hinom, pe vremea Mântuitorului ardeau gunoaiele Ierusalimului, care închipuiau „gheena", focul iadului „Te înfioară gândul că pe aici a umblat Iuda vânzătorul… Abia apuci să te vezi scăpat din acest loc fioros.

Ţarina Olarului aşa cum se află în starea de azi

Apăsat de mustrarea grozavei trădări, Iuda s-a tras unde era

miros de moarte şi fum de „gheenă”… s-a tras spre împărăţia întunericului şi a iadului.

Dăm alături fotografia cu „ţarina olarului”, aşa cum se află în starea de azi. În mijlocul acestei ţarine se află cimitirul: o clădire, cu o singură încăpere mare. Temelia acestei clădiri şi jumătate din pereţii ei o formează stânca, în această încăpere închisă erau săpate mormintele. Evreii folosesc acest loc de cimitire închise ca apărare contra şacalilor şi hienelor care dezgropau şi mâncau pe cei îngropaţi în locuri deschise.

Ce am mai văzut în valea Chedron

Mormântul profetului Isaia

Precum spuneam, văile Hinom şi Chedron care înconjoară Ierusalimul dinspre răsărit, asfinţit şi sud, sunt pline de amintiri biblice. Aflându-ne acum coborâţi în aceste văi, vom scrie rând pe rând despre tot ce am mai văzut prin aceste văi şi pe urmă ne vom sui pe Muntele Sionului ca să vedem locul unde a fost Sionul şi templul cel vestit al lui Solomon. Jos, în valea Chedron, se află şi lacul Siloamului despre care am mai scris. Nu departe de lacul Siloanvuhu se află locul unde a fost omorât şi îngropat Isaia prorocul. Vom începe cu descrierea acestui loc.

Isaia prorocul a trăit la Ierusalim între anii 730 – 800 înainte de Hristos. A fost alesul şi trimisul Domnului să cheme pe evrei la întoarcere către Dumnezeu.

281

Preot Iosif Trifa

Pe la începutul vieţii sale a fost prietenul unui rege bun şi cu frica lui Dumnezeu, cu numele Ezechia. Însă după moartea lui Ezechia a urmat la domnie un rege rău, Mânase, „care a făcut ce este rău înaintea Domnului” (2 Împăraţi cap.21).

Atunci s-a ridicat prorocul Isaia şi a început să mustre fărădelegile regelui, profeţind că va veni pedeapsa şi urgia lui Dumnezeu, însă Mânase n-a ascultat chemarea Domnului. El a început să omoare pe profeţi. „Şi a vărsat Mânase mult sânge nevinovat până

acolo încât a umplut Ierusalimul de la un capăt la altul”... (2 împăraţi 21, 16). Între cei omorâţi de regele cel păgânit a fost şi Isaia prorocul. Tradiţia spune că Mânase, regele cel ticăloşit, a dat ordin sol

trocul unde prorocul Isaiu a ţost tăiat 11 fierâsti Mtt
282

Pe urmele Mântuitorului daţilor să-l târâie pe prorocul Isaia afară din cetate, jos în valea Chedron. Apoi aici, în faţa lui Mânase, prorocul Isaia a fost tăiat cu fierăstrăul, o moarte fioroasă, însăşi o mărturie despre ce suflet păgânit era regele Mânase.

Amintirea locului unde s-a petrecut acesta fioroasă crimă se păstrează până în ziua de azi. Se află nu departe de locul unde a fost lacul Siloamului. Locul unde Isaia prorocul a fost omorât şi îngropat e însemnat cu o ridicătură de pietre strânsa în jurul unui arbore. La stânga se află o adâncitură în care se strânge apă pe vremea ploilor. Dăm alături fotografia acestui loc aşa cum se află în starea de azi.

La mormântul lui Absalom, fiul lui David înaintând în sus pe vale, la Chedron, iată se iveşte în faţa noastră mormântul lui Absalom, un fiu al împăratului şi prorocului David. Dăm la pag. 285 fotografia acestui mormânt. Este acest mormânt o criptă foarte măreaţă şi mişcătoare. A fost făcută cu atâta meşteşug că dăinuieşte de mii de ani. Cripta a. fost tăiată şi cioplită într-o stâncă întreagă, care se vede şi acum la spatele ei. Fundamentul criptei, cam de la jumătate în jos, e însăşi stânca, cioplita şi împodobită cu coloane săpate tot în piatra stâncii. Peste această temelie, de la jumătate în sus, se ridică zid de piatră mare, cioplită. Deasupra zidul are o formă, rotundă ca o cupolă, iar vârful ei ca un vas de flori. Cripta e de 6

Preot Iosif Trifa metri de lungă, 6 metri de lată şi 6 metri şi jumătate de înaltă. Înăuntru e un loc gol de 2 metri pătraţi. Criptă (aparţine evreilor.

Biblia spune că această criptă a fost clădită de însuşi Absalom. „Pe când trăia, Absalom şi-a ridicat un stâlp de aducere aminte în valea împăratului. Căci zicea: N-am fi prin care să se poată păstra aducerea

aminte a numelui meu, şi a pus numele său stâlpului, care şi azi se numeşte stâlpul lui Absalom" (2 Samuel 18, 18).

În jurul criptei se vede o turmă de oi, un soi de Palestina, cu coada groasă şi urechile lungi, lăbărţate. Se văd şi doi beduini – un bărbat şi o femeie – stând de vorbă în portul lor. Arborii ce se văd sunt măslini.

Absalom era fiul lui David împăratul, îndemnat de trufie şi îngâmfare s-a revoltat cu război contra lui David, tatăl său.

În lupta aceasta Absalom a fost bătut. El însuşi, voind să fugă, şi-a agăţat părul capului în ramurile unui stejar, şi loab, un ostaş al lui David, l-a omorât cu suliţa (2 Samuel cap. 18).

Biruinţa lui David s-a schimbat în jale şi plângere. David tatăl a plâns cu amar moartea fiului său Absalom.

La „mormântul apostolilor".

s

În valea Chedron mai sunt încă multe de văzut. Nu departe de cripta lui Absalom este un alt mormânt, iarăşi vechi, săpat de asemenea în stâncă de piatră. Dăm alături fotografia acestui mormânt văzut în faţa

Pe urmele Mântuitorului

Mormântul lui Absalom

284

285

Preot Iosif Trifa ţ-i

Pe urmele Mântuitorului intrării. I se zice „mormântul apostolilor", întrucât tradiţia spune că pe vremea Mântuitorului aici era o peşteră în care s-au ascuns opt apostoli după prinderea Mântuitorului în Grădina Ghetsimani. Că ar fi şi îngropat aici vreun apostol, nu se ştie. Mormântul e săpat în stâncă, deasupra la intrare are podoabe de flori săpate în piatră.

În faţa acestei peşteri-mormânt, mi-a venit iarăşi în gând istoria patimilor Mântuitorului. M-am gândit iarăşi cum L-au părăsit pe Domnul învăţăceii Lui. Am plâns în faţa acestei peşteri, g în d i ndu-mă

că şi eu L-am părăsit pe Domnul când trebuia să-L în a r tu r i – şese. Am suspinat g în din – du-mă că şi viaţa mea este plină cu astfel de peşteri în care am fugit şi m-am ascuns de mărturisirea Domnului, ca să nu mi se întâmple ceva.

În faţa peşterii în care s-au ascuns apostolii pe vremea cât au ţinut patimile Mântuitorului, mă gândesc de câte ori ne ascundem şi fugim noi, temându-ne să-L mărturisim pe Domnul. Din faţa acestei peşteri eu strig cititorilor acestei cărţi: Mărturisiţi-L pe Domnul cu viaţa şi faptele voastre… mărturisiţi-L pe Domnul, orice ar fi să vi se întâmple!

Trei morminte săpate într-o stâncă

În valea Chedron mai sunt încă multe de văzut. Amintesc acum ceva despre încă nişte morminte istorice. În coasta văii Chedron sau Iosafat, faţă în faţă cu Sionul (templul lui Solomon), se află mulţime de morminte evreieşti, din care unele foarte vechi, întreagă coasta e plină cu morminte. Evreii ţin foarte mult să se îngroape aici în faţa Sionului. E pentru ei un fel de pământ sfânt al făgăduinţei în care zac îngropaţi profeţii lor şi trecutul lor. Îndeosebi sunt mişcătoare nişte morminte vechi săpate în stânca dealului de piatră. Dăm pe pagina următoare fotografia acestor morminte. E mormântul regelui Iosafat (cel din stânga), al sfântului apostol Iacov (cel din mijloc) şi al proorocului Zaharia (cel din dreapta). Lespezile mai mici ce se văd împrăştiate pe coastă sunt toate morminte. Jos se vede un arab ducând de la lacul Siloamului cu măgăruşii apă încărcată în burdufuri de capră.

De mii de ani stau aceste morminte acolo în coasta văii Iosafat şi uşile lor sunt parcă nişte ochi ce se uită

287

Preot Iosif Trifa

„S.

Mormântul regelui Iosafat, al apostolului Iacov şi al proorocului Zaharia

288

Pe urmele Mântuitorului în lume. Sunt săpate curmare meşteşug,

fiecare o singură bucată de stâncă. Înăuntru au mai multe încăperi, îndeosebi e foarte frumos lucrat mormântul din mijloc, al sfântului Iacov, având în faţă şi două columne. Tradiţia spune că după prinderea lui Iisus în grădina Ghetsimani, apostolul Iacov s-a ascuns aici în peştera ce era pe acest loc şi a stat nemâncat, în post şi rugăciune până în ziua învierii. Aici ar fi fost şi îngropat.

„Veniţi să ne suim în Sion, în muntele cel sfânt al Domnului”…

În Biblie şi Psaltire se află o mulţime de locuri care amintesc despre Sion7 despre „muntele cel sfânt al Domnului”. Însă mulţi, poate cei mai mulţi/nu vor fi ştiind anume cum şi unde a fost Sionul. În aceste înseninări vom da pe larg şi istoria Sionului.

Ierusalimul, precum spuneam, se află clădit pe o colină cu două braţe. Colina dinspre răsărit se cheamă „Muntele Sionului”. Acest „munte” (în realitate e mai mult un deal mare decât un munte) are o istorie ce trece prin toată Biblia. Aici a fost locul unde Avraam a voit să aducă jertfă pe fiul său Isac.

„Muntele” pe care i-l arătase Dumnezeu lui Avraam ca loc de jertfă pentru fiul său, a fost – pe locul unde e azi muntele Sionului din Ierusalim. În vârful muntelui Sionului se află stânca Moria. În acest loc a făcut Dumnezeu legământ cu Avraam.

Tot pe acest loc de legătură sfântă între Dumnezeu şi oameni s-a clădit mai târziu vestitul templu al lui e 19Pe urmele Mântuitorului

289

Preot Iosif Trifa

Solomon. „Şi a început Solomon – spune Biblia – a zidi Casa Domnului în Ierusalim, în muntele Moria pe care Domnul i-l arătase lui David, tatăl său” (2 Cronici 3, 1). Dumnezeu însuşi şi-a ales acest loc. De aceea zice Psaltirea într-un loc: „Că a ales Domnul Sionul, şi l-a ales ca locuinţă Lui… Acesta este locul Meu de odihnă, voi locui în el, căci l-am dorit” (Psalm 131, 13 – 14).

De acest munte e legată întreaga istorie a poporului evreiesc, şi în parte şi istoria creştinătăţii. De aceea cânta psalmistul: „Bucuria întregului pământ este muntele Sionului, muntele cel sfânt al

Domnului" (Psalm 47, 2).

În după-amiaza zilei de 29 septembrie, o ceată mai mică de pelerini plecăm să vedem şi să cercetăm cu de-amănuntul Sionul. Vechiul Sion a fost în partea de răsărit a Ierusalimului. Era aşezat tocmai sus pe creasta „muntelui" Sion. Ziduri uriaşe stăruie şi azi pe acest loc Arabii au azi pe acest loc o biserică pompoasă (despre care vom vorbi mai târziu). Muntele Sionului cu locul din vârful lui unde a fost Sionul, templul lui Solomon, e înconjurat dinspre răsărit, miazăzi şi apus, de jur-împrejur cu adâncimea văilor Hinom şi Che-dron. Suntem acum în adâncimea acestor văi. O căldură înăbuşitoare ne urmăreşte. Trecem pe cărări pline cu pietre şi pulbere. Din valea Hinom înaintăm spre valea Chedron şi, mergând în sus prin această adâncime, înconjurăm mereu muntele Sionului. Cântarea de la glasul întâi din Octoih: „Înconjuraţi, popoarelor, Sionul şi-l cuprindeţi pe dânsul..." se plineşte sub ochii noştri. Nu ne pare rău de oboseala suferită. Vom putea spune tuturor că am înconjurat şi noi Sionul.

290

Pe urmele Mântuitorului

Din adâncul văilor Hinom şi Chedron ne uităm în sus spre vârful muntelui Sion. Sus pe creasta dealului, cu adevărat Sionul apare ca un loc deosebit, ca o înălţime ce leagă cerul cu pământul. Are şi azi Sionul ceva ce mişcă şi înalţă sufletul. Dăm mai jos fotografia muntelui Sion văzut de jos din adâncimea văilor Hinom şi Chedron. Faţă în faţă cu Sionul, spre răsărit se vede satul Siloam. E o îngrămădire de case de piatră

Sionul văzut de jos, din Valea Chedron

291

Preot Iosif Trifa aşezate în faţa muntelui Sion pe coasta muntelui Măslinilor".

Un fior sufletesc simţi privind Sionul din adâncul văii Hinom. Aici în valea Hinom ardeau gunoaiele Ierusalimului. Acest foc închipuia „gheena", „focul cel nestins". Aici e şi „ţarina sângelui" unde s-a îngropat Iuda. Un fior de groază simţi în acest loc. Faţă de muntele

Sionului cel înalt şi măreţ, te simţi ca într-un adânc sufletesc. Te mână parcă ceva să ieşi cât mai d'egrab din acest loc. Întunericul stă parcă în faţă cu lumina şi cerul cu iadul. Te atrage ceva spre Domnul, spre înălţime. O lacrimă se furişează în ochii mei. Mă gândesc: Doamne, cum stăteam şi eu odată în adâncul fărădelegilor. „Inima mea nu se înălţa şi ochii mei nu priveau spre cele înalte" (Psalm 130, 1).

Desfac Psaltirea şi, suind spre Sion, citesc psalmii treptelor (Psalmii 120 – 134). Aceşti psalmi grăiesc *deşi* pre o suire în muntele Sionului, despre o înălţare la; cele sufleteşti. Nicăieri n-am simţit înţelesul şi fiorul lor aşa de mult ca aici la faţa locului, suindu-mă spre muntele Sionului.

Ne vine parcă să cântăm cu psalmistul: „Dintru adâncuri am strigat către Tine, Doamne" (Psalm 129, 1) … „Ridicat-am ochii mei la munţi, de unde va veni ajutorul meu" (Psalm 120, 1) … „Cei ce nădăjduiesc în Domnul sunt ca muntele Sionului, care nu se clătina" (Psalm 124, 1) …

Ne suim spre Sion şi sufletul nostru parcă se înalţă şi el.

Iată am ajuns în „Muntele Sionului", unde a fost vestitul templu al lui Solomon. Acum voi scrie ceva despre istoria templului lui Solomon. Pregătirile pen

292

Pe armele Mântuitondm tru zidirea acestui templu le-a făcut tatăl lui Solomon, prorocul şi psalmistul David.

David împăratul a strâns grămezi uriaşe de material pentru Casa lui Dumnezeu. Bani a lăsat „o sută de mii de talanţi de aur, un milion de talanţi de argint şi o mulţime de aramă şi fier ce nu se poate cântări" (l Cronici 22, 14).

După moartea lui David, Solomon s-a apucat de lucru cu puteri uriaşe. „Solomon – spune Biblia – a numărat 70 de mii de oameni care să transporte materialul, 80 de mii care să taie pietre din munte şi trei mii care să privegheze asupra lucrătorilor. Lemnul de cedru l-a adus din munţii Libanului, de la o depărtare de 200 kilometri. Zeci de mii de oameni au lucrat timp de 20 de ani la această „Casă a lui Dumnezeu".

Când a fost gata, a ieşit o măreţie ce n-avea asemănare în toată lumea, în Biblie la cartea la Regilor, capitolul 6 şi la 2 Cronici capitolul 3 şi 4 se afla descris pe larg templul lui Solomon, cu toate bogăţiile şi podoabele ce le avea. Între altele, spune Biblia că „era acoperit cu aur altarul, bârnele, pragurile, pereţii şi uşile". Erau strânse în acest templu comori nepreţuite. În faţa chivotului Legii erau aşezaţi doi heruvimi săpaţi în lemn de cedru de o mărime uriaşă. Aripile lor întinse aveau o lungime de 20 de coti. Sfinţirea acestui măreţ lăcaş a ţinut câteva săptămâni de zile, luând parte o mulţime uriaşă de popor strâns din toate părţile lumii. Despre uriaşa sărbătoare a sfinţirii grăieşte şi faptul că pentru ospătarea mulţimii, „împăratul Solomon a tăiat 20 de mii de boi şi 120 de mii de oi" (2 Cronici 7, 5).

După moartea M Solomon măreţul templu a trecut prin multe şi grele încercări, în mai multe rânduri

293

Preot Iosif Trifa a fost jefuit pentru comorile sale. L-au jefuit chiar şi unii regi iudei căzuţi în idolatrie (Ahazia, Mânase). Pe la anul 588 înainte de Hristos, evreii fură duşi în robia Babilonului. Nabucodonosor cuprinse Ierusalimul, „arse casa lui Dumnezeu, dărâma Ierusalimul, puse foc tuturor caselor şi duse în Babilon toate vasele şi comorile din casa lui Dumnezeu (2 Cronici 36, 13 – 19). Sub regele Cir iudeii întorşi din exil căpătară iarăşi voie a rezidi templul. Acesta a fost al doilea templu. A fost ruinat şi acesta de Pompei, împăratul roman care asedie Ierusalimul, îl cuceri şi ucise 12 mii de evrei.

Templul pe vremea Mântuitorului

Templul de pe vremea Mântuitorului a fost templul al treilea. Acest templu a fost clădit la anul 39 înainte de Hristos. Pe arunci Iudeea era stăpânită de romani. Pe tronul Iudeii ajunsese Irod cel Mare. Ca să-şi câştige încrederea şi dragostea poporului iudeu acest Irod se apucă să rezidească cu totul, din nou, templul de odinioară al lui Solomon. Nouă ani lucră Irod la această clădire, folosind zeci de mii de lucrători. El folosi şi zece mii de preoţi anume învăţaţi să lucreze în

piatră şi lemn. Ei lucrară lucrurile pentru altar. Când fu gata, templul ieşi aşa de măreţ ca cel de pe vremea lui Solomon, numai podoabele şi aurirurile din lăuntru nu erau de aceeaşi valoare. Templul avea formă de terasă, adică se ridica treptat-treptat, stând pe locul cel mai înalt: altarul, chivotul Legii, Sfânta Sfintelor, în faţa templului era un larg foişor. Acest templu măreţ dăinuia pe vremea Mântuitoruluidăm

294

Pe urmele Mântuitorului

A

mai jos fotografia acestui templu. În acest templu învăţa Mântuitorul. Acest templu era fala şi mândria iudeilor. Istoricii spun că acest templu la lumina soarelui strălucea atât de tare, încât ochii nu puteau suferi lucirea lui. El închipuia tăria şi istoria poporului evreu.

Dar acest templu a avut o durată şi mai scurtă decât celelalte două. După 15 ani de la terminarea lui fu adus în acest templu un Copil/lăscut într-o peşteră din Betleem. Era Pruncul Iisus. În acest templu a recunoscut bătrânul Simeon pe Mesia şi a strigat: „Acum slobozeşte pe robul Tău în pace…”

Aici în acest templu a tâkuit Iisus Scripturile, în vârstă de 12 ani, când păruiţii II pierduseră. Aici a spus unele din cele mai frumoase pilde şi învăţături: despre banul văduvei (Luca 21), despre cel ce nu era îmbrăcat în haină de nuntă (Matei 22) etc. Aici a iertat pe femeia

Templul lui Solomon, aşa cum era pe vremea Mântuitorului

295

Preot Iosif Trifa păcătoasă. Aici a mustrat pe farisei şi cărturari. Aici a răsturnat mesele negustorilor. Aici a intrat în Duminica Floriilor…

A

În Marţea cea Mare, Mântuitorul a profeţit apostolilor dărâmarea templului prin următoarele vorbe: „Amin, amin zic vouă că nu va rămâne aici piatră pe piatră, care să nu fie dărâmată” (Marcu 13, 1 – 4). Profeţia Mântuitorului s-a împlinit întocmai. În anul 70 după Hristos, evreii încercară să alunge stăpânirea romană. Atunci Titus,

împăratul romanilor se scula cu război mare împotriva iudeilor. După crâncene bătălii, romanii cuceriră Ierusalimul şi îi deteră foc. Legiunile romane, înfuriate de răscoala evreilor, distrugeau tot ce le ieşea în cale. Furia războiului n-a cruţat nici templul, împăratul Titus, fermecat de frumuseţea acestei clădari, a voit să o cruţe, dar valurile furiei nimeni nu le mai putea opri. Împăratul s-a aruncat în mijlocul ostaşilor, poruncindu-le şi rugându-i să cruţe templul, dar totul era în zadar. Nimeni nu mai voia să mai asculte. În cumplita învălmăşeală în care iudeii cădeau ca iarba, un legionar roman aruncă o torţă aprinsă pe fereastra templului, într-o clipă, templul se prefăcu într-o mare de flăcări pe urma căreia nu mai rămăseseră decât ruine. Profeţia Mântuitorului se împlinise.

Ca o minune dumnezeiască, istoria spune că în acest grozav măcel n-a pierit niciun creştin din Ierusalim. Mântuitorul profeţise semnele pustiirii Ierusalimului în cuvintele: „Când veţi vedea Ierusalimul înconjurat de oşti, să ştiţi că atunci pustiirea lui este aproape. Atunci cei din Iudeea să fugă la munţi, cei din mijlocul Ierusalimului să iasă afară din el şi cei de

Pe urmele Mântuitorului

Soldaţii romani aprinzând Sionul

296

297

Preot Iosif Trifa prin ogoare să nu intre în cetate. Căci în zilele acelea va fi răzbunare, ca să se plinească tot ce s-a scris… va fi mânie împotriva norodului acestuia. Vor cădea sub ascuţişul sabiei, vor fi luaţi robi printre toate neamurile şi Ierusalimul va fi călcat în picioare…" (Luca 21, 20 – 25).

Când au văzut Ierusalimul înconjurat de oastea romană, creştinii şi-au adus aminte îndată de profeţia Mântuitorului şi s-au retras la timp din cetate pe care o aştepta „groaza pustiirii" şi au scăpat.

Când au simţit că s-a apropiat profeţia în noaptea din urmă – călăuziţi de şoapta Duhului Sfânt – s-au retras cu toţii în părţile de

dincolo de Iordan, şi astfel au scăpat cu viaţă. Iudeii nu credeau în această profeţie şi au pierit. Din clipa dărâmării Ierusalimului începe împrăştierea lor în toată lumea, începe blestemul ce i-a ajuns de a fi un neam fără ţară.

Un fior sufletesc simt că mă cuprinde stând pe locul unde s-au petrecut aceste lucruri. Mă gândesc la blestemul şi osânda ce i-a ajuns pe evrei pentru orbia lor sufletească. Mă gândesc la minunata scăpare a creştinilor. Mă gândesc la plinirea din cuvânt în cuvânt a profeţiei Mântuitorului. Cu adevărat, cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Lui vor rămânea în veci. Câţi însă ascultă cuvintele Lui şi le păzesc?!

Din această pustiire templul nu s-a mai refăcut. A rămas un loc pus sub osândă şi blestem pentru Sângele Mântuitorului şi al profeţilor. Tradiţia spune ca în timpul răstignirii Mântuitorului s-au auzit prin templul lui Solomon glasuri cereşti strigând: „Veniţi să părăsim locul acesta". Dumnezeu a părăsit Sionul, cetatea pe care Şi-o alesese „lui – şi locuinţă". Sionul a

 rămas un loc sub osândă şi blestem. Acest lucru s-a văzut mai târziu printr-o minune. Un împărat păgân, cu numele Iulian, un mare duşman al creştinismului, voind să contrazică şi să dea de minciună profeţia Mântuitorului despre dărâmarea templului, încercă să reclădească iar Sionul. Spre acest scop a adus la Ierusalim ostaşi şi maeştri care, mână în mână cu evreii, s-au apucat de lucru. Dar când au voit să aşeze temeliile, au izbucnit din adâncul pământului flăcări îngrozitoare în care au ars o mulţime de lucrători. Lucrarea a trebuit să înceteze. Era o arătare de la Domnul că profeţia Lui trebuie să se plinească. Sionul stă azi sub blestemul Domnului. Pe locul unde erau odată ziduri puternice şi podoabe strălucitoare, ară arabul, spre plinirea profeţiei de la Ieremia: „Sionul va fi arat ca un câmp".

Din vechiul Sion au mai rămas numai câteva ziduri din temelia şi vârful stâncii Moria unde era aşezat chivotul Legii. Aşa a pedepsit Dumnezeu orbia sufletească a evreilor.

Patru locuri din Biblie stau sub blestem ceresc: Sionul, Ierihonul, Tirul şi Babilonul. Toate patru au fost cetăţi măreţe, dar le-a ajuns blestemul. „Blestemat să fii, Tirule, şi nimicit cu desăvârşire" (Ezechil 26). „Blestemat să fie omul care se va ridica să zidească din nou Ierihonul" (Iosua 6). „Iar tu, Babilonule, în veci vei rămânea nelocuit, ca Sodoma şi Gomora" (Ieremia 50).

299

Preot Iosif Trifa

Ce se află azi pe locul unde a fost templul lui Solomon

După cucerirea Ierusalimului de către romani, pe locul unde fusese templul lui Solomon, s-a ridicat un templu în cinstea zeului păgân Jupiter. Constantin cel Mare mai târziu a dărâmat acest templu, clădind altul pe locul unde a fost Golgota, în semnul că Sionul s-a mutat sus pe muntele Golşota. Mai târziu, arabii recuceriră Ierusalimul şi luară în stăpânire şi locul unde fusese Sionul. La anul 637 după Hristos, califul Omar, curăţă de ruine Sionul şi clădi o măreaţă moschee mahomedană, pe care urmaşii lui o tot completară şi împodobiră. Această moschee stă şi azi în vârful Sionului şi e o adevărată minune de frumuseţe şi împodobire. Dăm alături fotografia acestei biserici musulmane.

E aşezată sus pe muntele Sionului, şi cupola ei se vede din mare depărtare. E aşezată pe un teritoriu foarte larg, având de jur-împrejur o curte de aproape jumătate kilometru pătrat. Locul şi biserica aceasta sunt în mare cinste la arabi. După Meca şi Medina („Ierusalimul" arabilor), moscheea de pe muntele Sion este locul cel mai sfânt pentru arabi. Merg şi arabii la Ierusalim în pelerinaj să se închine la acest loc. Locul acesta este păzit şi apărat zi şi noapte de arabi, în vremile mai de demult, înainte de război era apărat de o legiune întreagă de hogi (preoţi mohamedani). Nu era iertat nici măcar să se apropie cineva de acest loc.

300

Pe urmele Mântuitorului

O încercare de a intra, chiar şi din greşeală, o plăteai cu viaţa.

Hogii te spintecau la moment în „numele” lui Mohamed profetul. Locul e păzit şi azi, dar nu cu atâta străşnicie. Fără îngăduinţă specială şi fără bacşiş nu poţi intra. O mulţime de copii arabi străjuiesc pe la porţile de intrare. Un pelerin de al nostru, apropiindu-se prea tare de intrare a fost înşfăcat de copiii apărători ai locului sfânt, îl trăgeau toţi din toate părţile de haine. Abia s-a văzut scăpat de ei. Însă dacă plăteşti bacşiş ţi se deschid îndată porţile larg. (Cam aşa-i şi pe la multe uşi din ţara noastră). Evreii nu intră în acest loc. Se tem că ar călca pe locul unde a fost

Moscheea lui Omar, clădită pe locul unde a fost Templul lui Solomon

301

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Sfânta Sfintelor. Şi acest lucru, după pravilele lor, este un păcat de moarte.

Moscheea arabă de pe muntele Sâomilui este de o frumuseţe ca în poveşti. Are culoare vineţie, culoarea cerului. Pereţii pe dinafară sunt îmbrăcaţi în porţelanuri fine, de diferite culori. Deasupra, la mijloc are o boltă măreaţă în forma cerului. Când intri în ea te simţi parcă transportat într-o lume de basm. În toate părţile sunt stâlpi de marmoră scumpă, pereţi îmbrăcaţi în mozaicuri de diferite culori, în mijlocul acestor podoabe strălucitoare deodată se iveşte vârful unei stânci negre, de parcă-i de fier, înconjurată cu un grilaj de fier. E stânca Moria.

Aceasta e stânca Moria, locul pe care era aşezat templul lui Solomon. Pe vârful stâncii stătea chivotul Legii. Arabii ţin cu mare sfinţenie la această stâncă. De ce? întâia data pentru că în legea lor sunt şi unele părţi din Vechiul Testament. Şi ei cred, spre pildă, în Avra-am care a vrut să aducă jertfă pe fiul său Isaac în acest loc.

Credincioşii lui Mohamed spun că stânca acoperă un palmier udat de unul din râurile Paradisului. La judecata din urmă – spun ei – aici pe această stâncă îşi va aşeza Dumnezeu tronul ca să judece

sufletele şi să aleagă neghina din grâu. Aici s-a rugat Mohamed, profetul lor, şi ar fi lăsat vorbă că o rugăciune făcută în acest loc face cât o mie în altă parte. Tot de aici s-ar fi înălţat Mohamed, călare pe un cal înaripat. A voit să ducă şi piatra cu el, dar îngerul Gavriil a oprit-o cu mâna. Se mai spune şi legenda, că stânca ar fi vorbit când a sosit acolo Omar, cuceritorul Ierusalimului, şi i-a urat bun-sosit. Fel de fel de astfel de credinţe leagă mohamedanii de acest loc.

Interesantă este credinţa legată de o altă piatră mai mică ce se află în această biserică arabă. Pe faţa unei pietre cam de un metru pătrat se văd câteva capete de cuie bătute în ea. De jur-împrejur se văd găurile rămase după alte cuie care în decursul vremii au căzut de acolo. Arabii spun că această piatră e ceasul vremii. Au fost în ea 16 cuie din care au mai rămas numai 4. Celelalte au dispărut. Când şi acestea vor dispărea, va fi sfârşitul lumii şi sufletele vor trece pe aici în Paradis – zic ei.

Este şi aceasta o legendă care te înfioară în acest loc, chiar dacă nu eşti într-o credinţă cu cel care o spune.

Grajdurile şi fântânile lui Solomon

Aici, sus pe muntele Sion, unde a fost templul lui Solomon, mai sunt încă multe lucruri interesante de văzut. Se văd câteva urme şi din vestita mării-e şi bogăţie a lui Solomon. Biblia spune că „împăratul Solomon a întrecut pe toţi împăraţii pământului în bogăţii şi înţelepciune… Toate vasele împăratului erau de aur curat. Nimic nu era de argint. Pe vremea lui Solomon, argintul n-avea nicio trecere” (I împăraţi 10, 21 – 23). Între altele, spune Biblia, că „Solomon avea 40 de mii de iesle pentru caii de la carele lui şi 12 mii de călăreţi” (I împăraţi 4, 26). Pentru atâta amar de cai, Solomon trebuia să aibă grajduri uriaşe. Urmele câtorva din aceste grajduri uriaşe se văd şi se păstrează până în ziua de azi. Aceste grajduri se află săpate jos în adâncul pământului, respectiv în adâncul stâncii

302

303

Preot Iosif Trifa

Sionului. De lângă locul unde e moscheea lui Omar coboară în adânc nişte scări de piatră întortocheate şi deodată se desface un loc larg, un fel de gang lung cu nesfârşite încăperi împărţite cu stâlpi uriaşi de piatră. Aici au fost vestitele grajduri ale lui Solomon. Se văd şi azi belciugurile de fier de care erau legaţi caii.

Cu prilejul vizitei împăratului Wilhelm al n-lea la Ierusalim, turcii au văruit cu var alb grajdurile, o inovaţie ridicolă ce nu se potriveşte cu vechimea lor.

O legendă spune că în apropierea acestor grajduri subpământene ar fi locuit şi dreptul Simeon. De aici s-ar fi suit zi de zi în templu, aşteptând pe Cel Făgăduit. Aici în apropiere a fost şi templul în care bătrânul Simeon a primit în braţele sale pe Pruncul Iisus.

Grajdurile lui Solomon, fiind săpate în adâncul stâncii Sionului, au slujit ca loc de adăpost pe vremuri

Urme din grajdurile lui Solomon

304

Pe urmele Mântuitorului de bejenie. Pe timpul asedierii Ierusalimului din partea romanilor, aici au căutat scăpare o mulţime de evrei. Au pierit însă de foame. După arderea Ierusalimului şi cucerirea templului, nişte ostaşi romani, intrând să bea apă în aceste subterane, aflară aici o mulţime de cadavre şi oameni intraţi în agonia morţii. De însemnat este şi faptul că Solomon trăgea apa de lipsă în acest loc pe nişte canale subpământene lungi de kilometri întregi. Sus în muntele Sionului nu este niciun izvor de apă. Într-o vale, spre Beţieem, făcuse Solomon nişte fântâni uriaşe din ciment, aşezate între două dealuri. De aici trăgea apa de lipsă. La jumătatea drumului dintre Ierusalim şi Betleem sunt aceste fântâni. Sunt într-o vale. Valea întreagă dintr-o margine într-alta e prefăcută în trei uriaşe fântâni în care se strângea apa de rezervă. De aici apa se aducea

Fântânile lui Solomon e 20 – Pe urmele Mântuitorului

305

Preot Iosif Trifa apoi prin canale până la Ierusalim. Apa se strângea din câteva izvoare şi din apele ploilor. Cu apele din aceste

fântâni se făceau şi irigaţii pentru rodirea pământului şi creşterea pomilor. Pe vremea lui Solomon câmpia aceasta era plină de arbori şi livezi frumoase. Azi e pustie. Cu rostul acestor fântâni se lăuda Solomon în Eclesiast: „Făcutu-mi-am mie scăldători de apă ca să adăp din ele dumbrăvi ce odrăslesc!" (Eclesiast 2, 5 – 6).

Urmele acestor fântâni dăinuiesc până azi. Dăm alături fotografia lor. Sunt trei fântâni. Fiecare e cu câte 6 metri mai sus una decât alta. Sunt parte săpate în stâncă, parte făcute din zid puternic. Între ele e o de părtare de 49 metri. Lungimea lor e de 116, 129 şi 177 meni, lăţimea între 45 – 47 metri, iar adâncimea *7, 12* şi 15 metri. Fiecare fântână are trepte pe care se pogora după apă în vremea când apa se împuţina. Stând pe locul unde a fost mărirea şi bogăţia lui Solomon, mă gândesc la cartea Eclesiastului din Biblie, scrisă de înţeleptul Solomon. În această carte Solomon a cântaţi *t* deşertăciunea acestei lumi. Deschid Biblia şi citesc la-locul unde Solomon a zis: „Deşertăciunea deşertă-.: ciunilor, toate sunt deşertăciune… Ziditu-mi-am case, sădit-am vii, făcutu-mi-am fântâni, avut-am cirezi de boi şi turme de oi, strâns-am aur şi argint… Apoi când m-am uitat cu băgare de seamă la toate lucrurile pe care le făcusem cu mâinile mele şi la truda cu care le, făcusem, am văzut că în toate este numai deşertăciu –, <, ne şi goană după vânt şi că nu este nimic trainic sub „soare"… (Eclesiast 1, 2 şi 4 – 11). l [

„Deşertăciunea deşertăciunilor… toate sunt deşer) tăciune. Dar adu-ţi aminte de Făcătorul tău. Teme-teâi de Dumnezeu şi păzeşte poruncile Lui. Aceasta este

306

Pe urmele Mântuitorului datoria oricărui om. Căci Dumnezeu va aduce orice faptă la judecată cu toate cele ascunse, fie bune, fie rele" (Eclesiast 12, 8 – 14). Înţeleptul Solomon parcă a scris despre sine însuşi aceste înţelepciuni. A dovedit cu pilda şi păţania vieţii sale cele scrise. Din bogăţiile sale n-a mai rămas nimic. Aici la faţa locului îmi vine să întreb, să strig: Solomoane! unde îţi este aurul, argintul şi caii cu care te lăudai? Toate au pierit, toate s-au topit. A rămas însă aurul

minţii tale, au rămas pildele tale din Biblie.

La zidul plângerii evreilor…

Am arătat pe larg cum s-au plinit profeţiile despre dărâmarea Sionului şi cum i-a ajuns pe fiii lui Israel blestemul împrăştierii lor în toată lumea. Din vechiul Sion, din fostul templu al lui Solomon, din vechea mărire a poporului evreu, se mai păstrează azi numai rămăşiţele unui zid care a fost pe vremuri în temelia Sionului. Acest zid se află în partea dinspre apus a locului unde a fost odinioară Sionul şi templul. Acesta e aşa-numitul zid al plângerii, la care se strâng şi se roagă evreii din toată lumea.

Când am fost noi la Ierusalim, tocmai se nimerise „serbările corturilor" la evrei. Mulţime mare de evrei era cu acest prilej la Ierusalim şi la zidul plângerii. În preseara serbării lor am plecat să vedem acest zid şi pe evrei rugându-se.

Coborâm prin mai multe străzi, dăm într-o stradă îngustă cu case de beduini săraci, cotim la stânga şi iată suntem în faţa unui zid uriaş la poalele căruia se

307

Preot Iosif Trifa văd rânduri de oameni încovoiaţi de spate şi întorşi cu faţa spre zid. Se roagă, plâng şi se tânguiesc cu fel de fel de glasuri, aşa cum e în datină la evrei. Bocetele lor se aud de departe.

Ceea ce te mişcă mai întâi e uriaşul zid care stă în faţă cu creştetul ridicat în sus, spre cer. E zidul cu care înţeleptul Solomon a întărit coasta Sionului. E o rămăşiţă din temelia vechiului Sion. E făcut acest zid din uriaşe pietre pătrate. Unele pietre au şi câte doi metri pătraţi. Vechimea acestui zid şi proporţiile lui uriaşe te înfioară. Zidul e înalt de 14 metri şi lung de 18.

Mă apropiu mai tare să văd evreii cum se roagă. O stradă îngustă trece prin faţa zidului. E plină această stradă de plângători. Ne amestecăm şi noi printre ei să-i vedem şi să-i auzim cum se roagă. Se pot vedea aici evrei din toate părţile lumii. Iată pe evreul din Galiţia, cocoşat de spate şi cu căliionţii pe la urechi, iată pe evreul din Turcia, pe cel din Asia, pe cel din Rusia, alături de cel din România, pe cel din

Ungaria, alături de cel din Polonia, Germania etc. Sunt aici fel de fel de chipuri şi de porturi de evrei adunaţi din cele patru părti ale lumii pe unde i-a risipit blestemul

T /, l v – TI.v.

ceresc, înfăţişarea lor însă e aceeaşi... Parcă e scrisa şi pe faţa lor osânda şi pedeapsa ce o poartă. Dintre toţi, cei mai simpatici la înfăţişare sunt evreii din Spania. Poartă haina lungă de mătase fină colorată, nu poarta cârlionţi, sunt foarte eleganţi, curaţi şi au o înfăţişare demnă. Femeile au un fel de şaluri mari cu care îşi acoperă capul când se roagă. Săracii şi bogaţii se roagă ţ şi plâng alături!

De ce plâng evreii la acest zid? Cine cunoaşte! Biblia ştie de ce. Evreii îşi plâng mărirea pierdută, îşi

308

Pe urmele Mântuitorului plâng aducerea aminte a vremilor când erau o împărăţie şi aveau o ţară a lor. Îşi plângjpedeapsa ce i-a ajuns şi i-a împrăştiat în cele patru parţi ale lumii. Şi au de ce plânge. Poporul evreu stă sub un blestem şi o pedeapsă cumplită. Ei stau sub blestemul pe care l-au adus asupra lor cuvintele strămoşilor lor care au strigat în faţa lui Pilat „Sângele Lui (al lui Iisus), asupra noastră şi asupra copiilor noştri". Acest blestem i-a împrăştiat în toată lumea. Această osândă pe care au luat-o asupra lor, i-a făcut un popor fără ţară, uitaţi de Dumnezeu şi batjocoriţi de oameni. Evreii şi istoria lor sunt doar cea mai grăitoare mărturie despre plinirea Scripturilor.

La zidul plângerii, evreii se roagă cu multă durere. Nu-i vorbă, sunt şi aici *im zidul plângerii*

309

Preot Iosif Trifa destui care se roagă mecanic, numai cu bolboroseala gurii, ca prin sinagogi, dar sunt unii care se roagă cu toate suspinele inimii lor. Am văzut în special pe câteva femei plângând cu durerea mamelor care şi-au pierdut copiii. În decursul rugăciunii, plângătorii sărută şi îmbrăţişează pietrele din zid, care sunt tocite de mulţimea lacrimilor şi sărutărilor.

În decursul plângerii, evreii cântă versuri din Biblie, şi în special

din Plângerile lui Ieremia. Un rabin începe plângerea, strigând: „Din pricina templului care s-a sfărmat…”, la care gloata răspunde, plângând: „stăm singuratici şi plângem…”. „Din pricina zidurilor noastre care s-au prăvălit… noi stăm singuratici şi plângem. Din. pricina *fa*imei noastre care s-a stins… noi stăm singuratici şi plângem… Am rămas de izbelişte şi plângem… Părinţii noştri au păcătuit şi nu mai sunt, dar noi purtăm păcatele lor… Ne doare inima şi ni s-au întunecat ochii din pricină că muntele Sionului este pustiit, şacalii se plimbă pe el… Întoarce-ne, Doamne, la Tine şi ne dă zile ca cele de odinioară…” (Plângerile lui Ieremia).

În tăcerea serii, tânguirea evreilor este impresionantă, mişcătoare. Ai sta să lăcrimezi cu ei dacă n-ai şti că sunt urmaşii celor care L-au răstignit pe Mântuitorul. Te-ai ruga şi ai plânge împreună cu ei dacă ei ar stropi cu lacrimile lor greşeala strămoşilor lor care au răstignit pe Mântuitorul. Dar evreii nu plâng această greşeală. Ei plâng pedeapsa ce i-a ajuns, dar nu plâng păcatul pentru care le-a venit osânda. În inima lor ei şi acum urăsc pe Cel Răstignit, urăsc pe Cel profeţit de prorocii lor, pe Iisus Mântuitorul. La zidul plângerii îţi vine să plângi orbia sufletească a acestui popor.

310

Pe urmele Mântuitorului

În istoria omenirii nu se cunoaşte orbie sufletească mai mare decât cea a poporului evreu. Toată Biblia Vechiului Testament, Biblia pe care o citesc şi ei, este plină de profeţiile care s-au împlinit cuvânt cu cuvânt despre Mântuitorul – şi totuşi nu vreau să-L primească pe Iisus Mântuitorul. De mii de ani ei stau sub osânda şi blestemul Sângelui Celui Răstignit pe Cruce, darnici azi nu vreau să primească iertarea şi mântuirea. Ei plâng pedeapsa, dar nu primesc iertarea.

Un cap de evreu galitian se întoarce spre mine. Ce înfăţişare grozavă are! Vina răstignirii lui Iisus e scrisă în chip neşters pe faţa lui…

Dar la zidul plângerii, evreii nu-şi plâng numai osânda, ci stropesc şi un ideal naţional, sionismul.

Ceva despre sionism

Ce este sionismul? Este credinţa evreilor într-o reînviere a Sionului şi a măririi poporului evreu. Ei îşi reazemă această credinţă pe locurile unde se vorbeşte în Biblie despre o reclădire a Sionului. Ei îşi reazemă credinţa pe profeţii ca acestea: „Ascultaţi, neamuri, Cuvântul Domnului şi spuneţi: Cel ce a risipit pe Israel, îl va aduna… ei vor veni şi vor chiui de bucurie pe muntele Sionului" (Ieremia 31, 10 – 12) … „vă voi scoate dintre neamuri şi vă voi strânge din toate ţările şi vă voi aduce iar în ţara voastră"… (Ezechil 36, 24 şi 37, 23 – 28). Sunt profeţii frumoase acestea. Numai cât pentru evrei ele sunt o mare deşertăciune. De o parte aceste profeţii se referă la vremile când evreii au rezidit Sionul după robia babiloniană, iar de altă parte

31

Preot Iosif Trifa plinirea profeţiilor despre rezidirea Sicriului priveşte vremile şi pe evreii care se vor împăca cu Dumnezeu prin Jertfa cea Mare şi Sfânta a Fiului Său. Până când evreii nu se vor împăca cu Dumnezeu prin Jertfa Golgotei, până când nu vor plânge cu amar păcatul ce l-au făcut strămoşii lor, răstignind pe Fiul lui Dumnezeu „până atunci blestemul şi osânda va stărui asupra lor şi a copiilor lor.

Sionul pe care îl stropesc azi evreii cu lacrimile lor, nu mai este Sionul pe care „l-a ales Domnul ca lăcaş Lui". Acest Sion s-a mutat mai în sus, pe stânca Golgotei. În clipele când Mântuitorul şi-a dat duhul pe Crucea Golgotei, catapeteasma templului de pe muntele Sionului s-a rupt în două, de sus până jos. Tradiţia spune că în aceste clipe, glasuri de îngeri s-au auzit strigând în templul din Sion: „Veniţi să ne ducem de aici… veniţi să părăsim acest loc". În clipele când evreii au răstignit pe Fiul lui Dumnezeu, Sionul a încetat a mai fi lăcaşul lui Dumnezeu. Sionul cel vechi a rămas un loc pus sub blestem şi osândă. Sionul cel nou s-a mutat sus pe stânca Gologotei.

O, în ce cumplită orbie sufletească trăieşte şi azi poporul evreu, în istoria lumii nu se cunoaşte o altă asemenea pildă de orbie sufletească. Ei se ţin şi acum orbeşte de litera legii, dar nu vor să vadă

şi să înţeleagă adevărul. Profeţiile despre viaţa, moartea şi învierea Mântuitorului s-au împlinit cuvânt cu cuvânt. În Biblia lor sunt scrise aceste profeţii, dar ei nu vor să le înţeleagă. Şi nu numai că nu vor să le înţeleagă, dar ei urăsc şi azi în inima lor pe Iisus Cel Răstignit. Ei urăsc creştinătatea; urăsc şi se feresc de orice altfel de neam decât al lor.

312

Pe urmele Mântuitorului

Evreii au o religie unică în felul ei. Odinioară Dumnezeu a ales poporul evreu ca prin el să se strecoare şia printre popoarele păgâne credinţa cea adevărată, în acele vremi – în vremile biblice – poporul evreu era „poporul cel ales". În mijlocul popoarelor păgâne era singurul care cunoştea pe Dumnezeul Cel Adevărat. Dar acest popor s-a orbit sufleteşte. N-a vrut să primească pe Mesia Cel făgăduit şi profeţit de prorocii lor. A răstignit pe Fiul lui Dumnezeu. De aceea evanghelia a trecut asupra „neamurilor". Popoarele păgâne au primit credinţa în Dumnezeu şi în Iisus Hristos. Din poporul cel ales, evreii au ajuns poporul cel părăsit de Dumnezeu şi urât de popoare. Însă evreii, în orbia lor sufletească, se ţin şi azi a fi „poporal cel ales". Ei trăiesc într-un şovinism religios şi naţional unic în istoria lumii şi a popoarelor. Ei se consideră şi azi, ca oarecând pe vremile biblice, înconjuraţi de popoare păgâne pentru care în inima lor n-au decât dispreţ. Ei aşteaptă şi azi vremuri de mărire când vor fi ridicaţi iarăşi dintre neamuri – sau poate peste neamuri. Ei poate că aşteaptă şi azi profeţia pe care a spus-o Zaharia prorocul despre rezidirea a doua oară a Sionului după scăparea din robia babiloniaită. Zaharia a văzut în vedenie patru fierari. Ce sunt aceştia? – a întrebat Zaharia. „Fierarii aceştia au venit să taie coarnele neamurilor care au ridicat cornul împotriva lui Israel ca să-l risipească" (Zaharia 1, 1621). Poate că evreii se cred şi azi într-o robie babiloniană a neamurilor şi poate că aşteaptă „fierarii să taie coarnele neamurilor".

Când se roagă la zidul plângerii, evreii bal cuie în zid. Fiecare evreu care a plâns la zidul vechiului Sion.

313

Preot Iosif Trifa!

Pe urmele Mântuitorului lasă un cui împlântat în zid. E plin zidul plângerii cu astfel descuie bătute în peretele zidului. Aceste cuie înseamnă şi închipuie legătura lor cu trecutul, cu Dumnezeu, cu reînvierea Sionului. Ca religie e frumos acest semn de legătură cu trecutul şi cu Dumnezeu. E frumos şi ca un simbol naţional. Această legătură e puterea evreilor. În această legătură se află explicaţia unei adevărate minuni în istoria lumii: o pedeapsă cejrească i-a împrăştiat pe evrei în cele patru părti ale pământului, dar oriunde ar fi ei, îşi păstrează natia şi legea lor.

Această legătură religioasă şi naţională a evreilor ar fi frumoasă, dacă n-ar fi otrăvită cu şovinismul religios şi naţional. Evreii se simt legaţi prin zidul plângerii cu luptătorii contra neamurilor străine şi în special contra creştinătăţii. Zidul plângerii de la Ierusalim leagă pe evreii din toată lumea într-un singur plan de lupta. De la zidul Sionului pleacă, ca nişte fire de păianjen, toate planurile de lupta religioasă şi naţională ale evreilor. Aici sunt planurile „înţelepţilor din Sion", cum li s-a zis foarte potrivit.

Nu presupuneri, ci faptele întăresc acest lucru, în vremea din urmă* tot mai mult ies la iveală planurile sionismului. Bolşevismul este opera lui. Evreul predică în lume bolşevismul, internaţionalismul, revoluţia, anarhia, ateismul, tăgăduirea lui Dumnezeu, dar la Ierusalim el bate cuie în zidul Sionului ca un semn de legătură între el şi Dumnezeu, între el şi trecutul cel

— Este vorba de anul 1925, când aceste lucruri păreau a fi actuale. În firea poporului român, paşnic şi ospitalier, în concepţia Bisericii şi *a* Oaş tei Domnului n-au avut niciodată loc sentimente antisemite faţă de poporul care a dat omenirii Biblia şi pe Iisus Hristos, Mântuitorul lumii (n.r.)

plin de glorie al neamului său. Adică evreul are două predici: una pentru creştini şi alta pentru el. (…)

Aceste gânduri mi-au venit în minte văzând pe evrei cum se roagă la zidul plângerii din Ierusalim. Era seara târziu când am fost la

acest zid. (…)

La „poarta Damascului”…

Precum am scris la vremea sa, Ierusalimul e şi azi înconjurat de jur-împrejur cu ziduri de cetate, cu rămăşiţe din vechile ziduri ale Ierusalimului. În aceste ziduri Ierusalimul are şi azi şapte porţi. Una dintre aceste porţi e aşa-numita „poarta Damascului”, poarta ce deschide drumul ce duce spre Damasc. Această poartă e în partea de nord a Ierusalimului, e singura poartă din nordul oraşului, îşi păstrează şi azi locul şi forma ce a avut-o în vechime. Dăm pe pagina următoare fotografia acestei porţi-Se numeşte această poarta şi „poarta turnurilor”, după ce zidul Ierusalimului din partea aceasta are o mulţime de turnuri şi turnuleţe, în stânga şi dreapta porţii sunt zidurile Ierusalimului. Poarta are o înfăţişare veche şi măreaţă.

Stând lângă această poartă mă gândesc că temeliile ei au văzut pe Mântuitorul. Stând lângă această poartă mă gândesc la istoria cu întoarcerea lui Saul. Pe această poartă a plecat Saul la Damasc să aducă legaţi în lanţuri pe creştinii de acolo. Pe această poartă a plecat Saul ca un prigonitor al Domnului şi tot pe această poartă s-a întors ca un „om nou”, ca un om schimbat, ca un apostol şi vestitor al Domnului.

314

315

Preot Iosif Trifa

Stând aici lângă zidul care a văzut schimbarea lui Saul, mă gândesc ce înţeles adânc şi plin de învăţătură este în această schimbare. Şi noi suntem nişte Sauli care alergăm pe drumul Damascului păcatelor. Purtăm nume frumoase de creştini, dar facem fapte de păgâni. Din acest drum al pieirii sufleteşti trebuie să ne oprim şi să ne schimbăm, ca Saul.

După întâlnirea cu Mântuitorul, în viaţa lui Saul s-a petrecut o schimbare din temelie. Viaţa lui deodată s-a rupt în două: una trăită contra Domnului şi alta pentru Domnul; una de prigonire a Domnului şi alta de lucru şi de jertfă pentru Domnul. Acesta e şi azi semnul că cineva L-a aflat cu adevărat pe Domnul: când în viaţa lui se petrece o

mare schimbare, ca în viaţa lui Saul. Puterea Evangheliei tocmai în aceasta se arată: ea schimbă dintr-odată pe om. Din oameni

316

Pe urmele Mântuitorului prăpădiţi, beţivi, pătimaşi, ea dospeşte dintr-odată aluat nou, oameni noi, oameni schimbaţi de care se miră semenii.

Puterea Evangheliei şi credinţa cea vie tocmai în aceasta se arată: într-o schimbare din temelie a vieţii celei păcătoase, într-o viaţă nouă îngenuncheată cu totul la picioarele Crucii. O credinţă cu care umbli să slujeşti la doi domni: şi lui Dumnezeu şi lui Mamona, nu poate fi o credinţă vie şi mântuitoare. Şi dracii cred în Dumnezeu şi se cutremură de Numele Lui, numai cât purtările nu şi le schimbă. Saul şi-a schimbat nu numai numele, ci şi purtările şi toată viaţa lui. Întâlnirea cea adevărată cu Mântuitorul trebuie să ne dea şi nouă alţi ochi şi altă vedere, altă minte şi alte cugete, altă gură şi alte vorbe, alte picioare şi alte umblări…

Aceste gânduri îmi vin în minte stând aici la Ierusalim lângă zidul din poarta Damascului care a văzut schimbarea lui Saul în Pavel.

Mormintele regilor şi judecătorilor

Tot în nordul Ierusalimului se află şi mormintele regilor şi judecătorilor din Biblie. Israelitenii au avut 14 judecători, şi – cei din seminţia lui Iuda – 20 de regi. Tradiţia spune că unii, din ei ar fi îngropaţi aici în nordul Ierusalimului.

Mormintele regilor şi judecătorilor sunt săpate cu totul în adâncul stâncilor. Pentru a intra în mormintele regilor cobori 25 de trepte. Coborând treptele ajungi într-o o curte largă cu pereţi înalţi şi goi, sub cerul liber. Spre stânga, apuci printr-o altă poartă care duce într-o curte şi mai mare. În fundul acestei curţi se află o

117

Preot Iosif Trifa intrare mare şi întunecoasă de parcă-i o gură de balaur. În fundul acestei peşteri sunt apoi încăperile cu mormintele. Toate mormintele sunt săpate în stâncă. Tot cam astfel de înfăţişare au şi mormintele judecătorilor. Fiecare mormânt e împodobit cu săpături

în piatră. O muncă uriaşă a fost săparea acestor morminte în adâncul stâncilor. Totul e săpat în stâncă.

Dăm mai jos înfăţişarea acestor interesante morminte. La dreapta sunt mormintele regilor, iar la stânga mormintele judecătorilor.

Mormintele regilor şi judecătorilor n

318

Pe urmele Mântuitorului

Pe locul unde diaconul Ştefan a fost omorât cu pietre

La Ierusalim se păstrează până în ziua de azi amintirea locului unde diaconul Ştefan a fost omorât cu pietre de evrei. Acest loc e în partea de răsărit a cetăţii Ierusalimului. Ştefan a fost omorât afară din cetate. „Şi l-au târât pe el afară din cetate – zice Scriptura – şi l-au ucis cu pietre" (Faptele Apostolilor 7, 58).

Poarta pe care martirul Ştefan a fost târât afară din cetate pentru a-l omorî, se cheamă azi „poarta lui Ştefan" şi e una dintre cele 7 porţi ale Ierusalimului. E poarta pe care ieşi din Ierusalim şi treci în grădina Ghetsimani şi în muntele Măslinilor. Dăm pe pagina următoare fotografia acestei porţi, aşa cum se află în starea de azi. Pe această poartă a fost târât martirul Ştefan afară din cetate.

Pe această poartă plecăm într-o dimineaţă sub călăuza unui călugăr să vizităm locul unde Sf. Ştefan a fost omorât cu pietre, îndată ce ieşim pe poartă şi plecăm în jos pe drum spre valea Chedron, la prima cotitură a drumului, iată locul unde Sf. Ştefan a fost omorât cu pietre. Pe acest loc se află azi o mică biserică ortodoxă. Intrăm cu sufletul înfiorat înăuntru. Îndată la intrare vedem o icoană mare înfăţişând uciderea Sf. Ştefan. Icoana e zugrăvită pe un perete şi cuprinde aproape întreg peretele. Călugării ne dau lămuririle necesare. Drumul din faţa acestui loc, precum şi întreaga costă e plină şi azi cu pietre şi bolovani, îţi vine

319

Preot Iosif Trifa îndată în gând priveliştea martiriului Sfântului Ştefan. Parcă vezi pe iudeii cei îmbătaţi de ură cum năvălesc asupra Sf.

Ştefan.

„Iar Ştefan, fiind plin de Duhul Sfânt, căutând la cer, a zis: «Iată văd cerurile deschise şi pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu». Iar ei (iudeii) strigând cu glas mare şi-au astupat urechile lor şi au năvălit cu toţii asupra lui. Şi, scoţându-l afară din cetate, îl ucideau cu pietre pe Ştefan care se ruga şi zicea: «Doamne Iisuse, primeşte duhul meu!». Apoi, îngenunchind, a strigat cu glas mare: «Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta!». Şi acestea zicând, a adormit”... Un fior mă cuprinde citind aici la faţa Jocului această istorie. Parcă-i văd pe iudeii cei îmbătaţi de

Poarta Sfântului Ştefan din Ierusalim

320

Pe urmele Mântuitorului ură, năvălind cu pietre asupra lui Ştefan şi parcă văd chipul cel blând şi luminat al Sf. Ştefan.

Sf. Ştefan a avut cu adevărat Duhul Mântuitorului şi al Evangheliei: duhul de a spune adevărul fără frică şi de a-L mărturisi pe Domnul cu preţul vieţii sale. În clipele morţii Sf. Ştefan a urmat pilda Mântuitorului: s-a rugat pentru iertarea celor care îl ucideau cu pietre.

Martirul Ştefan a deschis şiragul nesfârşit al mucenicilor şi martirilor care şi-au jertfit viaţa pentru Evanghelie. Din sângele lor a răsărit răspândirea cea uimitoare a creştinismului.

O mănăstire într-un vârf de stâncă. Locurile pe unde au trăit sfinţii

În însemnările din urmă am stăruit asupra celor văzute în Ierusalim. Vom scrie acum câte ceva şi despre unele locuri însemnate din jurul Ierusalimului. Din toate părţile Ierusalimul e înconjurat cu locuri de însemnătate creştină şi biblică, începem cu mănăstirea Sf. Sava.

Am scris la vremea sa cum am călătorit din Ierusalim la Marea Moartă şi Iordan. Din însemnările acestei-călătorii a rămas afară un loc pe care îl dăm acum. În această cale se poate vedea unul dintre cele mai minunate locuri.

Ţinutul dintre Ierusalim şi Marea Moartă (40 kilometri) este un

ţinut neproductiv şi nelocuit, e aşa-numita pustia Iudeii, în această pustie, la dreapta din drumul cum mergi spre Marea Moartă, se vede un lucru minunat: o mănăstire clădită sus pe vârful unei e 21 – Pe urmele Mântuitorului

321

Preot Iosif Trifa stânci fioroase, înaltă de sute de metri. E mănăstirea Sfântul Sava. Dăm mai jos istoria acestei mănăstiri.

Pe la anul 400 după Hristos creştinii din acele vremuri erau cuprinşi de o mare râvnă pentru mântuirea sufletului lor. Se predica pe atunci ieşirea din lume, omorârea cărnii şi poftelor ei, pentru ca omul să trăiască numai pentru cunoaşterea lui Dumnezeu şi mântuirea sufletului său. Oameni bpgaţi şi învăţaţi îşi părăseau averile şi se retrăgeau în pustie unde petreceau în peşteri şi se hrăneau ca Ioan Botezătorul. Aceştia erau aşa-numiţii pustnici. Ei trăiau cu totul retraşi din lume. Se fereau chiar şi de orice întâlnire cu oamenii. Ţineau să nu poată vorbi cu nimeni decât cu Dumnezeu. Însă mai târziu, sporind numărul lor, au început a se strânge în grupuri şi a-şi săpa peşteri prin stâncile de piatră (vezi fotografia de alături). Spre această grupare îi sileau şi atacurile păgânilor. Din aceste grupuri de pustnici au ieşit apoi mănăstirile şi călugării de mai târziu cu organizarea ce o au azi. Înspre Marea Moartă, prin pustia Iudeii, se văd şi azi dealuri întregi de stâncă scobite cu astfel de peşteri în care au trăit odinioară suflete retrase în singurătate şi în Domnul. Fotografia de alături arată un astfel de loc.

Dintr-o astfel de viaţă retrasă în cunoaşterea lui Dumnezeu, au ieşit sfinţii. De aici din aceste peşteri au ieşit sfinţii Eutemie, Teodosie, Ioan Damaschinul şi alţii. De aici a ieşit şi Sfântul Sava, despre care tradiţia spune că ar fi locuit împreună cu un leu. Un leu ar fi intrat în peştera Sfântului Sava în timpul când el era dus pe afară. Dar Sfântul Sava nu s-a înfricoşat, ci a intrat cu îndrăzneală înăuntru, şi în faţa acestei îndrăzneli leul s-a retras smerit pe un colţ de stâncă unde

Pe urmele Mântuitorului a petrecut mai departe cu Sfântul Sava, liniştit şi blând ca un mieluşel.

După moartea Sfântului Sava, învăţăceii lui, sub conducerea Sfântului Eutemie, au început la anul 500 după Hristos zidirea unei biserici pe locul unde fusese peştera de locuinţă a Sf întului Sava. De atunci datează mănăstirea de azi a Sfântului Sava. Ea aparţine Bisericii Ortodoxe Greceşti.

Locurile pe *unde au trăit odinioară sfinţii*

323

Preot Iosif Trifa

E o adevărată minune această mănăstire. Zidită într-o lume pustie, pe vârful unei stânci fioroase înaltă de sute de metri, din depărtare ea pare ca un lucru din basme. Chiliile călugărilor atârnă acolo sus în văzduh, ca nişte cuiburi de rândunele lipite de stâncă. Intrarea în mănăstire e un secret al călugărilor. O potecă dosită, cu trepte de piatră, duce sus în văzduh până la o portiţă de fier care sloboade înăuntru pe alte şi alte intrări dosite. Mănăstirea are şi un ascensor pe care călugării îl slobod din înălţimi şi, după ce se încarcă jos, îl ridică iar sus cu ajutorul unor lanţuri ce se învârt în jurul unei roti. În vremile de demult numai cu acest ascensor puteai să intri în mănăstire. Mănăstirea e închisă astfel din pricina beduinilor care o atacau şi jefuiau şi ar face şi azi acest lucru dacă ar putea, însă nu pot în mănăstire nu pot intra decât bărbaţii. Intrarea beduinilor şi a femeilor este interzisă. Pe beduini nu-i lasă să intre ca să nu afle secretele intrării în mănăstire şi, folosindu-se de ele, să jefuiască mănăstirea. Intrarea femeilor este oprită în puterea legilor călugăreşti. Este însă afară de mănăstire un turn unde pot intra şi femeile.

Sus, pe înălţimea stâncii se află şi câţiva smochini şi palmieri pe care călugării îi îngrijesc cu mare atenţie, udându-i când trebuie.

Biserica mănăstirii e sus, pe vârful stâncii. Unde se vede cupola (în fotografia de la pag. 326) acolo e locul unde a trăit în peştera Sfântul Sava. Interiorul bisericii e şi azi o peşteră săpată în stâncă. Altarul, crucile, icoanele, toate sunt îmbrăcate în aur scump, dăruit de Rusia, în fundul bisericii e o peşteră întunecoasă. Aurul şi argintul în care sunt îmbrăcate icoanele de pe r

Pe urmele Mântuitorului pereţi străluce în interiorul peşterii ca nişte lumini tainice de fior.

A

În mănăstirea Sfântul Sava trăiesc azi 60 de călugări, strânşi de prin toate ţările ortodoxe, într-o carte nemţească un neamţ scrie că la anul 1888, între „fraţii" călugări a aflat şi doi saşi din Ardeal. Unul mai ştia ceva nemţeşte, dar celălalt uitase cu totul (în mănăstire se vorbeşte limba greacă). Călugării trăiesc o viaţă foarte aspră. Carne nu mănâncă deloc. Brânză, ouă şi lapte, numai Duminica. Hrana lor de fiecare zi e o pâinişoară neagră, sup-a de verdeţuri, şase măsline, şase smochine, o ceapă, o jumătate de portocală, un sfert de lămâie. Se aprovizionează cu tot ce le trebuie din Ierusalim, deoarece pustia Iudeii nu produce nimic. Slujbă fac aproape neîncetat. Un învăţat neamţ catolic care a cercetat mănăstirea şi viaţa călugărilor de acolo scrie că aici a aflat el duhul adevăratei vieţi călugăreşti. „Şi noi avem – scrie neamţul – multe ordine călugăreşti, dar spre deosebire de aceşti călugări de la Sfântul Sava care se topesc în râvna celor sufleteşti, călugării noştri au nota veseliei şi a bunului trai" (îi arata şi faţa lor).

Mănăstirea Sf. Sava a fost şi un cuib al ortodoxiei. Aici *a* trăit şi învăţatul Sf. Ioan Damaschinul. Avea mănăstirea şi o bibliotecă cu nepreţuite comori de manuscrise vechi.

Interesant e faptul că acest cuib de oameni aşezat în pustietatea nelocuită de nimeni, a atras fiarele sălbatice spre o împrietenire cu omul. Un soi de păsări foarte sperioase din largul Mării Moarte, se apropie aici în stoluri pe lângă chiliile călugărilor; unele din ele mănâncă până şi pâine din mâna călugărilor.

324

325

Preot îoxtf Trifa

Mănăstirea Sfântul Sava

326

Pe urmele Mântuitorului

Un lup se apropie regulat, seară de seară, când clopotul

mănăstirii sună la orele 6. Un călugăr a început să-l trateze cu câte o bucată de pâine, şi de arunci lupul vine regulat la ceasul numit ca să-şi ia porţia lui de pâine. Ba ce e mai mult: el alungă pe ceilalţi lupi care vin pe urmele lui. „Răpitorul de oi" vede în treaba asta un fel de „drept" al lui pe care nu vrea nici să-l cedeze, nici să-l împartă cu nimeni.

Interesant e şi faptul că mulţi dintre pustnicii care trăiau prin peşterile stâncilor nu s-au împăcat cu viaţa organizată în mănăstire. Doreau să trăiască şi pe mai departe în singurătatea peşterilor, izolaţi cu totul de lume şi de oameni. Poate cei mai mulţi ar fi rămas în această pustnicie, dar guvernul turc le interzicea acest lucru. Au rămas însă până în ziua de azi câţiva astfel de pustnici care trăiesc prin văgăunile şi peşterile stâncilor din pustia Iudeii.

Am pus în faţa cititorilor mănăstirea Sf. Sava şi peşterile stâncilor din pustia Iudeii ca pe o pildă de retragere din lume, de retragere în Domnul.

De la noi nu se mai cere să ne părăsim casele şi să ne retragem în pustietăţi, ci se cere să ne retragem din plăcerile, din desfătările, din duhul acestei lumi. Mântuitorul nu cere să ne retragem din lume şi dintre oameni, dimpotrivă: cere să fim un aluat dospitor de viaţă curată în mijlocul celor răi. Cere Mântuitorul să ieşim din duhul acestei lumi: să ne retragem din răutăţi, din modele, din duhul cel lumesc al acestei lumi. Fără această retragere nu este mântuire.

327

Preotlosif Trifa

Stejarul din Mamvre unde i S-a arătat Dumnezeu lui Avraam în Biblie este o istorie pe care cred că o cunoaşteţi cu toţii. E istoria ce spune că Dumnezeu S-a arătat lui Avraam în chipul celor trei călători (trei îngeri). Această istorie se află în Biblie la cartea Facerii, cap.18.

Amintirea locului unde Dumnezeu S-a arătat lui Avraam se păstrează până în ziua de azi. E de la Beţieem mai spre sud-est, nu departe de Marea Moartă. Domnul a voit ca să rămână şi urma stejarului sub care a fost primit din partea lui Avraam.

Slujba în sobor la stejarul din Mamvre

328

Pe urmele Mântuitorului

Trăieşte pe acest loc până în ziua de azi urma unui stejar bătrân peste care au trecut veacuri întregi. E un urmaş al stejarului care a văzut pe Dumnezeu vorbind cu Avraam. Veacurile care s-au scurs peste acest stejar bătrân i-au stors rând pe rând viaţa şi sucul. A rămas însă o parte din el, care se păstrează până în ziua de azi cu mare sfinţenie, îngrădit într-un grilaj de fier.

Pe acest loc este şi o mică biserică în care slujesc călugări. În fiecare an se face din Ierusalim un pelerinaj la acest loc sfânt. Mii de credincioşi din Ierusalim şi pelerinii care se găsesc acolo pleacă în procesiune la acest loc sfânt cu prapuri, icoane şi cântări religioase. La faţa locului se face slujbă în mare sobor.

Fotografia de alături ne arată soborul strâns în jurul stejarului.

Iată „Muntele Scandal ului".

Precum am mai amintit în aceste însemnări, la Ierusalim şi în jurul Ierusalimului s-a petrecut aproape toată Biblia Vechiului Testament Toate dealurile, toate văile, toate colinele din jurul Ierusalimului sunt pline cu amintirile biblice. Se cere însă să cunoşti bine Biblia şi să ai bună călăuză ca să le poţi afla. Cine merge la Ierusalim fără să cunoască Biblia şi fără să aibă călăuz bun, nici pe jumătate nu poate vedea din cele ce sunt de văzut.

În faţa sudică a Ierusalimului se află un deal, aşa-numit „Muntele Scandalului". Numirea aceasta de „muntele scandalului" şi-a căpătat-o în legătură cu o

329

Preot Iosif Trifa amintire şi o întâmplare biblică. Despre înţeleptul Solomon spune Biblia că la bătrâneţe a slăbit în credinţă.

Şi era împăratul Solomon – zice Biblia – iubitor de femei şi a avut multe femei străine în afară de fata lui Faraon (care era soţia lui). Şi când a îmbătrânit Solomon, femeile au abătut inima lui după alţi dumnezei. Şi a făcut Solomon rău înaintea Domnului. Pe muntele din faţa Ierusalimului a zidit altar pentru idolii femeilor lui cu care aducea

tămâie şi jertfe idolilor. Şi Domnul S-a mâniat pe Solomon. I-a cruţat viaţa şi împărăţia numai pentru tatăl său, David prorocul. După moartea lui, împărăţia i-a fost sparta (citiţi pe larg în cartea la împăraţilor cap. 11).

Mai târziu, locul acesta unde Solomon a căzut din credinţă şi a făcut altar pentru idolii femeilor lui, s-a numit „muntele scandalului", adică locul de care s-a scandalizat, s-a scârbit lumea văzând grozava cădere a lui Solomon.

Acest munte se află faţă în faţă cu Sionul, în sudul Ierusalimului. Dăm alături fotografia în care se vede Muntele Scandalului privit de pe coasta din faţa Ierusalimului, între Ierusalim şi Muntele Scandalului e adâncul văii Chedron şi satul Siloam.

Biblia ne spune că Solomon a ţinut să guste din toate plăcerile acestei lumi. „Tot ce mi-au poftit ochii, le-am dat şi nu mi-am oprit inima de la nicio desfătare", scria Solomon în Eclesiast, cap.2, vers 10. Dar iată unde a ajuns Solomon cu gustarea tuturor plăcerilor. Sunt şi astăzi destui care trăiesc în credinţa rătăcită că „trebuie să-şi trăiască viaţa", făcându-şi cât mai multe plăceri lumeşti. Toţi aceştia sunt pe căile pierzării.

330

Pe urmele Mântuitorului

„Muntele Scandalului".

331

Preot Iosif Trifa

Ierusalimul are şi azi o viaţă cu alt duh

În călătoria la Ierusalim, la locurile sfinte, am văzut multe lucruri nu numai interesante, ci şi pline de învăţături. Între altele ne-a mirat faptul că pe acolo n-am văzut pe nicăieri crâşme de felul celor de la noi. În decurs de trei săptămâni n-am văzut pe unde am umblat nicio petrecere, niciun chef şi niciun om beat sunt şi pe acolo hanuri şi „cafenele", dar aproape singura băutură ce se vinde în ele este limonada. Pe tot locul în Orient ţi se îmbie această băutură răcoritoare, sănătoasă şi ieftină. Singura patimă a oamenilor de pe acolo parcă e

ciubucul. Peste tot în Orient oamenii nu bat în băuturi alcoolice. E o mare ruşine pe creştinii cei „culţi" din Europa că ei au dus şi duc şi pe acolo duhoarea şi otrava băuturilor alcoolice de pe la noi.

La locurile sfinte şi în special la Ierusalim e o viaţă cu un alt duh, cu un duh mai religios, hi privinţa asta, Ierusalimul e şi azi o cetate sfânta a Domnului.

Nu este în toată lumea un-alt oraş care să aibă duhul pe care îl are Ierusalimul, în Ierusalim nu e viaţă de noapte, aşa cum e prin oraşele noastre. Cu toate că are 80 de mii de locuitori, în Ierusalim nu este nici teatru, nici cinematograf, nici baluri, nici chefuri, nici altfel de petreceri. Chiar şi dacă ar fi, nu merge nimeni la ele, căci acest oraş are un duh care schimbă gusturile lumii acesteia. În Ierusalim nu place nimic altceva decât ceea ce are legătură fie cu evanghelia lui Hristos.

332

Pe urmele Mântuitorului fie cu Moise, fie cu Mohamed. Un grup de italieni au cercat odată să facă nopţi de „distracţii", cu muzică şi cântece uşoare, dar au trebuit să plece, că n-a mers nimeni să-i asculte. La ora 9 seara pe străzi încetează orice mişcare şi o linişte sfântă coboară peste oraş. Aproape jumătate din săptămână, jumătate din viaţa Ierusalimului e tot zi de sărbătoare. Vineri e „duminica" mohamedanilor, sâmbăta e Sabatul Evreilor, iar Duminica e praznicul creştinilor, în Ierusalim nu place nimic altceva decât ceea ce are legătură fie cu Iisus Hristos, fie cu Moise, fie cu Mohamed. În Ierusalim am aflat eu o viaţă aşa cum o închipuiam şi o doream, stăruind nopţile lângă Cuvântul lui Dumnezeu. Duhul lui Dumnezeu petrece şi azi în acest oraş sfânt.

Viaţa noastră de aici e stăpânită de un alt duh, de „duhul cel rău al acestei lumi", cum zice Ap. Pavel. În Ziua Domnului pe la noi răsună chefurile, răcnetele, beţiile şi petrecerile. O, ce păgânătate mare a cuprins viaţa pe care noi o numim „creştinească".

Duhule al lui Dumnezeu, *Duhule Sfinte*, *pe care Te-am simţit cu atâta putere în viaţa de la Ierusalim*, *vino şi Te sălăşluieşte şi în viaţa creştinilor de pe aici*!

Canaanul cel pământesc e aici în ţară la noi

Multe lucruri noi şi interesante am văzut în călătoria la Ierusalim, însă ceea ce ne-a izbit mai întâi au fost locurile rele, sterpe, stâncoase şi deşerte pe care le-am văzut. Palestina e ţara unde a fost odinioară

333

Preot Iosif Trifa

Canaanul din Biblie, cel plin cu miere şi lapte. Însă azi în locul acelui Canaan *e o* lume săracă, cu oameni săraci şi necăjiţi. Grea e viaţa oamenilor de pe acolo şi grea e şi viaţa dobitoacelor. Pe la Ierusalim am văzut apa vânzându-se pe bani, căci o cară oamenii cu măgarii de la depărtări de kilometri întregi (e adevărat că şi pe la noi se vinde apă destulă: prin crâşme; numai cât pe aceasta o cară oamenii şi o beau „măgarii").

Când am văzut mai întâi aceste locuri sterpe şi rele, toţi cei 160 de pelerini am exclamat într-un cuget şi într-un glas: „Doamne, ce ţarăbogată-i ţara noastră, România!... ce ţară binecuvântată!... la noi e Canaanul... noi nu ştim preţui bunătăţile ce sunt în ţara noastră"...

Cu adevărat ce ţară binecuvântată-i ţara noastră. Canaanul s-a mutat aici la noi, şi noi suntem poporul cel ales despre care a zis Domnul: „Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru, Care v-am scos din robie. Eu am rupt legăturile jugului vostru şi v-am făcut să mergeţi cu capul ridicat" (Levitic 26, 13). Însă ascultaţi ce zice Domnul mai departe: „Dacă veţi urma legile Mele, dacă veţi păzi poruncile Mele şi le veţi împlini, vă voi trimite ploi la vreme şi pământul îşi va da roadele sale... voi da pace în ţară... voi umbla în mijlocul vostru. Eu voi fi Dumnezeul. vostru, şi voi veţi fi poporul Meu" (Levitic 26, 3 – 12).

Noi însă am uitat acest legământ şi nu ştim preţui Canaanul ce ni l-a dat Dumnezeu.

Un Canaan e ţara noastră, dar tocmai pentru răutăţile noastre Dumnezeu nu ne lasă să intrăm în el, nu ne lasă să simţim binele şi uşurarea, ci ne ţine ca pe Israeliteni, prin pustia necazurilor suntem săraci şi

335

Preot Iosif Trifa lipsiţi într-o ţară bogată. Poate numai copiii noştri vor intra în Canaanul din ţara noastră.

O tainică şi neuitată noapte în Ierusalim…

Multe am văzut în călătoria la Ierusalim… şi m-am silit să le văd nu numai cu ochii, ci şi cu inima. Am mers la Ierusalim cu inima deschisă, am lăsat să mi se întipărească în ceara inimii mele tot ce am văzut şi am simţit.

Sunt însă unele lucruri care se întipăresc mai adânc în inima omului. Unele din cele văzute şi simţite la Ierusalim vor rămânea de-a pururi scrise şi săpate în inima mea.

Între altele, nu voi uita niciodată noaptea din 27 septembrie 1925. În acea noapte, o parte dintre pelerini ne-am sculat pe la miezul nopţii, să mergem la rugăciune în biserica Sf. Mormânt. Ce nopţi tainice sunt pe la Ierusalim! în ţările calde sub cerul veşnic senin nopţile sunt cu mult mai pline de farmec ca pe la noi. Luna e mai luminoasă şi lumina ei mai tainica. Mă uit noaptea peste Ierusalim. Ce tainic şi măreţ se vede oraşul scăldat în lumina lunii! Parcă-i Ierusalimul cel ceresc pe care l-am văzut prin icoane.

Dar ce văd? O cruce de foc stăruie în văzduh deasupra bisericii Sf. Mormânt. Parcă-i un semn coborât din cer, parcă-i Crucea ce s-a arătat lui Constantin împăratul. Un călugăr îmi desluşeşte taina acestei cruci. Crucea din vârful bisericii Sfântului Mormânt e

336

Pe urmele Mântuitorului alcătuită dintr-un grup de candele de argint aşezate în formă de cruce. Aceste candele ard noaptea pe vremea slujbelor. O, ce măreaţă şi tainică apare această cruce! Ea parcă vesteşte biruinţa Evangheliei. Parcă strigă în lume cuvintele: „În acest senin veţi învinge!”

Cu sufletul plin de fior mă gândesc ca pe o astfel de noapte s-a petrecut aici la Ierusalim întâlnirea şi vorbirea lui Iisus cu Nicodim. Într-un foişor de aici din Ierusalim „a venit noaptea la Iisus un om dintre farisei, care se numea Nicodim şi care era fruntaş al iudeilor”. A

venit adus de frământările mântuirii sufleteşti. A venit la Iisus să afle taina mântuirii sufleteşti. Minunată a fost vorbirea dintre Iisus şi Nicodim. Citiţi-o cu luare aminte la evanghelia de la Ioan, cap.3, căci în ea se cuprinde toată taina mântuirii noastre sufleteşti. Ca să te mântuieşti, trebuie să te naşti de Sus, trebuie să te naşti din nou, i-a zis Iisus lui Nicodim. Însă Nicodim nu înţelegea această taină şi se întreba mirat cum va putea el să se nască din nou „fiind om bătrân". Domnul i-a spus atunci că naşterea aceasta este o naştere şi renaştere sufletească, este naşterea şi renaşterea sufletească ce o face Duhul Sfânt.

O, ce taină mare i-a spus Iisus noaptea lui Nicodim, dar Nicodim nu înţelegea această taină, se mira când i s-a spus că trebuie să se nască de Sus. Tot aşa se miră şi azi oamenii când le spui că şi ei trebuie să se nască de Sus. Naşterea de Sus e şi azi taina cea mare a mântuirii noastre sufleteşti. Ştii tu, cititorule, ce înseamnă a te naşte de Sus, a te naşte din nou?

A te naşte din nou înseamnă taina Sf. Botez prin care ne-am născut a doua oară. Dar acest botez încă nu-i de-ajuns pentru mântuirea noastră sufletească.

e 22 – Pe urmele Mântuitorului

337

Preot Iosif Trifa

„Nu e de-ajuns să te naşti creştin, ci trebuie să te şi faci creştin" – zice Sf. Ioan Gură de Aur. A te naşte din nou înseamnă, iubite cititorule, să te hotărăşti pentru o viaţă nouă cu Domnul, înseamnă să-ţi faci o legătură vie cu Mântuitorul, înseamnă să înţelegi şi să primeşti darul Crucii de pe Golgota şi prin acest dar „omul tău cel vechi să se răstignească împreună cu Iisus" (Romani 6, 6) „... ca să mori faţă de păcat şi să înviezi lui Dumnezeu prin Iisus Hristos" (Romani 6, 11). A te naşte din nou înseamnă să o rupi dintr-odată cu St.: trecutul tău cel păcătos aşa cum se rupe pomul cel sălbatic, când îl taie grădinarul, şi prin altoire îi schimbă firea şi roadele. A te naşte din nou înseamnă a pune „aluat nou" în făina vieţii tale, din care să iasă o viaţă nouă, o „fră

338

Pe urmele Mântuitorului mântătură nouă", o „făptură nouă" (I Corinteni 5, 7; 2 Corinteni 5, 17).

Această naştere din nou o poţi face numai cu dar şi putere de Sus. Nicodim era mare cărturar, şi totuşi nu înţelegea ce înseamnă a te naşte de Sus. Nicodim era înconjurat de cărţi, şi tot nu pricepea această învăţătură. Da, da, pentru că naşterea de Sus *e o* taină ce nu se poate învaţă din cărţi. Naşterea de Sus e puterea, e harul şi darul ce se pogoară de Sus, de la Duhul Sfânt Acest dar şi har este ceva ce nu se poate spune cu vorba, este ceva, cum a zis Iisus, ca vântul ce suflă de unde nu ştii, este ceva ca rouă ce nu ştii de unde iese noaptea şi adapă pământul, este ceva ca aluatul care într-o noapte poate dospi un sac întreg de făină. Naşterea de Sus e o putere cerească ce se pogoară în sufletul omului şi face o schimbare din temelie în viaţa lui.

Aceste gânduri îmi vin în minte privind cetatea Ierusalimului în tainica lumină a lunii. Mergând spre biserica Sfântului Mormânt, parcă mă urmăresc, parcă aud cuvintele Mântuitorului: „Amin, zic ţie, Nicodime, de nu se va naşte cineva de Sus, nu va putea intra în împărăţia Cerurilor"...

Jumătate din însemnări au rămas pentru o a doua călătorie la Ierusalim

Locurile sfinte pe unde a umblat şi a învăţat Mântuitorul sunt împărţite în două. O parte din ele se află în Ierusalim şi în jurul Ierusalimului. Despre acestea am vorbit pe larg în cartea de faţă.

339

Preot Iosif Trifa

A doua parte se află în Galileea, de la Ierusalim spre nord la o depărtare de 200 kilometri (vezi harta de la pag. 26). Noi am cercetat locurile sfinte cu zor mare. Grăbeam să trecem şi în Egipt. Unii dintre pelerini s-au repezit să vadă şi Galileea, iar alţii am rămas să cercetăm mai de aproape Ierusalimul. Scriitorul acestei cărţi a rămas şi el să cerceteze mai cu de-amănuntul locurile din Ierusalim (altfel nici n-am fi putut da q descriere aşa de amănunţită).

În Galileea sunt de văzut o mulţime de locuri sfinte. Aici a trăit Mântuitorul până la vârsta de 30 de ani. Aici e Nazaretul, Cana GaHleii, Marea Tiberiadei, Muntele Taborului şi alte locuri sfinte. Despre acestea n-am putut scrie în cartea de faţă.

Am luat însă hotărârea să cercetez cândva şi Gali-leia. Dacă Domnul va aproba şi va întări hotărârea mea, voi merge iarăşi la Ierusalim ca să cercetez până la sfârşit toate locurile pe unde a umblat şi a învăţat Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Dacă Domnul mă va ajuta să fac această călătorie, însemnările vor continua mai departe cu cele văzute în Galileea. Vom avea pe urmă întreagă viaţa Mântuitorului istorisită şi scrisă în legătură cu locurile pe unde a umblat şi a învăţat. Este acesta un gând pentru care mă rog seara şi dimineaţa. Ţie, Doamne, Îţi încredinţez acest gând. Hotărăşte Tu asupra lui!

340

Pe urmele Mântuitorului

Ierusalimul e un oraş al cimitirelor…

parcă stă gata în aşteptarea învierii morţilor

O însuşire deosebită a Ierusalimului sunt şi cimitirele cele multe care-l înconjoară. Din toate părţile Ierusalimul este înconjurat de cimitire.

La nord sunt cimitire vechi şi noi. Între cele vechi sunt mormintele regilor şi judecătorilor din Biblie. La răsărit, faţă în faţă cu Sionul, un deal întreg e plin cu vechi şi noi morminte evreieşti. La vest sunt cimitirele musulmanilor, ortodocşilor, armenilorete. La fel şi coasta Sionului e plină cu morminte, întreg Ierusalimul pare un uriaş cimitir. Toate dealurile din jurul Ierusalimului sunt pline cu lespezi de morminte, sunt parcă într-o aşteptare a învierii morţilor. Şi lucru interesant: toate confesiunile din Ierusalim, creştinii, evreii, mohamedanii se întâlnesc într-un punct de credinţă. Toţi cred că aici la Ierusalim va fi învierea cea de apoi a morţilor. Creştinii cred în Ierusalimul cel ceresc, evreii cred într-o reînviere a Sionului şi ţin să se îngroape în pământul făgăduinţei cât mai aproape de Sion. Arabii, la

fel, cred că în Ziua învierii, sufletele morţilor vor trece prin poarta cea de aur din faţa Sionului. Ei ţin să se îngroape în coasta Sionului, cât mai-aproape de „poarta paradisului".

În vremile de pace, când veneau la Ierusalim în pelerinaj zeci de mii de pelerini, veneau între ei şi oameni slabi şi bătrâni, anume să moară aici în leru

341

f

Preot Iosif Trifa salim. Mulţi dintre ei, de fapt şi mureau, în nordul Ierusalimului este un cimitir întreg plin cu ruşi care au venit să moară la Ierusalim. Se simţeau fericiţi să moară în Ierusalimul Domnului, în cetatea cea sfântă a Patimilor Mântuitorului.

Tot aşa vin la Ierusalim evrei bătrâni de prin toate părţile lumii, ca să moară – ca şi Avraam – în pământul făgăduinţei.

Vin şi arabi de prin pustiurile Arabiei să moară la Ierusalim şi să fie îngropaţi în apropierea porţii paradisului.

Este o insuflare de la Dumnezeu această întâlnire de credinţă, este ceva ce te înfioară, este ceva ce-ţi spune cu apăs, fără drept de apel, că după moarte este o înviere a morţilor şi o răsplată a faptelor noastre.

În legătură cu cele de mai sus, voi spune că între cei 160 de pelerini care am fost la Ierusalim, am avut

Un cimitir musulman

342

Pe urmele Mântui tom lui şi un moş bătrân, care plecase şi el – ca ruşii de pe vremuri – cu gândul că moare în Ierusalim. Moş Teleucă George, din comuna Borleşti, judeţul Neamţ, e acest bătrân. Trecut de 75 de ani, gârbovit de bătrâneţe, cu barba şi părul albit de tot, a plecat şi el în călătorie la Ierusalim. Ne-am speriat când l-am văzut plecând împreună cu noi într-o călătorie aşa lungă. Ne temeam că n-o să-l mai putem aduce înapoi. La Ierusalim bătrânul a fost de fapt şi puţin bolnav, însă iar s-a întremat. Domnul a voit să se reîntoarcă din nou în ţară. Bătrânul spunea că ar fi dorit să moară la Ierusalim. Poate cu

gândul acesta şi plecase în lunga călătorie.

Tot aici voi spune că între pelerini au fost încă cinci inşi trecuţi de peste 70 de ani. Şi Domnul pe toţi i-a întărit să poată purta ostenelile călătoriei. Niciunul n-a fost bolnav.

De încheiere, ceva despre Ierusalimul cel ceresc

Cu ajutor de la Dumnezeu am scris în această carte pe larg despre tot ce am văzut şi am simţit la Ierusalim. Însă afară de acest Ierusalim mai este Ierusalimul cel ceresc, locul pe care l-a gătit Domnul tuturor credincioşilor.

La Ierusalim n-am putut merge decât o mână de oameni. Unii n-au avut bani, alţii n-au putut câştiga paşapoarte, pe alţii nu i-au ajutat puterile trupeşti. Însă spre Ierusalimul cel ceresc e deschisă calea tuturor. Toţi sunt chemaţi să facă această călătorie. Trebuie

343

F

Preot Iosif Trifa însă pregătire şi pentru acest Ierusalim. Cartea aceasta a ieşit să pregătească sufletele pentru Ierusalimul cel ceresc, a ieşit să ajute sufletele a dobândi Ierusalimul cel ceresc. Nici călătoria la Ierusalim, nici cartea aceasta n-ajung nimic dacă nu vom putea călători la Ierusalimul cel ceresc.

De mare dar ne-am învrednicit noi, cei ce am văzut Ierusalimul. Dar acest dar e nimica faţă de ce vom vedea în Ierusalimul cel ceresc.

Fotografia de alături închipuie icoana Ierusalimului cel cresc care s-a arătat evanghelistului Ioan în insula Patrnos. „Şi m-a dus pe mine îngerul – scrie evanghelistul Ioan – într-un munte mare şi înalt, şi mi-a arătat mie cetatea cea mare, Ierusalimul cel Sfânt

Cetatea era înconjurată cu un zid mare şi înalt, având douăsprezece porţi şi la porţi, doisprezece îngeri… şi uliţa cetăţii era de aur curat ce strălucea ca şi cristalul… şi cetatea n-are trebuinţă de soare, nici de lună ca s-o lumineze, căci o luminează slava lui Dumnezeu şi făclia ei este Mielul…

Şi noapte nu va mai fi acolo şi trebuinţe nu au de făclie şi de lumina soarelui, căci Domnul Dumnezeu îi luminează pe ei” (Apocalips

21, 10 – 27 şi 22, 1 – 5). „Şi eu, Ioan, am auzit glas mare, zicând: iată cortul lui Dumnezeu cu oamenii! El ya locui cu ei, şi ei vor fi poporul Lui şi Dumnezeu însuşi va fi cu ei. El va fi Dumnezeul lor. Şi va şterge Dumnezeu orice lacrimă din ochii lor, şi moarte nu va fi mai mult, nici plângere, nici strigare, nici durere" (Apocalips 21, 2 – 4).

Evanghelistului Ioan i s-a arătat în această vedenie Ierusalimul cel ceresc, răsplata şi fericirea veşnică a celor credincioşi, a celor care au trăit şi trăiesc o viaţă

Pe urmele Mântuitorului cu Domnul. O, ce răsplată, ce fericire îi aşteaptă pe cei credincioşi. Aceştia vor intra prin porţile larus-Hro

344

345

Preot Iosif Trifa lui ceresc. Ceea ce ochii n-au văzut, urechile n-au auzit şi mintea omenească nu poate să-şi închipuie îi aşteaptă pe cei credincioşi în cealaltă lume. „Ei vor locui împreună cu Dumnezeu şi Dumnezeu însuşi va fi cu ei". Însă celor păcătoşi le stă închisă această fericire, „Iar afară de cetate stau câinii, şi fermecătorii, şi desfrânaţii, ucigaşii, închinătorii la idoli (cei care trăiesc în patimi rele) şi oricine iubeşte minciuna şi trăieşte în minciună" (Apocalips 22, 15) ... „Partea lor este iadul ce arde cu foc şi cu pucioasă" (Apocalips 21, 8).

Dragă cititorule! Noi n-avem locuinţă stătătoare aici pe pământ. „Noi n-avem aici cetate stătătoare, ci suntem în căutarea celei viitoare, al cărei meşter şi ziditor este Dumnezeu" (Evrei 13, 14 şi 11, 10).

Noi avem o altă locuinţă pe care ne-a făgăduit-o Domnul când a zis: „În casa Tatălui Meu sunt multe lăcaşuri... Eu Mă duc să vă pregătesc vouă loc. Şi după ce Mă voi duce şi vă voi pregăti un loc, Mă voi întoarce şi vă voi lua cu Mine, ca acolo unde Eu sunt să fiţi şi voi" (Ioan 14, 1 – 4).

Dragă suflete! Domnul Iisus Hristos pe toţi ne-a făcut „moştenitori" ai Ierusalimului cel ceresc. Ne-a făcut prin Jertfa cea Sfântă a Sângelui Său. Însă, vai, cei mai mulţi dintre oameni îşi pierd partea lor de moştenire cerească. Despre Esau ne spune Biblia că şi-a vândut partea lui de moştenire şi de moştenitor pentru lăcomia unui

blid de linte. Aşa îşi vând şi oamenii de azi partea lor de moştenire din Ierusalimul cel ceresc pentru lăcomia poftelor, plăcerilor şi patimilor lumeşti. O, ce lucru grozav! Pentru o clipă de plăcere lumească omul îşi pierde o veşnicie de fericire cerească. Nu te alipi, dragă suflete, nu te alipi de

346

Pe urmele Mântuitorului această lume şi de ispitele ei. Chemarea noastră este să călătorim mereu cu sufletul spre Ierusalimul cel ceresc, spre Domnul, spre viaţa cea veşnică. „Cei izbăviţi de Domnul vom merge spre Sion cu cântece de biruinţă" (Isaia 35, 10) … din această ticăloasă viaţă vom trece acolo unde pomii întruna înfloresc, şi ape-le-s vii, unde nu se aude niciun suspin, unde nu este nici noapte, nici moarte. Vom cânta şi noi cu îngerii o cântare pe care nimeni de pe pământ n-o ştie şi vom avea bucurii pe care nimeni din această lume nu le cunoaşte.

Să apucăm, iubiţilor cititori, pe calea cea strâmtă care duce în sus spre culmile Ierusalimului cel sufletesc. Să apucăm pe calea ce duce „acasă" la Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Etristos.

Iubiţi cititori care aţi fost la Ierusalim şi care n-aţi putut merge la Ierusalim! Ne aşteaptă iarăşi un pelerinaj… Ne aşteaptă pelerinajul cel mare spre Ierusalimul cel ceresc. Pentru călătoria la Ierusalim am făcut mari pregătiri: de bani, paşapoarte, haine etc. Să ne pregătim şi de celălalt pelerinaj. Să fim gata, că nu ştim ziua şi ceasul când pânzele se vor ridica şi corabia va pleca.

Să atragem şi pe alţii spre Ierusalimul ceresc. O, e plină lumea de cei care aleargă spre „iazul cel de foc", spre pieirea veşnică, în numele Domnului Iisus, chemati-i înapoi din calea aceasta. Spuneţi-le că Tatăl Ceresc îi aşteaptă cu iertare, ca pe fiul cel pierdut. Spuneţi-le că „cumplită este moartea păcătoşilor şi răsplata păcătoşilor".

347

f

Preot Iosif Trifa

Pe urmele Mântuitorului

Cel care a rămas în Constanţa…

Din călătoria la Ierusalim au rămas multe vederi şi simţiri de-a pururi săpate în inima mea. Între acestea e şi una văzuta la plecare, în portul Constanţa.

Între cei sosiţi să plece la Ierusalim era şi unul care nu putea pleca. Era un ţăran dintr-un judeţ de dincolo de Carpaţi. Venise şi el adus de dorinţa fierbinte de a putea pleca la locurile sfinte. Dar, vai, n-avea documentele în regulă. Nu umblase îndeajuns să-şi facă toate documentele de lipsă, şi acum nu putea pleca. Parcă-l văd, sărmanul, cum umbla încoace şi încolo cerând mila şi îngăduinţa autorităţilor. Era un om în bună stare materială, îmbia bani… îmbia o cauţiune de 20.000 lei ca să poată şi el pleca. Ar fi fost gata toată averească şi-o pună în cumpănă numai să poată şi el pleca, însă, vai, cauza lui şi călătoria lui erau pierdute. Legile cu călătoria în ţările străine sunt foarte aspre. Nimeni nu-l mai putea ajuta.

Când am plecat, el a rămas plângând. L-am văzut de pe vapor cum ne petrecea cu ochii plini de lacrimi. L-am văzut din depărtare cu mâinile întinse spre noi, spre răsărit… Sărmanul! Părea că strigă în urma noastră: Fie-vă milă de mine… nu mă lăsaţi… luaţi-mă şi pe mine…

Ca un fulger mi-a străpuns inima această întâmplare. O simt şi azi în inima mea. O simt azi cu un adânc înţeles sufletesc.

O călătorie este şi viaţa noastră, o călătorie spre alte tărâmuri, o călătorie spre Ierusalimul cel ceresc.

Viaţa noastră trebuie să fie o pregătire pentru această călătorie. Moartea trebuie să ne afle gata cu toate „documentele” de lipsă pentru a putea pleca spre Ierusalimul cel ceresc (cu o viaţă plină de fapte bune), însă, vai, cele mai multe suflete, în ceasul plecării nu vor avea „documentele” de lipsă, pentru că cei mai mulţi oanteni nici habar n-au să-şi strângă din vreme documentele de lipsă pentru călătoria sufletului.

Cel rămas la Constanţa îmbia bani, îmbia toată averea lui, numai să poată pleca şi el… Dar totul era în zadar… Era prea târziu…

În clipele morţii, aşa vor vedea şi cei păcătoşi, că toţi banii lor, toate bogăţiile, toate lumeştile lor desfătări sunt o zădărnicie. Sufletul are lipsă de altceva ca să poată pleca spre Ierusalimul cel ceresc.

Eu mă înfior azi nu de mila celui ce a rămas în Constanţa, ci de mila păcătoşilor care în ceasul morţii vor alerga în toate părţile să poată pleca spre Ierusalimul cel ceresc, dar atunci va fi prea târziu, prea târziu…

Să nu uităm că viaţa noastră e o călătorie spre Ierusalimul cel ceresc. Să nu uităm că viaţa noastră trebuie să fie o pregătire pentru această călătorie.

Iubiţilor cititori ai acestor însemnări! Luptaţi-vă lupta cea bună, pliniţi-vă datoria şi călătoria ca să ne întâlnim pe urmă cu toţii în Ierusalimul cel ceresc, în Cetatea cea Sfântă unde ne aşteaptă Domnul, ca să trăim cu El în vecii vecilor. Amin.

Sfârşit – şi lui Dumnezeu slava!

348

349

CUPRINS

Cuvânt înainte…
Pregătirile şi plecarea…
O hartă a călătoriei noastre la Ierusalim.
O hartă a Palestinei, a locurilor sfinte…
Iată Ierusalimul!… „Cetatea cea Sfântă”.
…5
7
…19
…25
31
În faţa bisericii Sfântului Mormânt… 43
O hartă cu planul bisericii Sf. Mormânt… 45
Intrăm în biserica Sfântului Mormânt… 50
Iată Sfântul Mormânt… 54
Pe locul unde Sf. Elena a aflat Crucea… 70

O hartă cu locurile din jurul Ierusalimului… 74
În drum spre Betleem… 75
Iată Beţieemul Iudeii… 79
În Biserica Naşterii Mântuitorului… 81
Iată peştera Sfântă a Naşterii Mântuitorului… 84
Ce am mai văzut în Biserica Naşterii… 90
Câmpia păstorilor… 93
Fântâna lui David… 94
Spre Marea Moartă şi Iordan… 96
O sfeştanie românească la râul Iordanului… 109
350
Iată Carantania, locul ispitirii Mântuitorului… 121
Locul unde Mântuitorul S-a rugat… 148
Cu Iisus Mântuitorul pe drumul Crucii… 181
Al doilea popas… 183
Al treilea popas… 184
Al patrulea popas… 185
Al cincilea popas… 189
Al şaselea popas… 191
Al şaptelea popas… 194
Al optulea popas… 196
Al nouălea popas… 199
Un lucru mişcător… la al nouălea popas… 201
Mântuitorul e bătut încă o dată… 202
Al zecelea popas… 205
Al unsprezecelea popas… 206
Al doisprezecelea popas… 211
Cele şapte cuvinte de pe Cruce… 213
Stau pe locul unde a fost răstignit Mântuitorul 219
Spinii din care s-a făcut cununa lui Iisus… 224
Ce înfăţişare are azi locul Răstignirii… 225
„Întuneric mare s-a făcut peste tot Ierusalimul” 228
Al treisprezecelea popas… 231

Al paisprezecelea popas… 233
A treia zi, Iisus învia din morţi… 234
Cum se face la Ierusalim slujba învierii… 237
Ce am mai văzut în Biserica Sf. Mormânt… 243
După înviere, Iisus. Se arată apostolilor… 248
Pe locul unde Iisus S-a arătat în Galileea… 248
Pe locul înălţării Domnului la Cer… 250
551
DIN CĂRŢILE SCOASE DE PREOTUL IOSDF TRIFA:
Pe locul unde S-a pogorât Duhul Sfânt… 254
La lacul Siloamului… 258
La lacul Vitezda, scăldătoarea oilor… 262
La Mormântul Preacuratei… 268
Iată cetatea lui David… 275
La ţarina olarului şi locul pierzării lui Iuda… 278
Ce am mai văzut în valea Chedron… 281
La mormântul lui Absalom… 283
Trei morminte săpate într-o stâncă… 287
„Veniţi să ne suim în Sion…”… 289
Ce se află azi pe locul unde a f os t Templul… 300
Grajdurile şi fântânile lui Solomon… 303
La zidul plângerii evreilor… 307
La „poarta Damascului”… 315
Mormintele regilor şi judecătorilor… 317
Pe locul unde Sf. Ştefan a fost omorât… 319
O mănăstire într-un vârf de stâncă… 321
Stejarul din Mamvre… 328
Iată „Muntele Scandalului”… 329
Ierusalimul are şi azi o viaţă cu alt duh… 332
Canaanul cel pământesc e aici în ţară la noi… 333
O tainică şi neuitată noapte la Ierusalim… 336
Jumătate din însemnări au rămas… 339
Ierusalimul e un oraş al cimitirelor… 341

De încheiere, ceva despre Ierusalimul ceresc… 343
Cel care a rămas în Constanţa… 348
Ce este Oastea Domnului?
Spre Canaan
Pe urmele Mântuitorului
Oglinda inimii omului
Corabia lui Noe
Fiul cel pierdut
Din pildele Mântuitorului
Tâlcuirea Evangheliilor – Cărţile 1 – 4
Duhul Sfânt – Cărţile 1 – 3
Trăim vremuri biblice
La picioarele Stăpânului meu
Mai lângă Domnul meu
Sudalma
Alcoolul, duhul diavolului
Biblia – Cartea Vieţii
600 istorioare
Cântaţi Domnului – Cartea 1 – 3
Să creştem în Domnul
Zacheu
Căutaţi la păsările cerului ia-ţi crucea ta!
Sabia Duhului
Munca şi lenea
352
Tehnoredactare computerizată şi aranjament grafic Editura «OASTEA DOMNULUI» – Sibiu
Tiparul executat la POLSIB S.A.